



Saksframlegg

Arkivsak
22/20703-1

Saksbehandler
Ellen Gangnæs

Behandles av
Utvalg for samfunnstjenester

Møtedato
01.12.2022

Godkjenning av protokoll fra møte i utvalg samfunnstjenester, 03.11.2022

Leders forslag til vedtak:

1. Protokollen fra møte i Utvalg for samfunnstjenester 03.11.2022 godkjennes slik den foreligger.

Elisabeth Holter-Schøyen

Leder i utvalg samfunnstjenester

Dokumentet er elektronisk godkjent.



Møteinnkalling

Utvalg	Dato	Sted
Utvalg for samfunnstjenester	01.12.2022 kl. 18:00	Rådhuset

Merknad

Eventuelt forfall må meldes på e-post:

Politisk.sekretariat@asker.kommune.no

Tema:

- Temaplan Eiendom – kunnskapsgrunnlaget
- Avløpsløsning for Asker, Lier og Drammen
- Avtaler om løypekjøring

Sakskart

Saker til behandling

56/22	22/20703-1	Godkjenning av protokoll fra møte i utvalg samfunnstjenester, 03.11.2022
57/22	22/19159-1	Orientering om arbeidet med Asker kommunes handlingsplan for opplevelsesnæringene
58/22	21/10525-9	Reservevannsløsning for Åsheim vannverk (Sandungen)
59/22	22/20076-1	Håndtering av snø
60/22	22/18331-3	Handlingsplan plast

Referatsaker

Asker, 21.11.2022
Elisabeth Holter-Schøyen
Leder i utvalg



Møteprotokoll

Utvalg for samfunnstjenester

Dato	Tid	Sted
03.11.2022	18:00 – 21:10	Rådhuset

Møtet ble ledet av Elisabeth Holter-Schøyen, V

Til stede:

Funksjon	Navn	Møtte for
Leder i utvalg	Elisabeth Holter-Schøyen (V)	
Varamedlem	Kjersti T. Omejer (H)	Heidi Sorknes (H)
Utvalgsmedlem	Stig Wettre-Johnsen (H)	
Utvalgsmedlem	Trond Jerve (H)	
Utvalgsmedlem	Inger Johanne Aaby (Sp)	
Utvalgsmedlem	Roar Arne Skryseth (H)	
Utvalgsmedlem	Kåre J. Møllerhagen (H)	
Varamedlem	Jostein F. Tellnes (V)	Kirsti Kierulf (H)
Utvalgsmedlem	Trude Nygård Evensen (A)	
Utvalgsmedlem	Svein Hillestad (A)	
Utvalgsmedlem	Emelie Spjuth-Haldorsen (MDG)	
Utvalgsmedlem	Jon Gustav Kirkerud (MDG)	
Utvalgsmedlem	Espen Hansen Aspås (FrP)	

Forfall: 2

Nestleder Heidi Sorknes (H)

Utvalgsmedlem Kirsti Kierulf (H)

Møtet ble satt med 13 medlemmer til stede.

Det var ingen merknader til innkallingen eller habilitet

Fra administrasjonen møtte:

Direktør Ragnar Sand Fuglum

Protokollfører Ellen Gangnæs

Saksliste

Side

Saker til behandling

52/22	22/17953-1	Godkjenning av protokoll fra møte for samfunnstjenester, 29.09.2022	2
53/22	22/17963-1	Vedlikehold av kommunale uteområder	3
54/22	22/10772-1	Stopp gjengroingen av Asker	5
55/22	22/18331-1	Handlingsplan plast	6

Referatsaker

Saker til behandling

52/22 Godkjenning av protokoll fra møte for samfunnstjenester, 29.09.2022

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Utvalg for samfunnstjenester	03.11.2022	52/22

Leders forslag til vedtak:

1. Protokollen fra møte i Utvalg for samfunnstjenester 29.09.2022 godkjennes slik den foreligger.

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt

Vedtak

1. Protokollen fra møte i Utvalg for samfunnstjenester 29.09.2022 godkjennes slik den foreligger.

[Lagre vedtak]

53/22 Vedlikehold av kommunale uteområder

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Utvalg for samfunnstjenester	03.11.2022	53/22
2 Formannskapet	08.11.2022	

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Kartlegging av tilstanden på kommunale uteområder tas til orientering.
2. Tiltak knyttet til vedlikehold av kommunale uteområder følges opp videre gjennom temaplan eiendom.
3. Standarden for vedlikehold av kommunale uteområder harmoniseres innenfor vedtatte budsjетtrammer, evt. med omfordeling innenfor programområdet.

Behandling

Saksbehandler Erling Guderud presenterte saken og besvarte spørsmål.

Forslag fremmet av Jon Gustav Kirkerud, MDG til tillegg i punkt 2:

Ambisjonen skal være å nå teknisk tilstandsgrad 0 for uteområder.

Og nytt punkt 3: Standarden for vedlikehold av kommunale uteområder harmoniseres.

Budsjettrammen økes med 10 millioner i HP 2023-2027.

Forslag fremmet av Trude Nygård Evensen, AP til nytt punkt 4:

Oversikt over hvor universell utforming er hensyntatt og hvor det hadde vært kritisk å gjøre noe tas inn i kunnskapsgrunnlaget.

Forslag fremmet av Inger Johanne Aaby, SP på vegne av SP, H og V til alternativt punkt 2.

Tiltak knyttet til vedlikehold av kommunale uteområder følges opp videre gjennom temaplan eiendom, og skal omfatte innovasjon, frivillighet og samarbeid.

Alternativt forslag fremmet av Inger Johanne Aaby, SP på vegne av SP, H og V til punkt 2 ble enstemmig vedtatt.

Forslag fremmet av Jon Gustav Kirkerud, MDG til nytt punkt 3 falt mot 2 stemmer, Jon Gustav Kirkerud, MDG og Emelie Spjut-Haldorsen, MDG.

Forslag fremmet av Trude Nygård Evensen, A til nytt punkt 4, falt mot 2 stemmer, Trude Nygård Evensen, A og Svein Hillestad, A.

Kommunedirektørens forslag 1 og 3 ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Kartlegging av tilstanden på kommunale uteområder tas til orientering.
2. Tiltak knyttet til vedlikehold av kommunale uteområder følges opp videre gjennom temaplan eiendom, og skal omfatte innovasjon, frivillighet og samarbeid.
3. Standarden for vedlikehold av kommunale uteområder harmoniseres innenfor vedtatte budsjettrammer, evt. med omfordeling innenfor programområdet.

[Lagre vedtak]

54/22 Stopp gjengroingen av Asker

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Utvalg for samfunnstjenester	03.11.2022	54/22

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. *Kunnskapsgrunnlag – Stopp gjengroingen av Asker* tas til orientering.
2. Tematikken gjengroing av Asker innarbeides i Temaplan naturmangfold, og ses i sammenheng med ivaretagelsen av naturmangfold i sin helhet.

Behandling

Saksbehandler Silje Klo Hansen presenterte saken og besvarte spørsmål.

Forslag fremmet av MDG ved Emelie Spjut-Haldorsen til nytt punkt 3:

Det tas initiativ til et seminar/workshop om tematikken der kommunen inviterer premissleverandører på området for å få innspill til tiltak.

Forslag fremmet av Inger Johanne Aaby, SP på vegne av SP, H og V til nytt punkt 2:

Tematikken gjengroing av Asker innarbeides i Temaplan naturmangfold, og ses i sammenheng med ivaretagelsen av naturmangfold i sin helhet. Dette skal munne ut i en handlingsplan som også har i seg samarbeid og innovasjon.

Kommunedirektørens forslag punkt 1 ble enstemmig vedtatt.

Forslag fremmet av Emelie Spjut-Haldorsen, MDG til nytt punkt 3 ble enstemmig vedtatt.

Forslag fremmet av Inger Johanne Aaby, SP til nytt punkt 2 ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. *Kunnskapsgrunnlag – Stopp gjengroingen av Asker* tas til orientering.
2. Tematikken gjengroing av Asker innarbeides i Temaplan naturmangfold, og ses i sammenheng med ivaretagelsen av naturmangfold i sin helhet. Dette skal munne ut i en handlingsplan som også har i seg samarbeid og innovasjon.
3. Det tas initiativ til et seminar/workshop om tematikken der kommunen inviterer premissleverandører på området for å få innspill til tiltak.

[Lagre vedtak]

55/22 Handlingsplan plast

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Utvalg for samfunnstjenester	03.11.2022	55/22

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Tiltakene i handlingsplan plast legges til grunn som en del av kommunens arbeid med bærekrafts målene.

Behandling

Saksbehandler Kaia Wøien Nicolaisen presenterte saken og besvarte spørsmål.

Forslag fremmet av Elisabeth Holter-Schøyen, V på vegne av V, H og SP:

1. Handlingsplanen tas i dag til orientering, og utvalget ber om å få den tilbake med følgende vedtakspunkter:
 - a. Handlingsplan plast av xx.xx.2022 vedtas.

- b. Handlingsplanen rulleres årlig, eller når det kommer nye retningslinjer eller forskrifter som skal hensyntas.
 - c. Planen fremmes for Hovedutvalg for samfunnstjenester årlig, og skal inkludere evaluering av tiltakene.
2. Følgende innarbeides i planen:
- Avfallsplan for småbåthavner skal gjelde for alle havner, ikke bare de som leier på kommunens grunn.
 - Kildehenvisning til nasjonale og globale mål og strategier
 - Kommunens anbud skal benyttes til å stille krav ved anskaffelser for å redusere plastbruk, herunder kreve at produktene ikke skal medføre vesentlig spredning av mikroplast og miljøgifter.
 - Det vurderes anskaffelse av oppsamlingsbeholdere for posesnus og sneiper.
 - Innføre tiltak som hindrer at gummigranulat fra kunstgressbaner havner i naturen

Forslag fremmet av Espen Hansen Aspås, FRP til nytt punkt 2:

Det skal være gratis for innbyggerne å levere plast på kommunens gjenvinningsanlegg.

Forslag fremmet av Emelie Spjut-Haldorsen, MDG:

Innarbeides til neste behandling:

- Handlingsplanen skal være i tråd med nasjonale mål for reduksjon av plast og *EUs direktiv om engangsartikler av plast og utstyr fra fiskeri og EUs direktiv om emballasje og emballasjeavfall*.
- Asker kommune gir ikke støtte til etablering av kunstgressbaner som bruker gummigranulater.
- Det innføres et forbud mot å bruke gummigranulater på egne baner.
- Det innføres et forbud mot bruk av engangsprodukter i plast på kommunale arrangementer og på arrangementer på kommunal eiendom samt mot gatesalg av heliumballonger i Asker.
- Støtte initiativ Plastfrie barnehager: Plast- og giftfrie barnehager.

Alternativt forslag til punkt 1 og nytt punkt 2 fremmet av Elisabeth Holter-Schøyen, V på vegne av V, H og SP ble enstemmig vedtatt.

Forslag fremmet av Emelie Spjut-Haldorsen, MDG hadde følgende votering:

Punkt 1, 2, 4 og 5 ble enstemmig vedtatt

Punkt 3 falt mot 5 stemmer, Emelie Spjut-Haldorsen, MDG, Jon Gustav Kirkerud, MFG, Svein Hillestad, A, Trude Nygård Evensen, A og Espen hansen Aspås, FrP.

Forslag fremmet av Espen Hansen Aspås til nytt punkt 2 falt mot 5 stemmer, Espen Hansen Aspås, FrP, Emelie Spjut-Haldorsen, MDG, Jon Gustav Kirkerud, MDG, Svein Hillestad, A og Trude Nygård Evensen, A.

Vedtak

1. Handlingsplanen tas i dag til orientering, og utvalget ber om å få den tilbake med følgende vedtaks punkter:
 - Handlingsplan plast av xx.xx.2022 vedtas.
 - Handlingsplanen rulleres årlig, eller når det kommer nye retningslinjer eller forskrifter som skal hensyntas.
 - Planen fremmes for Hovedutvalg for samfunnstjenester årlig, og skal inkludere evaluering av tiltakene.
- Følgende innarbeides i planen:
- Avfallsplan for småbåthavner skal gjelde for alle havner, ikke bare de som leier på kommunens grunn.
- Kildehenvisning til nasjonale og globale mål og strategier
- Kommunens anbud skal benyttes til å stille krav ved anskaffelser for å redusere plastbruk, herunder kreve at produktene ikke skal medføre vesentlig spredning av mikroplast og miljøgifter.
- Det vurderes anskaffelse av oppsamlingsbeholdere for posesnus og sneiper.
- Innføre tiltak som hindrer at gummigranulat fra kunstgressbaner havner i naturen
- Handlingsplanen skal være i tråd med nasjonale mål for reduksjon av plast og *EUs direktiv om engangsartikler av plast og utstyr fra fiskeri* og *EUs direktiv om emballasje og emballasjeavfall*.
- Asker kommune gir ikke støtte til etablering av kunstgressbaner som bruker gummigranulater.
- Det innføres et forbud mot bruk av engangsprodukter i plast på kommunale arrangementer og på arrangementer på kommunal eiendom samt mot gatesalg av heliumballonger i Asker.
- Støtte initiativ Plastfrie barnehager: Plast- og giffrie barnehager.

[Lagre vedtak]

Referatsaker

- Presentasjon Status klimasats ved Bjørn Nordby
- Presentasjon Risenga – Mellomromsprosjektet ved Kim Horntvedt
- Informert om Mandat for temaplan samferdsel og mobilitet ved direktør Ragnar Sand Fuglum.
- Spørsmål fra Trond Jerve, H: Utkjøring fra Holmen banen. Besvart av direktør Ragnar Sand Fuglum.
- Direktør Ragnar Sand Fuglum informerte om detaljert budsjett for samfunnstjenester.



Saksframlegg

Arkivsak
22/20703-1

Saksbehandler
Ellen Gangnæs

Behandles av
Utvalg for samfunnstjenester

Møtedato
01.12.2022

Godkjenning av protokoll fra møte i utvalg samfunnstjenester, 03.11.2022

Leders forslag til vedtak:

1. Protokollen fra møte i Utvalg for samfunnstjenester 03.11.2022 godkjennes slik den foreligger.

Elisabeth Holter-Schøyen

Leder i utvalg samfunnstjenester

Dokumentet er elektronisk godkjent.



Møteprotokoll

Utvalg for samfunnstjenester

Dato	Tid	Sted
03.11.2022	18:00 – 21:10	Rådhuset

Møtet ble ledet av Elisabeth Holter-Schøyen, V

Til stede:

Funksjon	Navn	Møtte for
Leder i utvalg	Elisabeth Holter-Schøyen (V)	
Varamedlem	Kjersti T. Omejer (H)	Heidi Sorknes (H)
Utvalgsmedlem	Stig Wettre-Johnsen (H)	
Utvalgsmedlem	Trond Jerve (H)	
Utvalgsmedlem	Inger Johanne Aaby (Sp)	
Utvalgsmedlem	Roar Arne Skryseth (H)	
Utvalgsmedlem	Kåre J. Møllerhagen (H)	
Varamedlem	Jostein F. Tellnes (V)	Kirsti Kierulf (H)
Utvalgsmedlem	Trude Nygård Evensen (A)	
Utvalgsmedlem	Svein Hillestad (A)	
Utvalgsmedlem	Emelie Spjuth-Haldorsen (MDG)	
Utvalgsmedlem	Jon Gustav Kirkerud (MDG)	
Utvalgsmedlem	Espen Hansen Aspås (FrP)	

Forfall: 2

Nestleder Heidi Sorknes (H)

Utvalgsmedlem Kirsti Kierulf (H)

Møtet ble satt med 13 medlemmer til stede.

Det var ingen merknader til innkallingen eller habilitet

Fra administrasjonen møtte:

Direktør Ragnar Sand Fuglum

Protokollfører Ellen Gangnæs

Saksliste

Side

Saker til behandling

52/22	22/17953-1	Godkjenning av protokoll fra møte for samfunnstjenester, 29.09.2022	2
53/22	22/17963-1	Vedlikehold av kommunale uteområder	3
54/22	22/10772-1	Stopp gjengroingen av Asker	5
55/22	22/18331-1	Handlingsplan plast	6

Referatsaker

Saker til behandling

52/22 Godkjenning av protokoll fra møte for samfunnstjenester, 29.09.2022

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Utvalg for samfunnstjenester	03.11.2022	52/22

Leders forslag til vedtak:

1. Protokollen fra møte i Utvalg for samfunnstjenester 29.09.2022 godkjennes slik den foreligger.

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt

Vedtak

1. Protokollen fra møte i Utvalg for samfunnstjenester 29.09.2022 godkjennes slik den foreligger.

[Lagre vedtak]

53/22 Vedlikehold av kommunale uteområder

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Utvalg for samfunnstjenester	03.11.2022	53/22
2 Formannskapet	08.11.2022	

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Kartlegging av tilstanden på kommunale uteområder tas til orientering.
2. Tiltak knyttet til vedlikehold av kommunale uteområder følges opp videre gjennom temaplan eiendom.
3. Standarden for vedlikehold av kommunale uteområder harmoniseres innenfor vedtatte budsjетtrammer, evt. med omfordeling innenfor programområdet.

Behandling

Saksbehandler Erling Guderud presenterte saken og besvarte spørsmål.

Forslag fremmet av Jon Gustav Kirkerud, MDG til tillegg i punkt 2:

Ambisjonen skal være å nå teknisk tilstandsgrad 0 for uteområder.

Og nytt punkt 3: Standarden for vedlikehold av kommunale uteområder harmoniseres.

Budsjettrammen økes med 10 millioner i HP 2023-2027.

Forslag fremmet av Trude Nygård Evensen, AP til nytt punkt 4:

Oversikt over hvor universell utforming er hensyntatt og hvor det hadde vært kritisk å gjøre noe tas inn i kunnskapsgrunnlaget.

Forslag fremmet av Inger Johanne Aaby, SP på vegne av SP, H og V til alternativt punkt 2.

Tiltak knyttet til vedlikehold av kommunale uteområder følges opp videre gjennom temaplan eiendom, og skal omfatte innovasjon, frivillighet og samarbeid.

Alternativt forslag fremmet av Inger Johanne Aaby, SP på vegne av SP, H og V til punkt 2 ble enstemmig vedtatt.

Forslag fremmet av Jon Gustav Kirkerud, MDG til nytt punkt 3 falt mot 2 stemmer, Jon Gustav Kirkerud, MDG og Emelie Spjut-Haldorsen, MDG.

Forslag fremmet av Trude Nygård Evensen, A til nytt punkt 4, falt mot 2 stemmer, Trude Nygård Evensen, A og Svein Hillestad, A.

Kommunedirektørens forslag 1 og 3 ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Kartlegging av tilstanden på kommunale uteområder tas til orientering.
2. Tiltak knyttet til vedlikehold av kommunale uteområder følges opp videre gjennom temaplan eiendom, og skal omfatte innovasjon, frivillighet og samarbeid.
3. Standarden for vedlikehold av kommunale uteområder harmoniseres innenfor vedtatte budsjettrammer, evt. med omfordeling innenfor programområdet.

[Lagre vedtak]

54/22 Stopp gjengroingen av Asker

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Utvalg for samfunnstjenester	03.11.2022	54/22

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. *Kunnskapsgrunnlag – Stopp gjengroingen av Asker* tas til orientering.
2. Tematikken gjengroing av Asker innarbeides i Temaplan naturmangfold, og ses i sammenheng med ivaretagelsen av naturmangfold i sin helhet.

Behandling

Saksbehandler Silje Klo Hansen presenterte saken og besvarte spørsmål.

Forslag fremmet av MDG ved Emelie Spjut-Haldorsen til nytt punkt 3:

Det tas initiativ til et seminar/workshop om tematikken der kommunen inviterer premissleverandører på området for å få innspill til tiltak.

Forslag fremmet av Inger Johanne Aaby, SP på vegne av SP, H og V til nytt punkt 2:

Tematikken gjengroing av Asker innarbeides i Temaplan naturmangfold, og ses i sammenheng med ivaretagelsen av naturmangfold i sin helhet. Dette skal munne ut i en handlingsplan som også har i seg samarbeid og innovasjon.

Kommunedirektørens forslag punkt 1 ble enstemmig vedtatt.

Forslag fremmet av Emelie Spjut-Haldorsen, MDG til nytt punkt 3 ble enstemmig vedtatt.

Forslag fremmet av Inger Johanne Aaby, SP til nytt punkt 2 ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. *Kunnskapsgrunnlag – Stopp gjengroingen av Asker* tas til orientering.
2. Tematikken gjengroing av Asker innarbeides i Temaplan naturmangfold, og ses i sammenheng med ivaretagelsen av naturmangfold i sin helhet. Dette skal munne ut i en handlingsplan som også har i seg samarbeid og innovasjon.
3. Det tas initiativ til et seminar/workshop om tematikken der kommunen inviterer premissleverandører på området for å få innspill til tiltak.

[Lagre vedtak]

55/22 Handlingsplan plast

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Utvalg for samfunnstjenester	03.11.2022	55/22

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Tiltakene i handlingsplan plast legges til grunn som en del av kommunens arbeid med bærekrafts målene.

Behandling

Saksbehandler Kaia Wøien Nicolaisen presenterte saken og besvarte spørsmål.

Forslag fremmet av Elisabeth Holter-Schøyen, V på vegne av V, H og SP:

1. Handlingsplanen tas i dag til orientering, og utvalget ber om å få den tilbake med følgende vedtakspunkter:
 - a. Handlingsplan plast av xx.xx.2022 vedtas.

- b. Handlingsplanen rulleres årlig, eller når det kommer nye retningslinjer eller forskrifter som skal hensyntas.
 - c. Planen fremmes for Hovedutvalg for samfunnstjenester årlig, og skal inkludere evaluering av tiltakene.
2. Følgende innarbeides i planen:
- Avfallsplan for småbåthavner skal gjelde for alle havner, ikke bare de som leier på kommunens grunn.
 - Kildehenvisning til nasjonale og globale mål og strategier
 - Kommunens anbud skal benyttes til å stille krav ved anskaffelser for å redusere plastbruk, herunder kreve at produktene ikke skal medføre vesentlig spredning av mikroplast og miljøgifter.
 - Det vurderes anskaffelse av oppsamlingsbeholdere for posesnus og sneiper.
 - Innføre tiltak som hindrer at gummigranulat fra kunstgressbaner havner i naturen

Forslag fremmet av Espen Hansen Aspås, FRP til nytt punkt 2:

Det skal være gratis for innbyggerne å levere plast på kommunens gjenvinningsanlegg.

Forslag fremmet av Emelie Spjut-Haldorsen, MDG:

Innarbeides til neste behandling:

- Handlingsplanen skal være i tråd med nasjonale mål for reduksjon av plast og *EUs direktiv om engangsartikler av plast og utstyr fra fiskeri og EUs direktiv om emballasje og emballasjeavfall*.
- Asker kommune gir ikke støtte til etablering av kunstgressbaner som bruker gummigranulater.
- Det innføres et forbud mot å bruke gummigranulater på egne baner.
- Det innføres et forbud mot bruk av engangsprodukter i plast på kommunale arrangementer og på arrangementer på kommunal eiendom samt mot gatesalg av heliumballonger i Asker.
- Støtte initiativ Plastfrie barnehager: Plast- og giftfrie barnehager.

Alternativt forslag til punkt 1 og nytt punkt 2 fremmet av Elisabeth Holter-Schøyen, V på vegne av V, H og SP ble enstemmig vedtatt.

Forslag fremmet av Emelie Spjut-Haldorsen, MDG hadde følgende votering:

Punkt 1, 2, 4 og 5 ble enstemmig vedtatt

Punkt 3 falt mot 5 stemmer, Emelie Spjut-Haldorsen, MDG, Jon Gustav Kirkerud, MFG, Svein Hillestad, A, Trude Nygård Evensen, A og Espen hansen Aspås, FrP.

Forslag fremmet av Espen Hansen Aspås til nytt punkt 2 falt mot 5 stemmer, Espen Hansen Aspås, FrP, Emelie Spjut-Haldorsen, MDG, Jon Gustav Kirkerud, MDG, Svein Hillestad, A og Trude Nygård Evensen, A.

Vedtak

1. Handlingsplanen tas i dag til orientering, og utvalget ber om å få den tilbake med følgende vedtaks punkter:
 - Handlingsplan plast av xx.xx.2022 vedtas.
 - Handlingsplanen rulleres årlig, eller når det kommer nye retningslinjer eller forskrifter som skal hensyntas.
 - Planen fremmes for Hovedutvalg for samfunnstjenester årlig, og skal inkludere evaluering av tiltakene.
- Følgende innarbeides i planen:
- Avfallsplan for småbåthavner skal gjelde for alle havner, ikke bare de som leier på kommunens grunn.
- Kildehenvisning til nasjonale og globale mål og strategier
- Kommunens anbud skal benyttes til å stille krav ved anskaffelser for å redusere plastbruk, herunder kreve at produktene ikke skal medføre vesentlig spredning av mikroplast og miljøgifter.
- Det vurderes anskaffelse av oppsamlingsbeholdere for posesnus og sneiper.
- Innføre tiltak som hindrer at gummigranulat fra kunstgressbaner havner i naturen
- Handlingsplanen skal være i tråd med nasjonale mål for reduksjon av plast og *EUs direktiv om engangsartikler av plast og utstyr fra fiskeri* og *EUs direktiv om emballasje og emballasjeavfall*.
- Asker kommune gir ikke støtte til etablering av kunstgressbaner som bruker gummigranulater.
- Det innføres et forbud mot bruk av engangsprodukter i plast på kommunale arrangementer og på arrangementer på kommunal eiendom samt mot gatesalg av heliumballonger i Asker.
- Støtte initiativ Plastfrie barnehager: Plast- og giftfrie barnehager.

[Lagre vedtak]

Referatsaker

- Presentasjon Status klimasats ved Bjørn Nordby
- Presentasjon Risenga – Mellomromsprosjektet ved Kim Horntvedt
- Informert om Mandat for temaplan samferdsel og mobilitet ved direktør Ragnar Sand Fuglum.
- Spørsmål fra Trond Jerve, H: Utkjøring fra Holmen banen. Besvart av direktør Ragnar Sand Fuglum.
- Direktør Ragnar Sand Fuglum informerte om detaljert budsjett for samfunnstjenester.



Saksframlegg

Arkivsak
22/19159-1

Saksbehandler
Elizabeth Lie

Behandles av
Utvalg for medborgerskap
Utvalg for samfunnstjenester
Formannskapet

Møtedato
01.12.2022
01.12.2022
10.01.2023

Orientering om arbeidet med «Sammen for Asker» - Asker kommunes handlingsplan for reiseliv og opplevelsesnæringene

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Forslag til handlingsplan for reiseliv og opplevelsesnæringene tas til orientering.
2. Det legges frem en politisk sak med konkretisering og oppfølging av tiltak i løpet av 2023.
3. Kommunedirektøren får fullmakt til å igangsette arbeidet med Asker kommunes desitinasjonsledelse som en prøveperiode på ett år. I prøveperioden styrkes tjenesteområde Samfunnsutvikling med kr. 1 mill. samt en stilling som dekkes opp med en tilsvarende reduksjon i tjenesteområde Medborgerskap. Endringen søkes innarbeidet i 1. tertialrapport 2023.
4. Asker kommune baserer arbeidet med å bidra til bedre rammebetingelser for opplevelsesnæringene på de tre foreslåtte bærende produktkonseptene; «Skattkisten», «To fjorder – en kyst» og «Bærekraftige arrangementer».

1. Sammendrag og konklusjon

Gjennom et bredt og entusiastisk samarbeid mellom Asker kommune og ulike aktører i reiselivsnæringen har det blitt lagt premisser for å svare ut en bestilling på en handlingsplan for opplevelsesnæringene og iverksette viktige strategier fra Asker

kommunes temaplaner. Firmaet 2469 Reiselivsutvikling AS ble høsten 2022 engasjert til å bistå i arbeidet. 2469 Reiselivsutvikling har nå utarbeidet et forslag til en handlingsplan som skal bearbeides videre og vedtas politisk.

Handlingsplanen foreslår å bygge en profil for Asker kommune gjennom å løfte frem tre produktkonsepter. Disse konseptene er «Skattkisten», «To fjorder – en kyst» og «Bærekraftige arrangementer». Kommunedirektøren anbefaler i denne saken å gå videre med disse tre konseptene og se på konkrete tiltak for å utvikle dem.

Handlingsplanen legger vekt på at Asker har behov for å koordinere sine reiselivsaktiviteter, ulike tiltak for å styrke kommunens profil, innsats for å tilrettelegge for besøkende og mottak av forespørsler knyttet til arrangementer. Dette gjelder både kommunen selv og andre aktørers innsats. Andre vellykkete reiselivskommuner har organisert seg i form av en samlet desitinasjonsledelse. Dette er en arbeidsform som også er i tråd med Askers involverende medborgerskapstilnærming. Kommunedirektøren anbefaler å utvikle en slik samhandlingsmodell videre.

Handlingsplanen for opplevelsesnæringene synliggjør et stort potensial for vekst i Askers arbeidsplasser og omsetning innenfor reiseliv og vil bli fulgt opp av kommunens interne næringsteam samt bli konkretisert og videreutviklet sammen med næringsliv, lag, organisasjoner og interesserte innbyggere.

2. Bakgrunn for saken/saksopplysninger

Arbeidet med Handlingsplan for reiseliv og opplevelsesnæringen har hatt bred forankring i hele Asker og er basert på samhandling både internt og eksternt. Arbeidet startet mars 2021 med møter, samlinger, studietur og kick off.¹ Med planen skal Asker kommune bidra med gode rammebetingelser og tilrettelagt infrastruktur, som skal stimulere til bærekraftig reiseliv, med høy lokal verdiskaping, basert på kystnære og naturbaserte fortrinn.² Asker kommune skal bidra til å bygge merkevaren Asker, det skal være et godt sted å bo, drive næring og godt sted å komme på besøk.

Forankring og overordnede planer

I behandlingen av det første økonomi- og handlingsprogrammet³ i den nye sammenslåtte Asker kommune, ble det vedtatt et oversendelsesforslag om å utarbeide en strategi for opplevelsesnæringene. En slik strategi var også et sterkt

¹ Se vedlagte Handlingsplan for reiseliv og opplevelsesnæring i Asker 2023-25 «Sammen for Asker 2030» for mer om medvirkningsprosesser og samhandling i utarbeidelse av planen

² For mer om Askers fortrinn innen reiseliv og lokal verdiskaping, se vedlagte handlingsplan

³ [Politiske møter og dokumenter | Asker kommune](#)

ønske i intensjonsavtalen for kommunesammenslåingen.⁴ Formannskapet vedtok i april 2021 mandat for en arbeidsgruppe som skulle utarbeide en handlingsplan og tiltaket har også blitt tilført midler til å løse oppgaven.⁵

Handlingsplan for opplevelsesnæringene er også inkludert i strategier i flere strategiske temaplaner i Asker kommune.⁶ Viktige fellestrekk i alle strategiene er de flotte tettstedene i Askers lokale fortrinn, samarbeid mellom ulike aktører – kommunale, frivillige, innbyggere og næringsaktører – samt bærekraftperspektivet.

Handlingsplanen, som er vedlagt denne saken, er utarbeidet av 2469 Reiselivsutvikling AS. Arbeidet har vært organisert med en styringsgruppe (kommunedirektørens ledergruppe) som beslutningsgruppe og en arbeidsgruppe som har i oppdrag «Å utvikle en handlingsplan for opplevelsesnæringen med tiltak på kort og lang sikt».

Askers reiseliv og opplevelsesnæringer

I handlingsplanen er *reiseliv* definert som en samlebetegnelse for næring som dekker etterspørsel fra reisende som befinner seg utenfor eget hjemmeområde. Reiselivet er folk som kommer på besøk, inkludert kortreiste besøk som kommer fra egen kommune. I følge 2469 Reiselivsutvikling, er det samspillet mellom næring, frivillige og kommunen som vil styrke opplevelsene i Asker kommune. 9 av 10 nordmenn reiser på ferie og det vil ha stor betydning for reiselivsaktørene i nærområdet at flere besøker Askers strender, stier og serveringssteder.

Opplevelsesnæring er identifisert som den hurtigst voksende reiselivstrenden i globalt perspektiv. Reiselivet beveger seg fra forutsigbarhet, strandliv og hotell til et reiseliv preget av opplevelser og aktivitet. Den enkelte gjest velger selv hva ferien skal inneholde, og stadig flere ønsker å bli kjent med stedet og dets innbyggere, og ikke bare dra fordelen av et behagelig klima eller visuelle kvaliteter. Opplevelsesturisten er turisten som ønsker natur, aktivitet, kultur og matopplevelser, og dekker derfor også begrepet kulturturisme.

Asker kommune er en langstrakt kommune med 173 km kystlinje, seks kommersielle overnattingsbedrifter, fire campingplasser, 70-talls serveringssteder og et bredt utvalg opplevelsesleverandører. Asker hadde 149 244 kommersielle overnattinger i

⁴ Oversendelsesforslaget lød: «Intensjonsavtalen for sammenslåingen av Røyken, Hurum og Asker var tydelig på at opplevelsesnæringene var viktige for den nye kommunen ved at «Det etableres en strategi for opplevelsesnæringen i den nye kommunen basert på kystkultur, historie og reiseliv.» Det ble videre understreket at kommunens nye temaplan for næring skulle ta opp i seg viktige problemstillinger knyttet til reiseliv og opplevelsesnæringer.

⁵ [Reiseliv i Asker kommune - handlingsplan for opplevelsesnæringene basert på kystkultur, historie og reiseliv](#)

⁶ Vedlagte handlingsplan redegjør for alle strategiene i vedtatte temaplaner som griper inn i tematikken reiseliv og opplevelsesnæringene.

2019 og en verdiskaping innen reiselivet på kr. 360 mill. Kommunen er, med sine over 4.000 fritidsboliger, en av Norges største hyttekommuner og fjerde største kommune når det gjelder sommerhytter.

Reiselivet er en avgjørende driver for samfunnsutvikling i flere deler av kommunen som består av mange tettsteder med et tydelig særpreg. Askers landskap karakteriseres av profilene til noen fjelltopper, små dalfører, mange vann og en skjærgård med kyststien som gir tilrettelagte turmuligheter langs hele kysten. Flere av stedene i Asker har badestrender i sentrum og store deler av marka er tilgjengelig for friluftsopplevelser hele året.

Kultur er både historie og nåtid i Asker som har steder, bygninger, minnesmerker og foreninger som bygger opp om kommunens kulturelle bakgrunn. Opplevelsesdestinasjonen Asker har et godt og attraktivt kulturtilbud i hele kulturfeltet som tilbys publikum og gjennom aktiv deltakelse for lokalbefolkningen. Opplevelsesnæringen i Asker er sammensatt og bedriftene er ulik i størrelse, modenhet og betydning for lokalsamfunnet.

Utfordringene som har kommet frem i arbeidet med handlingsplanen, er at driftsmarginen i reiselivsbedriftene i Asker er lav med et gjennomsnitt i 2019 på 2,2 % målt mot landsgjennomsnittet som er 3,5 %. I 2019 var det totalt 1 065 sysselsatte i reiselivsnæringen i Asker. Dette utgjorde rundt 4 % av alle sysselsatte i kommunen. I tillegg til overnattingsgjester på de kommersielle bedriftene var det i 2019 over 74 000 overnattingen på Airbnb-anlegg i kommunen. Anslagsvis er det over 347 000 gjestedøgn på private hytter i Asker per år.

Styrkene ved Asker som opplevelsesdestinasjon som ble identifisert i dette arbeidet er, i tillegg til beliggenheten, naturen med kystlinjen, de koselige små stedene og nærhet til marka. Dette i kombinasjon med kulturhistorien og et fremoverlent næringsliv. Frivilligheten står sterkt i Asker, spesielt innen idretten. Svakheten er mangel på attraksjonskraft og en tydelig profil, mens mulighetene ligger i en positiv prognose for markedsutviklingen mot 2030 og en tydeligere posisjonering i målgruppene av Asker.

Forslag til bærende produktkonsepter

Valget av de bærende produktkonseptene skal bidra til å tydeliggjøre hva Asker er best på som opplevelsesdestinasjon. De representerer satsingsområder for utvikling av flere attraksjoner og produkter. Bærende produktkonsepter med en tydelig lokal tilnærming gjør det lettere å skille opplevelsene i Asker fra tilsvarende opplevelser, aktiviteter og produkter andre steder.

I tillegg til de bærende produktkonseptene kommer aktiviteter og opplevelser som representerer viktige tilleggsv verdier ved Asker. Dette er aktiviteter og opplevelser som sammen skal bidra til at regionen framstår som særegen og autentisk, og som

bygger opp under Askers identitet. De tre foreslåtte konseptene⁷ egner seg som verktøy for stedsutvikling og som grunnlag for å utvikle opplevelser og tilbud som er attraktiv både for tilreisende og for lokalbefolkningen. De bærende produktkonseptene må, slik 2469 Reiselivsutvikling ser det, forankres i Askers «grunnfjell» som opplevelsesdestinasjon. I «grunnfjellet» finnes elementer som Asker kan bruke i sin opplevelsesproduksjon. Dette er ressurser i form av natur og kultur, mennesker og bedrifter, infrastruktur og andre ressurser som produserer opplevelser.

De tre foreslåtte konseptene er:

1. «Skattkisten»: Asker er en kommune som er rik på natur kultur og geologi, og som har et variert næringsliv med spisset kompetanse og fremtredende bedrifter i ulike bransjer. Mange av innbyggerne i Asker er ressurssterke og representerer et mangfold av ulike kulturer. Nærhet til skog og sjø i store deler av kommunen tilrettelegger for flittig bruk av naturen, i kombinasjon med kulturopplevelser. Asker har en interessant kulturhistorie og et godt kulturtilbud, og det ligger det en solid ressurs i å skape nye opplevelser basert på lokal kulturhistorie. Det er også rike mattradisjoner som sammen med lokalmatproduksjon legger grunnlaget for gode måltidsopplevelser, basert på inspirasjon ikke bare fra det norske kjøkkenet, men fra et bredt internasjonalt kjøkken.
2. «To fjorder – en kyst»: Asker har lang kystlinje, over 60 strender i to attraktive fjorder med nærhet til skogen og marka, samt tettsteder med egenart og sommeridyll. En tilrettelagt kyststi tilgjengeliggjør nærhet til sjøen på en unik måte. En rekke gjestehavner og uthavner tilrettelegger for bruk fra sjøsiden. Kysten i Asker har mange naturkvaliteter i kombinasjon med kulturminner og besøksgårder. I tillegg til aktiviteter og opplevelser på og i nærheten av sjøen, gir marka med tilrettelagte stier også muligheter for varierte friluftsopplevelser på land. Naturen gir gode rammebetingelser og en stor variasjon i ressurser for å utvikle nye opplevelser og aktiviteter, hele året. De naturbaserte ressursene i Asker er først og fremst egnet for en kombinasjon av friluftsliv og lett tilgjengelige aktiviteter.
3. «Bærekraftige arrangementer»: Asker har gode fortrinn som arrangørsted. Dette gjelder både for de som skal møtes gjennom jobben, frivillige organisasjoner eller for de som vil delta på idretts- eller kulturarrangementer. Det er ressurser i kommunen for idrettsarrangementer spesielt på og ved fjorden, i sykkelporten og i marka. Når det gjelder hallidretter har ikke Asker store publikumsarenaer, men det er rikelig med anlegg i kommunen som gjør at en kan utvikle flere breddeidrettsarrangementer. Innenfor kurs- og konferansemarkedet ligger det ubenyttede ressurser i kommunens eget

⁷ Se figur 20 i vedlagte handlingsplan

næringsliv/organisasjoner. Asker, med sin beliggenhet og nærmarked, vil kunne bli fremst på bærekraftige arrangementer, der hensynet til miljø, lokalsamfunn og lokal verdiskaping prioriteres.

Hovedkonklusjoner i handlingsplanen

Handlingsplanen er opptatt av at **stedsutvikling** og **reisemålsutvikling** smelter sammen. Asker består av en rekke attraktive tettsteder, med særpreg og historie. Friluftsliv, sommerturisme og reiseliv har lange tradisjoner i kommunen, og mange av tettstedene er sterkt preget av rekreative- og kulturelle aktiviteter og opplevelsesnæringer. Kommuneplanens samfunnsdel⁸ fastsetter at disse tradisjonene skal videreutvikles og foredles. Ikke minst vil opplevelses- og reiselivsnæringen være viktig i stedsutviklingen. Som konsekvens av dette må kommunene ta et større ansvar for reiselivsutviklingen, mens reiselivsaktørene må ta et større ansvar for lokalsamfunnsutviklingen.

Samhandling mellom offentlig og privat virksomhet er også en sentral konklusjon. Flere må samhandle og delta aktivt i forpliktende partnerskap for å utvikle stedet og reisemålet. Her ligger løsningen i en effektiv organisering av fellesoppgaver, for eksempel gjennom en destinasjonsledelse. Utvikling av opplevelsesnæringen i Asker er et sammensatt utviklingsløp som involverer mange ulike aktører. Destinasjonsledelsen ivaretar samarbeidet mellom alle de aktørene som i fellesskap, formelt eller uformelt, leder utviklingen på reisemålet og i lokalsamfunnet. En god destinasjonsledelse utøves på lokalsamfunnsnivå i et forpliktende samarbeid mellom de private næringsaktørene, de lokale interessentene (for eksempel andre næringer og innbyggerne) og kommunen. Handlingsplanen viser til kommuner som har lyktes med god destinasjonsledelse og anbefaler Asker kommune å ta en lederrolle i dette arbeidet.

Effekten av å arbeide med dette i fokus, er økt attraktivitet i alle målgrupper. Tilbud som utvikles rettes inn mot lokalbefolkningen og effekten av satsing på reiseliv er ved siden av verdiskapingsvekst og nye arbeidsplasser, økt stedsattraktivitet.

3. Sakens relevans for de tre bærekraftsdimensjonene

Bærekraft er et viktig premiss for utvikling av en fremtidig opplevelsesnæring i Asker. Fokus på bærekraft er avgjørende for reiselivsnæringens langsiktige konkurranseevne. En bærekraftig kommuneøkonomi er avhengig av et velfungerende næringsliv, vekst i kortreiste arbeidsplasser i tillegg til en positiv folketallsutvikling. Bærekraftig tettstedsutvikling, engasjerte medborgere og et

⁸ [Kommuneplanens samfunnsdel | Asker kommune](#)

innovativt næringsliv med reiselivsaktører som fremmer Askers lokale fortrinn er vesentlige elementer for å sikre økonomisk bærekraft.

Bærekraftig reiseliv er å skape et reiseliv og en reiselivsnæring som tar vare på behovene til de reisende og lokalbefolkningen i dag, uten å skade naturressursene og ødelegge fremtidige generasjoners muligheter til å reise, se eller bo og oppleve det samme. Bærekraft i opplevelsesnæringen bygger, ifølge handlingsplanen, helt konkret også på ti prinsipper, som i sin helhet er omtalt i planen.⁹

4. Tidligere behandling

Saken har ikke vært behandlet tidligere, men innledende faser av arbeidet ble redegjort for i sak 0062/21 [Reiseliv i Asker kommune - handlingsplan for opplevelsesnæringene basert på kystkultur, historie og reiseliv](#) i Formannskapet 06.04.2021.

Sak 0071/22 [Reiselivet i Asker - status handlingsplan for opplevelsesnæringer](#) redegjorde for fremdrift i arbeidet. I saken ble det også vedtatt at Utvalg for medborgerskap 4. kvartal 2022 skulle få en sak med forslag til fremtidige tiltak og strategier i et langsiktig perspektiv for et bærekraftig reiseliv i Asker.

5. Kommunedirektørens vurdering

Kommunedirektøren vil innlede med å takke alle som har bidratt til å utarbeide et spennende og viktig innspill til handlingsplan for reiseliv og opplevelsesnæringer her i Asker. Det er særlig den brede medvirkningen med ulike aktører, eksempelvis hoteller, organisasjoner innen næringslivet og bedrifter som driver med opplevelsesnæring som imponerer i denne prosessen. Dette er et avgjørende arbeid som vil styrke kommunens attraktivitet både som besøks-, bosettings- og næringskommune. Reiseliv og opplevelsesnæring er vesentlige bidrag til Asker kommunes økonomiske bærekraft og kommunedirektøren vil peke på at kommunen må arbeide med å styrke sin posisjon som besøksdestinasjon.

For å videreføre arbeidet med planen og innlemme den i kommunal tjenesteproduksjon, foreslår kommunedirektøren å konkretisere den planen som

⁹ I korte trekk er de ti prinsippene: 1. Kulturell rikdom, 2. Naturmangfold, 3. Klimautslipp og klimatilpassing, 4. Rent miljø og ressurseffektivitet, 5. Lokal livskvalitet og sosiale verdier, 6. Lokal kontroll og engasjement, 7. Jobbkvalitet for reiselivsansatte, 8. Gjestetilfredshet, trygghet og opplevelseskvalitet, 9. Økonomisk levedyktige og konkurransedyktige reiselivsdestinasjoner gjennom lokal verdiskapning og 10. Økonomisk levedyktige og konkurransedyktige reiselivsbedrifter.

følger vedlagt i løpet av første kvartal 2023. Det vil bli utarbeidet en politisk sak der konkrete tiltak synliggjøres.

Kommunedirektøren vil i første omgang se nærmere på hvordan Asker kommune kan fremstå med en helhetlig destinasjonsledelse. Slik kommunedirektøren vurderer situasjonen slik at det er viktig at kommunen tar en lederrolle i dette arbeidet nå, men på sikt vil andre organisasjonsformer for en aktiv destinasjonsledelse kunne vurderes. Kommunedirektøren foreslår å omdisponere kr. 1 mill. og en stilling fra tjenesteområde Medborgerskap til tjenesteområde Samfunnsutvikling for å starte opp et ettårig prøveprosjekt knyttet til kommunens destinasjonsledelse.

Videre skal kommunen arbeide for at koblingen mellom tettstedsutvikling, reiseliv og Askers lokale fortrinn styrkes. Samhandling med aktørene i bransjen og den gode dialogen som er opprettet, søkes videreført med søkelys på hvilken rolle kommunen har som planmyndighet, tilrettelegger og koordinerende instans og hvordan aktørene innen reiseliv og opplevelsesnæring på sin side kan bidra til å nå målene i planen.

Kommunedirektøren legger opp til at arbeidet for kommunens del skjer innenfor eksisterende økonomiske rammer, men at kr. 1 mill. i tjenesteområde Medborgerskap avsettes til oppfølging av planen og særlig rettes inn mot arbeidet med kommunens destinasjonsledelse.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

Handlingsplan for reiseliv og opplevelsesnæring i Asker 18.11.22



Handlingsplan for reiseliv og opplevelsesnæring i Asker 2023-25

«Sammen for Asker 2030»

7.11.2022

2469
reiselivsutvikling

Innhold

0	Handlingsplanen på en side	4			
Del 1	- mål og strategier	5			
1.1	Bakgrunn og formål	5			
1.2	Organisering av arbeidet	5			
1.3	Kort om Asker som opplevelsesdestinasjon	7			
1.4	Fakta om kommunen	7			
2	Mål og strategier				
2.1	Forutsetning for å lykkes	8			
2.2	Målbilde, hovedmål og delmål	9			
2.3	Strategier	10			
2.4	Føringer	12			
3	Handlingsplan 2023-25				
3.1	Tiltak	20			
3.2	Implementering og KPI-er	22			
Del 2	- bakgrunn, nøkkeltall og organisering				
4	Bakgrunn, formål og organisering				
4.1	Opplevelsesnæringen og stedsutvikling	24			
4.2	Fremtidens opplevelsesnæring	26			
5	Asker som opplevelsesdestinasjon				
5.1	Kommunens prioritering av opplevelsesnæringen	27			
5.2	Attraksjonskraft og ressursgrunnlag	28			
6	Organisering av opplevelsesnæringen og utviklingsprosjekter				
6.1	Verdikjede og økosystem	29			
6.2	Utviklingsprosjekter i Asker	29			
7	Økonomiske nøkkeltall og overnattinger				
7.1	Verdiskaping	32			
7.2	Sysselsetting	33			
7.3	Driftsmargin og totalkapitalrentabilitet	34			
7.4	Bedriftenes egenkapitalandel	35			
7.5	Kommersielle overnattinger	36			
7.6	Airbnb	37			
7.7	Private hytter og feriehus	37			
8	Analyser				
8.1	Swot Analyse Asker som opplevelsesdestinasjon	38			
8.2	Barrierer	39			
9	Markedsutvikling og overordnede strategier				
9.1	Nasjonal reiselivsstrategi	40			
9.2	Fylkeskommunale og regionale planer	40			
9.3	Rollefordeling	41			
9.4	Markedsutvikling, prognoser og trender	42			

Forsidefoto: Torbjørn Tandberg

Gjennom et bredt og entusiastisk samarbeid mellom Asker kommune og aktører i reiselivsnæringen og frivilligheten er premisser for denne handlingsplanen for opplevelsesnæringene lagt. Handlingsplanen skal bidra til å iverksette viktige strategier fra Asker kommunes temaplaner.

Firmaet 2469 Reiselivsutvikling AS ble høsten 2022 engasjert til å bistå i arbeidet. 2469 Reiselivsutvikling har nå utarbeidet et forslag til en handlingsplan, basert på bred medvirkning med samarbeidspartnere.

Handlingsplanen foreslår å bygge en profil for Asker kommune gjennom å løfte frem tre produktkonsepter. Disse konseptene er «Skattkisten», «To fjorder – en kyst» og «Bærekraftige arrangementer».

Handlingsplanen legger vekt på at Asker har behov for å koordinere sine reiselivsaktiviteter, ulike tiltak for å styrke kommunens profil, innsats for å tilrettelegge for besøkende og mottak av forespørsler knyttet til arrangementer.

Dette gjelder både kommunen selv og andre aktørers innsats. Andre vellykkete reiselivskommuner har organisert seg i form av en samlet desitinasjonsledelse. Dette er en arbeidsform som også er i tråd med Askers involverende medborgerskapstilnærming.

Handlingsplanen for opplevelsesnæringene synliggjør et stort potensial for vekst i Askers arbeidsplasser og omsetning innenfor reiseliv og bli konkretisert og videreutviklet sammen med næringsliv, lag, organisasjoner og interesserte innbyggere.

Sammendrag



Foto: Vibeke Glosli

0. Handlingsplanen på en side

Mål 2030

Hovedmålet for utvikling av Asker som opplevelsesdestinasjon er å øke verdiskapingen i reiseliv/opplevelsesnæringen fra 360 mnok i 2019 til 540 mnok i 2030. Delmål er å skape 600 nye helårsarbeidsplasser, styrke attraktiviteten i tettstedene og engasjere lokalbefolkning

Strategi 2023-25

Hovedstrategien er å utvikle sterkere attraksjonskraft, styrke samhandlingen og kompetansen i næringen, i det frivillige og i kommune. 70 % av alle ressurser benyttes til dette.
Delstrategi er tydelig og effektiv markedsføring ovenfor lokalbefolkningen og målgrupper innenfor 2-timers omkrets av Asker. 30 % av alle ressurser benyttes til dette

Føringer

Bærende produktkonsepter

Det er valgt tre "Bærende produktkonsepter" som legger føringer for attraksjonsutvikling, kommunikasjon og andre prioriteringer. De tre er:
"Skattekisten"
"To fjorder - en kyst"
"Bærekraftige arrangementer"

Prioriterte målgrupper

Basert på behov for opplevelser er de tre forbruker målgruppene som Asker prioriterer: "Aktive i naturen", "Familier" og "Kulturinteresserte".
I tillegg prioriterer Asker "Arrangører" av møter, eventer, kultur- og idrettsarrangementer

Ansvarlig markedsføring

Det skal være samsvar mellom lokalbefolkningens ønsker og verdier, og de markeditiltak som gjennomføres. Det er vesentlig å få rett gjest, på rett sted, til rett tid, slik at verdiene som skapes lokalt er større enn de som forbrukes

Fokus vertskap

Det er det gode vertskapet som utgjør forskjellen på en god og en ekstra god opplevelse. Asker vil utvikle en felles kvalitet i vertskapsrollen og arbeid med vertskap skal settes i system både ovenfor lokabefolkning og besøkende

Tiltak 2023-25

Det er til sammen beskrevet 16 tiltak til gjennomføring i perioden 2023-25. Enkelte av tiltakene er engangs tiltak, men andre er av mer løpende karakter.
Seks ulike KPI-er er beskrevet sammen med forslag til organisering, ansvar og kostnadsbudsjett for gjennomføring av handlingsplanen

«Handlingsplan for reiseliv og opplevelsesnæring i Asker» presenteres i et oversiktsbilde til venstre på siden.

Som det fremgår har planen målsettinger mot 2030, men handlingsplanen gjelder kun for perioden 2023-25. Gjennomføring av planen er delt inn i tre-års faser:

- Fase 1 : 2023-25
- Fase 2 : 2026-28
- Fase 3 : 2029-31

Foruten kvantifiserbare og evaluerbare mål inneholder planen en hovedstrategi og en delstrategi for fase 1.

Det er dessuten i prosessen med utarbeidelse av planen identifisert og definert fire ulike føringer for gjennomføring av tiltakene.

Det er utformet i alt 16 tiltak som skal gjennomføres i fase 1, 2023-25. Enkelte av tiltakene er engangstiltak, mens andre er løpende og av mer varig karakter.

I alt 6 KPI-er (delmål) er formulert og gjennomføringen av planen i fase 1 måles og evalueres med bakgrunn i disse delmålene.

Organisering og ansvar for gjennomføringen er beskrevet sammen med et forslag om å lage en kommunikasjonsplan i forbindelse med implementeringen av planen.

Det er satt opp et samlet kostnadsbudsjett med estimerte eksterne kostnader for gjennomføring av planen i perioden 2023-25.



mål og strategi

DEL 1

1. Bakgrunn og formål

1.1 Bakgrunn og formål

Etter sammenslåingen av Hurum, Røyken og Asker til en felles kommune vil Asker kommune satse på utviklingen av opplevelsesnæringen og reiseliv som et element for å styrke kommunens attraktivitet som en god bo-, nærings- og besøkskommune.

Hovedformålet for denne planen er å bidra til å sikre eksisterende arbeidsplasser, legge til rette for utvikling av nye arbeidsplasser og øke verdiskaping i kommunen samt bidra til stolthet og kjennskap til hva Asker kan tilby innbyggere og besøkende.

De tidligere kommunene har alle arbeidet med reiseliv og opplevelser ut fra egne forutsetninger og ressurser, og to av de tre kommunene har hatt en reiselivsplan. Prosessen bak denne planen danner grunnlaget for en samkjøring og et mer målrettet arbeid for å styrke opplevelsesnæringen ytterligere. Det er opprettet en arbeidsgruppe og en ressursgruppe som over tid har jobbet med grunnlaget for handlingsplanen.

1.2 Organisering av arbeidet

Handlingsplanen er utarbeidet av 2469 Reiselivsutvikling på oppdrag av Asker kommune. Arbeidet var organisert med en styringsgruppe (Direktørgruppen) som beslutningsgruppe og en arbeidsgruppe som har fått følgende mandat «Å utvikle en handlingsplan for opplevelsesnæringen med tiltak på kort og lang sikt». Gjennom planen skal Asker kommune bidra med gode rammebetingelser og tilrettelagt infrastruktur, som skal stimulere til bærekraftig reiseliv, med høy lokal verdiskaping, basert på kystnære og naturbaserte fortrinn.

Asker kommune skal bidra til å bygge merkevaren Asker, det skal være et godt sted å bo, drive næring og godt sted å komme på besøk

Planarbeidet startet med en digital Kick off 22 juni 2021 på kulturhuset i Asker, med deltagere som senere ble med i ressursgruppen bestående av i underkant av 30 personer fra opplevelsesnæringen, kultursektoren, frivilligheten, politikere og kommunen. Ressursgruppen har underveis i prosessen aktivt diskutert og gitt innspill til handlingsplanen. Dette i form av en workshop 2. desember 2021 på Grønnsand gjestegård, i tillegg ble det holdt workshop 24. november 21 med lokalsamfunnsutvalget på Tofte, workshop 9. desember 21 med ledergruppen i Medborgerskap, samt en studietur i egen kommune 15.- 16. februar 2022. Det er videre gjennomført to innspills møter med ressursgruppen ledet av 2469 Reiselivsutvikling henholdsvis 13. september 2022 på Asker museum og 10. oktober 2022 på Quality Hotell Leangkollen.

Mellom møtene er det kommet innspill og forslag fra enkeltaktører og personer, og det er avholdt et eget teams-møte med de største hotellene i kommunen.

Arbeidsgruppen for handlingsplanen har bestått av rådgivere fra ulike områder i Asker kommune, representant fra Visit Greater Oslo og Asker Næringsforening. Sammen har de koordinert prosessen rundt utvikling av handlingsplanen.



Delar av Ressursgruppen på RIB-tur (foto: Jostein Heidenstrøm)

1.3 Kort om Asker som opplevelsesdestinasjon



Foto: Jostein Heidenstrøm

Asker kommune er en langstrakt kommune med 200 km kystlinje, 6 kommersielle overnattingsbedrifter, 4 campingplasser, 70 talls serveringssteder og et bredt utvalg opplevelsesleverandører. Asker hadde 149 244 kommersielle overnattinger i 2019 og en verdiskaping innen reiselivet på 360 mnok. Kommunen er med sine over 4.000 fritidsboliger en av Norges største hyttekommuner og 4. største når det gjelder sommerhytter. Reiselivet er en avgjørende driver for samfunnsutvikling i flere deler av kommunen som består av mange tettsteder med et særpreg.

Askers landskap karakteriseres av profilene til noen fjelltopper, små dalfører, mange vann og en skjærgård med kyststien som gir tilrettelagte turmuligheter langs hele kysten. Flere av stedene i Asker har badestrender i sentrum og store deler av marka er tilgjengelig for friluftsopplevelser hele året.

Kultur er både historie og nåtid i Asker som har steder, bygninger, minnesmerker og foreninger som bygger opp om kommunens kulturelle bakgrunn. Opplevelsesdestinasjonen Asker har et godt og attraktivt kulturtilbud i hele kulturfeltet som tilbys publikum og gjennom aktiv deltakelse for lokalbefolkningen.

Opplevelsesnæringen i Asker er sammensatt og bedriftene er ulik i størrelse, modenhet og betydning for lokalsamfunnet. Driftsmarginen i reiselivsbedriftene i Asker er svært lav med et gjennomsnitt i 2019 på 2,2 % målt mot landsgjennomsnittet som er 3,5 %. I 2019 er det totalt 1 065 sysselsatte i reiselivsnæringen i Asker. Dette utgjør rundt 4 % av alle sysselsatte i kommunen.

Asker som opplevelsesdestinasjon beskrives i dag som i balanse mellom tilreisende og lokalbefolkning. Asker har totalt sett en noen annerledes sesongprofil enn sammenlignbare reisemål med relativt jevn omsetning gjennom hele året i de største overnattingsbedriftene, og med sommeren som høysesong for andre bedrifter i opplevelsesnæringen. I tillegg til overnattingsgjester på de kommersielle bedriftene var det i 2019 over 74 000 overnattingen på Airbnb-anlegg i kommunen. Om vi legger til grunn at hyttebrukerne i Asker er på hyttene sine i gjennomsnitt 86 døgn i året, gir dette noe over 347 000 gjestedøgn på private hytter i Asker per år.

Styrkene ved Asker som opplevelsesdestinasjon er ved siden av beliggenheten, naturen med kystlinjen, de koselige små stedene og nærhet til marka. Dette i kombinasjon med kulturhistorien og et fremoverlent næringsliv. Frivilligheten står sterkt i Asker, spesielt innen idretten. Svakheten er mangel på attraksjonskraft og en tydelig profil, mens mulighetene ligger i en positiv prognose for markedsutviklingen mot 2030 og en tydeligere posisjonering i målgruppene av Asker.

1.4 Fakta om kommunen

Asker er i dag både bygd og småby med Asker sentrum som kommunens hovedsenter. Det bor 97 129 innbyggere i kommunen (Q2/2022) som består av lang kystlinje, hyggelige småbyer og dyrket mark. I 2020 ble Asker en ny storkommune, bestående av de tidligere kommunene Hurum, Røyken og Asker. Kommunen har et flateinnhold på 376 km² med 17,7 mil kystlinje og er landets åttende største kommune. Vekstbransjene i Asker har vært tele, IKT, fiske, havbruk og private helsetjenester. Asker har det femte høyeste utdanningsnivået i befolkningen av alle landets kommuner.

Kommunevåpenet er inspirert av Askers tilknytningen til kysten. Seilene symboliserer drivkraft og fremdrift, og antallet henviser til at tre kommuner er gått sammen og blitt én ny kommune fra 2020.

2. Mål og strategier

2.1 Forutsetninger for å lykkes

Før vi presenterer mål for utvikling av opplevelsesnæringen i Asker peker vi på noen forutsetninger som må være på plass for å lykkes med utviklingen.

Differensierte virkemidler.

Opplevelsesnæringen i Asker er sammensatt og bedriftene er ulik i størrelse, modenhet og betydning for lokalsamfunnet. Konsekvensen av dette er at det må brukes differensierte virkemidler i ulike deler av kommunen for å tilrettelegge leveranser som svarer markedets forventninger og som fungerer positivt for lokalsamfunnet. Forutsatt tilpassede virkemidler, god koordinering, samarbeid og gjennomføringsevne vil opplevelsesaktørene i Asker ha gode muligheter sammen med kommunen å utvikle opplevelsesnæringen til en viktig fremtidsnæring.

Balanse

Asker beskrives som opplevelsesdestinasjon i dag som «i balanse mellom tilreisende og lokalbefolkning». Med få innbyggere er noen av stedene og lokalsamfunnene i Asker sårbare for «overturisme». Samtidig er bedriftene sårbare for «underturisme», dvs. for få besøkende året i gjennom eller i noen sesonger. I utviklingen av opplevelsesnæringen frem mot 2030 er det viktig bevare denne balansen. I dette arbeidet er bruk av virkemidler som kommunikasjon, pris, kanalisering og regulering for å kontrollere en ønsket trafikkøkning når den kommer viktig. Dette krever et godt samarbeid mellom offentlige og private aktører.

Rolleavklaring

Asker kommune har en viktig rolle i utvikling av opplevelsesnæringen i kommunen. Ved å initiere utvikling av en revidert Handlingsplan for opplevelsesnæringen i kommunen, indikeres at opplevelsesnæringen kan utvikles til en prioritert og større næring i kommunen. Dette må da komme til uttrykk i kommunens næringsplan og budsjetter. Kommunen har ansvar for å gi forutsigbare rammer for næringen og i planprosesser bør det være en intensjon om å involvere opplevelsesaktører på et tidlig tidspunkt slik at et samspill danner grunnlaget for en fremtidsrettet utvikling og at denne tar hensyn til fastboende, midlertidige innbyggere (hyttebrukere) og besøkende. Plan- og bygningsloven er et viktig verktøy i en slik sammenheng. Aktører i opplevelsesnæringen har på sin side et ansvar for å bidra med reiselivs faglig kompetanse både i de politiske organ og inn til kommuneadministrasjonen, samt å bidra til stedsutvikling.

Markedsorientering.

Når opplevelsesdestinasjoner skal utvikles erfarer vi at det er effektivt å sette potensielle og eksisterende kunders behov i fokus, foran behovet til aktørene og hva de vil utvikle. «Reason to go» er et sentralt begrep i denne sammenhengen og vi forstår det som opplevelser eller kombinasjonen av opplevelser som forløser etterspørselen og gjør stedet «en reise verd». Hva som er «reason to go» varierer mellom målgrupper inndelt etter behov. I denne sammenhengen understreker vi betydningen av å gjøre valg – både av målgrupper og produktkonsepter. Ingen kan være «alt for alle».

Hele året

Asker har i dag totalt sett en noen annerledes sesongprofil enn sammenlignbare reisemål med relativt jevn omsetning gjennom hele året i de største overnattingsbedriftene, og med sommeren som høysesong for andre bedrifter i opplevelsesnæringen. En forutsetning for en vellykket satsning på opplevelsesnæringen i Asker er å legge vekt på helårsturisme og helårig sysselsetting. Dette krever først og fremst et attraktivt og profesjonelt opplevelsestilbud i alle sesonger, der aktørene har tilgang til kundene gjennom effektive systemer for booking/salg, logistikk og kvalitetsutvikling. Erfaringer fra andre steder i Norge er at det er ulike målgrupper med andre behov, interesser og preferanser enn de kommer i hovedsesongen, som kommer til de ulike årstidene.

Lokale premisser

Tilreisende vil gjerne ha innsikt i det lokale livet nå og i et historisk perspektiv. Dette samsvarer med sterke trender der autentisitet og samhandling med lokalsamfunnene en besøkende er etterspurt. Det er vesentlig å identifisere hva lokalbefolkningen selv mener er historiene om sitt hjemsted og legge opp til en profesjonell og tilpasset formidling av den. Asker har mange ulike historier å fortelle, det forutsettes at disse historiene er vel forankret hos innbyggerne rundt om i kommunen.

Tilgang arbeidskraft

Opplevelsesnæringen skaper flere jobber og har et stort behov for faglært arbeidskraft. Bedriftene trenger for eksempel flere kokker som kan ta vare på den norske matkulturen og servitører som virkelig kan faget. Lav status, lav lønn og ubekvemme arbeidstider er største hindre for økt rekruttering til opplevelsesnæringen. Dette kan endres ved at en i fellesskap i Asker påvirker omdømmet til næringen, legger til rette for arbeidsplassattraktivitet rundt om i kommunen og bidrar med informasjon og tilrettelegging rundt tilbud om utdanning, etterutdanning og andre kompetansetiltak.

Destinasjonsledelse

Utvikling av opplevelsesnæringen i Asker er et sammensatt utviklingsløp som involverer mange ulike aktører. For å lykkes med dette må det på plass en tydelig «Destinasjonsledelse» som en egen funksjon. Denne ivaretar samarbeidet mellom alle de aktørene som i fellesskap, formelt eller uformelt, leder utviklingen på reisemålet og i lokalsamfunnet. En god destinasjonsledelse utøves på lokalsamfunnsnivå i et forpliktende samarbeid mellom de private næringsaktørene, de lokale interessentene (for eksempel andre næringer og innbyggere) og det politiske beslutningsnivået. En fungerende destinasjonsledelse er ofte en forutsetning for å lykkes med en ansvarlig utvikling av opplevelsesnæringen.

2.2 Målbilde, hovedmål og delmål

Vi beskriver første et målbilde for utvikling av opplevelsesnæringen i Asker frem mot 2030. Målbildet er en ønsket og en kvalitativ beskrivelse for hvilken opplevelsesnæring vi har i Asker i 2030.

«I 2030 er Asker førstevalg for natur- og kulturbaserte opplevelser i Osloregionen. På de ulike stedene og i lokalsamfunnene i Asker er opplevelsesnæringen anerkjent som den lønnsomme, lokale verdiskaperen innenfor rammene av ei bærekraftig utvikling.»

Blant tilreisende er Asker kjent som det inspirerende valget for dags- og helgebepøk, arrangementer og kurs- og konferanser. Asker leverer best på opplevelser innenfor rammen av natur og naturbaserte aktiviteter i kombinasjon med historie, lokal kultur, måltidsopplevelser og ulike kultur- og idrettsarrangementer.

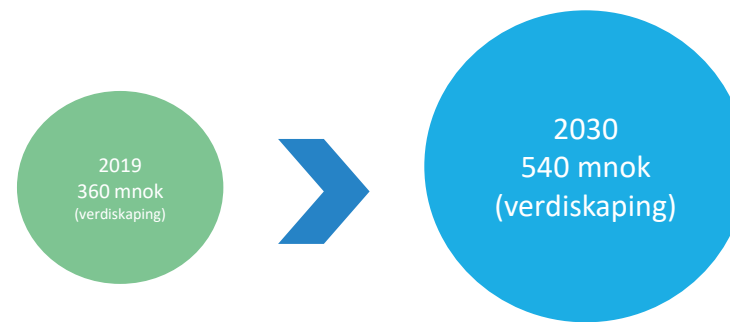
Enkelt å finne, lett å like og «value for money hele året», er familiene, de kulturinteresserte og de aktive, samt arrangørene sin beskrivelse av Asker som destinasjon.

Lokalbefolkningen setter stor pris på opplevelsestilbudet og oppfatter Asker som et godt sted å bo og et godt sted å jobbe. Store deler av lokalbefolkningen benytter tjenester innen opplevelsesnæringen og de rike mulighetene for opplevelser på egen hånd i kommunen, hele året.

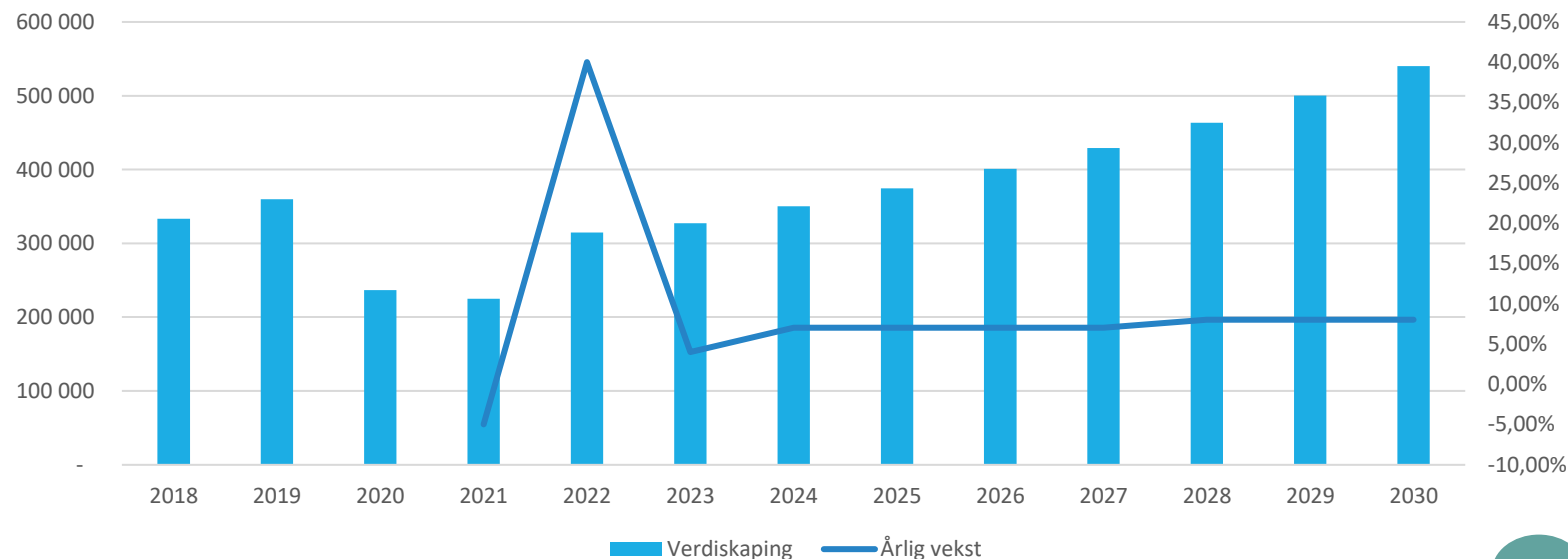
Investorer, finansinstitusjonene og virkemiddelapparatet beskriver opplevelsesnæringen i Asker som fremoverlent, innovativ og med en tydelig identitet.»

Målbildet er ment som en beskrivelse av hva opplevelsesnæringen i Asker er for ulike interessenter og kunder i 2023

Hovedmålet er at opplevelsesnæringen i Asker i 2030 har en verdiskaping på 580 millioner kroner. Dette er en økning på 50 % sammenlignet med 2019 og er noe over gjennomsnittet for prognoser for den nasjonale utviklingen i samme periode. **Første delmål** er å skape 600 nye arbeidsplasser. **Andre delmål** er å videreutvikle attraktive tettsteder ut fra deres særegne kvaliteter. Verdiskaping er definert som bedriftenes lønnskostnader og driftsresultat før skatt, avgifter, nedskrivninger og avskrivninger. Som det fremgår av fig 1 under vil verdiskapingsveksten være unaturlig høy i reetableringsfasen etter pandemien. Den årlige veksten i perioden 2024 til 2030 er beregnet til mellom 6-8 % vekst, noe som er litt over prognoser for den nasjonale veksten. Dette begrunnes med Askers beliggenhet, økt forbruk blant nordmenn i hjemmemarkedet og gevinster som hentes ut av en mer målrettet utvikling av opplevelsesnæringen i kommunen.



Figur 1, Målsetting i form av verdiskaping i opplevelsesnæringen i Asker mot 2030



2.3 Strategier

Hovedmålet for utviklingen av opplevelsesnæringen i Asker formuleres mot 2030. I et marked som raskt endrer seg er det imidlertid hensiktsmessig at strategiperiodene rulleres hver tredje år. De overordnede strategiske retningene det er hensiktsmessig å velge mellom i utvikling av opplevelsesnæringen i Asker er i en vekststrategi som følger:

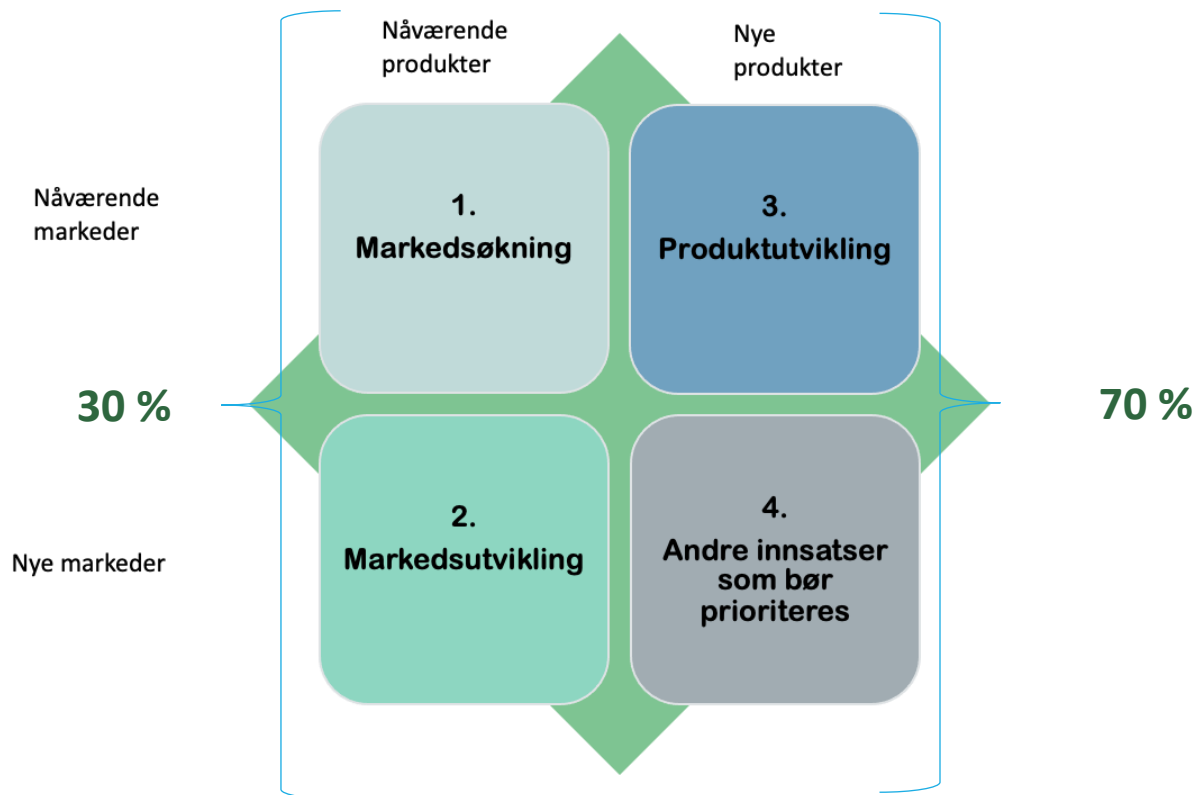
- Fortsatt markedsføring av etablerte produkter, arrangementer, steder og attraksjoner i etablerte markeder
- Fortsatt eller ny markedsføring av etablerte produkter, arrangementer, steder og attraksjoner i nye markeder
- Utvikling av nye konsepter, produkter, reiseruter, arrangementer og andre opplevelser
- Utvikling av infrastruktur, kompetanse, samhandling og andre tiltak som tilrettelegger for utvikling av opplevelsesnæringen i Asker

I det følgende presenteres begrunnede strategiske valg for fase 1, 2023-25. Valgene er tydelige og vil følges opp gjennom konkrete tiltak i handlingsplanen som er felles plan med prioriteringer for næringsaktørene og kommunen.

De prioriterte strategiene for utvikling av Asker som opplevelsesdestinasjon i perioden 2023-25 er som følger:

- Hovedstrategi:** Utvikle sterkere attraksjonskraft, styrke samhandlingen og kompetansen i næringen, i det frivillige og i kommune. 70 % av alle ressurser benyttes til dette
- Delstrategi:** Tydelig og effektiv markedsføring ovenfor egen lokalbefolkning, hyttebrukere og målgrupper innenfor 2-timers omkrets av Asker. 30 % av alle ressurser benyttes til dette

Figur 2, Valg av utviklingsstrategi for Asker



Strategivalget betyr at Asker som opplevelsesdestinasjon i fase 1, 2023 – 25 prioriterer ressursbruken på utvikling av attraksjonskraft, samhandling og kompetanse. Noen ressurser skal gå med til markedsarbeid, men i første rekke til å utvikle verktøyene for en mer effektiv markedskommunikasjon på et senere tidspunkt.

Asker mangler i dag nødvendig attraksjonskraft i form av tilrettelagte helårige opplevelseskonsepter for å utvikle opplevelsesnæringen videre. Destinasjonen har svært gode ressurser, både i form av natur, kultur, stedene og ikke minst i innbyggerne og bedriftene, for å produsere opplevelser som er etterspurt i markedet. Ressursene må imidlertid foredles innenfor noen valgte produktkonsepter til helhetlige produkter, sammenhengende turer, helgeopphold, arrangementer og dagsturer, tilpasset behovene i luke målgrupper.

Det er derfor riktig å prioritere produkt- og attraksjonsutvikling, sammen med innsatser for bedre samhandling og kompetanseutvikling, som det viktigste strategiske valget for utvikling av opplevelsesnæringen i Asker i perioden 2023-25.

Samhandling mellom aktørene, mellom aktørene og kommunen samt i forhold til frivilligheten, infrastruktur og kompetanse, har et stort forbedringspotensial i Asker. Det er derfor hensiktsmessig å prioritere dette område som den nest viktigste innsatsen i perioden 2023-25. Opplevelsesprodukter er komplementære og bedriftene må samhandle tett for å få frem de beste opplevelsene. Infrastruktur og tilrettelegging er en viktig faktor, derfor må også samhandlingen med kommunen styrkes.

Figur 3, Vekststrategi for Asker som opplevelsesdestinasjon

Innsatsområder	2023-25			2026-28			2029-31		
1. Markedsøkning	●	●	●	●●	●●	●●	●	●	●
2. Markedsutvikling		●	●	●	●●	●●	●●●	●●●	●●●
3. Produktutvikling	●●●	●●●	●●●	●●●	●●	●●	●	●	●
4. Infrastruktur, samh.	●●	●●	●●	●●	●●	●●	●●	●	●

I prioritering av ressurser bør 70 % av alle tilgjengelige felles ressurser i perioden 2023-25 gå med til produkt- og attraksjonsutvikling, samt til arbeid for økt samhandling og kompetanseutvikling. 30 % brukes på markedsføring og tilrettelegging for en mer effektiv markedsføring av Asker som opplevelsesdestinasjon.

Det legges til grunn at den enkelte bedriften gjør egne valg i forhold til markedsføring og salg av egne produkter. Når det gjelder felles markedsføring foreslås at denne tones ned i perioden 2023-25 inntil attraksjonskraften i opplevelsesdestinasjonen Asker er styrket. Det anbefales å vente med å gjennomføre markedtiltak i første del av perioden 2023-25 mot nye målgrupper, men forsterke denne i løpet av neste strategiperiode (2026-28).

I siste del av strategiperioden, med oppstart fra 2027 er det mer hensiktsmessig å sette større trykke på markedsføringen, både ovenfor egne innbyggere (markedsøkning) og ikke minst ovenfor nye målgrupper.

Det poengteres at de strategiske valgene for første strategiperiode 2023-25 ligger fast. Ved rullering vil det gjøres en evaluering som legger grunnlaget for endelig beslutning av prioriterte strategiske valg for kommende 3 års periode.

2.4 Føringer

I tillegg til valg av hovedstrategi og delstrategi, foreslås følgende føringer for det videre arbeidet med utvikling av Asker som opplevelsesdestinasjon:

1. Valg av «Bærende produktkonsepter» som grunnlag for styrking av attraksjonskraft og utvikling av merkevareplattform
2. Valg av målgrupper definert etter behov
3. Avklaring og grunnleggende føringer i markedskommunikasjon gjennom prinsippene for »Ansvarlig markedsføring«
4. Fokus på vertskapsrollen

Føringene som berører alle sider av arbeidet med utvikling av Asker som opplevelsesdestinasjon er diskutert på samlinger med ressursgruppen i møter 9. september og 10. oktober. Dette gjelder spesielt for valg av målgrupper og bærende produktkonsepter.

Når det gjelder føringer som angår ansvarlig markedsføring og vertskapsrollen, er disse fremkommet som resultat av analyser og forslag fra 2469 Reiselivsutvikling som prosessleder og ekstern faglig ressurs i arbeidet.

Alle de fire føringene er beskrevet nærmere på de følgende sidene.



Foto: Ann Kristin Hagby

3. Handlingsplan 2023-2025

Bærende produktkonsepter



Valget av de bærende produktkonseptene skal bidra til å tydeliggjøre hva Asker er best på som opplevelsesdestinasjon.

De representerer satsingsområder for utvikling av flere attraksjoner og produkter, og er viktige bærebjelker for Asker som opplevelsesregion, også i framtiden. Bærende produktkonsepter med en tydelig lokal «flavour» gjør det lettere å differensiere opplevelsene i Asker fra tilsvarende opplevelser-, aktiviteter og produkter andre steder.

Bærende produktkonseptene blir et nyttig utgangspunkt både for å utforme en tydeligere posisjonering og merkevarestrategi, og felles ambisjoner for utvikling av opplevelser og kommunikasjon for reisemålet totalt sett og for de enkelte aktørene på reisemålet.

I tillegg til de bærende produktkonseptene kommer «sekundærprodukter» som er aktiviteter og opplevelser som representerer viktige tilleggsverdier ved Asker. Dette er aktiviteter og opplevelser som sammen skal bidra til at regionen framstår som særegen og autentisk, og som bygger opp under Asker sin identitet.

De tre valgte konseptene (se figur 20) egner seg godt som verktøy for stedsutvikling og som grunnlag for å utvikle opplevelser og tilbud som er attraktiv både for tilreisende og for lokalbefolkningen.

De bærende produktkonseptene må være forankret i Askers «grunnfjell» som opplevelsesdestinasjon. I «grunnfjellet» finner vi elementer som Asker kan bruke i sin opplevelsesproduksjon. Disse kan være ressurser i form av natur og kultur, mennesker og bedrifter – infrastruktur og andre ressurser vi kan produsere opplevelser på.

De tre valgte bærende produktkonseptene for Asker utfyller hverandre og gir tilsammen Asker en retning for differensiering, sammenlignet med andre opplevelsesdestinasjoner.

Profil

Basert på produktkonseptene og identiteten til Asker som opplevelsesdestinasjon utvikles en tydelig profil for destinasjonen

«Skattekisten»

Asker er en kommune som er rik på natur kultur og geologi, og som har et variert næringsliv med spisset kompetanse og fremtredende bedrifter i ulike bransjer. Innbyggerne i Asker er ressurssterke og representerer et mangfold av ulike kulturer. Nærhet til skog og sjø i store deler av kommunen tilrettelegger for flittig bruk av naturen, i kombinasjon med kultur-opplevelser. Asker har en interessant kulturhistorie og et godt kulturtilbud, og det ligger det en solid ressurs i å skape nye opplevelser basert på lokal kulturhistorie. En finner også rike mattradisjoner i Asker som sammen med lokalmatproduksjon legger grunnlaget for gode måltidsopplevelser, basert på inspirasjon ikke bare fra det norske kjøkkenet, men fra et bredt internasjonalt kjøkken.

“To fjorder – en kyst”

Asker har 200 km lang kystlinje, over 60 strender i to attraktive fjorder med nærhet til skogen og marka, samt tettsteder med egenart og sommeridyll. En tilrettelagt kyststi tilgjengeliggjør nærhet til sjøen på en unik måte. En rekke gjestehavner og uthavner tilrettelegger for bruk av kysten fra sjøsiden. Kysten i Asker har mange naturkvaliteter i kombinasjon med kulturminner og besøksgårder. I tillegg til aktiviteter og opplevelser på og i nærheten av sjøen, gir nærheten til marka med tilrettelagte stier også muligheter for varierte friluftsupplevelser på land. Naturen gir med andre ord gode rammebetingelser og en stor variasjon i ressurser for å utvikle nye opplevelser og aktiviteter, hele året. De naturbaserte ressursene i Asker er først og fremst egnet for en kombinasjon av friluftsliv og lett tilgjengelige aktiviteter.

«Bærekraftige arrangementer»

Asker har fortinn som arrangørsted. Dette gjelder både for de som skal møtes gjennom jobben, frivillige organisasjoner eller for de som vil delta på idretts- eller kulturarrangementer. Det er gode ressurser i kommunen for idrettsarrangementer spesielt på og ved fjorden, i sykkelporten og i marka. Med hensyn til hallidretter har Asker ikke de store publikumsarenaene, men det er rikelig med anlegg i kommunen som gjør at en kan utvikle flere breddeidrettsarrangementer. Innenfor kurs og konferansemarkedet ligger det ubenyttede ressurser i kommunens eget næringsliv/organisasjoner for å bruke fasiliteter i egen kommune for arrangementer. Asker med sin beliggenhet og nærmarked vil være fremst på bærekraftige arrangementer, der hensynet til miljø, lokalsamfunn og lokal verdiskaping prioriteres.

Askers «grunnfjell» som opplevelsesdestinasjon

Askers grunnfjell som opplevelsesdestinasjon er de mange tettstedene i kommunen med sin egen karakter, samt en 200 kilometer kystlinje i tillegg til varierte områder med skog og mark. I tillegg en rik kulturhistorie har kommunen et sammensatt og mangfoldig kulturtilbud. Asker er opphavet til trilobitter som er noen av de mest kjente fossile dyrene og i dag kan en finne trilobitter fra Slemmestad på museer over hele verden. Næringslivet i Asker er sammensatt og med bedrifter som er verdensledende innen elektroteknisk industri og petroleumsbasert høyteknologi. Lokalbefolkningen er ressurssterk og med høy utdanning. Kommunen er Norges åttende største målt i innbyggertall og har et godt tilbud til sine innbyggere. Også det frivillige tilbudet er sammensatt og godt, idretten i Asker arbeider målrettet med utvikling av tilbud og anlegg for innbyggerne. Asker har mange sammensatte ressurser å spille på i utvikling av opplevelser for lokalbefolkningen og tilreisende, både historisk, i nåtid og for fremtiden.

Prioriterte målgrupper

Asker prioriterer tre målgrupper i forbrukermarkedet og en målgruppe i den profesjonelle markedet.

Det finnes flere ulike måter å dele inn markedet på. Den mest vanlige, og ikke spesielt lønnsomhetsorienterte, er demografi. Problemet med demografi er at det innenfor en demografisk gruppe ofte vil være store forskjeller med hensyn til valg av opplevelser eller reisemål, fordi at behovene i de ulike målgruppene er svært forskjellige.

Asker som opplevelsesdestinasjon har ikke opplevelser, reiselivsprodukter eller arrangementer som appellerer til hele markedet og velger derfor å prioritere enkelte markedssegmenter fremfor andre.

I forbrukermarkedet prioriteres målgruppene definert ut fra felles behov. Disse målgruppene er:

- «Aktive i naturen» – de har behov for å være aktive, men setter også krav til naturopplevelsen og liker friluftsliv konseptet
- «Familier» - skal ha opplevelser sammen, er opptatt av fleksible løsninger og å pleie flokken. Familier deles gjerne i tre mindre gruppen etter alderen på barna
- «Kulturinteresserte» - deler vi gjerne i tre under grupper, felles for de alle er at de liker å blir utfordret noe kulturelt og intellektuelt

En fjerde målgruppe for Asker som opplevelsesdestinasjon er «Arrangøren». Dette er en profesjonell målgruppe og består av kurs- og konferansearrangører, idrettsarrangører og kulturarrangører. Bearbeiding av denne målgruppen er svært annerledes enn bearbeiding av forbrukermarkedet og krever en langsiktig relasjonsbygging til representanter for arrangørene.

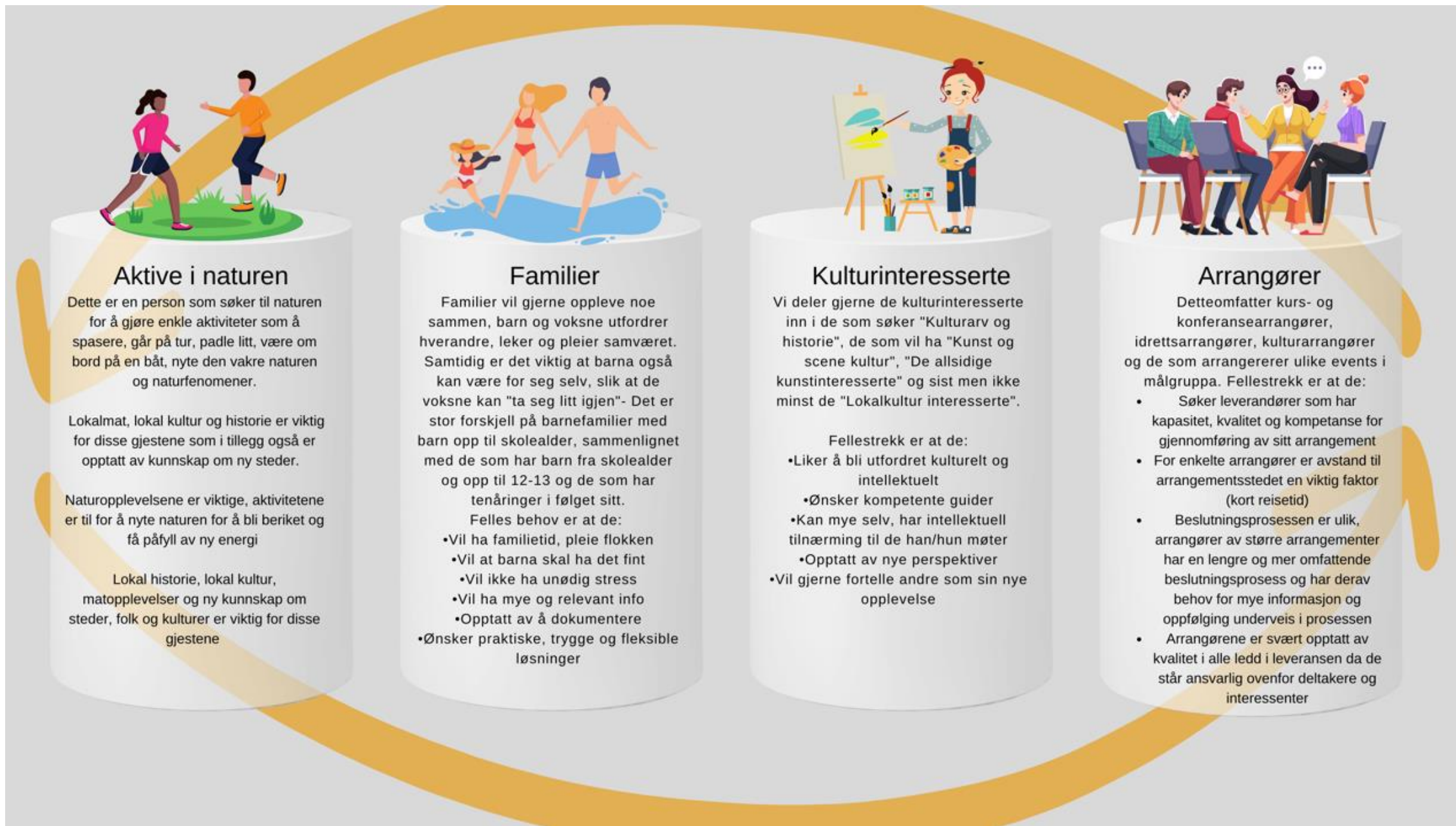
Utfyllende om målgrupper basert på behov. Behovssegmenter er ikke statiske og forbrukere er innoom flere behovssegmenter gjennom året og de ulike fasene i livet. De grunnleggende behovene er konstante på tvers av segmentene og gjennom en opplevelse søker vi flukt eller noe annerledes enn det daglige

Se figur 21 for en nærmere beskrivelse av behovene i de ulike målgruppene.

Forbrukere ønsker å dra hjem rikere enn da de reiste hjemmefra, oppleve vakker natur og utvide horisonten. De ønsker å spise god mat, at det er enkelt å komme seg til opplevelse og at den har 'value for money'. De siste årene er det en tydelig høyere verdsetting av meningsfulle opplevelser og kultur. I dag kjøpes først og fremst mening, posisjon og tilhørighet, men hvordan forbrukerne oppnår dette, varierer innen hvert segment.



Foto: Vibeke Glosli



Aktive i naturen

Dette er en person som søker til naturen for å gjøre enkle aktiviteter som å spasere, går på tur, padle litt, være om bord på en båt, nyte den vakre naturen og naturfenomener.

Lokalmat, lokal kultur og historie er viktig for disse gjestene som i tillegg også er opptatt av kunnskap om nye steder.

Naturopplevelsene er viktige, aktivitetene er til for å nyte naturen for å bli beriket og få påfyll av ny energi

Lokal historie, lokal kultur, matopplevelser og ny kunnskap om steder, folk og kulturer er viktig for disse gjestene



Familier

Familier vil gjerne oppleve noe sammen, barn og voksne utfordrer hverandre, leker og pleier samværet. Samtidig er det viktig at barna også kan være for seg selv, slik at de voksne kan "ta seg litt igjen"- Det er stor forskjell på barnefamilier med barn opp til skolealder, sammenlignet med de som har barn fra skolealder og opp til 12-13 og de som har tenåringer i følget sitt.

Felles behov er at de:

- Vil ha familietid, pleie flokken
- Vil at barna skal ha det fint
- Vil ikke ha unødig stress
- Vil ha mye og relevant info
- Opptatt av å dokumentere
- Ønsker praktiske, trygge og fleksible løsninger



Kulturinteresserte

Vi deler gjerne de kulturinteresserte inn i de som søker "Kulturarv og historie", de som vil ha "Kunst og scene kultur", "De allsidige kunstinteresserte" og sist men ikke minst de "Lokalkultur interesserte".

Fellestrekk er at de:

- Liker å bli utfordret kulturelt og intellektuelt
- Ønsker kompetente guider
- Kan mye selv, har intellektuell tilnærming til de han/hun møter
- Opptatt av nye perspektiver
- Vil gjerne fortelle andre om sin nye opplevelse



Arrangører

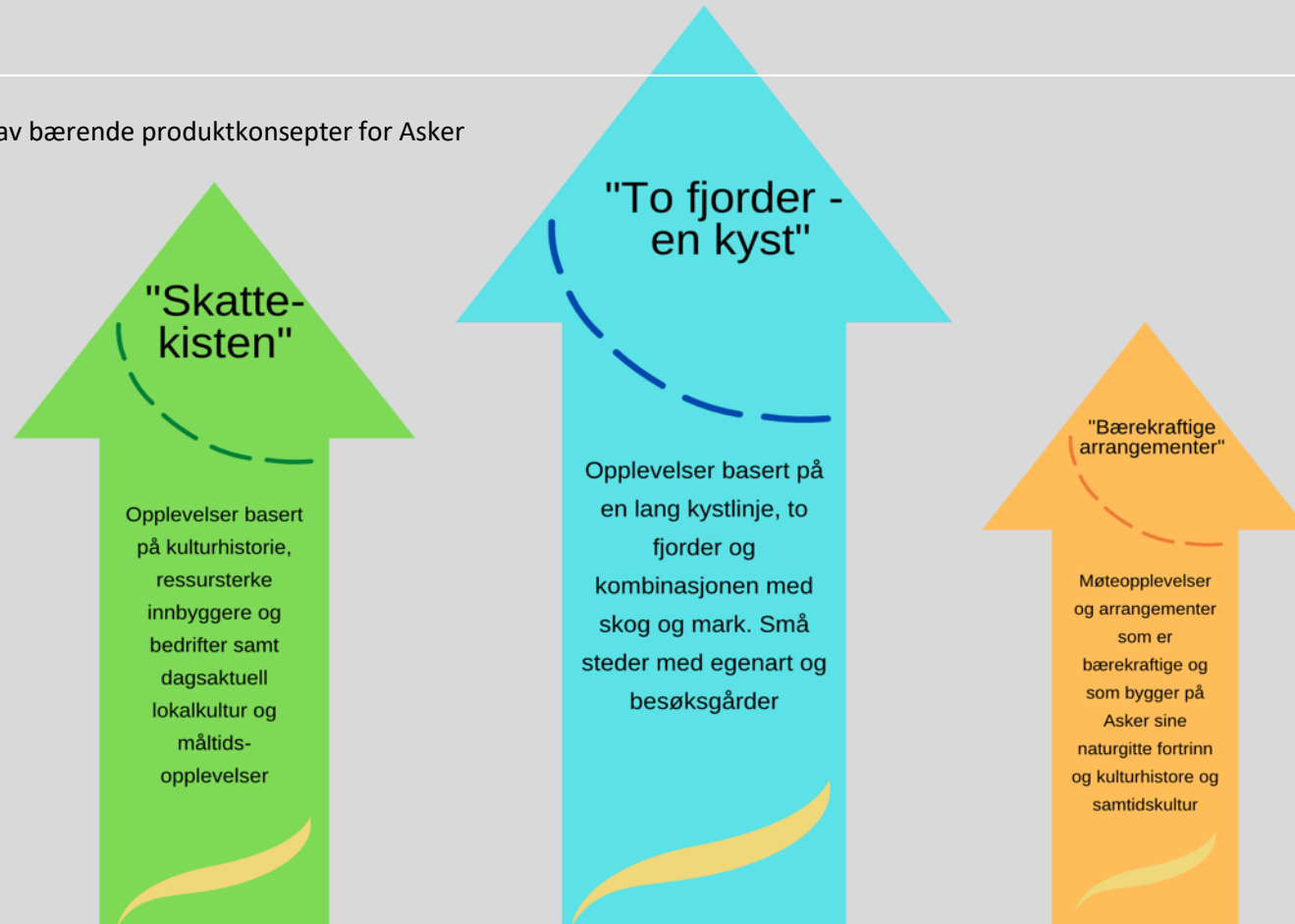
Dette omfatter kurs- og konferansearrangører, idrettsarrangører, kulturarrangører og de som arrangerer ulike events i målgruppa. Fellestrekk er at de:

- Søker leverandører som har kapasitet, kvalitet og kompetanse for gjennomføring av sitt arrangement
- For enkelte arrangører er avstand til arrangementsstedet en viktig faktor (kort reisetid)
- Beslutningsprosessen er ulik, arrangører av større arrangementer har en lengre og mer omfattende beslutningsprosess og har derav behov for mye informasjon og oppfølging underveis i prosessen
- Arrangørene er svært opptatt av kvalitet i alle ledd i leveransen da de står ansvarlig ovenfor deltakere og interessenter

Et eksempel på bruk av de bærende produktkonseptene:

Etter å ha utviklet flere attraktive opplevelser innenfor det bærende produktkonseptet «To fjorder- en kyst», starter en tyngre bearbeiding av målgruppen »Aktive i naturen«. I kommunikasjonen rettet spesifikt mot denne målgruppen legger en vekt på og trekker frem differensierende kvaliteter ved Asker ved å benytte «To fjorder – en kyst» som prioritert produktkonsept, i kombinasjon med de to andre produktkonseptene, men med mindre vektlegging av disse. På denne måten sikrer vi at Asker blir posisjonert med differensierende kvaliteter.

Figur 22, Eksempel på bruk av bærende produktkonsepter for Asker



Ansvarlig markedsføring

Ansvarlig markedsføring handler om å til enhver tid ha samsvar mellom det det en kommuniserer og det en leverer.

I tillegg til å kunne levere det som loves, skal opplevelsesnæringen i Asker bidra til å gjøre lokalsamfunnene gode steder å bo og besøke. Bolyst og opplevelses- og reiselyst går hånd i hånd.

Når det gjelder markedskommunikasjon vil Asker som opplevelsesdestinasjon sørge for at det er samsvar mellom lokalbefolkningens ønsker og verdier, og de markeditiltak som gjennomføres.

Ansvarlig markedsføring som metode vil gi økt bevissthet rundt hvilke konsekvenser ulike markeditiltak har.

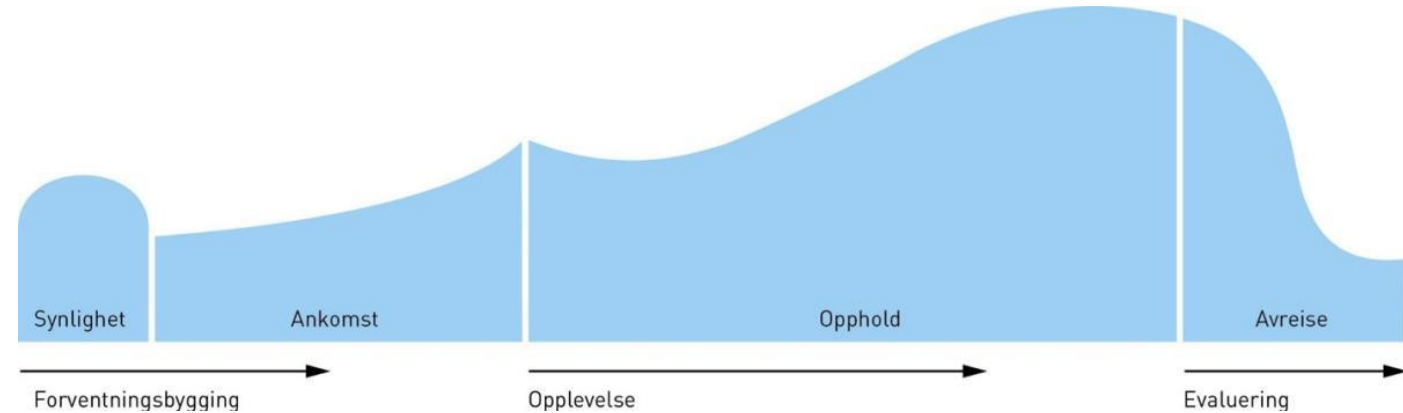
Gjester og lokalsamfunn skal passe hverandre og det er vesentlig å få rett gjest, på rett sted, til rett tid, slik at verdiene som skapes lokalt er større enn de som forbrukes.

I markedsføringen vil Asker sammen med Visit Greater Oslo ta kunnskapsbaserte og strategiske valg om hvilke gjester som er de mest verdifulle for Asker og hvilke premisser som må ligge til grunn for at ønsket effekt oppnås lokalt.

Gjennom markedsføringen sørges det for at gjesten er godt forberedt ved ankomst. Dette betyr en sannferdig billedbruk, realistiske beskrivelser og at markedsføringen løfter forventningen akkurat til det nivået som de ulike aktørene og stedene kan levere på.

En vil også se til at alle databaserte kommunikasjonsaktiviteter er i tråd med gjeldende regelverk for markedsføring og personvern, samt at de er i samsvar med de samtykker som den enkelte gjest, bruker eller kunde har gitt.

Figur 6, Markedsføring og forventninger (Visit Norway)



Det å forstå ulike adferdsmønstre, kundebehov og forventninger vil være helt sentrale for å forstå mulige konsekvenser økt vekst vil kunne påføre lokalbefolkning, verneverdier, kulturminner, dyreliv, vegetasjon og naturområder.

Det handler både om gjestenes forventninger før de kommer til Asker, hvordan de beveger seg og oppfører seg på reisemålet og hvilke tilbud, hva slags kunnskap de har om for eksempel friluftsliv, bekledning eller lokale skikker samt hvilken veiledning, informasjon og tilrettelegging som finnes på de ulike stedene i Asker.

Det er viktig å benytte opplevelsesnæringens kanaler til å gi besøkende og lokalbefolkning riktig og god informasjon om hvordan gjester skal ferdes i naturen, ved å koordinere fagkunnskap med de ulike forvaltningsmyndighetene og gi det en tilgjengelig språkdrakt.

Figur 23 er utviklet for reisende som besøker destinasjoner, men er også gjeldende for lokalbefolkningen og deres bruk av naturen og opplevelsestilbudene i Asker.

Vertskapsrollen i opplevelsesnæringen i Asker er ikke definert. Med det forstås at hverken hovedansvar for ivaretagelse av rollen, hvilke vertskapskvaliteter Asker har/skal utvikle ovenfor lokalbefolkning og besøkende, eller hvorfor og hvordan en skal jobbe med å utvikle vertskapsrollen, ikke er besluttet i fellesskap.

Det er det gode vertskapet som utgjør forskjellen på en god og en ekstra god opplevelse. Vertskapsarbeid er tradisjonelt forbundet med reiselivsbransjen, men er relevant for alle typer bransjer og en viktig del av stedsutviklingen. Destinasjoner som jobber systematisk med utvikling av vertskapsrollen blir kjent med tilreisendes og lokalbefolkningens forventninger, yter litt mer enn forventet og sørger samtidig for god tilgjengelighet og respons. Vertskapet har fokus på mersalg, de holder omgivelsene i god stand og de har alltid fokus på sisteintrykk og gjensalg.

I de fleste tilfeller kjenner tilreisende til Asker før de ankommer destinasjonen. Informasjonen på nettet er derfor en veldig viktig brikke i vertskapsarbeidet. Hvordan presenterer vi oss? Hvordan jobber vi med det digitale vertskapet? Er det lett å finne informasjon om Asker på nettet? Hvor brukervennlige er kanalene våre? Hvor raskt responderer vi i de ulike kanalene? Er vi tilgjengelige på flere språk?

I dag er mange gjester svært kunnskapsrike om stedene de besøker, også Asker. Produktkunnskapen er like tilgjengelig for kunden som for verten. En må derfor være forberedt på å møte kunder som har spisset kompetanse om Asker og en må sørge for at alle medarbeiderne i førstelinjen har høy produktkunnskap og godt utviklet generell kunnskap om Asker.

Fornøyde kunder og høyere omsetning er hovedmålene bak et hvert mersalg. Et godt mersalg vil ofte gi kundene en ekstra god opplevelse. Mersalg er å tillegge produktet en ekstra verdi, og er en flott mulighet til å komme i dialog med kundene på. Når kunden er i god flyt i en opplevelse er motivasjonen for å kjøpe mer tilstede.

Asker trenger å utvikle en felles kvalitet i vertskapsrollen. Vertskap skal settes i system, retningslinjer og verdier som skal prege Asker-verten skal utvikles Dette er en langsiktig og permanent innsats, og et »Vertskaps-kurs« alene vil gjøre ikke en forskjell. Det skal jobbes kontinuerlig med å utvikle vertskap til en konkurransefaktor for Asker.

Fra å ha en utfordring med vertskapsrollen slik den tilfeldig fylles i dag, skal en gjennom systematisk arbeid på alle områder som beskrevet ovenfor og over tid, utvikle vertskapsrollen til å øke tilstrømming av nye gjester, øke tilfredsheten hos de som besøker og bor i Asker, og øke omsetning gjennom mersalg. En ønsker totalt sett å styrke Asker sitt omdømme ved å satse tungt på utvikling av vertskapsrollen.

Figur 7, Ti nøkler Vertskapskultur (Marit Torkelson, Vertskapet)



3.1 Tiltak I det følgende presenteres tiltak for utvikling og vest i opplevelsesnæringen i Asker for perioden 2023-25.

	TILTAK / STRATEGI	INNHold OG RESULTAT	EFFEKT
1	Attraksjons- og produktutvikling / H Tre produktutviklings workshoper	Flere attraktive konsepter og produkter knyttet til et eller flere kassaapparater rettet inn mot målgruppene i alle sesonger, i hele kommunen utvikles	Økt omsetning for aktørene gjennom flere besøkende eller forlenget oppholdstid for besøkende eller merforbruk blant lokalbefolkningen
2	Lokale historier / H og D 5 folkemøter med innspill til historier	Forankrede historier om Asker, stedene, kulturen og historien, utformet av lokalbefolkningen, næringslivet og frivilligheten	Styrking av identiteten av Asker som opplevelsesdestinasjon, forankring i lokalsamfunnene som grunnlag for vekst og utvikling av opplevelsesnæringen
3	Sammenhengende konsepter / H Utvikle flere sammenhengende turer og konsepter basert på fortrinn Asker har	Utvikling av konseptet «Ladestasjon Asker», reiserute eller flere opplegg/turer som fungerer som «opplading» eller «lading» for lokalbefolkning og tilreisende. Samt andre konsepter som destinasjonen kan utvikle	Økt omsetning gjennom flere tilreisende og økt forbruk på reiselivs/opplevelses-tjenester fra egen befolkning
4	Opplevelses ArenAsker / H Jevnlige møter mellom aktørene, det offentlige og frivilligheten med aktuelle tema og kompetanseutv.	Kvartalsvis møter mellom næringsaktører, frivillighet, kommune, annet næringsliv og andre relevante deltakere. Halvdags møte med relevant fagtema samt status / diskusjoner for gjennomføring av Handlingsplanen	Bedre informasjon og styrket samhandling mellom aktørene, frivilligheten og kommunen, med målsetting om felles anlagt utviklingsarbeid for økt verdiskaping
5	Merkevareplattform for Asker / D Utvikling av merkevarestrategi for Asker som opplevelsesdestinasjon	En tydelig plattform som gir føringer for kommunikasjon, kulturbygging og leveranser, bygd på «Bærende produktkonsepter»	Asker blir kjent for kvaliteter som bygger på destinasjonens kvaliteter
6	Bærekraftig utvikling / H Avklare og gjennomføre prosess for «Merket for Bærekraftig Reisemål»	Kvalifisere Asker til å motta Innovasjon Norge sitt Merke for Bærekraftig reisemål. Gjennomføre en prosess over 2 år som involverer næring, kommune, hyttebrukere, gjester og frivillighet	Strukturert arbeid med bærekraftig utvikling og oppnåelse av Merket som Bærekraftig reisemål som grunnlag for ansvarlig utvikling
7	Arrangement strategi for Asker / H Beskrive en felles arr.strategi for Asker, idrett – kultur – kurs/konf	I et samarbeid mellom relevante aktører utforme en arrangement strategi basert på bærekraft prinsippene som definerer mål, strategier og tiltak for utvikling av Asker som arrangør-sted	Tiltrekke flere arrangementer gjennom hele som styrker omsetningen i bedriftene og som bygger profilen til Asker og
8	Kompetanseheving / H Program for aktørene med gjennomføring av ulike kurs	Gjennomføring av kurs i Innovasjon Norge sitt kompetanse-program for reiselivsnæringen; Opplevelseskurset, Pakking, distribusjon og salg og Vertskapskurset	Styrket kompetanse blant næringsaktørene, kommuneansatte og frivillige, samt økt samarbeid mellom disse i opplevelsesproduksjon og produktutvikling, som grunnlag for økt salg

	TILTAK / DELSTRATEGI	INNHold OG RESULTAT	EFFEKT
9	Asker i mitt hjerte / H Skape Asker ambassadører for å tiltrekke flere møter/arr til Asker	Utforming av informasjonsmateriell og dialog med bedrifter og organisasjoner, skoler og fagmiljøer/personer i Asker som kan tiltrekke arrangementer innen sitt område/fagfelt til Asker	Flere arrangementer til Asker som grunnlag for økt omsetning i hotellene, serveringsbedriftene og blant kultur-aktører og aktivitetsleverandører
10	Folkemøter / H Møter for innspill fra lokal-befolkningen og informasjon om utviklingstiltak og annet	Det er vesentlig å ha med lokalbefolkningen på laget i utvikling av destinasjonen. Det gjennomføres åpne folkemøter for å presentere planer, nye tiltak og effekter så langt av satsingen. På møtene får lokalbefolkningen også anledning å komme med sine innspill til utviklingen	Utviklingen av Asker som opplevelses-destinasjon skal også ta opp i seg lokal-befolkningens behov slik at disse også får tilrettelaget tilbud og tar del i utviklingen
11	Studietur / H Til en annen destinasjon for læring og motivasjon, bygging av fellesskap, 2-3 dg med overnatting	Gjennomføring av en studietur i perioden for næringsaktører, repr. For kommunen og frivilligheten til sted/by med relevans for Asker og som har satset på kulturturisme og lykkes med det som grunnlag for bygging av ny sesong. Møter med bedrifter, repr offentlig. Inntil 15 delt	Inspirasjon, motivasjon og høsting av andres erfaringer for å utvikle Asker som opplevelsesdestinasjon. Samt skape samhold mellom aktørene i Asker. Turen skal dekke en eller flere av de bærende produktkonseptene Asker satser på
12	Turist i egne kommune / H – D Innbyggerne blir kjent i egen kommune, bygge stolthet	Gjennom dette opplegget skal Askers egne innbyggere kunne bruke regionens opplevelsestilbud til en god pris, slik at de blir kjent med egen kommune og gode ambassadører for de ulike opplevelsestilbudene i Asker	Økt omsetning for aktørene, bedre kunnskap og større stolthet blant egne innbyggere for Asker som opplevelsesdestinasjon
13	Asker Vert / H Vertskapsprogram for Asker som gir merverdi for lokalbefolkning og tilreisende (meromsetning)	Eget vertskapsprogram for Asker som opplevelses-destinasjon som definerer vertskapskvaliteter, hvordan vertskapsrollen skal utvikling og kompetanseprogram for utvikling av vertskapskompetanse	Mersalg, økt tilfredshet blant lokal-befolkning og tilreisende med Asker, styrket omdømme og økt stolthet
14	Hyttebrukerne / H – D Informasjon til brukere av hytter i Asker for økt kjøp av tjenester	Det gjennomføres en kartlegging blant brukere av de mer enn 4 000 hyttene i Asker for avdekke behov. Nyhetsbrev til hyttebrukerne med info 2 – 3 ganger i året	Bedre dialog med hyttebruker som grunnlag for økt trivsel og meromsetning av kommersielle tjenester
15	Impl. av tjenestetilbud / H Som er relevant for besøks og opplevelsesnæring	Relevante tilbud for besøks- og opplevelsesnæringer implementeres i drifts- og vedlikeholdsplaner i kommunen, i tillegg utvikles relevant kommunal infrastruktur	Sikre tilpassede tilbud slik at attraksjonskraft vedlikeholdes og utvikles, samt å unngå slitasje på lokalsamfunn
16	Digital destinasjons- og arrangements guide / H Synliggjøre attraksjonen i Asker kommune	Utvikle Asker som en attraktiv kommune for opplevelses- og aktivitetsbasert turisme, gjennom en destinasjons- og arrangementsguide. Utvikle og tilrettelegge for mer aktivitet hele året, der folk bor	Lett tilgjengelig og synlige opplevelser som kulturminner, turmuligheter og andre attraksjoner.

3.2 Implementering og KPI-er*

Det videreføres en ressursgruppe for gjennomføring av handlingsplanen bestående av representanter fra fra Visit Greater Oslo, Asker næringsforening og Asker kommune. Ressursgruppen ledes av Asker kommune og møtes i utgangspunktet 4 ganger i året, men med en mulig høyere møtefrekvens i starten av implementeringsarbeidet.

Gruppen inviterer flere personer og miljøer inn i forhold til hvilket tema, aktivitet eller tiltak det jobbes med.

I gjennomføring av planen sørger ressursgruppen for at arbeidet jevning blir evaluert mot KPI-er som listet i figur 24 til høyre.

Det utvikles også en kommunikasjonsplan for implementeringen med hensikt å holde alle interessenter oppdatert på hva som gjøres, av hvem og hvilke mål og effekter de enkelte tiltakene har. Dette for å sørge for at alle får samme informasjon på likt som grunnlag for god involvering.

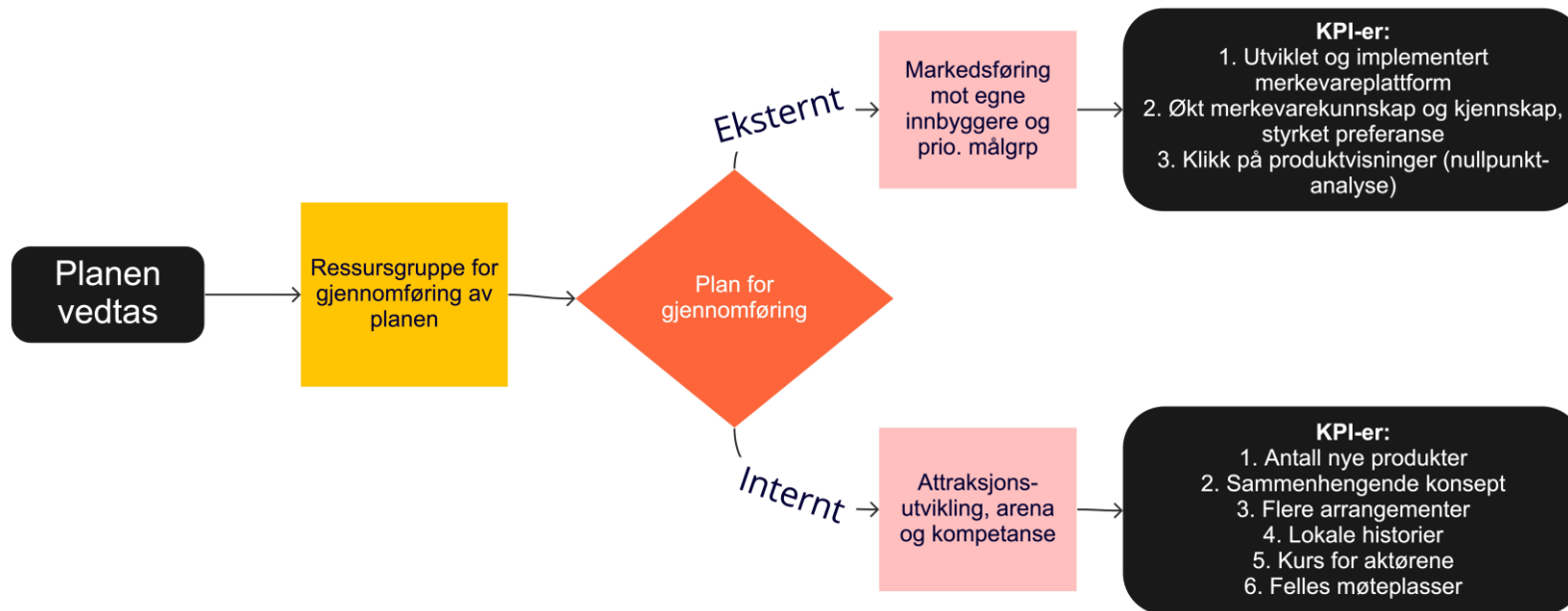
I det forberedende arbeidet med implementeringen, i fasen som gjerne betegnes som «fra ord til handling», er budsjetter og ressurser til å arbeide med implementering av planen ofte en kritisk faktor.

Planprosessen som har forløpt med entusiasme og gode innspill, samt planen som gir tydelig retning, vil ikke gi effekter om det ikke er nok tilgjengelige ressurser, både i form av tid og kroner, til gjennomføring av planen.

Årlige evalueringer og en større evaluering etter 2 ½ år er nødvendig for eventuelt å endre innsatsen underveis, og for å utforme en revidert handlingsplan for neste 3 års perioden. Evalueringen bør omfatte innspill fra alle berørte samt en status for de kvantitative målsettingene.

* KPI -måleindikator

Figur 8, Implementering av planen, organisering og KPI-er, første tre års perioden (2023-25)



Når det gjelder KPI-ene er det i første periode av handlingsplanen viktigst å holde et øye med de «interne» KPI-ene. Det vil si de indikatorene som gir tilbakemelding på om vi er på riktig vei i forhold til hovedstrategien for perioden som er prioritering av produkt- og attraksjonsutvikling, samhandling og kompetanseutvikling. En nærmere forklaring av KPI-ene følger her:

1. **Antall nye produkter.** Det skal utvikles nye helhetlige konsepter innenfor de tre prioriterte produktkonseptene, pakker for dagsopphold og helgeturer, samt helt nye attraksjoner. Dette tallfestes av ressursgruppen for gjennomføring.
2. **Sammenhengende konsept.** Det skal utvikles sammenhengende konsepter som gjelder for hele kommunen, for eksempel «På lading i Asker», men ikke begrenset til dette. Antall konsepter tallfestes av ressursgruppen.
3. I perioden bør det tallfestes **hvor mange nye og flere arrangementer** som skal finne sted i Asker, eller der Asker blir valgt som arrangørsted. Dette tallfestes ifm arbeid med en arrangement strategi (tiltak 7)
4. Lokalbefolkningen inviteres til å **definere lokale historier** om sitt lokalmiljø. Antall historier kvantifiseres av ressursgruppen
5. Det gjennomføres kompetansehevende kurs for aktørene, **antall deltakere per kurs** kvantifiseres av ressursgruppen
6. Det skal jevnlig være tilbud om møteplasser for aktørene og representanter for kommunen samt frivilligheten. **Antall deltakere på OpplevelsesArenAsker** kvantifiseres av ressursgruppen



Foto: Vibeke Glosli



Foto: Vibeke Glosli



Foto: Vibeke Glosli

bakgrunn, nøkkeltall og organisering

DEL 2

4.1 Opplevelsesnæringen og stedsutvikling

Reiselivet skiller seg fra andre næringer ved at kunden kommer til produktet, og ikke omvendt. Reiseliv betyr blant annet at en importerer kjøpekraft til et lokalsamfunn.

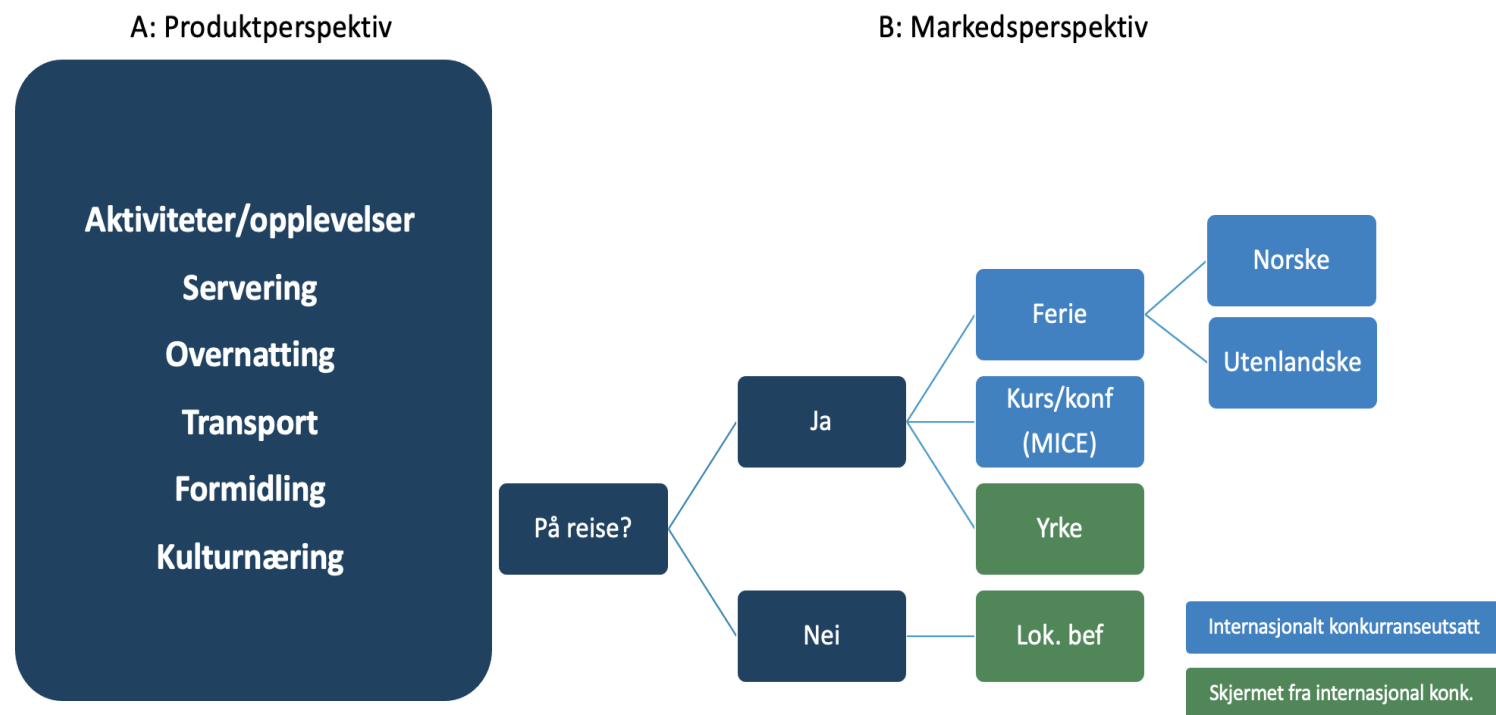
Lokalbefolkningen i Asker og tilreisende har ønsker og behov for en rekke ulike leveranser og tjenester. Reiseliv- og besøksnæring er ikke en bransje i tradisjonell forstand, men kan defineres som en rekke selvstendige næringer som til sammen dekker etterspørsel fra lokalbefolkning og tilreisende.

Dette gjør at definisjonen på reiselivsaktør avhenger av hvilket reiseliv en har på stedet. De vanligste tjenester som etterspørres er transport, overnatting, servering, formidling og informasjon, kultur- og aktivitetstilbud og annen tjenesteyting. På steder med mange hytter og feriehus vil også for eksempel håndverkertjenester og aktører som grunneiere og eiendomsutviklere regnes med som viktige aktører i næringen

Reiseliv og turisme bidrar ikke bare til næringsutvikling og arbeidsplasser, men også til levende byer og lokalsamfunn, både for lokalbefolkningen (bolyst) og for de som er tilreisende (besøksattraktivitet).

Natur- og kulturbaserte goder er kjernen i norske reiselivsprodukter og representerer næringens viktigste ressursgrunnlag. Med utgangspunkt i dette ressursgrunnlaget leverer norske reiselivsbedrifter opplevelser og andre tjenester til et stadig økende antall nordmenn og utlendinger. Vi skiller gjerne ut bransjene opplevelser/aktiviteter, overnatting og servering og kaller de «Innholdsbransjene», eller de bedriftene som skaper reiseanledning eller konsum av opplevelser i lokalmiljøet.

Figur 9, Reiseliv- og opplevelsesnæringen i produkt og markedsperspektivet



Vi definerer i denne sammenhengen opplevelsesnæringen i Asker både i produkt- og markedsperspektivet:

- Produktperspektivet omhandler alle bedrifter innenfor de fem bransjene transport, overnatting, servering, aktiviteter/opplevelser og formidling, samt kulturvernæringsaktører
- I markedsperspektivet er det kun yrkesreisende som ikke er påvirkbare, som ikke inngår. Deler av markedet er sterkt konkurranseutsatt, men andre deler som for eksempel lokalbefolkningen er mer skjernet for konkurranse

I denne planen omtaler vi med andre ord reiseliv- og opplevelsesnæringen som bedrifter innenfor de fem nevnte bransjene. I begrepet markedet legger vi ved siden av lokalbefolkningen alle påvirkbare tilreisende.

Lokalbefolkningen er både en betydelig forbruker av opplevelses- og serveringstjenester så vel som en tredjepart som blir påvirket av det samlede omfanget av tilreisende og de positive og negative virkningene som dette kan medføre på destinasjonene. Det er en viktig forskjell mellom tilreisende på den ene side og lokalbefolkningen på den annen. Mens de tilreisende oppsøker destinasjoner for å oppleve attraktive reiselivsprodukter, konsumerer lokalbefolkningen reiselivsproduktene der de bor samtidig som de kan påvirke de besøkendes inntrykk og opplevelse av destinasjonen.

Omdømmet til reiselivet i Asker, særlig med tanke på innvirkning på lokalmiljøet, bærekraftig utvikling og opprettholdelsen av tilgjengelig natur er viktig for å opprettholde den positive veksten og utviklingen vi har opplevd de siste årene. Norske myndigheter har gitt uttrykk for et sterkt ønske om å ivareta og opprettholde et høyt ambisjonsnivå for norske natur. Særlig gjelder dette Nasjonalparkene, verdensarvområdene og kystlinjen vår som en ønsker at skal ha en gjennomgående høy kvalitet og bestå av mest mulig uberørt natur.

Et grunnleggende perspektiv for utvikling av planen for opplevelses- og reiselivsnæringen i Asker er slik vi ser det at reiselivsutvikling og stedsutvikling er to sider av samme sak, og bør også behandles deretter. Stedsutvikling handler om tilrettelegging og fysisk utforming av lokalsamfunnet, der kvalitet, nærhet og tilgjengelighet er viktig. Samme prinsipp gjelder ved utvikling av et reisemål, men her inkluderes også besøkende/tilreisende som målgruppe.

Steder med positiv attraktivitet har større vekst enn hva størrelse og tilgjengelighet skulle tilsi. De har skapt en tiltrekningskraft for næringsliv og andre arbeidsplasser, besøkende og bosetting basert på sitt omdømme, tilgang til boliger og arealer, samt stedlige goder og identitet.

Attraktivitet skapes i samspill mellom kommune, næringsliv, frivillig sektor og andre. Kommunen må med andre ord involvere næringsliv, frivillige organisasjoner og innbyggere for å få til gode prosesser. Her kan reiselivet spille en sentral rolle for å øke et steds attraktivitet.

Dette oppsummeres som følger:

1.Stedsutvikling og reisemålsutvikling smelter sammen. Asker består av en rekke attraktive tettsteder, med særpreg og historie. Friluftsliv, sommerturisme og reiseliv har lange tradisjoner i kommunen, og mange av tettstedene er sterkt preget av rekreative- og kulturelle aktiviteter og opplevelsesnæringer. Kommuneplanens samfunnsdel fastsetter at disse tradisjonene skal videreutvikles og foredles. Ikke minst vil opplevelses- og reiselivsnæringen være viktig i stedsutviklingen. Som konsekvens av dette må kommunene ta et større ansvar for reiselivsutviklinga, mens reiselivsaktørene må ta et større ansvar for lokalsamfunnsutviklinga

2.Samhandling offentlig - privat. Flere må samhandle og delta aktivt i forpliktende partnerskap for å utvikle stedet og reisemålet. Her ligger løsningen i en effektiv organisering av fellesoppgaver

3.Effekter er økt attraktivitet i alle målgrupper. Tilbud som utvikles rettes inn mot lokalbefolkninga og effekten av satsing på reiseliv er ved siden av verdiskapingsvekst og nye arbeidsplasser, økt stedsattraktivitet



Foto: Vibeke Glosli

4.2 Fremtidens opplevelsesnæring

I dagens og fremtidens reiseliv er det tre suksesskriterier som er viktigere enn alle andre.

a) Kundene som markedsførere

Kundeinnsikt og smartere, motivasjonsbasert kunde-segmentering blir en vesentlig konkurransefaktor i årene som kommer. Det å kommunisere med kundene på deres eget stammespråk og på kanalenes premisser, er nøkkelen til å nå frem. De som ikke bygger sin kommunikasjon på en sann og tydelig historie, som kan relateres til en grunnleggende intensjon om å bidra til mer enn bunnlinje og fortjeneste for eierne, taper. "Alltid på"-kommunikasjon blir viktigere enn tidsavgrensede kampanjer. Strategiske fortellinger blir viktigere enn slagord og egen beskrivelser. Kundevennlige digitale løsninger og å mestre sosiale medier blir helt sentralt fremover, både for å vinne nye kunder men også for å beholde de en har.

b) Kundeopplevelsen

Gode kundeopplevelser i leveransene, i alle faser av kundereisen og gjennom alle kontaktpunkter med gjestene, blir avgjørende for bedriften og reisemålet. Kvalitet i alle ledd er enda viktigere enn før fordi kundene selv er de viktigste markedsførerne. Kundetilpassede leveranser som fremmer økt betalingsvilje og bedre kundeopplevelser blir viktigere enn standardløsninger og store volum. Den «nye» luksusen er meningsfull tidsbruk i kombinasjon med autentiske opplevelser, kunnskapsformidling basert på ansvarlige og bærekraftige løsninger.

c) Ny løsninger

Rammebetingelsene endrer seg raskere enn før. Å reagere raskt på nye muligheter og håndtere endringer blir stadig viktigere. Utvikling skjer ikke i lukkede prosesser, men er pågående åpne og dynamiske løp der kundene inviteres inn på et tidlig stadium.

De som bygger endringskultur og som jobber etter dynamiske modeller vinner foran de som følger statiske planer.

I tillegg til disse tre suksesskriteriene er bærekraft en solid premiss for utvikling av en fremtidig opplevelsesnæring i Asker og fokus på bærekraft er avgjørende for reiselivsnæringens langsiktige konkurranseevne.

Bærekraftig reiseliv er å skape et reiseliv og en reiselivsnæring som tar vare på behovene til de reisende og lokalbefolkningen i dag, uten å skade og ødelegge fremtidige generasjoners muligheter til å reise, se eller bo - og oppleve det samme.

Bærekraft i opplevelsesnæringen bygger på disse 10 prinsippene:

1. Kulturell rikdom :

Å respektere, videreutvikle og fremheve lokalsamfunnets historiske kulturarv, autentiske kultur, tradisjoner og særpreg

2. Naturmangfold:

Å bevare og videreutvikle landskapskvalitet, både for by og bygd, slik at landskapets fysiske og visuelle integritet ikke degraderes

3. Klimautslipp og klimatilpassing:

Å støtte bevaringen av naturområder, dyreliv og habitater, og minimere ødeleggelse av disse

4. Rent miljø og ressurseffektivitet:

Å minimere reiselivsbedrifters og turistenes forurensning av luft, vann og land (inkludert støy), samt og minimere genereringen av deres avfall og forbruk av knappe og ikke-fornybare ressurser

5. Lokal livskvalitet og sosiale verdier: Å bevare og styrke livskvaliteten i lokalsamfunnet, inkludert sosiale strukturer, tilgang til ressurser, fasiliteter og fellesgoder for alle, samt unngå enhver form for sosial degradering og utnyttning

6. Lokal kontroll og engasjement: Å engasjere og gi kraft til lokalsamfunnet og lokale interessenter mht, planlegging, beslutningstaking og utvikling av lokalt reiseliv

7. Jobbkvalitet for reiselivsansatte: Å styrke kvaliteten på reiselivsjobber (direkte og indirekte), inkludert lønnsnivå og arbeidsforhold uten diskriminering ut fra kjønn, rase, funksjonshemninger eller andre faktorer

8. Gjestetilfredshet, trygghet og opplevelseskvalitet: Å sørge for trygge, tilfredsstillende og berikende opplevelser for alle turister uavhengig av kjønn, rase, funksjonshemninger eller andre faktorer

9. Økonomisk levedyktige og konkurransedyktige reiselivsdestinasjoner gjennom lokal verdiskapning: Å sikre levedyktigheten og konkurransedyktigheten til reiselivsdestinasjoner i et langsiktig perspektiv, gjennom å maksimere reiselivets verdiskapning i lokalsamfunnet, inkludert hva turistene legger igjen av verdier lokalt.

10. Økonomisk levedyktige og konkurransedyktige reiselivsbedrifter: Å sikre levedyktigheten og konkurransedyktigheten til reiselivsbedrifter i et langsiktig perspektiv



5. Asker som opplevelsesdestinasjon

5.1 Kommunens prioritering av opplevelsesnæringen

Asker kommune er bevisst at tettstedsutviklingen er en viktig del av destinasjonsbyggingen, samt at samarbeidet mellom næringen, lag og foreningene, frivillige og kommunen er vesentlig for å skape utvikling. Her gjengis relevante utkast fra vedtatt planer som tangerer reiseliv og opplevelsesnæringen i Asker kommune, og som viser hvordan kommunen prioriterer utvikling av Asker som opplevelsesdestinasjon.

KOMMUNEPLAN – SAMFUNNSDEL

- Samfunnsdelen utgjør kommunens politiske mål og strategier for utvikling av Asker samfunnet, og omfatter både samfunnsutviklingen og tjenesteutviklingen. Samfunnsutviklingen legger til grunn fortsatt vekst, en tydelig senterstruktur med fokus på eksisterende tettsteder, en bolig- og næringsutvikling som støtter opp under senterstrukturen, en dreining mot mer bærekraftig mobilitet, samt vern av natur- og kulturmiljøer. Det legges vesentlig vekt på samskaping og deltakelse i samfunnsutviklingen, med innbyggere, frivillighet og næringsliv

TEMAPLAN NÆRING

- Asker kommune, næringslivet og tilhørende medlemsorganisasjoner skal fremme Asker som besøksdestinasjon gjennom videreutvikling av opplevelsesnæringene. Asker kommune skal være en pådriver overfor overordnede myndigheter for å sikre bedre rammebetingelser for opplevelsesnæringene. Asker kommune skal bidra til at opplevelsesnæringene og landbruksnæringen samarbeider tettere med maritimt næringsliv for å videreutvikle Asker som en maritim besøksdestinasjon

TEMAPLAN MEDBORGERSKAP

- **Møteplasser i nærmiljøet** inklusive tilgjengelige fysiske og digitale møteplasser samt å møte folk på innbyggertorgene, som formidlingsarena og sammen skape en møteplass
- **Påvirkningsmuligheter** for å sikre tidlig og bred medvirkning og ved å benytte paraplyorganisasjonene, råd og utvalg som rådgivende organer med særlig fokus på å finne løsninger på felles utfordringer

TEMAPLAN FYSISK AKTIVITET, IDRETT OG FRILUFTSLIV

- **Helhetlig stedsutvikling** sikre og videreutvikle areal for friluftsliv i nærmiljøene og videreutvikle infrastruktur for gjennomgående sti-/tur-/sykkel- og sti-/løypenett som binder boligområder, skoler, friområder og nærmiljøanlegg sammen, tilgjengelig innenfor 500 meter fra der folk bor.
- **Alle i aktivitet** . Utvikle Asker som en attraktiv kommune for opplevelses- og aktivitetsbasert turisme, gjennom en destinasjons- og arrangementsguide. Utvikle og tilrettelegge for mer aktivitet hele året, der folk bor

TEMAPLAN KULTUR

- **Helhetlig stedsutvikling**, arenaer og møteplasser ved å utvikle helhetlige planer for kunst i det offentlige rom, samt utvikle og styrke lokal historie og kulturarv
- Kulturutvikling og næring gjennom å utarbeide en **museumsstrategi** med fokus på formidling av industrihistorien i Asker
- **Kultur hele livet** ved tilrettelegge for et mangfold av kulturfestivaler og større kulturarrangementer samt å utvikle og bruke tilskuddsordninger som stimulerer til opplevelse, deltagelse og utvikling av varierte kunst- og kulturopplevelser

TEMAPLAN FOR HANDLING MOT KLIMAENDRINGER

- **Klimasmart mat**. Sammen legge til rette for at vi velger klimavennlig og kortreist mat samt bidra til å redusere matsvinn i hele verdikjeden
- **Bærekraftig forbruk**. Asker kommune skal, gjennom en effektiv renovasjonstjeneste, arbeide aktivt for at det blir enklere for innbyggere og næringslivet å kildesortere
- **Grønn mobilitet**. Asker kommune skal, i samarbeid med overordnede myndigheter, jobbe aktivt for å gjøre gange, sykkel og kollektivtilbudet mer konkurransedyktig enn bilbruk for innbyggerne. Asker kommune skal øke takten på bygging av sammenhengende gang- og sykkelinfrastruktur med fokus på sikkerhet, lys, helårstilbud og separering av gående og syklende
- **Endring, ledelse og kommunikasjon**. Stimulere ledere i næringsliv og frivillighet motiverer til handling som reduserer klimagassutslipp.

5.2 Attraksjonskraft og ressursgrunnlag

Asker har en fin blanding av natur- og kulturbasert opplevelser som i først rekke er attraktive for kommunens egne innbyggere og hyttebrukere. Det er imidlertid ingen enkeltstående eller en kombinasjon av flere opplevelser som virkelig setter destinasjonen på kartet som en opplevelsesdestinasjon med sterk attraksjonskraft.

Hensyntatt både kulturtilbudet og tilrettelagte naturopplevelser, er det vanskelig å finne «Primærattraksjoner» i Asker – det vil si attraksjoner eller opplevelse som skaper trafikk, og fremstår som mål og motivasjon for reisen.

Opplevelser som en driver for verdiskaping har endret store deler av reiselivet siden tusenårsskiftet. Det er opplevelsene som setter folk i bevegelse og som skaper "reason to go", det vil si en sterk personlig reisemotivasjon.

Trendene går i retning av økt individualisering og ønske om meningsfulle opplevelser. Framtidas reisende for Asker vil være mer verdiorientert, og samtidig forvente mer sømløse reiser og grønne, smarte løsninger. Markedets økende forventning om kvalitet og verdi for pengene bidrar til at aktørene må øke kundetilpasningen i leveranser og kommunikasjon ytterligere, for slik å skape optimale kundeopplevelser, både innen ferie og fritid og kurs/konferanse og arrangementsmarkedene. Asker har et godt ressursgrunnlag, både på kultur- og natursiden, for å skape disse opplevelsene.

Innen 2050 vil 70 % av verdens befolkning bo i byer. Natur, og spesielt urørt natur, blir et knapphetsgode. God plass, ren natur, mindre folkemengder og møte med lokale mattradisjoner og kultur blir viktig for enda flere i tiden som kommer.

Asker har rike tradisjoner for friluftsliv og gode ressurser for å utvikle dette videre. Friluftslivet og naturbasert reiseliv har forandret seg mye de siste årene. Nye aktiviteter har kommet til, og mange mennesker deltar nå i flere aktiviteter.

Asker har også et ressursgrunnlag i naturen som kan tilrettelegges slik at friluftsliv bidrar til å utnytte de mulighetene ulike sesonger gir bedre, og kan være en inspirasjon til å utvikle konsepter i reiselivssammenheng året rundt.

Eksempelvis er det i flere målgrupper sterk interessen for en «høste- og sankekultur». Både det å være mer i naturen og interessen for å høste av naturen samt å lære seg mer om bruk og foredling av det som finnes i naturen, er nå sterke etterspørselstrender. Asker har et godt ressursgrunnlag for å utvikle konsepter og opplevelsesprodukter som kan levere på denne etterspørselen

Gjennom årtider har kulturpolitikken gjort det mulig å ivareta kulturarven, samtidig som en har lagt til rette for å skape nye kulturuttrykk og nye kulturopplevelser. Et av formålene med kulturlivet er å fremme toleranse og forståelse for andre og skape refleksjon og innsikt om verdier, identitet og samfunn. Det er også dette kulturturisme i dag i stor grad handler om. Frem til nylig har kulturturisme gjerne vært forbundet med, på den ene siden; masseturisme til ikoniske steder, monument, bygg mm. og et mer elitepreget, eksklusivt segment i den andre enden.



Foto: Bjørn Heidenstrøm

I dag forstås kulturturisme i tillegg til konkrete attraksjoner, forestilling og opplevelser også som en plattform for å utvikle og formidle lokale verdier og identitet. Interessen for å oppleve lokal kultur, møte lokalbefolkningen, smake på lokale råvarer, ta del i lokale tradisjoner, musikk og scenekunst med mer er økende og gir rom for nye opplevelseskonsepter, også i Asker.

Det er anslått at kulturturisme utgjør om lag 40 % av all europeisk turisme. Det betyr at 4 av 10 ferie- og fritidsreisende velger reisemål basert på stedets kulturelle tilbud. I dette ligger et stort potensial for flere opplevelseskonsepter i Asker.

En sterkere kobling mellom naturbaserte- og kulturbaserte opplevelser er vesentlig for å øke verdiskapingen innen opplevelsesnæringen i Asker.

Noe av infrastrukturen, fellesgodene og opplevelsene som utgjør det totale opplevelsestilbudet i Asker i dag består av innsats basert på frivillig arbeid. Fra tilrettelegging av stier og naturområder til et bredt kunst- og kulturtilbud, festivaler, museer og historiske opplevelser, aktivitetstilbud, konserter og arrangementer, ikke minst idrettsarrangementer og drift av de lokale idrettslagene.

Også på dette området har Asker rike ressurser. En brattere utvikling av næringen og et bedre tilbud til befolkningen og tilreisende, kan skapes gjennom bedre organisering og en felles handlingsplan for arrangementer.

Organisering av og finansiering av goder som mange bruker og er avhengig av, men hvor ansvaret for tilrettelegging av godet er mer uklart, er viktig å avklare i den videre utviklingen av Asker som opplevelsesdestinasjon.

6. Organisering av opplevelsesnæringen og utviklingsprosjekter

6.1 Verdikjede og økosystem

Reiselivet og opplevelsesnæringen karakteriseres av å være en nettverksøkonomi, og en verdikjede satt sammen av mange ulike aktører. I noen grad forstås reiselivet i dag som et samskapende økosystem. Reiselivets kjerneaktører er gjensidig avhengig av hverandre og samfunnet rundt for å skape gode og helhetlige opplevelser. Motivet for en reise er i mange tilfeller ikke et kommersielt produkt i seg selv, men like gjerne å besøke et naturområde, et naturfenomen, et kulturminne eller et attraktivt sted. En reise består av summen av leveranser og opplevelser, både kommersielle og ikke- kommersielle. Når et ledd i økosystemet ikke fungerer, skaper det utfordringer for andre deler av økosystemet.

Verdiskapingen i opplevelsesnæringen baseres på konsumet, og fordeler seg på ulike bransjer og virksomheter som finnes i de ulike lokalsamfunnene, og under reisen til og fra, om kunden er besøkende. Herunder også kulturinstitusjoner, offentlige tjenester, handel, arrangement og aktiviteter. Det er motiv og formål for reisen som i stor grad bestemmer profilen på konsumet, og hvilke typer bedrifter som øker omsetningen fra ulike målgrupper av besøkende eller i lokalbefolkningen.

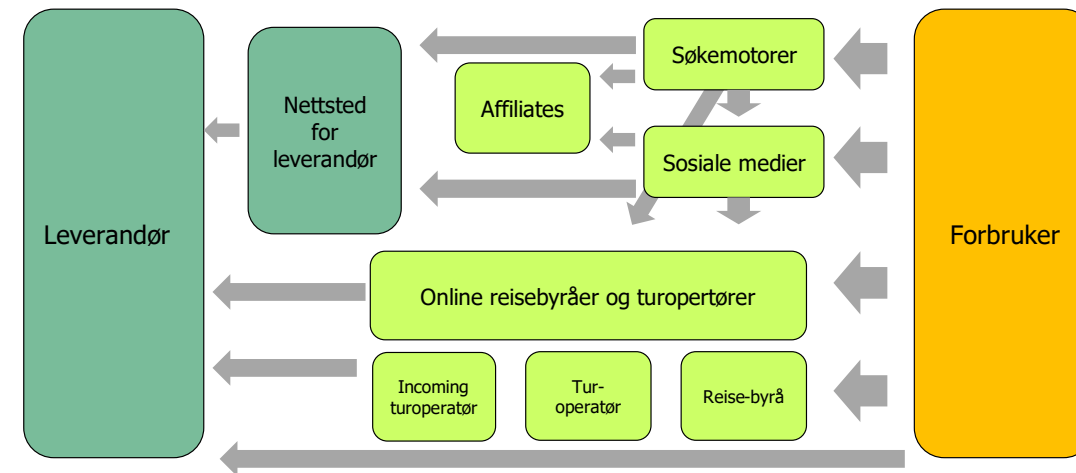
Av totalkonsumet generert av reiselivsaktivitet nasjonalt går 65 % til kjøp av varer og tjenester fra reiselivets kjernenæringer. 35 % til konsum av varer og tjenester fra andre næringer, spesielt handelsnæringen, det vil si overrisslingseffekter. Denne egenskapen ved reiselivet har stor betydning for flere steder i Asker.

Innovasjon er prosesser som krever samspill mellom mange forskjellige aktører. Et slikt samspill, mer eller mindre organisert, kalles et innovasjonssystem. Med begrepet innovasjonssystem menes de aktører og aktiviteter som påvirker læring, kunnskapsutvikling og nyskaping. Aktørene kan være bedrifter, forsknings- og utviklingsaktører, offentlige virkemiddelaktører, politiske aktører med ansvar for rammebetingelser, finansmiljø, frivillig sektor, kunder, leverandører med mer. For å kalle det et innovasjonssystem må det være kontakt og utveksling av informasjon, ideer og kompetanse mellom aktørene. For Asker ligger det muligheter for utvikling av opplevelsesnæringen i koblinger med annet næringsliv og lokale kunnskapsmiljøer.

Å utvikle og forsterke samspill mellom viktige aktører innen opplevelsesnæringen i Asker er en viktig strategi framover og må til for å møte nye markedsutfordringer. Opplevelsesnæringen i Asker har behov for å være mer kunnskapsbasert i arbeidet med å ta ut potensialer, og kan spille tettere sammen med relevante kompetansemiljøer i egen region, og bidra til at disse møter næringens behov.

Reiselivet har sin egen organisering på mange reisemål og på regionalt/fylkesnivå gjennom visit-selskapene. I det daglige arbeidet med opplevelsesnæringen i Asker er Asker næringsforening sentral med Visit Greater Oslo som markedsfører av opplevelsene, stedene og produktene.

Figur 10, Reiselivets verdikjede



I figuren over redegjør vi for reiselivets verdikjede der verdikjedeaktørene som gir opplevelsesproduktene en merverdi sett i kundeperspektivet, er lyse grønne. Leverandørene er aktører innen bransjene transport, overnatting, servering, aktiviteter/opplevelser og kultur.

Når vi beskriver opplevelsesnæringen også som et økosystem er det fordi påvirkning og innflytelse på hva som produseres, kvalitet og tilgjengelighet på dette bestemmes av andre enn verdikjedeaktørene. Dette kan være

- Produkteiere: Bedrifter, men også kommuner, havneselskap og andre
- Ressursforvaltere og rammesettere: Statsforvalter, kommune og fylkeskommune
- Koordinatorer og utviklere: Visitselskap, næringsforeninger, nettverk
- Distributører og selgere: Turoperatører, arrangører, reisebyråer og andre salgskanaler
- Lokalsamfunnene: Innbyggere og andre næringsaktører som

6.2 Utviklingsprosjekter i Asker

I Asker er det flere tettsteder som er i ferd med å endre karakter fra industristeder til reiselivsdestinasjoner og opplevelsessentre, først og fremst langs kysten. I denne endringen er det flere prosjekter som også omhandler opplevelsesnæring. Vi nevner her noen eksempler.

Sætre har endret seg fra å være et tradisjonelt industristed til et moderne servicesenter. Fra 1970-tallet har det vært en kontinuerlig utbygging av nye boligfelt med eneboliger og rekkehus. Nå bygges det i sentrum leiligheter med forretninger i første etasje. Sætre har endret helt karakter, og er blitt et attraktivt tettsted ved fjorden. Med bystrand og gjestebrygge trekker Sætre til seg både nye beboere og besøkende. Trebåtfestivalen har virkelig satt Sætre på kartet som destinasjon.

I støpeskjeen er også Tofte som har et stor potensial med tanke på opplevelsesnæring. Tofte endrer seg fra et ensidig industristed med to treforedlingsfabrikker som har preget stedet til et idyllisk strandsted ut mot Breiangen. Det bygges leilighetsbygg langs fjorden, med en fantastisk utsikt, og innflyttere kommer fra hele Osloregionen. Tofte vil ytterligere forsterkes som reiselivsdestinasjon når det nye museet for polarskuta Maud om noen år står ferdig.

I Slemmestad er en godt i gang med endringsprosesser, de går også fra et industristed til en kystby. Med disse prosjektene er Asker i ferd med å få små kystbyer til å poppe opp langs kysten, i tillegg til de små tettstedene som allerede eksisterer.

I næringslivet har det vært en rekke mindre satsinger de siste årene både med «Ren smak» som hadde sitt utgangspunkt i tidligere Buskerud og inkluderte lokalmatprodusenter og utsalg samt et prosjekt inn under Viken Fylkeskommunes ordning for «KulturArvOpplevelser» som gikk på å knytte opplevelser og servering opp i mot kyststien.



Foto: Vibeke Glosli

I et senere prosjekt, «Smaken av Asker og Bærum», etter initiativ fra landbrukskontoret og med deltakelse fra næringsforeningen og Visit Greater Oslo samt fra gårdsutsalg, og landbruksbaserte opplevelser, ble det utviklet et «Smakskart» som finnes på nettsidene til Visit Greater Oslo.

7. Økonomiske nøkkeltall og overnatting

I denne delen av statusbeskrivelsen tar vi med økonomiske nøkkeltall som beskriver utviklingen i reiselivsnæringen i Asker kommune i perioden 2010-2020 innenfor verdiskaping, lønnsomhet, totalrentabilitet, sysselsetting og egenkapitalandel. Denne delen av statusanalysen er gjort i samarbeid med Menon Economics.

Det er ingen entydige måter å avgrense næringer på, og reiselivsnæringen er spesiell fordi den består av aktører innenfor ulike bransjer/næringer som har til felles at de selger varer og tjenester til lokalbefolkning, turister og yrkesreisende. I statistikken definerer vi derfor reiselivsnæringen til å bestå av alle bedrifter innen bransjene som til sammen utgjør de mest sentrale varene og tjenestene ved en reise: Overnatting, transport, servering, opplevelser og formidling.

Analysen av økonomiske nøkkeltall viser status og utvikling for bedrifter innen disse bransjene i Asker kommune basert på rapportert regnskapsinformasjon.

Fordelen med databasen vi henter regnskapstall fra, er at den inneholder avdelingsdata, det vil si at bedrifter som har avdelinger registrert lokalt, men som eventuelt har hovedkontor andre steder, også er inkludert. På denne måten får vi synliggjort den verdiskapingen og sysselsettingen som faktisk finner sted lokalt, uavhengig av hvor foretaket har valgt å lokalisere hovedkontoret. I tillegg blir sysselsetting og verdiskaping fordelt på fylker og regioner på en riktigere måte.

Populasjonen av bedrifter som utgjør reiselivsnæringen i Asker kommune i denne analysen består av totalt 352 regnskapspliktige foretak fordelt på bransjene transport, overnatting servering, opplevelser og formidling.

Vi gjør oppmerksom på at vi i denne prosessen blant annet har gjort følgende tilpasninger i populasjonen:

- Avinor sine selskaper er tatt ut ettersom de i all hovedsak er relatert til flykontrolltjenester i Røyken
- VY Buss AS (avd Slemmestad, org nr avd. 924 627 077) er tatt ut. Foretaket står oppført med ingen økonomisk aktivitet frem til 2020 hvor det da har en verdiskaping på 140 millioner kroner. Det skaper «støy» i datagrunnlaget. Etter vår forståelse driver virksomheten primært kontraktkjøring på vegne av det offentlig og er således av begrenset relevans.

Når det gjelder overnatting henter vi tall fra SSB's Overnattingsstatistikk i tillegg til SSB's statistikk for hytter og fritidsboliger. For analyse av Airbnb henter vi kildedata fra Airdna.



Foto: Torbjørn Tandberg

7.1 Verdiskaping

Verdiskaping er definert som bedriftenes lønnskostnader og driftsresultat før skatt, avgifter, nedskrivninger og avskrivninger. Verdiskaping er dermed den omsetningen som «blir igjen» i bedriftene etter vare- og tjenestekjøp er foretatt for å avlønne innsatsfaktorene arbeidskraft og kapital.

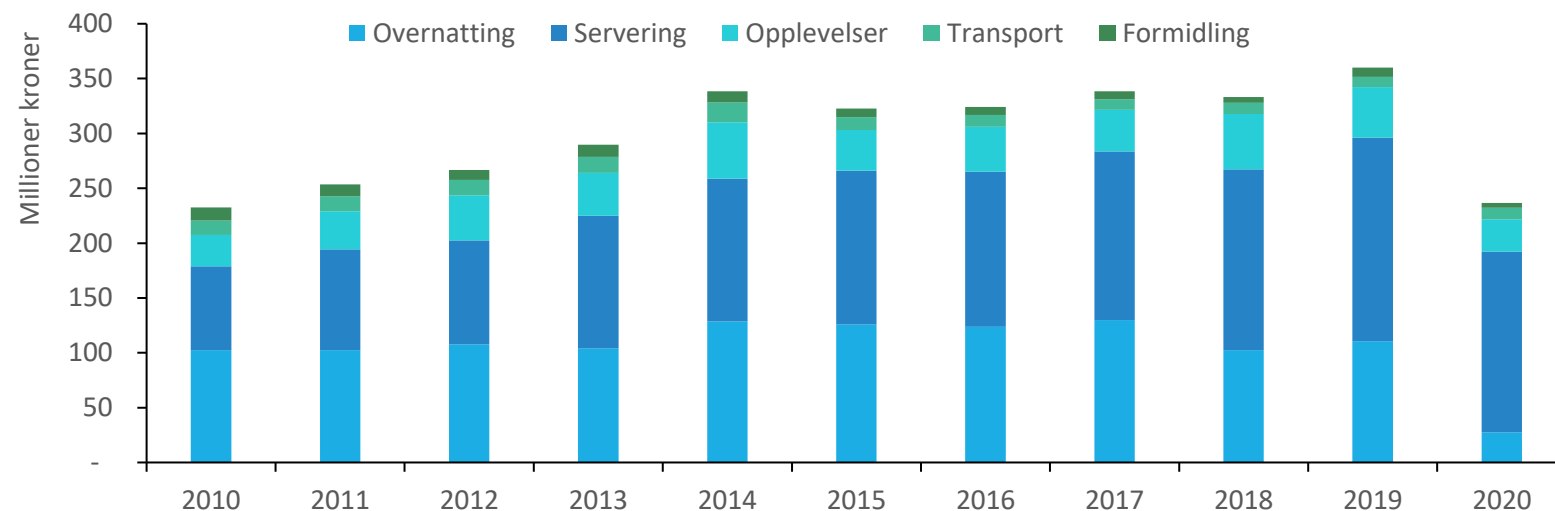
I 2019 er verdiskapingen i reiselivet i Asker kommune 360 mnok. Over 51 % av verdiskapingen skjer i serveringsbedrifter som er den største reiselivsbransjen i Asker. Overnattingsbedriftene hadde i 2019 totalt en verdiskaping på 111 mnok (30,8 %) og opplevelser/aktiviteter utgjorde 12,7 % av verdiskapingen. De minste bransjene er transport med 10 mnok i verdiskaping og formidling med 8 mnok i verdiskaping.

Når det gjelder overnatting kan både oppgangen og nedgangen i 2018 relateres primært til etableringen av og konkursen til Holmsbu Spa & Resort AS.

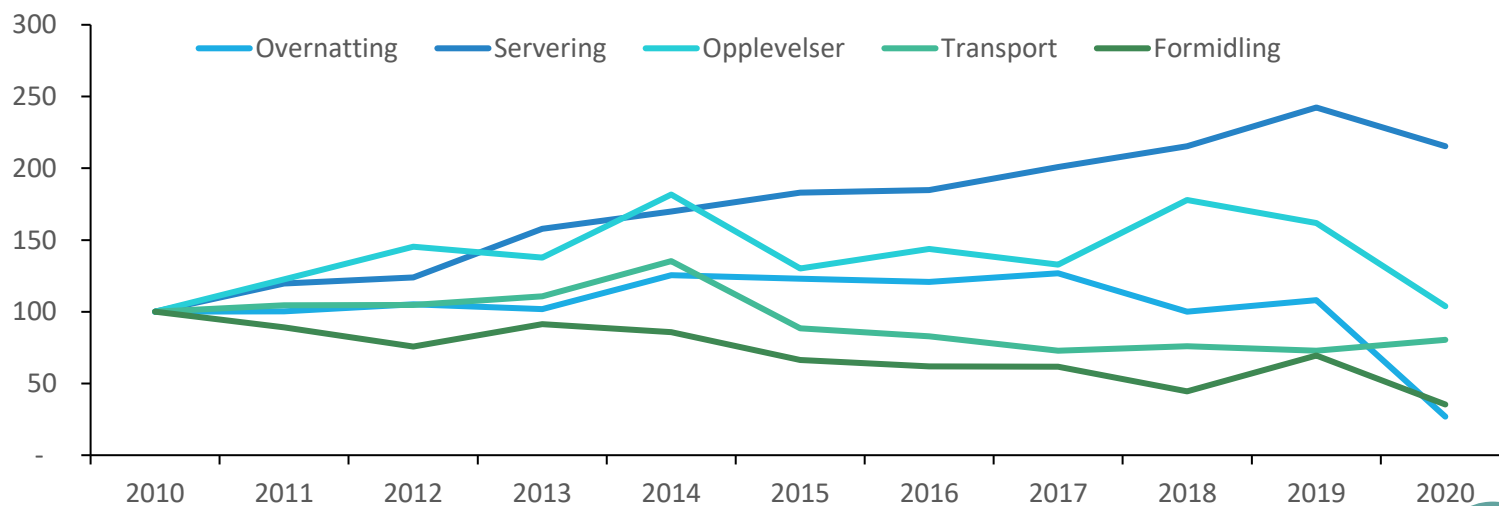
Ser vi nærmere på den indekserte verdiskapingsveksten er det serveringsbransjen som har hatt størst vekst i perioden fra 2010-19 med hele 24,2 % og opplevelser med en vekst på 16,2 %. Overnatting har hatt en noe lavere verdiskapingsvekst (8 %).

Som følge av covid-19 pandemien var det en reduksjon i verdiskapingen i reiselivsnæringen i Asker på 34 % fra 2019 til 2020. Det er en betydelig nedgang i verdiskaping i 2020 i overnattingsbransjen som følge av at fire hoteller hadde om lag en halvering av omsetningen og dermed betydelig lavere verdiskaping. Det var i tillegg ett hotell som gikk konkurs i 2019.

Figur 11, Verdiskaping reiselivsnæring i Asker kommune



Figur 12, Indeksert verdiskaping reiselivsnæring i Asker kommune



7.2 Sysselsetting

I 2019 er det totalt 1 065 sysselsatte i reiselivsnæringen i Asker. Dette utgjør rundt 4 % av alle sysselsatte i kommunen.

Flesteparten av de sysselsatte i reiselivsnæringen (53 %) jobber i serveringsbransjen og 312 personer er sysselsatt i overnattingsbransjen. I underkant av 14 % er jobber med opplevelser (145 personer) mens transportbransjen og formidlingsbransjen (turoperatører og reisebyråer) er de minste bransjene med henholdsvis 19 og 16 sysselsatte.

Fra 2015 ble det gjort en endring i kravene og terskelen for hvem som skal rapporteres inn som ansatte i en bedrift. Konsekvensen er at flere deltidsansatte ble inkludert i statistikken fra 2015. Det er derfor en økning i antall sysselsatte i 2015 uten at dette nødvendigvis reflekterer en reell økning.

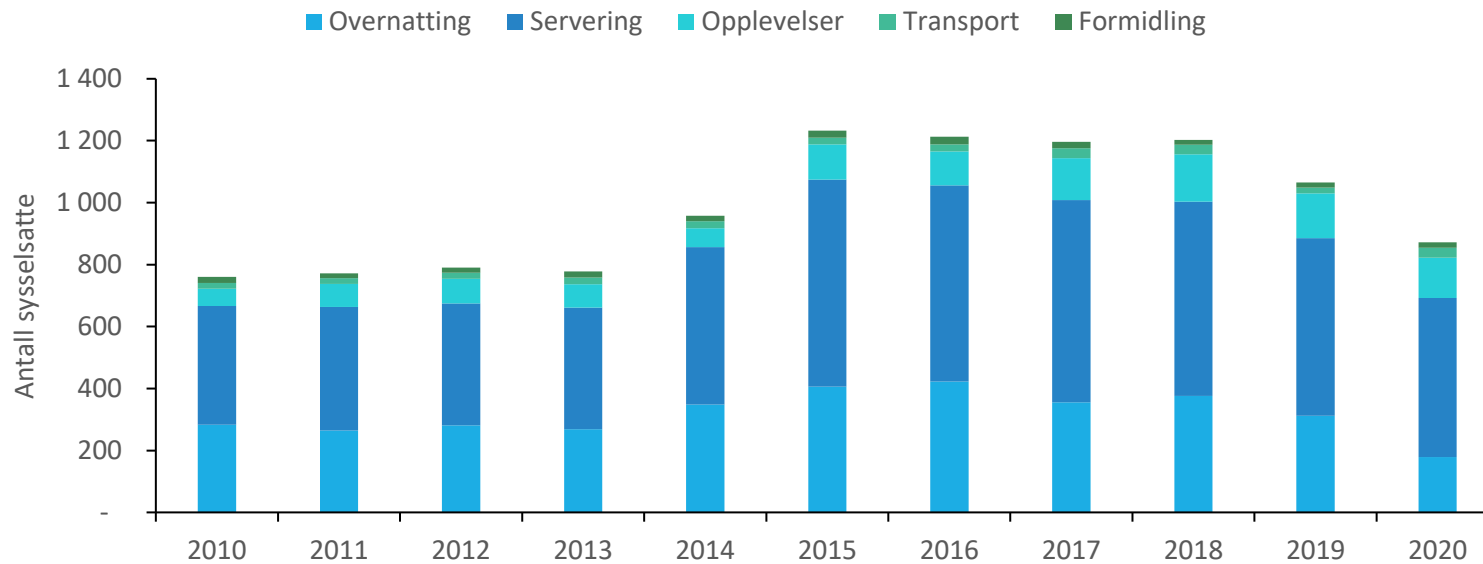
Innenfor bransjen opplevelser er det en oppgang i 2018, som over, skyldes i stor grad etableringen av Altitude Asker.

Nedgangen innen overnatting i 2017 skyldes i hovedsak reduksjon i ansatte hos Holmsbu Spa & Resort og Hegnar Hotell AS. Nedgangen i 2019 skyldes i hovedsak konkursen til Holmsbu Spa & Resort.

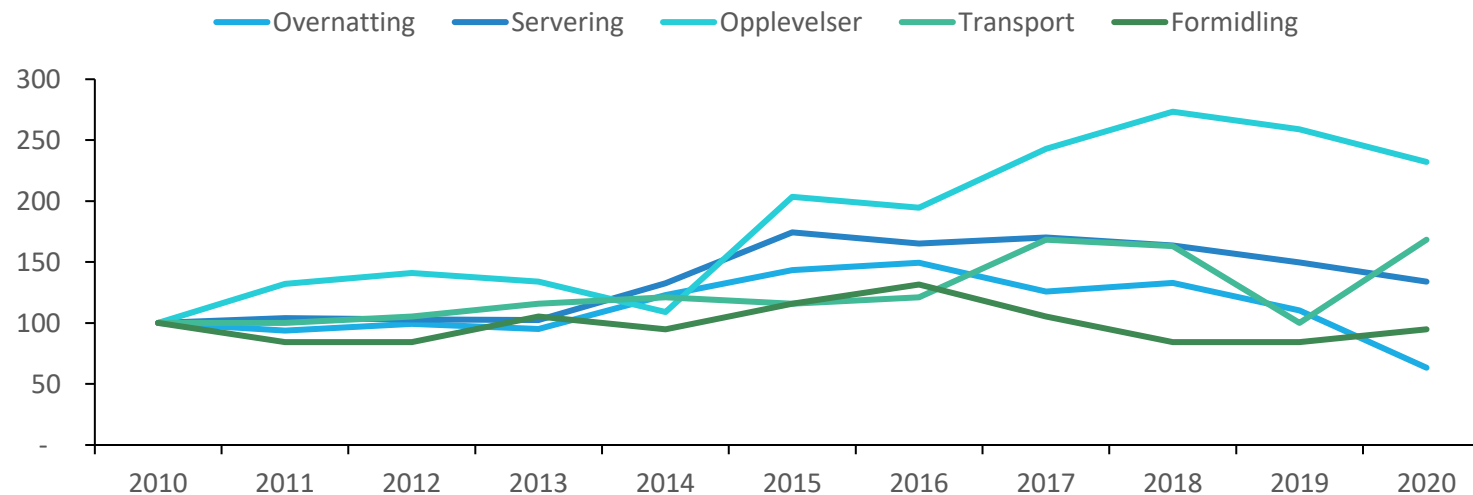
Det har vært sterkest vekst i antall sysselsatte i opplevelsesbransjen i Asker med en økning på 25,9 % i 2019 sml med 2010.

Som følge av covid-19 pandemien var det en reduksjon i antall sysselsatte i reiselivsnæringen i Asker på 20 % fra 2019 til 2020.

Figur 13, Antall sysselsatte i reiselivsnæring i Asker kommune



Figur 14, Indeksert utvikling antall sysselsatte i reiselivsnæring i Asker kommune



7.3 Driftsmargin og totalkapitalrentabilitet

Vi benytter driftsmargin som nøkkeltall for å beskrive lønnsomhet i reiselivsnæringen. Driftsmarginen er driftsresultat som prosentandel av driftsinntektene. Dette tallet sier altså hvor stor del av driftsinntektene som er overskudd.

Gjennomsnittlig driftsmargin for den norske reiselivsnæringen er de siste årene før covid-19 pandemien omlag 3,5 %. Opplevelsesnæringen og transportnæringen i Asker har i perioden frem til pandemien ligget over gjennomsnittet, mens snittet for de andre bransjene ligger under gjennomsnittet.

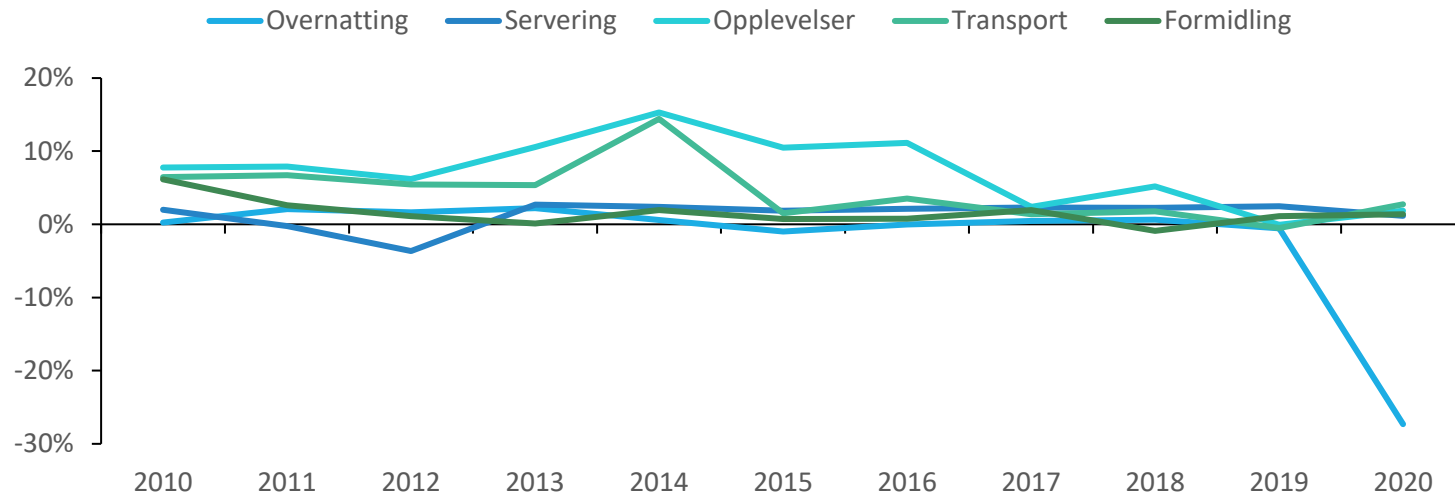
For overnattingsbransjen i Asker må nedgangen i 2020 ses i utviklingen for fire av de større hotellene (covid-19). Oppgangen opplevelsesbransjen og transportbransjen i 2014 skyldes primært et ekstraordinært resultat for et mindre utvalg av bedriftene.

Totalkapitalrentabilitet er et annet nøkkeltall for lønnsomhet som viser den avkastningen bedrift får på sine aktiva. Rentabiliteten er uttrykt i prosent og Den gjennomsnittlige totalkapitalrentabiliteten for alle norske bedrifter ligger på cirka 10%.

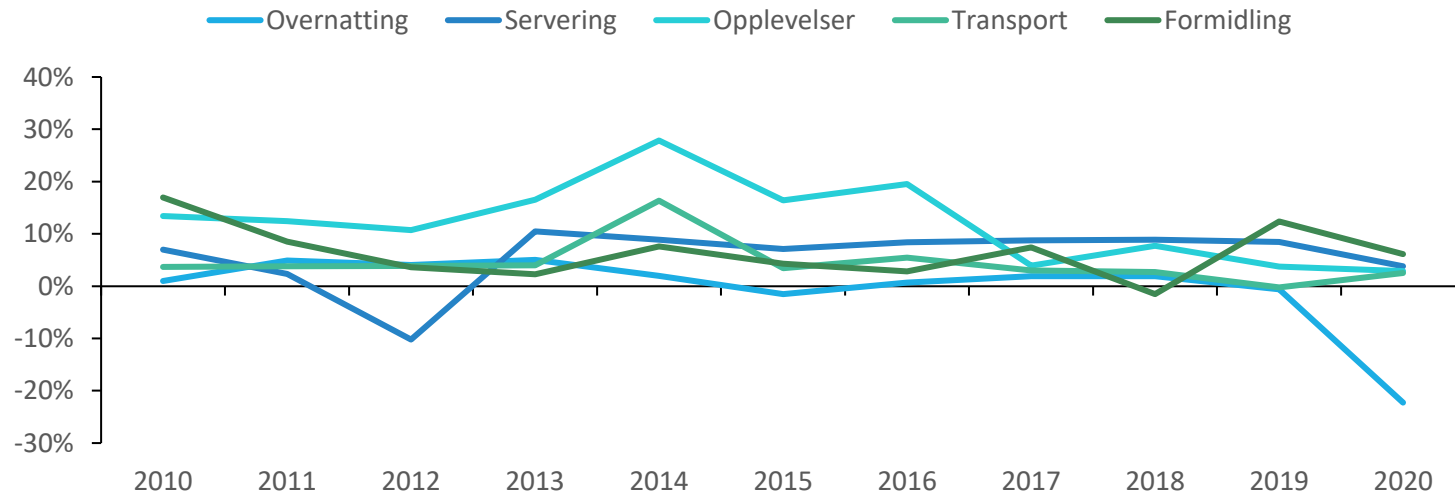
Nedgangen i 2020 for overnattingsbransjen skyldes i hovedsak reduksjon i resultat, før skatt, kombinert med økning i totalkapital og/eller finanskostnader for tre av de største hotellene.

For serveringsbransjen kan nedgangen i 2012 og oppgangen i 2013 relateres til endringer i resultatet før skatt og økning i totalkapital for selskapet enkeltstående selskaper.

Figur 15, Driftsmargin reiselivsbedrifter i Asker



Figur 16, Totalkapitalrentabiliteten for reiselivsbedrifter i Asker



7.4 Bedriftenes egenkapitalandel

Egenkapitalandelen er et mål for hvor mye egenkapital det er i bedriften i forhold til total kapitalen, som er selskapets balansesum (sum gjeld og egenkapital). Dersom egenkapitalandelen er negativ, innebærer dette at hele aksjekapitalen er tapt.

I 2019 har 60 % av reiselivsbedriftene i Asker en egenkapitalandel som er 20 % eller mer. 17 % har en egenkapitalandel som er mellom 0-20 % og 23 % av bedriftene har en egenkapitalandel som er mindre enn 0 % (negativ egenkapitalandel).

Ser en nærmere på hvilke bedrifter som har negativ egenkapitalandel er over halvparten av disse i serveringsbransjen og 20 % i opplevelsesbransjen.

Overnattingsbransjen og transportbransjen har færrest bedrifter med negativ egenkapital i Asker.

Figur 17, Reiselsbedrifter i Asker med negativ egenkapitalandel fordelt på bransjer

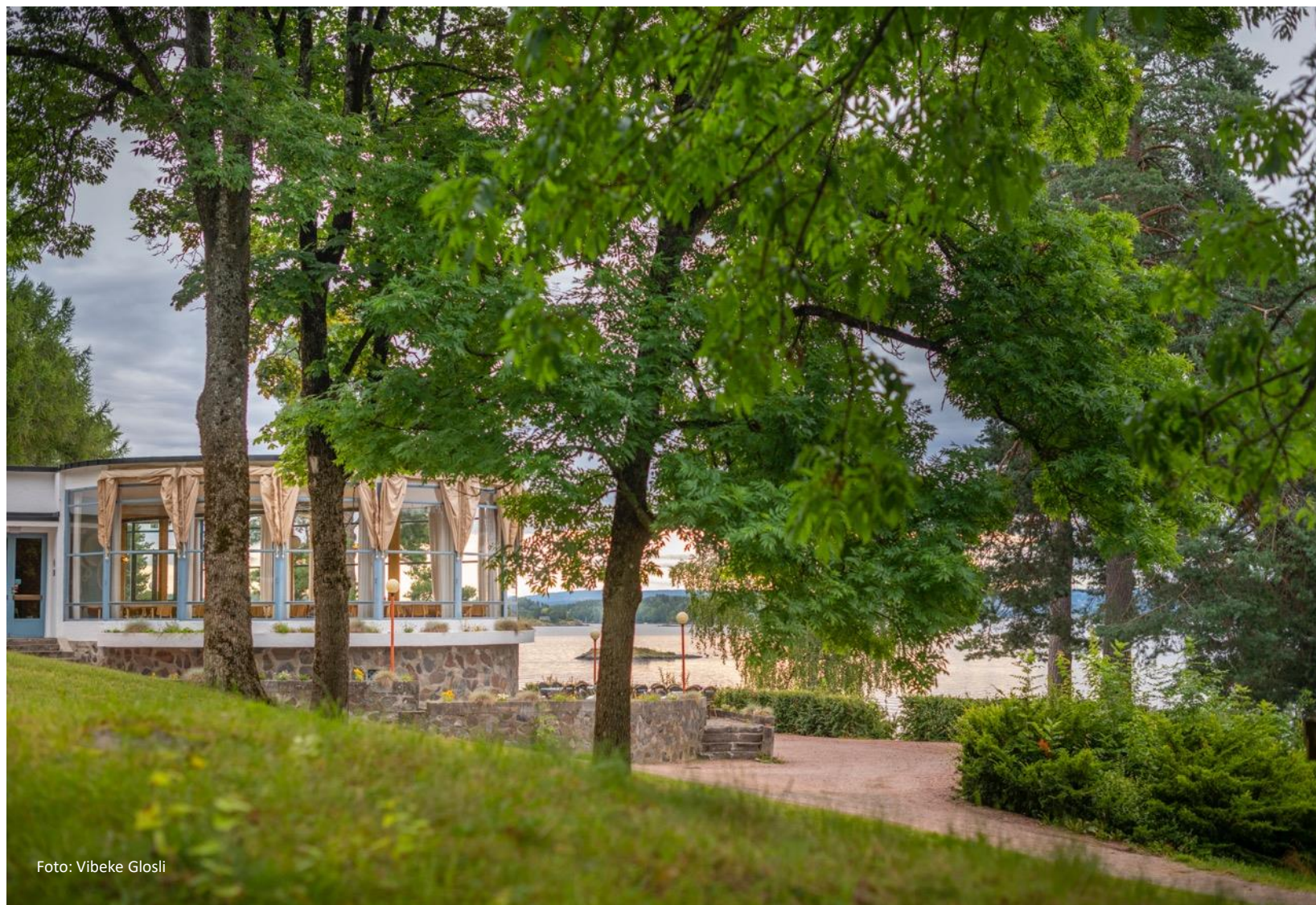
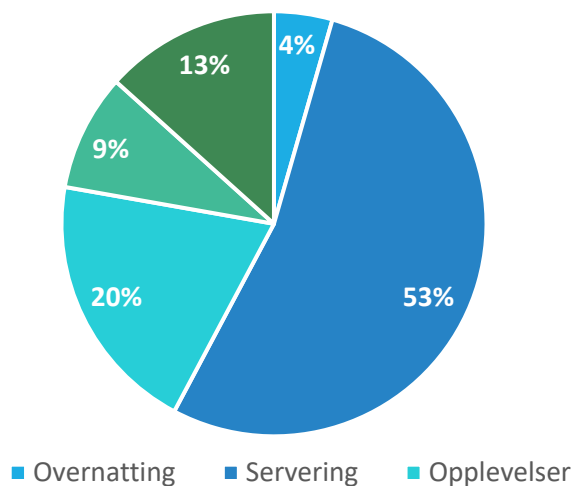


Foto: Vibeke Glosli

7.5 Kommersiell overnatting

Antall kommersielle gjestedøgn på hoteller i Asker har i perioden 2013 til 2019 vokst med 12 %. Samlet vekst for Akershus i samme periode er på 29,9 %, og det betyr at overnattingsaktørene i Asker har mistet markedsandeler i et voksende marked.

I perioden 2010-2019 har det jevnt over vært 214 000 tilgjengelige romdøgn på hotellene i Asker. Belegget på disse er årlig ca 50 % med en topp i 2017 på 55,2 %. Tilsvarende belegg for henholdsvis Akershus og landet som helhet er 55,8 % og 59,7 %.

Inntekter per disponible rom på hotellene i Asker var kr 497 i 2019. Sammenlignbare tall for Akershus og landet som helhet i samme år er kr 556 (+ 12 %) og 575 (+15,7 %). Det betyr at ved siden av en lavere kapasitetsutnyttelse enn sammenlignbare hoteller, tar ikke hotellene i Asker ut rompriser på nivå med andre hoteller, for eksempel de i Akershus.

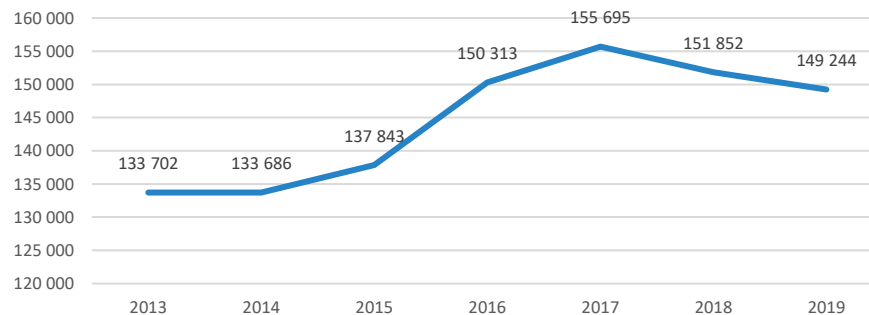
Sesongstrukturen for hotellovernattinger i Asker (2019) er svært annerledes sammenlignet med flere andre destinasjoner som har en tydelig topp i sommermånedene. For Asker er belegget svakt i juli, men tar seg opp etter fellesferien, noe som forklares med sammensetningen av segmentene for Asker (se figur 18).

I tabellen under sammenligner vi hotellene i Asker med hotellene i Akershus med tanke på sammensetning av ulike segmenter. Hotellene i Asker har en langt større andel av kurs- og konferanse-gjester enn hotellene i Akershus, og en lavere andel av ferie- og fritidsovernattinger.

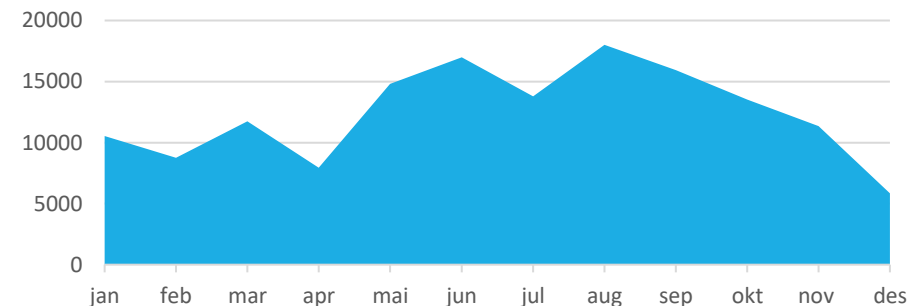
Figur 18, Formål hotellovernatting Akershus og Asker (SSB)

Formål	Akershus	Asker
Kurs- og konf	25 %	37 %
Yrke ellers	40 %	35 %
Ferie- og fritid	35 %	28 %

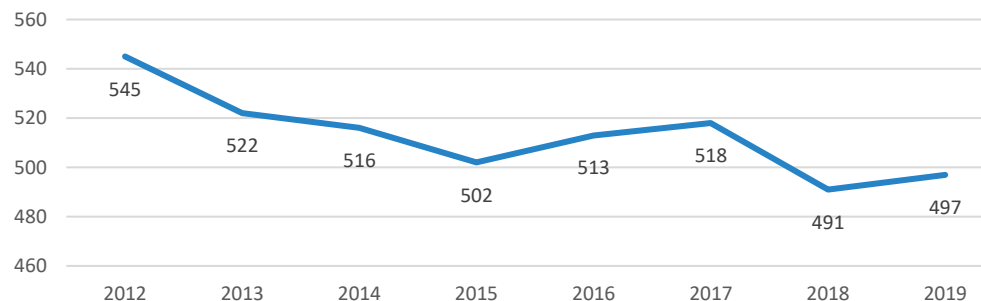
Figur 19, Hotellgjestedøgn Asker (SSB)



Figur 20, Sesongstruktur hotellgjestedøgn Asker (SSB)



Figur 21, Inntekter (kr) per disponible hotellrom Asker (SSB)

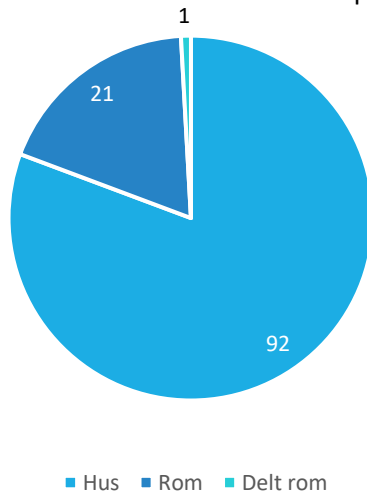


7.6 Airbnb

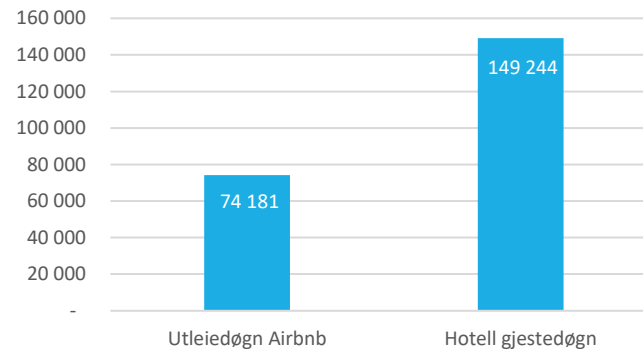
I september 2022 er det 149 enheter i Asker som er leid ut gjennom Airbnb. Dette er en økning i utleieenheter på 13 % sammenlignet med tredje kvartal 2019. Det leies i gjennomsnitt ut 2,2 rom per enhet til 4,8 personer. Kapasitetsutnyttelsen er på 62 % og gjennomsnittlig gjennomsnittlig utleiepris per natt er kr 1 186.

Som det fremgår av fig 10 er det i løpet av 2019 en Airbnb-overnatting i Asker for hver andre hotellovernatting. Airbnb overnattinger i Asker utgjør med andre ord overnattinger og omsetning på størrelse med et middels stort til stort hotell i kommunen.

Figur 22, Aktive utleieenheter Airbnb sept 2022, Asker (Airdna)



Figur 23, Hotellgjestedøgn og utleie gjennom Airbnb, Asker 2019



6.7 Private hytter og feriehus

I denne sammenhenger er private hytter og fritidsbygg definert som bygning som er beregnet til fritidsbruk, enten det er en frittstående hytte eller et leilighetsbygg, tatt med i statistikkgrunnlaget. I 2022 er det 4 004 hytter, sommerhus eller lignende fritidsbygg og 7 helårsboliger og våningshus benyttet som fritidsbolig i Asker. Dette representerer en tilbakegang på 4 % sammenlignet med 2006 da det var registrert det høyeste antall hytter i kommunen. Andelen av alle norske hytter i Asker kommune er i underkant av 1 %. Det er i alt bygd 508 nye hytter i kommunen i perioden 2000-20 med en gjennomsnittlig størrelse på 93 m².

Antall overnattinger i private hytter og den lokale omsetningen som skapes av privat hytteturisme kan beregnes med utgangspunkt i antakelser om årlig bruksomfang per hytte og forbruk per overnatting. Tabellene til høyre viser noen regneeksempler basert på ulike antakelser om bruksomfang og forbruk. De er basert på bestanden av både hytter og bolighus brukt som fritidsbolig. Legger vi til grunn at hyttebrukerne i Asker er på hytta i 86 døgn per år, representerer dette 347 096 overnattningsdøgn (2019) som er over dobbelt så mange hotellgjestedøgn i kommunen i samme år. Hyttebrukerne, basert på de samme forutsetningene og ved en omsetning per hytteovernatting lik kr 210, legger igjen 72,9 mnok i kommunen (2019). Hytte brukerne er med andre ord en viktig målgruppe for reiselivsaktørene i Asker, sett bort fra de som tilbyr overnatting.

Figur 24, Overnatting i private hytter/feriehus i Asker, anslag etter ulike forutsetninger om bruksdøgn

År	Enheter	75 døgn	86 døgn	100 døgn	125 døgn
2013	4 105	307 875	353 030	410 500	513 125
2014	4 072	305 400	350 192	407 200	509 000
2015	4 044	303 300	347 784	404 400	505 500
2016	4 035	302 625	347 010	403 500	504 375
2017	4 042	303 150	347 612	404 200	505 250
2018	4 045	303 375	347 870	404 500	505 625
2019	4 036	302 700	347 096	403 600	504 500
2020	4 035	302 625	347 010	403 500	504 375

Figur 25, Bruksbetinget omsetning basert på omsetning per hytteovernatting lik kr 210

År	Enheter	75 døgn	86 døgn	100 døgn	125 døgn
2013	4 105	64 654	74 136	86 205	107 756
2014	4 072	64 134	73 540	85 512	106 890
2015	4 044	63 693	73 035	84 924	106 155
2016	4 035	63 551	72 872	84 735	105 919
2017	4 042	63 662	72 999	84 882	106 103
2018	4 045	63 709	73 053	84 945	106 181
2019	4 036	63 567	72 890	84 756	105 945
2020	4 035	63 551	72 872	84 735	105 919

8. Analyser

8.1 Swot Analyse Asker som opplevelsesdestinasjon

	INTERNE FAKTORER	EKSTERNE FAKTORER
POSITIVE	<p>Styrker</p> <ul style="list-style-type: none">• Sentral beliggenhet og enkel tilgjengelighet for større og kjøpesterke målgrupper• Lang kystlinje, kyststi, små steder med særpreg, tilgang til marka og tilrettelagte friluftsmuligheter• Rik kultur og historie med bygninger, Kunstnerdalen på Hvalstad, flere kultur- og idrettsarrangementer og museer• Ressurssterk lokalbefolkning og mange hyttebrukere utgjør et potensielt lokalmarked• Asker har et sammensatt næringsliv med store ambisjoner i flere bransjer• Aktiv frivillighet og satsing på idrettsarrangementer gjennom Asker idrettsråd• Entusiastiske næringsaktører, sterkt verdiskapingsvekst i serveringsbransjen og en fremoverlent kommune med flere relevante temaplaner som bidrar i tilrettelegging for utvikling av opplevelsesnæringen	<p>Muligheter</p> <ul style="list-style-type: none">• Positiv markedsutvikling etter pandemien, gode vekstprognoser mot 2030 og et uforløst potensial som ligger i bearbeiding av målgrupper innenfor 2 t reiseavstand til Asker• Nordmenn er nå mer motivert for bruk av større deler av husholdningenes forbruk på opplevelser i Norge, sammenlignet med før covid-19 pandemien• Etterspørsel etter opplevelser i nærområdet i form av dagsturer eller helgeturer er tiltakende og representerer en markedsmulighet for Asker• Det ligger en stor mulighet for Asker gjennom en tydeligere posisjonering over tid i målgrupper i nærmarkedene, å ta ut større markedsandeler gjennom hele året som grunnlag for videre vekst i opplevelsesnæringen i kommunen
NEGATIVE	<p>Svakheter</p> <ul style="list-style-type: none">• Asker mangler en tydelig identitet og profil som opplevelsesdestinasjon og det er heller ikke definert hva som skal markedsføres mot hvem• Det er mangel på samhandling mellom næringsaktørene og mellom næringsaktørene og kommunen, samt i forhold til frivilligheten• Dårlig offentlig kommunikasjonstilbud mellom de ulike stedene i kommunen• Mangler forankrede og helhetlige strategier for utvikling av et bærekraftig reiseliv på hele destinasjonen samt at vertskapsfunksjonen ikke er tydelig ivaretatt• Asker har ingen tydelige spydspisser som opplevelsesdestinasjon i form av avklarte produktkonsepter, helhetlige sammenhengende opplevelsesprodukter eller arrangementer• Hotellene i Asker har i perioden 2013 til 2019 tapt markedsandeler i et voksende marked	<p>Trusler</p> <ul style="list-style-type: none">• Krig i Europa, sikkerhetspolitisk krise, energikrise og dystre økonomiske prognoser for norsk og europeisk økonomi i det korte tidsperspektivet• Sterk konkurranse om arbeidskraft, særlig innenfor serveringsbransjen som er svært viktig for Asker• Lokalbefolkningen i Asker er en svært attraktiv målgruppe for andre destinasjoner og konkurransen om målgruppen er langt hardere enn for mange andre destinasjoner• Nærhet til hovedstaden kan også medføre at Asker blir i skyggen av hovedstaden, med begrensede muligheter til å fremstås som attraktiv, spennende og «eksotisk» for dags og helgebepøk

I oppsummeringen av SWOT-analysen er **de fremste styrkene** som kan danne grunnlaget for en videre utvikling av Asker som opplevelsesdestinasjon først og fremst den sentral beliggenheten destinasjonen har, og den enkle tilgjengeligheten til Asker fra det største og mest kjøpesterke opplevelsesmarkedet i Norge, Oslo og en sirkel rundt Asker innenfor to timers reiseavstand. Men, også den lange kystlinjen med kyststien og de små stedene med særpreg, samt tilgang til marka og tilrettelagte friluftsmuligheter, er vesentlige styrker for Asker sammen med en rik kultur og historie samt flere kultur- og idrettsarrangementer.

Når det gjelder **de mest utpregede svakhetene** er mangel på attraksjonskraft og en tydelig profil for opplevelsesdestinasjonen Asker de viktigste å gjøre noe med. Med mangel på attraksjonskraft forstås at destinasjonen totalt ikke gir nok argumenter for målgrupper i markedene å legge reisen eller oppholdet til Asker. Det er med andre ord mangel på «Primærattraksjoner», en opplevelse eller attraksjon som skaper trafikk og som er mål og motivasjon for reisen eller oppholdet.

Manglende attraksjonskraft også sammen med en utydelig profil. Når attraksjonskraften er lav blir ofte profilen utydelig. I utviklingen av en tydelig profil for Asker som opplevelsesdestinasjon, bygges denne opp med basis i ressursene som er tilgjengelig for å skape opplevelser, samt noen prioriterte produktkonsepter, eller tema som Asker som opplevelsesdestinasjon vil prioritere og satse videre på.

Til tross for den pågående krigen i Ukraina og den usikkerheten den medfører, energikrisen samt en tiltakende økonomisk vanskelig situasjon, ligger **de største mulighetene for Asker** på litt sikt, å stå frem tydeligere i markedene, både lokalk markedet, i regionen begrenset til to timers reiseavstand fra Asker, samt hos hyttebrukerne.

For å utnytte mulighetene optimalt er det imidlertid avgjørende at attraksjonskraften styrkes og at kommunikasjonen blir tydeligere slik at Asker kan opparbeide en gjenkjennbar posisjon i markedet som opplevelsesdestinasjon. Ressursgrunnlaget for å utvikle primær-attraksjoner i Asker er tilstede i rikt monn, både i naturen, kulturen og i lokalsamfunnene, ressursene må imidlertid foredles og utvikles til salgbare produkter, opplevelser eller attraksjoner

Truslene for Asker som opplevelsesdestinasjon, sett bort fra krig og den aktuelle økonomiske situasjonen, er å forbli «i skyggen av Oslo». I denne trusselen, som ikke er en reell trussel i dag, ligger det muligheter for at Asker mister egen identitet som opplevelsesdestinasjon, og sklir inn i målgruppers bevissthet som en ytterkant av hovedstaden.

En annen aktuell trussel er en tiltakende konkurranse om kundene i det nasjonale markedet for opplevelser. Innbyggerne i Asker er meget aktuell og høyt betalende målgrupper for andre opplevelsesdestinasjoner i Norge og utlandet, og i denne sammenhengen utgjør andre destinasjoner en trussel i forhold til å motivere lokalbefolkningen til økt lokalt forbruk på opplevelser og aktiviteter. Konkurranse om arbeidskraft, spesielt innenfor serveringsbransjen, er meget sterkt og mangel på faglært arbeidskraft kan på kort sikt også representere en trussel for deler av opplevelsesnæringen i Asker



Foto: Ronny Boysen

8.2 Barrierer

Den største barrieren som hemmer eller hindrer gjennomføring av tiltak for en positiv utvikling og vekst for opplevelsesnæringen i Asker er **mangel på samhandling**. I denne sammenhengen forstås samhandling som å arbeide sammen for å løse konkrete oppgaver hvor alle parter har et ansvar for å nå et felles mål.

Det er **ikke definert felles mål, strategier og tiltak** for utvikling av Asker som opplevelsesdestinasjon. En slik felles plan er en fundamental forutsetning for at aktører innen reiselivsbransjene (overnatting, servering, transport, opplevelser/aktiviteter og formidling) og kultur (både kulturnæring, kulturinstitusjoner og frivillige), frivilligheten og kommunen, kan samhandle.

Samhandling kommer ikke av seg selv eller lar seg automatisk operasjonalisere som følge av en plan. God samhandling krever felles arenaer, initielle resultater og effekter av samarbeidet og en sterk pådriver for samhandling. I en relativt nylig sammenslått kommune som Asker er behovet for en pådriver for økt samhandling sannsynligvis større enn i en kommune som har vært uforandret over flere år.

Samhandlingsbarrieren er løsbart for Asker som opplevelsesdestinasjon, der utforming av denne handlingsplanen er første viktige skritt i riktig retning.

Andre barrierer for utvikling av Asker som opplevelsesdestinasjon er mindre betydningsfulle faktorer som at næringsaktørene innen reiselivs- og kulturnæringen for det meste består av små aktører, med noen større overnattingsbedrifter og at det derfor er noe «strekk i laget» hva angår størrelse, kompetanse og profesjonalitet i de ulike bedriftene.

Hotellene i Asker taper markedsandeler i et voksende hotellmarked. Her kan en barriere være et de største hotellene i Asker er innrettet mot yrkes- og kurs konferansesegmentet, og de har derved vansker med å ta andeler i et hotellmarked som i hovedsak vokser i ferie- og fritidssegmentet.

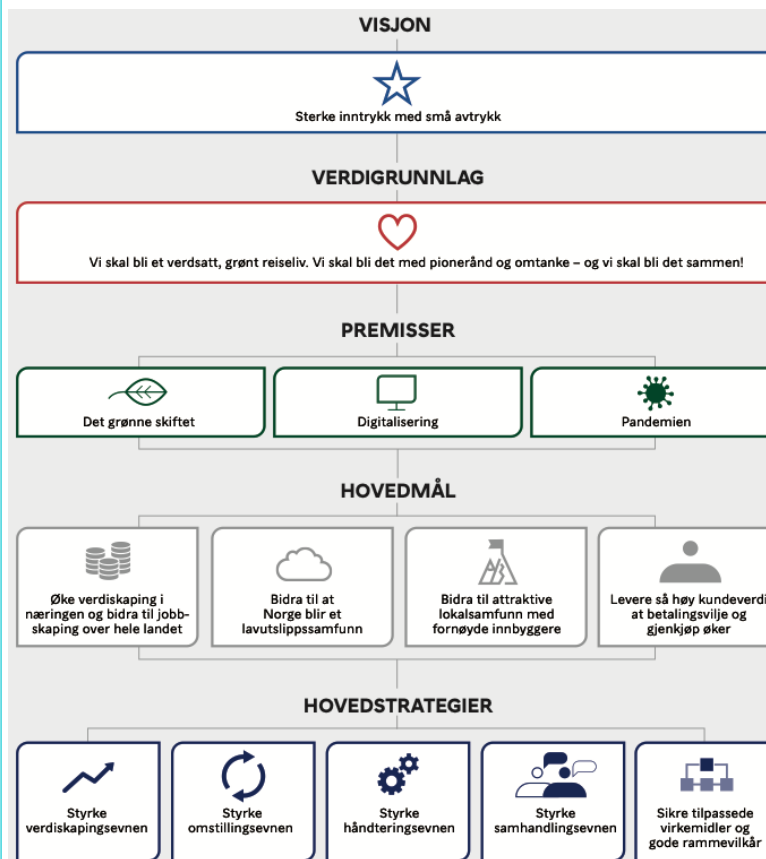
9. Markedsutvikling og overordnede strategier

9.1 Nasjonal reiselivsstrategi

Den nasjonale strategien som ble presentert våren 2021, har store ambisjoner og gjennom 23 konkrete tiltak skal den bidra til å tiltrekke nye gjester, skape flere hjørnesteinsbedrifter og vekst for lokalsamfunn, samtidig som næringen og gjestene tar vare på landet vårt for fremtidige generasjoner. Dette er første gang Norge får en nasjonal plan for reiselivet. Planen tar utgangspunkt i samhandling og samarbeid på tvers av kommuner, forskningsmiljøer, transportselskaper, fylkeskommuner, kulturinstitusjoner, reiselivsbedrifter og flere som på en eller annen måte spiller en rolle i reiselivet. Basert på de ulike tiltakene er målet å øke Norges eksportinntekter med 20 milliarder og antall jobber med nærmere 43.000 innen 2030.

Strategiens fire hovedmål er (1) Norsk reiseliv skal øke sin egen verdiskaping og bidra til jobbskaping i hele landet, (2) Norsk reiseliv skal bidra til at Norge blir et lavutslippssamfunn, (3) Norsk reiseliv skal bidra til attraktive lokalsamfunn og fornøye innbyggere og (4) Norsk reiseliv skal levere så høy kunde verdi at betalingsvilje og gjenkjøp øke.

Et redusert klimaavtrykk er helt sentralt i strategien. CO₂-avtrykket fra de besøkendes transport til, fra og i Norge skal reduseres med ti prosent årlig, med 2019-tallene som utgangspunkt. Dermed blir Norge også være en pådriver for at klimautslippene i hele transportsektoren går ned, også globalt. Strategien peker blant annet på at Norge skal ha størst mulig andel gjester med høy verdiskapingseffekt og lavt klimaavtrykk.



Figur 26, Den nasjonal reiselivsstrategien

gjengir strategien i en grafisk fremstilling.

9.2 Fylkeskommunale og regionale planer

Viken fylkeskommune har ikke en egen strategi eller plan for utvikling av reiseliv- eller opplevelsesnæringen i fylket. I de overordnede strategiene for næringsutvikling i Viken påpekes at forskning skal resultere i flere nye bedrifter og nye produkter og tjenester i eksisterende bedrifter. Videre er landbruk, reiseliv, havbruk og bioøkonomi viktige næringer å løfte.

Det heter videre at næringslivets behov for fremtidig kompetanse har særskilt oppmerksomhet i tverrfaglige forum hvor næringsliv, utdanning, NAV og andre samarbeider. Sist men ikke minst at fylkeskommunen gir støtte til andre aktørers aktiviteter, men driver også egne prosjekter og tjenester.

Visit Greater Oslo (Akershus Reiselivsråd) har i sitt strategidokument for 2019-22 formulert hovedmålet til «å bidra til å øke den lokale verdiskapingen, bærekraftevnen og kapasiteten på alle relevante reisemål i Akershus.» Hovedoppgavene for selskapet er (1) markedsføring og synlighet, (2) nettverk og kompetanse samt (3) tilrettelegging for næringsutvikling.

Hovedmålgrupper for Visit Greater Oslo i deg er «Det norske ferie- og fritidsmarkedet», «Norsk gruppe-, kurs- og konferansemarkedet» og «Ferie/fritid internasjonalt» (gjennom VOR). I tillegg vurderes arrangementsturisme som et prioritert satsingsområde.

I en ny retning for selskapet er stikkord som bidrag til kvalitetsutvikling, produktutvikling, økt markedsforståelse, målgrupperettede nettverk av næringsaktører og bruk av begrepet «Visit Greater Oslo» viktige stikkord.

9.3 Rollefordeling

Som tidligere beskrevet er opplevelsesdestinasjoner et sammensatte økosystem, og ingen aktører kontrollerer eller forvalter helheten alene. Reiseliv og besøksnæring må sees i sammenheng med helhetlig steds- og samfunnsutviklingen lokalt og regionalt. Lokalbefolkningen er både en betydelig forbruker av opplevelses- og serveringstjenester så vel som en tredjepart som blir påvirket av det samlede turistomfanget og de positive og negative virkningene som dette medfører på destinasjonene. Det er en viktig forskjell mellom tilreisende på den ene side og lokalbefolkningen på den annen. Mens turistene/tilreisende reiser til produktene for å oppleve attraktive reiselivsprodukter, konsumerer lokalbefolkningen reiselivsproduktene der de bor samtidig som de kan påvirke de besøkendes inntrykk og opplevelse av destinasjonen.

Reiselivsbedriftene er komplementære innenfor en geografisk avgrensning fordi de tilbyr ulike typer tjenester til samme kunder, de reisende og lokalbefolkningen. Bedriftene er også komplementære med ikke-kommersielle natur- og kulturgoder (fellesgoder) som bidrar til å tiltrekke besøkende til destinasjonen. Fellesgodeutfordringene i reiselivsnæringen kan inndeles i tre hovedtyper: Natur- og kulturgoder er fellesgoder i seg selv, tilretteleggende infrastruktur er fellesgoder, og koordinering av det kommersielle produkttilbudet på destinasjonene er fellesgoder.

Med fellesgode mener vi goder hvor publikum ikke kan ekskluderes fra godet, slik at det mulig oppstår overforbruk og hvor det er mulige gevinster av å koordinere bruk og produksjon av godene. I tillegg til fellesgoder finnes det «fellesonder» («public bads»), det vil si negative eksterne effekter fra en aktør over på andre. Forurensing og forsøpling er eksempler på negative eksterne effekter, og reduksjon av negative eksterne effekter vil være som et fellesgode for samfunnet.

I flere kommuner som satser på reiseliv/opplevelsesnæringen er «Destinasjonsledelse» etterhvert blitt ett innarbeidet begrep. Destinasjonsledelse brukes om funksjonen og samarbeidet mellom alle de aktørene som i fellesskap, formelt eller uformelt, leder utviklingen på reisemålet og i lokalsamfunnet.

En god destinasjonsledelse utøves på lokalsamfunnsnivå i et forpliktende samarbeid mellom de private næringsaktørene, de lokale interessentene og det politiske beslutningsnivået. Destinasjonsledelse er viktig for å balansere fordeler og ulemper, for å sikre arbeidsplasser og innbyggernes velvilje, for å ta vare på lokal natur og kultur, og for å balansere etterspørsel og tilbud. Asker har behov for en tydelig rollefordeling i arbeidet med utvikling av opplevelsesnæringen, samt en tydelig destinasjonsledelse.

I utvikling av opplevelsesnæringen og forvaltning av fellesgoder, spiller kommunene en viktig rolle. Mange kommuner som satser på reiseliv, fyller gjerne fire ulike roller: (1) Rammesetter, (2) Produkteier, (3) Vertskap og (4) Utviklingspartner. Rollene er svært ulike og krever relativt mye av kommunen.

I det følgende beskrives innholdet i de ulike rollene:

- Kommunen har en rolle som **«Produkteier»** da kommunen disponerer/eier en rekke offentlige rom, strender, parker, kulturhus, museer og annet som inngår som sentrale komponenter i det helhetlige stedlige reiselivsproduktet
- Kommunen er også en **«Rammesetter»** i form av å være planmyndighet, bestemmer åpningstider, skjenkebevilgninger og løyver som er med på å gi aktørene rammer for utvikling – eller manglende utvikling – av det næringsgrunnet, tilbudene og opplevelsene som etterspørres. Kommuneplanens arealdel er en sentral ramme for utviklingen av stedet, ikke minst i håndtering av vernebestemmelser og potensielle brukerkonflikter
- Kommunen er også en **«Utviklingspartner»** Det er ikke slik at utvikling enten er offentlig eller privat. Ofte foregår den gjennom partnerskap. Kommunen deltar med kompetanse, administrativ kapasitet, økonomisk gjennom bruk av næringsfond, de iverksetter kompetansetiltak, etablere og stimulere engasjement i destinasjonsselskaper, regionale reisemålselskaper, samarbeider om bygging av attraksjoner, etc.
- Kommunen har også en **«Vertskapsfunksjon»**. Mange kommuner har egne turistkontor, kommunen står for stedlig informasjon, skilting, drift av offentlige toaletter, parkeringsplasser, etc.

Kommuner som satser på reiseliv tar gjerne alle disse rollene og utøver sammen med næringsaktørene og frivilligheten en samlet destinasjonsledelse. Stikkord her er foruten kommuneplanlegging og lovpålagte oppgaver, vertskapsfunksjoner, tilrettelegging/fellesgoder, stedsattraktivitet, besøksforvaltning, destinasjonsledelse, næringsutvikling og ressursforvaltning.

Asker kommune er gjennom sine roller og ansvarsområder en hovedaktør når det gjelder å legge premisset for en god utvikling innen opplevelsesnæringen, og kommunen vil kunne være næringens viktigste samarbeidspartner når denne handlingsplanen skal gjennomføres.

For Asker kommune kan det være hensiktsmessig å ta en mer aktiv rolle som «Utviklingspartner» i arbeidet med å utvikle Asker som opplevelsesdestinasjon. Begrunnelsen for dette er strukturen i næringa med flere små bedrifter spredt i hele kommunen, mangel på «lokomotiv» bedrifter og at reiselivsutvikling og stedsutvikling er to sider av samme sak i utvikling av Asker som opplevelsesdestinasjon.

Kommunen vil ved siden av denne mer aktive rollen som «Utviklingspartner» også fylle andre pålagte og naturlige roller i arbeidet.

9.4 Markedsutvikling, prognoser og trender

For det norske reiselivet var årene frem til covid-19 pandemien utbrudd preget av sterk vekst, og interessen for naturbaserte opplevelser i Norge og i ulike regioner var tiltakende. Deler av næringen utviklet stadig nye attraktive tilbud, ikke minst knyttet til lokalprodusert mat og drikke samt nye overnattingsopplevelser og aktiviteter. Yrkestrafikken var også i sterk vekst i deler av perioden.



Foto: Berit H. Børsum

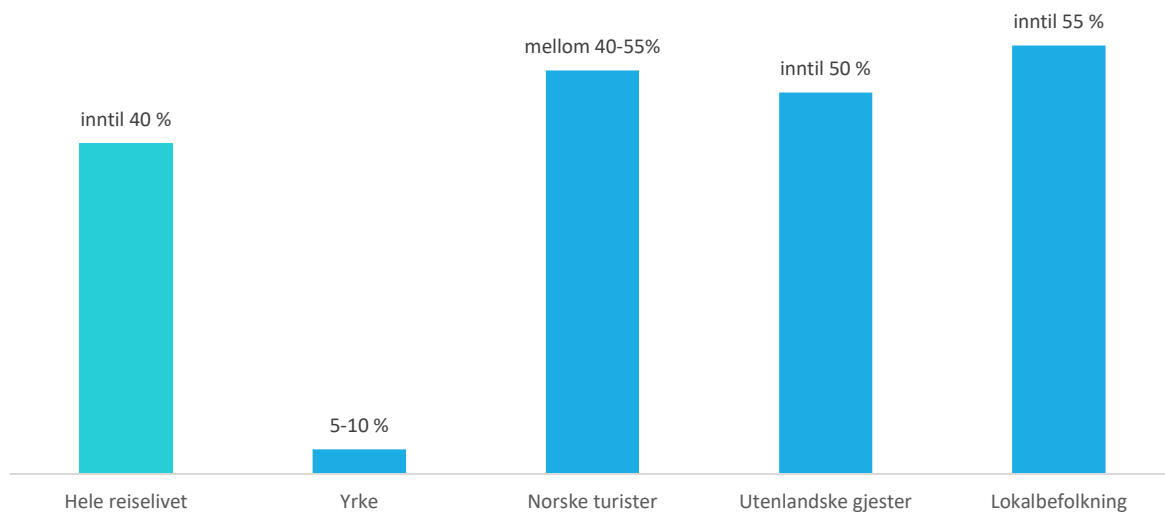
I pandemiens første fase stoppet store deler av norsk reiseliv i praksis helt opp. Utenlandsmarkedene forsvant, yrkesmarkedet var kraftig redusert, og nordmenns ferievaner endret seg fra utenlandsferie til ferie i Norge, og fra mange kortreiser til utlandet til opplevelser over hele Norge i sommerferien. Reiseliværingens samlede omsetning falt med 24 prosent, etter sammenhengende vekst i 20 år. Eksportinntektene stupte, trolig med om lag 70 prosent. For næringen i flere regioner ble omsetningsfallet ikke så dramatisk. Det er flere årsaker til dette ; høy betalingsvilje i det norske markedet (stigende priser), lokalbefolkningens forbruk falt lite, mange bedrifter lyktes med å skape nye inntektskilder, og i tillegg hjalp de nasjonale og kommunale kompensasjonsordningene.

Russlands angrep på Ukraina i februar 2022 har gitt oss en sikkerhetspolitisk krise, og konsekvensene har vært mange. Ved starten av krigen var det først en ny uro og usikkerhet som markerte et stemningsskifte. For mange var det helt utenkelig med en krig i Europa som har sendt de allerede høye olje- og gasspriser til værs, etter at flere europeiske land fikk kuttet tilgangen til russisk gass. Energikrisen påvirker både forsynings-sikkerheten og strømprisene, og den gjør at mange europeere går en tøff vinter i møte. Det samme gjør mange nordmenn. Samtidig har matvareprisene økt betydelig. Årsakene til dette er sammensatt, men også dette kan knyttes til krigen i Ukraina. Inflasjon, økte levekostnader og økt økonomisk usikkerhet, er den andre store bekymringen i 2022. Rentene øker, prisene stiger og mange markeder faller. Nordmenns faste utgifter har økt kraftig, og forventningene til egen økonomisk utvikling har falt til et rekordlavt nivå, ifølge «Forventningsbarometeret» til Finans Norge som har aldri målt en mer negativ holdning hos norske forbrukere. Vi er med andre ord inne i en periode med stor økonomisk usikkerhet, noe som også påvirker forbrukeres forbruk på reiser og opplevelser. Mer enn halve befolkningen, 56 prosent, oppgir at de har dårligere økonomi nå (Sept. 22), enn for 12 måneder siden, ifølge Opinion. Nesten like mange forventer at privatøkonomien blir enda dårligere fremover.

Det er forventet en lavere vekst i den globale turismen etter pandemien frem mot 2030, enn hva som var prognostisert før pandemien. Bakgrunnen for dette er klimaskiftet og at en forventer restriksjoner på flyvninger og CO² avgifter som fordyrer flyreiser, som utgjør 60 % av feriereiser til andre land. Det er i tillegg stor usikkerhet knyttet til konsekvenser av krigen i Ukraina og hvor lenge denne vil vare.

Norge har i dag 1 % markedsandel av de europeiske reiselivsmarkedene og 0,4 % av det globale markedet. Det er en underliggende vekst i etterspørselen etter naturbaserte opplevelser. Dette er til Norge sin fordel og er den direkte årsaken til at en forventer en sterkere vekst for Norge enn den globale veksten. I denne sammenhengen er det en mulighet for en sterkere vekst i det norske reiselivet i ulike regioner som har gode forutsetninger for å tilby naturbaserte opplevelser i kombinasjon med for eksempel lokal kultur og måltidsopplevelser. Reiselivsnæringens samlede omsetning forventes å vokse med mellom 30-45 prosent til 2030, med sterkst vekst innenfor aktiviteter og kultur, etterfulgt av serveringstjenester. Antall ansatte i næringen som helhet vil ikke vokse i takt med omsetningsøkningen de neste 8 årene, som følge av produktivitetsvekst og knapphet på arbeidskraft. Eksporten forventes å vokse med 50 prosent fra 2019-nivå til 2030, på linje med Regjeringens målsetting om nasjonal eksportvekst. I 2030 er det forventet at den samlede omsetningen i næringen er nærmere 300 mrd kroner. Usikkerheten rundt konsekvensene av krigen i Ukraina og varigheten av denne, vil kunne påvirke disse prognosene.

Figur 27, Prognoser for utvikling av omsetning i det norske reiselivet mot 2030



I figur 16 viser vi prognoser for utvikling i de ulike segmentene for den norske reiselivsnæringen mot 2030. Det forventes en vekst på mellom 30-45 % fra 2019 til 2030, men med svært ulik utvikling i segmentene. Lavest vekst er prognostisert i segmentet «Yrke» som dekker yrkesreisende, kurs og konferansegjester samt deltakere på større kongresser. I dette segmentet er yrkesreisende den største gruppen og utgjør 36 % av totale hotellovernattinger i Norge (2019). Prognosene tyder på tilbakegang i dette segmentet som følge av økt bruk av digitale hjelpemidler gjennom gode erfaringer og effektiviseringsgevinster mange kunder opplevde gjennom covid-19 pandemien.

Kurs- og konferanse segmentet som utgjør i overkant av 11 % av de totale overnattingene på norske hoteller (2019) forventes å ha en noe mer positiv utvikling. Det er fortsatt viktig å møtes. Det er fare for at de mindre møtene går over til digitale plattformer, men at dette igjen styrker behovet for større, og kvalitativt gode møtearrangementer, når en først møtes. Ferie- og fritidssegmentet som utgjør 52 % av alle overnattinger på norske hotellanlegg, forventes å ha den høyeste veksten. Det forventes også at lokalbefolkningen vi ha et høyt forbruk av reiselivstjenester, foruten overnattinger, mot 2023 og det er all grunn for reiselivsaktører å styrke posisjonen mot dette segmentet.

Det er ingenting som tilsier at utviklingen for Asker blir svært annerledes enn for landet som øvrig i årene mot 2030.



Foto: Bjørn Heidenstrøm

Når det gjelder trender som vil påvirke markedsutviklingen og som vil ha betydning for Asker som opplevelsesdestinasjon i årene som kommer, trekker vi frem følgende:

Bærekraft. Verden står overfor utfordringer som gir enorme behov for innovasjon og endrede produksjonsprosesser og tjenester. Utslippsfrie energisystem, bærekraftige og sirkulære forretningsmodeller, effektiv samfunnsorganisering og klimavennlig livsstil og forbruk inngår i det omstillingspress som merkes i alle næringer.

Omstillingen vil kreve holdningsendringer, endret nasjonal politikk og forpliktende internasjonale avtaler. For reiselivet, hvor små opplevelsesaktører opererer i samme verdikjede som store transportører er økt bærekraft og grønn omstilling avhengig av noen forente mål, tydelige grep, - og gode målinger, gjort av leverandørene.

Endringer i markedenes bevissthet og turistenes økte oppmerksomhet rundt egne reisens miljø- og klimapåvirkning stiller krav til at reiselivet tar inn over seg alle disse hensynene i sin utvikling, og at de klarer både å bevise og å synliggjøre dette. Dette er forsterket under pandemien. Bærekraftig reiselivsutvikling som grunnlag for forretningsmodeller slik at bærekraftig utvikling ikke blir grønnvasking av begrepet, er en utfordring, men også en mulighet for reiselivsnæringen i ulike regioner, og en utfordring som deles med mange andre.

Digitalisering. Forbrukere forventer personalisering, bekvemmelighet og at ting kan løses umiddelbart. Bedrifter som bryter teknologiske barrierer og engasjerer seg direkte med kundene vinner frem. Verdiskaping i reiselivet og opplevelsesnæringen skjer gjennom oppmøtebasert konsum. Kundene kommer tradisjonelt sett til produktet, men vi ser at flere digitale opplevelser vil utvikles.

En reise er summen av en rekke bedrifters bidrag, og verken attraktiviteten, markedsføringen, salget eller selve leveransen er opp til én aktør alene.



Foto: Jostein Heidenstrøm

Dette gjør at næringen har spesielt store muligheter for positiv utvikling gjennom økt digitalisering og digital innovasjon. Eksempler på dette er online booking, VR-opplevelser, reiseapper, gamification, digitale opplevelser i kombinasjon med fremmøtebaserte opplevelser eller såkalte «hybride opplevelser».

Når helhetlige reisemål skal bygges, noe som bør gjøres i Asker, er digitale verktøy viktig for å vise mangfold og helhet, samt for å gjøre produktene tilgjengelig i de store markedene.

Naturbaserte opplevelser. Etterspørsel etter naturbaserte opplevelser øker. Ifølge estimater vil tre-femtedeler av verdens befolkning leve i urbane strøk i 2030. Megabyer vokser frem og blir tyngdepunkt for migrasjon og en miks av ulike kulturer, holdninger og adferd. Urbanisering og migrasjon påvirker forbruker adferd og valg av aktiviteter. Wellness og velbehag sees på som motpol til «always-on», alltid tilgjengelig og økende storbystress. Dette kan gi muligheter for unike og autentiske reisemål som tilbyr balanse mellom natur, distrikt- og byliv. Destinasjoner og aktører i ulike norske regioner har komparative fortrinn her.

Begrunnelsen for den forsterkede etterspørselen er forsterket av at det kjennes tryggere enn å samles inne og fordi mange gjerne vil komme nærmere naturen og bruke naturen som mental rekreasjon. Her står Norge i en særstilling og vil med vårt tilbud i kombinasjon med måten vi har håndtert pandemien på, være et foretrukket reisemål i årene som kommer. Det blir stadig mer fokus på utendørsferier og utendørsaktiviteter. Denne etterspørselen er midt i blinken for aktører i ulike deler av Asker der muligheten for å produsere naturbaserte opplevelser basert på forankrede friluftslivstradisjoner i kombinasjon med lokal kultur er tilstede i rikelig monn.



Arbeidet med Handlingsplan for reiseliv og opplevelsesnæringen i Asker startet mars 2021 med møter, samlinger, studietur og kick off.

2469 Reiselivsutvikling AS ble høsten 2022 engasjert til å bistå i arbeidet. Prosjektleder i 2469 har vært Børre Berglund for et team bestående av medarbeidere i 2469 og eksterne leverandører.

www.2469reiseliv.no



Saksframlegg

Arkivsak
21/10525-9

Saksbehandler
Sigrun Hval Thürmer

Behandles av
Utvalg for samfunnstjenester
Formannskapet

Møtedato
01.12.2022
10.01.2023

Reservevannsløsning for Åsheim vannverk (Sandungen)

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Reservevannsløsning for Åsheim vannverk sikres med levering av reservevann fra Glitrevannverket, med etablering av ny overføringsledning mellom Beston og Sætre høydebasseng (mulighetsstudiens alternativ 2).
2. Prosjekteringen av løsningen igangsettes, med nødvendige avklaringer og forhandlinger med Glitrevannverket.
3. Budsjett og framdriftsplan, samt fullmakt til å inngå nødvendige kontrakter, legges fram for politisk behandling etter avsluttet forprosjekt.

1. Sammendrag og konklusjon

Åsheim vannverk i tidligere Hurum kommune forsyner ca. 5750 personer med drikkevann, med Sandungen som vannkilde. Vannverket leverer et godt og helsemessig trygt drikkevann, med en forholdsvis enkel og lite ressurskrevende vannbehandling.

Drikkevannsforskriften § 9 stiller krav til leveringssikkerhet. Det innebærer bl.a. at et vannverk må ha en alternativ vannforsyning/reservevann. I dagens situasjon eksisterer ingen fullverdig alternativ vannforsyning for Sandungen. Dette innebærer at leveringssikkerheten overfor vannabonentene ikke er tilfredsstillende.

Høsten 2021 fattet Mattilsynet vedtak om at Asker kommune må utarbeide en forpliktende framdriftsplan for å sikre at abonnentene som mottar vann fra Åsheim

vannverk får drikkevann til enhver tid. Pålegget medfører at Asker kommune må etablere en alternativ vannforsyning fra en annen vannkilde.

Med den bakgrunn har Asker kommune sammen med Glitrevannverket og Frogn kommune gjennomført en mulighetsstudie med mål om å sikre reservevann til Åsheim vannverk. Studien peker også på aktuelle løsninger for fremtidige utfordringer i hele Glitrevannverkets forsyningsområde i Asker. Det er 4 tiltakspakker som vil gi fullverdig reservevann til Åsheim vannverk. Følgende alternative tiltakspakker ble vurdert:

- Reservevann fra Glitre uten og med høydebasseng - alt 1 og alt 2
- Reservevann fra Bjørvann vannbehandlingsanlegg - alt 3
- Reservevann fra Setervann vannbehandlingsanlegg - alt 4

Mulighetsstudien anbefaler å gå videre med alternativ 2, en løsning som innebærer å knytte seg til overføringsledningen til Glitrevannverket. Løsningen vil gi et robust vannforsyningssystem sør i kommunen, og er vurdert som mest bærekraftige både i forhold til miljø, økonomi og sosiale forhold. Ved tilkobling til Glitrevannverket vil dette området kunne forsynes med vann fra både Glitre og Holsfjorden (Asker og Bærum vannverk).

Det anbefales å starte et forprosjekt i 2023 med formål å sikre Åsheim vannverk reservevann innen 2026. Dimensjoner på vannforsyningssystemet er det som vil avgjøre kostnadene og som i samarbeid med Glitrevannverket må avklares i forprosjektet. Som en del av forprosjektet må det prioriteres å utarbeide en avtale for finansiering og eierskap for valgte løsninger.

2. Bakgrunn for saken/saksopplysninger

2.1. Åsheim vannverk med Sandungen som drikkevannskilde

Åsheim vannverk, tidligere Hurum kommune, har Sandungen som vannkilde. Åsheim vannverk forsyner ca. 5750 personer i Sætre, Klokkarstua, Verket og Holmsbu. Sandungen er en god drikkevannskilde. Med en forholdsvis enkel og lite ressurskrevende vannbehandling, leverer vannverket i dag et godt helsemessig trygt drikkevann som tilfredsstillende drikkevannsforskriftens krav til kvalitet.

Drikkevannsforskriften § 9 stiller også krav til leveringssikkerhet. Det innebærer bl.a. at et vannverk må ha en alternativ vannforsyning/reservevann. I dagens situasjon eksisterer ingen fullverdig alternativ vannforsyning for Sandungen. Dersom Åsheim vannverk ikke kan levere drikkevann, vil Bjørvann fungere som krisekilde. Bjørvann har en enkel vannbehandling som ikke tilfredsstillende drikkevannsforskriftens krav til å levere et hygienisk og bruksmessig drikkevann. Derfor er Bjørvann definert som en krisevannkilde og ikke en reservevannkilde og det må sendes ut kokevarsel ved

leveranse fra Bjørvann. Åsheim vannverk har dermed ingen fullverdig reservevannsløsning som både tilfredsstillter kravene til drikkevannskvalitet som gir god nok leveringssikkerhet.

Høsten 2021 fattet Mattilsynet vedtak om at Asker kommune må utarbeide en forpliktende framdriftsplan for å sikre at abonnentene som mottar vann fra Åsheim vannverk får drikkevann til enhver tid. Pålegget medfører at Asker kommune må etablere en alternativ vannforsyning fra en annen vannkilde. Pålegget fra Mattilsynet med svarbrev fra Asker kommune, er lagt ved saken.

Med den bakgrunn har Asker kommune sammen med Glitrevannverket og Frogn kommune gjennomført en mulighetsstudie. Rapporten fra mulighetsstudien er lagt ved saken. Formålet med studien har vært todelt:

- Sikre reservevann til Åsheim vannverk.
- Peke på aktuelle løsninger for fremtidige utfordringer i hele Glitrevannverkets forsyningsområde i Asker.

2.1.1. Sikre reservevann til Åsheim vannverk.

For å sikre reservevann med riktig kapasitet og kvalitet til Åsheim vannverk, ble ulike alternative tiltakspakker vurdert i mulighetsstudien. Alternativene som ble vurdert er:

- Reservevann fra Glitre uten og med høydebasseng - alt 1 og alt 2
- Reservevann fra Bjørvann vannbehandlingsanlegg - alt 3
- Reservevann fra Setervann vannbehandlingsanlegg - alt 4

Alternativ 1 og 2 innebærer reservevannforsyning fra Glitre. Alternativ 3 og 4 medfører behov for oppgradering og utbygging av to nye vannbehandlingsanlegg, Setervann i tidligere Røyken og Bjørvann i tidligere Hurum. Begge kildene er i dag definert som krisekilder da vannbehandlingen ikke tilfredsstillter drikkevannsforskriftens krav til hygienisk og bruksmessig kvalitet.

De ulike tiltakene ble vurdert med hensyn på nytteverdi sett opp mot kostnader. Resultatene er illustrert i tabellen nedenfor.

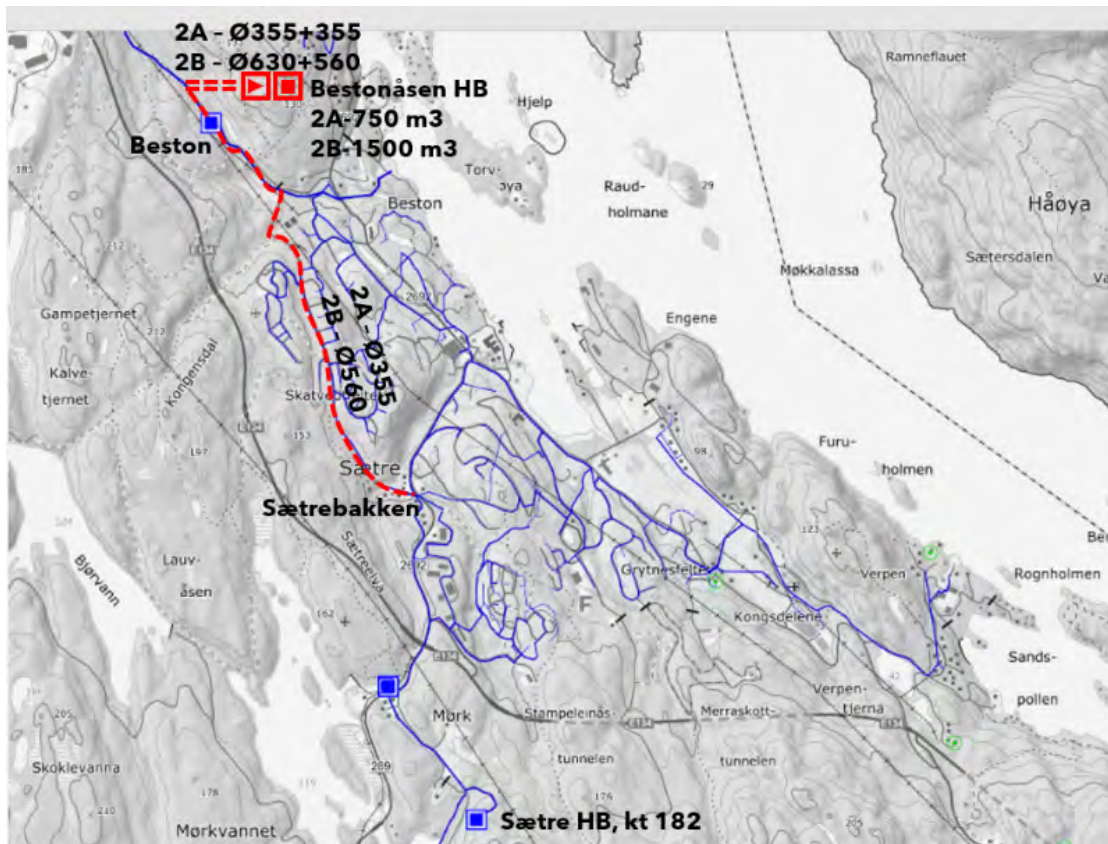
Tiltakspakke	Kostnad mill kr	Nytteverdi					
		Reservevann Åsheim vannverk	Tilrettelagt for vannmengder fra Åsheim vv til Beston	Økt forsyningssikkerhet/kapasitet lokalt Beston / Åros	Trykkstabilisering mot Ås/Frogd	Generell økt produksjonskapasitet i Asker sør	Tosidig vannforsyning til gamle Røyken med hygienisk trygt vann
Alt 1 – Tilknytning Glitre uten høydebasseng	48-55	X	X				
Alt 2 – Tilknytning Glitre med høydebasseng	56 - 75	X	X	X	X		
Alt 3 – Bjørvann	74	X				X	
Alt 4 - Setervann	140	X				X	X

Oppgradering av Setervann og Bjørvann vannbehandlingsanlegg er kostbare og driftstunge tiltak og gir begrenset nytteverdi som reservekilder siden de ikke kan regnes som utømmelige kilder. Det anbefales derfor ikke å oppgradere disse anleggene. Ved tilkobling til Glitrevannverket vil dette området kunne forsynes med vann fra både Glitre og Holsfjorden (Asker og Bærum vannverk).

Mulighetsstudien anbefaler å gå videre med alternativ 2, Glitre som reservevannforsyning for Åsheim vannverk som inkluderer et nytt høydebasseng på Beston.

Kostnadsintervallet for alternativ 2 gjenspeiler ulike dimensjoner på ledningsanlegg og høydebasseng. Det kan være aktuelt med økte dimensjoner som følge av Glitrevannverkets behov. Det vil igjen innebære større grad av spleiselag. Dimensjoner på vannforsyningssystemet og kostnadsfordeling mellom partene vil

avklares i forprosjektfasen. Som en del av forprosjektet må det prioriteres å utarbeide en avtale for både finansiering og eierskap for valgte løsninger.



Anbefalt løsning er vist som rødt i figuren over og består av ledningsanlegg, trykkøkningsstasjon og høydebasseng. Avhengig av valg av dimensjoner er kostnadene estimert til 56-75 mill. kr.

2.2. Fremtidige utfordringer i hele forsyningsområdet til Glitrevannverket.

Formålet med mulighetsstudien har også vært å peke på aktuelle løsninger for fremtidige utfordringer i hele forsyningsområdet til Glitrevannverket.

Glitre sin overføringsledning fra Gullhaug til Beston forsyner Frogn kommune via en sjøledning som krysser Oslofjorden mellom Sætre og Drøbak. For å gi tilstrekkelig sikkerhet og kapasitet fram mot 2060 vil valg av løsninger være avhengig av hvor mye vann som skal forsynes over til østsiden av Oslofjorden. Frogn kommune og Ås kommune utreder fremtidig behov for hoved- og reservekilde.

Mulighetsstudien har løftet opp fremtidige utfordringer og pekt på potensielle løsninger i hele Glitres forsyningsområde i Asker, i alt 15 ulike tiltak er utredet hvorav 4 av tiltakene er knyttet til en løsning for reservevann til Åsheim vannverk. Det har vært et mål å finne fram til samfunnsøkonomisk gode løsninger med størst mulig nytteverdi i forhold til kostnad.

3. Sakens relevans for de tre bærekraftsdimensjonene

Et samarbeid om levering av vann på tvers av organisasjoner og kommunegrenser vil sikre at investeringene kommer til nytte for flere vannabonnenter.

Leveringssikkerheten er langt bedre dersom valgt løsning for reservevann inngår som en del av den daglige driften ved et annet vannverk. Dette oppnås ved anbefalt løsning. Anbefalt løsning vil også medføre at Bjørvann kan frigis til rekreasjons- og friluftsmål. Alle vurderte tiltak er kostnadsberegnet og den foreslåtte løsningen er vurdert som mest bærekraftig.

4. Tidligere behandling

Temaplan vann og vannmiljø ble vedtatt 8. mars 2022. I den finner vi strategien «Vi skal sørge for at drikkevannet er hygienisk betryggende og av god bruksmessig kvalitet ved å sikre drikkevannskildene, vedlikeholde systemet og rehabilitere ved behov.» For Åsheim vannverk innebærer dette følgende:

1. Planlegge og etablere reservannsløsning for Åsheim vannverk med Sandungen som kilde, i samarbeid med Glitrevannverket
2. Styrke Bjørvann som krisevannkilde ved å etablere kloranlegg

Det er punkt 1 som har blitt vurdert gjennom nevnte mulighetsstudie og som nå anbefales iverksatt.

5. Kommunedirektørens vurdering

Asker kommune som vannverkseier har et ansvar for å sikre et helsemessig godt drikkevann til sine abonnenter til enhver tid. Å etablere reservevann for Åsheim vannverk ved å knytte seg til overføringsledningen til Glitrevannverket, vil gi et robust vannforsyningssystem sør i kommunen. Den anbefalte løsningen er vurdert som den mest bærekraftige både i forhold til miljø, økonomi og sosiale forhold.

Denne saken svarer ut Mattilsynets pålegg og er i tråd med framdriften i Temaplan for vann og vannmiljø. Finansiering av tiltaket ligger inne i investeringsnivået som er vedtatt for temaplanen.

Kommunedirektøren anbefaler å starte opp med et forprosjekt i 2023 med formål å sikre Åsheim vannverk reservevann innen 2026. Samtidig gjennomføres avklaringer og forhandlinger med Glitrevannverket om levering av vann, kostnadsfordeling og eierskap til installasjonene.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

Vedtaksbrev fra Mattilsynet
Svarbrev fra Asker kommune til Mattilsynet
Mulighetsstudie vannforsyning Asker sør - rapport

Mulighetsstudie vannforsyning Asker sør



Dokumentinformasjon

Oppdragsgiver: Asker kommune
 Tittel på rapport: Mulighetsstudie vannforsyning Asker sør
 Oppdragsnavn: Mulighetsstudie vannforsyning Asker sør
 Oppdragsnummer: 629184-59
 Utarbeidet av: Jon Brandt
 Oppdragsleder: Jon Brandt
 Tilgjengelighet: Åpen

Ver	Dato	Beskrivelse	Utarb. av	KS
02	28. sep. 2022	Oppdatert etter kommentarer	JB	BJP
01	1. jul. 2022	Kommentarutgave	JB	BJP

Forord

Asker kommune har sammen med Glitrevannverket og Frogn kommune engasjert Asplan Viak for å gjennomføre denne mulighetsstudien for vannforsyningen i Asker sør.

Mulighetsstudien er utarbeidet i nært samarbeid med en arbeidsgruppe bestående av representanter fra Asker kommune, Glitrevannverket og Frogn kommune.

Sigrun Hval Thürmer har vært kontaktperson i Asker kommune. Gjermund Deggerdal i Asker har bistått med modellberegninger. Fra Glitrevannverket har Dag-Runar Hansen og Mildrid Solem vært med. Lars Buhler har representert Frogn kommune.

Rapporten er utarbeidet av Eline Klaastad, Børre Johan Paaske og Jon Brandt i Asplan Viak.

Vi takker arbeidsgruppa for mange gode og konstruktive innspill.

Sandvika, 28.09.2022

Jon Brandt

Oppdragsleder

Børre Johan Paaske

Kvalitetssikrer

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	5
1. Innledning	7
2. Mål for framtidig vannforsyning i regionen	9
2.1. Reservevann Åsheim vannverk / Sandungen	9
2.2. Økt forbruk i eksisterende forsyningsområder	10
2.3. Planlagt vedlikehold på Glitreledningen uten kokevarsel	10
3. Grunnlag for mulighetsstudien	11
3.1. Studier utført gjennom fagrådet for vann og avløpsteknisk samarbeid i Oslofjorden	11
3.2. Avgrensning av oppgaven	12
3.3. Befolkningsutvikling og vannforbruk	12
3.4. Krav til reservevann og redundans	12
4. Eksisterende vannforsyningssystem i Asker sør	15
5. Kostnadsgrunnlag - tiltak	17
6. Aktuelle tiltak	18
6.1. Generelt	18
6.2. Bestonåsen HB 1500 m ³	19
6.3. Bestonåsen HB 750 m ³	21
6.4. Overføringsanlegg Beston - Sætrebakken Ø355	23
6.5. Overføringsanlegg Beston - Sætrebakken Ø560	25
6.6. Trykkøkningsstasjon Skatvedtveien	27
6.7. Oppgradering av Bjørvann VBA	29
6.8. Oppgradering av Setervann VBA	31
6.9. Overføringsanlegg Follestad - Beston	33
6.10. Overføringsanlegg Heggedal - Åsgård DN400	34

6.11. Overføringsanlegg Krokodden - Beston DN500	36
6.12. Rehabilitering Setervannsledningen DN400	37
6.13. Kapasitetsutvidelse Sandungen VBA	38
6.14. Overføring Sandungen - Sætrebakken Ø500	41
6.15. Overføring Bestonåsen HB - Drøbak Ø355	42
6.16. Overføring Bestonåsen HB - Skipphelle Ø630	44
6.17. Kostnader tiltak	46
7. Tiltak for å gi Åsheim vannverk reservevann	47
7.1. Alternative tiltakspakker	47
7.2. Alt 1 Skatvedt	47
7.3. Alt 2 Bestonåsen HB	48
7.4. Alt 3 - Bjørvann	48
7.5. Alt 4 - Setervann	49
7.6. Oppsummering og anbefaling	50
8. Langsiktige tiltak for økt kapasitet og forsyningssikkerhet	53
8.1. Alternative tiltakspakker	53
8.2. Alt L0 - Setervannsledningen og mindre sjøledning til Frogn	53
8.3. Alt L1 - Overføring Heggedal - Åsgård + alt L0	54
8.4. Alt L2 - Økt kapasitet med forsyning til Ås	55
8.5. Alt L3 - Oppgradering Sandungen VBA	56
8.6. Oppsummering og anbefaling	57
9. Konklusjon og anbefaling	60

Vedlegg

Vedlegg 1: Vannforsyning og forbruk

Vedlegg 2: Kostnader

Vedlegg 3: Modellberegninger

Sammendrag

Denne mulighetsstudien ser på ulike løsninger for å forbedre vannforsyningen i Asker sør på kort og lengre sikt.

Det er sett på løsninger for å:

- Sikre alternativ vannforsyning/reservevann til Åsheim vannverk for å svare opp pålegg fra Mattilsynet.
- Kunne utføre vedlikehold på Glitres overføringsledning uten kokevarsel.
- Øke leveringskapasitet og -sikkerhet for å møte økt vannforbruk og nye forsyningsområder.

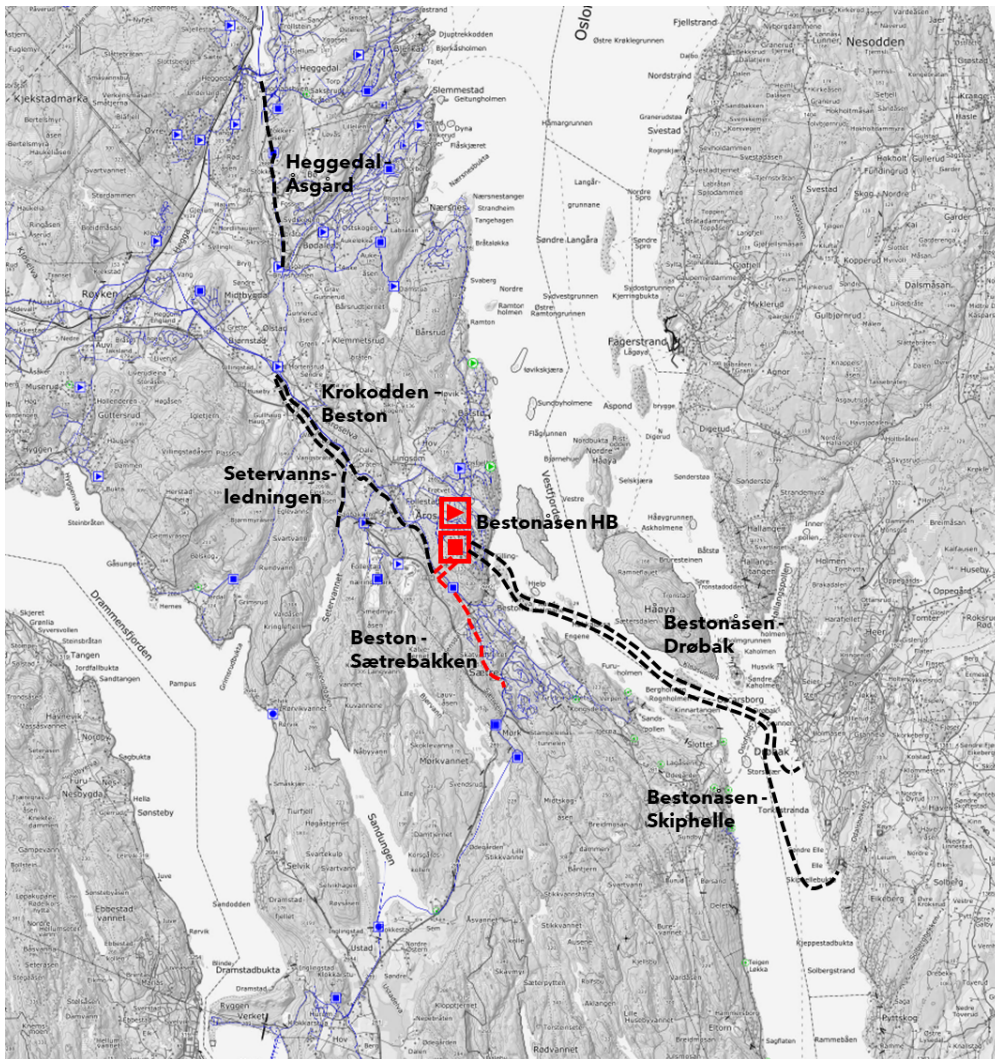
Mulighetsstudien er avgrenset til Heggedal, Slemmestad og Gullaug i nord. Vannforsyning til Frogn og Ås kommuner er vurdert, men det er ikke sett på tekniske løsninger øst for Oslofjorden. Det er heller ikke sett på tiltak på vestsiden av Drammensfjorden. Tofte og Filtvet vannverk er omtalt, men vannverket er ikke en del av mulighetsstudien.

Totalt 15 tiltak er vurdert med funksjon og kostnad. Tiltakene omfatter både overføringsledninger, trykkøkingsstasjoner, basseng og vannbehandling.

Det er anbefalt et sett med tiltak for å gi Åsheim vannverk reservevann. Løsningen baserer seg på at Glitrevann overføres fra Beston til Sætre HB i ny overføring Beston-Sætrebakken. Det foreslås å bygge et nytt basseng på Bestonåsen der det plasseres trykkforsterker i ventilkammeret for å løfte reservevann opp til Sætre HB. Bassenget på Bestonåsen vil svare opp flere funksjoner blant annet kapasitet og sikkerhet i vannforsyningen lokalt. Denne tiltakspakken har en grov budsjettkostnad på 57 mill kr eks mva. Kostnaden vil øke til 79 mill kr eks mva hvis man samtidig tilrettelegger for økte framtidige vannmengder blant annet med forsyning mot Ås.

Tiltak som må til for å gi tilstrekkelig kapasitet og sikkerhet fram mot 2060 vil være avhengig av flere rammebetingelser. Viktigst av dette er hva Ås kommune velger som ny hovedkilde/reservekilde for sitt vannverk. Det er anbefalt et sett med tiltak som må dimensjoneres opp avhengig av vannforbruk. I dette ligger økt kapasitet Krokodden-Beston samt overføring Heggedal-Åsgård. I tillegg må det legges ny sjøledning fra Bestonåsen til Drøbak eller Skiphelle.

I dag må det sendes ut kokevarsel ved vedlikeholdsarbeider ved vedlikeholdsopp-gaver på Glitres forsyningsledning mellom Gullaug og Krokodden. Med den anbefalte overføringen Heggedal-Åsgård vil man få tilførsel av ABV-vann til Krokodden og kan forsyne det gamle nettet i Røyken kommune også i perioder med avbrudd i forsyningen fra Glitre.



Figur 1: Anbefalte tiltak for å gi reservevann til Åsheim vannverk i rødt og aktuelle tiltak for langsiktig bedring av kapasitet og forsyningsikkerhet i svart

1. Innledning

Etter sammenslåingen av Asker, Røyken og Hurum kommuner har nye Asker kommune fått flere ulike vannforsyningssystemer å forholde seg til:

- Gamle Asker kommune har vannforsyningen fra Asker og Bærum vannverk (ABV) med sammenkobling mot Glitre for gjensidig reservevann.
- Gamle Røyken kommune la i 2000 ned sin vannkilde Setervann og koblet seg på Glitrevannverket (Glitre) sin overføringsledning fra Lier/Gullaug til Beston/Sætre. Glitre forsyner i tillegg Frogn kommune med vann gjennom sjøledning som krysser Oslofjorden mellom Sætre og Drøbak. Den gamle vannkilden til Røyken, Setervann, har Glitre overtatt og bruker som reservekilde ved hendelser hvor overføringsledningen Lier/Gullaug til Beston/Sætre er satt ut av drift og ved driftsoppgaver på ledningen gjennom Røyken.
- I Gamle Hurum kommune forsynes Klokkarstua og Sætre fra det kommunale Åsheim vannverk. Det er også et lite kommunalt vannverk på Storsand. I tillegg er det et privat vannverk som forsyner Tofte og Filtvet.

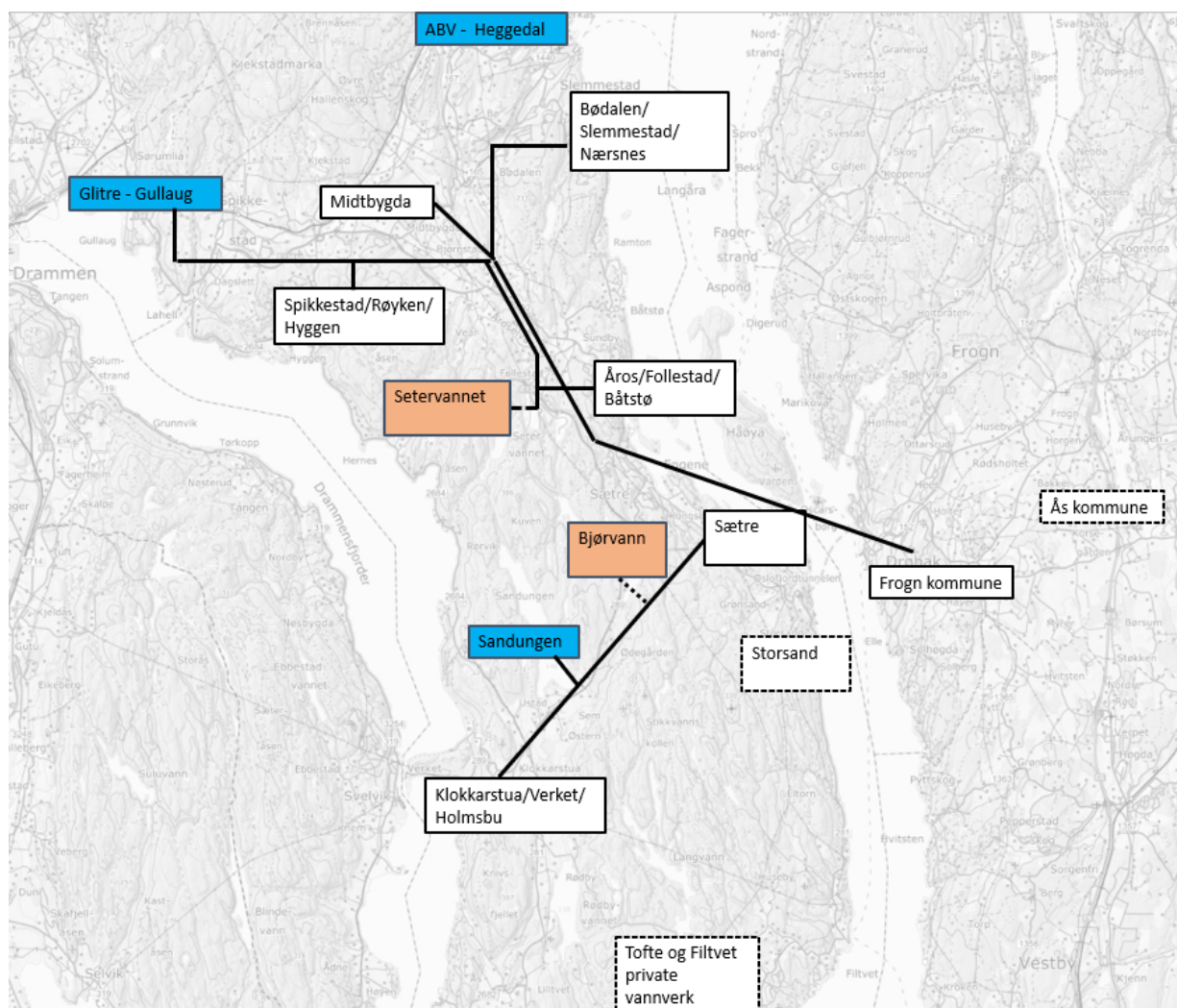
Mattilsynet har gitt Åsheim vannverk pålegg om å få etablert en reservevannsløsning med alternativ vannkilde. Videre forventes det vekst i befolkning og vannforbruk på bakgrunn av boligbygging i etablerte områder og nye utbyggingsområder. I tillegg ser Ås kommune på muligheten til å få en framtidig vannforsyning fra Glitre via Frogn.

Med bakgrunn i dette har Asker kommune, Glitre og Frogn kommune gått sammen om å gjennomføre denne mulighetsstudien. Formålet er peke på aktuelle løsninger for utfordringene i området fram mot år 2060:

- På kort sikt - etablere reservevannforsyning til Åsheim vannverk
- På mellomlang sikt - sikre at det kan gjennomføres vedlikehold på Glitre sitt overføringssystem uten at det innføres kokevarsel.
- På lengre sikt - møte en generell økning i vannforbruk og nye forsyningsområder samt økt forsyningsikkerhet

I et 40 år langt tidsperspektiv vil rammebetingelsene være i endring og dette vil kunne påvirke egnetheten til de ulike løsningsforslagene. For å løse reservevannforsyningen til Åsheim vannverk blir det gitt en anbefaling av tiltak. For de langsiktige utfordringene, er det skissert ulike alternative løsninger og diskutert løsningsvalg ut fra rammebetingelsene.

I denne studien er det søkt å finne tiltak med størst samfunnsmessig nytteverdi opp mot kostnad. Fordeling av kostnader mellom de ulike aktørene har ikke vært en del av oppgaven og må løses i etterkant gjennom samarbeidsavtaler.



Figur 2: Skjematisk framstilling av dagens vannforsyning i Asker sør.

- Hvide bokser: Forsyningsområder
- Blå bokser: Godkjente vannkilder/vannverk
- Brune bokser: vannkilder uten tilstrekkelig behandling

2. Mål for framtidig vannforsyning i regionen

Dagens vannforsyningssystem har kapasitet nok til å gi abonnentene tilstrekkelig vann under normal drift. Det er avdekket sårbarhet knyttet til bortfall av vannverk og vedlikehold/brudd på hovedoverføringsledninger. I tillegg er det behov for å overføre mer vann til østsiden av Oslofjorden.

Tabell 1: Mål for framtidig vannforsyning i Asker sør

Tidsperspektiv	Må løses	Bør løses	Kan løses
< 5 år	Reservevann Åsheim vannverk/Sandungen		
5 - 10 år	Økt forbruk i nye og eksisterende forsyningsområder	Spyling og vedlikeholdsarbeider på Glitrevannledningen uten kokevarsel / reservevann for Glitreledningen	Reservevann/ vannforsyning til Ås
> 10 år	Økt forbruk i nye og eksisterende forsyningsområder		Generelt større forsyningsikkerhet i regionen.

2.1. Reservevann Åsheim vannverk / Sandungen

Mattilsynet har gitt Asker kommune som eier av Åsheim vannverk pålegg om å få etablert reservevannforsyning/alternativ vannforsyning slik at abonnentene sikres vannforsyning til enhver tid.

Det skal utarbeides en framdriftsplan med milepæler for å etablere en løsning som sikrer at regelverkets krav til levering av tilstrekkelige mengder drikkevann til enhver tid etterleves.

Det må prioriteres å få utarbeidet en avtale for finansiering og eierskap for valgt løsning som er forpliktende for alle involverte parter.

2.2. Økt forbruk i eksisterende forsyningsområder

I avsnitt 3.3 er det beskrevet hvordan vannforbruket forventes å øke fram mot 2060. Totalt vannforbruk i maks døgn er forventet å øke fra 211 l/s i dag opp til 254 l/s i 2060. I tillegg kan det være aktuelt å tilby Ås reservevann. De har et forventet vannforbruk i maks døgn på 124 l/s i maks døgn.

2.3. Planlagt vedlikehold på Glitreledningen uten kokevarsel

Dagens rutine for spyling av Glitreledningen mellom Gullaug HB og Beston innebærer at Setervann settes i drift. På grunn av manglende hygienisk sikkerhet i behandlingen ved Setervann, blir det iverksatt kokevarsel for berørte abonnenter.

En framtidig løsning bør sikre at ledningsstrekkeene kan spyles uten får kokevarsel. Dette kan løses med å oppgradere vannbehandlingen ved Setervann, tilrettelegge med vann fra annen vannkilde og/eller tilrettelegge for midlertidig forsyning med Glitrevann fra basseng.

3. Grunnlag for mulighetsstudien

3.1. Studier utført gjennom fagrådet for vann og avløpsteknisk samarbeid i Oslofjorden

3.1.1. Regional hydraulisk vannforsyningsmodell for Indre Oslofjord

I dette prosjektet ble det gjennomført modellberegninger av hovedoverføringssystemet i de deltagende kommuner.

I prosjektet Oslofjordmodellen ble ledningsnett til Asker, Bærum, Oslo, Nordre Follo, Frogn, Ås og Vestby modellert, med randsoneforbindelser til NRV, Glitre og MOVAR. Modellen ble opprettet som en «strekmodell» - det vil si en modell som kun inneholder de viktigste overføringsledningene, samt tilhørende pumper, høydebasseng og ventiler.

Arbeidet viste at det er manglende overføringskapasitet gjennom Vestby, Frogn og Ås kommune for reservevannleveranse. Nordre Follo er bedre rustet med større ledningsdimensjoner. Videre ble det klart at ovennevnte kommuner ikke har skilt mellom overføringsledninger og distribusjonsledninger, noe som gir kapasitetsbegrensning da visse trykkforhold må opprettholdes

3.1.2. Skisseprosjekt reservevann Follo

Sweco har utarbeidet et skisseprosjekt for å konkretisere aktuelle traseer for fremføring av reservevann for kommunene Vestby, Ås, Frogn og Nordre Follo. Kommunene har fått pålegg om å etablere alternativ vannforsyning (reservevann) fra utømmelige kilder innen 2028. Med utømmelige kilder, menes en kilde som har vannføring ut som langt overstiger vannuttak til drikkevannsproduksjon, også under langvarig tørrvær. Vannkilden kan derfor regnes å gi tilstrekkelig kapasitet også ved langvarig tørke. Eksempler på utømmelige kilder i regionen er Holsfjorden, Glomma og Vansjø.

I prosjektet vurderes ulike løsninger med vannforsyning fra MOVAR, Glitre, VAV og ABV. Glitrevann vurderes som hovedvannforsyningen til Frogn som i dag. I tillegg vurderes Glitre som ny reservekilde for Ås kommune.

I to av de tre hovedalternativene som presenteres i rapporten, forutsettes det legging av ny 630PE PN12,5 ledning fra Beston til Drøbak og videre til Skiphellebukta sør for Drøbak for økning av forsyningen med Glitrevann. Man forutsetter da at en større mengde

Glitrevann enn i dag føres ned til Beston bassenget og at trykket inn på sjøledningen kan økes for å redusere pumpingen som man er avhengig av i dag.

3.2. Avgrensning av oppgaven

3.2.1. Generelt

Mulighetsstudien omfatter forsyningsområdene som fremgår av Figur 2 og tiltak som vil kunne forsterke vannforsyningen i disse.

Studien omfatter ikke tiltak som er:

- I gamle Asker kommune
- På Holsfjordledningen (hovedstammen med ABV vann fram til Heggedal)
- Oppstrøms Glitrevanns forsyning til Gullaug HB
- Vest for Drammensfjorden
- Øst for Oslofjorden
- Tilknyttet Tofte og Filtvet private vannverk

I Vedlegg 1 det gitt en kort beskrivelse av vannforsyningen og begrensninger som gjelder utenfor grensesnittet for studieområdet.

3.3. Befolkningsutvikling og vannforbruk

Denne mulighetsstudien ser på vannforsyningen fram mot 2060. Dagens befolkning og vannforbruk, og framskrivning til 2060 er gitt i Vedlegg 1.

3.4. Krav til reservevann og redundans

3.4.1. Drikkevannsforskriften med veileder

Drikkevannsforskriftens §9 Leveringssikkerhet sier:

Vannverkseieren skal sikre at vannforsyningssystemet er utstyrt og dimensjonert samt har driftsplaner og beredskapsplaner for å kunne levere tilstrekkelige mengder drikkevann til enhver tid.

Vannverkseieren skal legge til rette for at vannforsyningssystemet kan levere nødvann til drikke og personlig hygiene uten bruk av det ordinære distribusjonssystemet.

Under kriser eller katastrofer i fredstid eller ved krig kan vannforsyningen opprettholdes for å sikre vann til nødvendige formål selv om konsentrasjonen av en eller flere parametere er over grenseverdiene i vedlegg 1. Dette kan bare gjøres etter avtale med kommunelegen i samsvar med folkehelseloven § 27 bokstav b og Mattilsynet, og etter at abonnentene er varslet i samsvar med kravene i § 23 andre ledd.

Veiledningen til forskriftens §9 sier:

Hvordan oppnå god leveringssikkerhet?

Leveringssikkerhet kan ivaretas på flere ulike måter. Dette kan for eksempel være gjennom et sett av tiltak som i sum gir tilfredsstillende fordeling av helsemessig trygt drikkevann via distribusjonssystemet. Da kaller vi det reservevannforsyning.

Alternativ drikkevannsforsyning kan for eksempel bestå av en eller flere av følgende løsninger for å oppnå god leveringssikkerhet:

- *Vannforsyningssystemet dimensjoneres med redundante løsninger for hovedvannkilde, vannbehandling og distribusjonssystem.*
- *Vann fra reservekilder (reservevannkilde).*
- *Drikkevann kobles inn på distribusjonssystemet fra et annet vannforsyningssystem (reservevannkilde).*
- *Påfylling av drikkevannbasseng, eventuelt med drikkevann fra et annet vannforsyningssystem (reservevannkilde).*
- *Levering av drikkevann med tank (nødvannforsyning).*
- *Utplassering av deponier med drikkevann (nødvannforsyning).*
- *Utlevering av flaskevann (nødvannforsyning).*

For å oppnå god leveringssikkerhet benyttes ofte dobbel dekning/redundante løsninger. Det vil si at det foreligger dublering av forskjellige delelementer i vannforsyningssystemet. To eller flere råvannskilder, vannbehandlingsanlegg, tilkoblingspunkter fra distribusjonssystemet eller parallelle UV-anlegg er eksempler på en slik dublering. Dette betyr at hvis et delelement feiler eller svikter, så vil et annet overta. På denne måten kan dere levere drikkevann selv om for eksempel en eller flere kritiske anleggskomponenter ikke fungerer som de skal. Nivået av redundans må være tilpasset viktigheten av å unngå stans i vannforsyningen.

3.4.2. Konsekvenser for vannforsyningen i Asker sør

Vannkilder og vannkvalitet

I stor grad skal vannverkseier selv gjennom farekartlegging og ROS-analyser selv komme fram til hvilke tiltak som gir tilstrekkelig god leveringssikkerhet i de ulike deler av vannforsyningssystemet.

I enkelte tilfeller, som for Åsheim vannverk, går Mattilsynet inn og gir vannverket pålegg om å få etablert en reservevannforsyning med alternativ vannkilde. Reservevann skal tilfredsstillende grenseverdiene i drikkevannsforskriften. Grenseverdiene angitt i forskriftens vedlegg 1 skal sikre at drikkevannet ikke utgjør noen helsefare. I tillegg angir drikkevannsforskriften i vedlegg 2 tiltaksgrenser for en del parametre som ikke nødvendigvis utgjør noen helsefare. Mangan er en av disse parametrene som er angitt i vedlegg 2. Mattilsynet har presisert at man i etableringsplaner for vannforsyningsanlegg skal sikre at vannforsyningssystemet oppfyller alle krav til drikkevannskvalitet, inkludert tiltaksgrensene i vedlegg 2. Dette vil også gjelde for «alternative» drikkevannsforsyninger. Ved endringer i vannforsyningen fra Setervann, må altså manganinnholdet bringes under tiltaksgrensa til tross for at Setervann kun vil bli brukt helt sporadisk og kortvarig ved vedlikehold på ledningen til Gullaug HB og videre mot Beston/Sætre.

Uten tilstrekkelig hygienisk sikkerhet vil vannforsyningen uansett være å regne som krisevann og skal kun brukes under kriser eller katastrofer i fredstid og i krig.

Redundante systemer

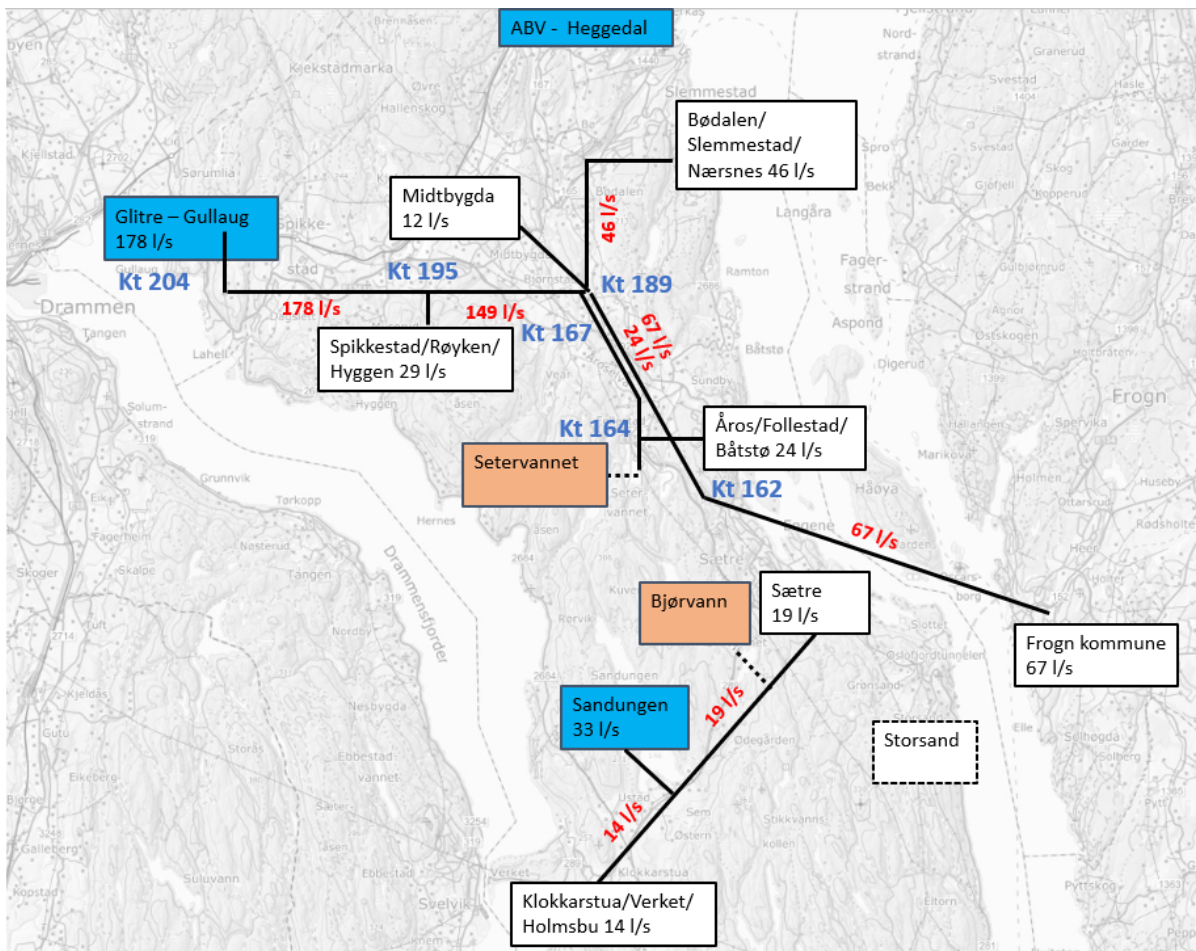
Generelt er bassengdekningen i Asker sør relativt god med om lag 1 døgn normalforbruk i bassengreserve. I denne mulighetsstudien er det ikke foretatt noen full gjennomgang av forsyningssikkerhet og behov for å dublere viktige systemelementer. Generelt er sjøledninger i islagte innsjøer kritiske elementer som det vil kunne ta over 1 døgn å utbedre ved feil. Fra Sandungen VBA til Sætre er vannforsyningen i hovedsak basert på sjøledninger. En alternativ vannforsyning bør også sikre at Sætre kan forsynes ved brudd på sjøledningen fra Sandungen VBA.

4. Eksisterende vannforsyningsystem i Asker sør

I vedlegg 1 er det foretatt en gjennomgang av følgende:

- Vannkilder og vannbehandling
- Transportsystem med basseng og hovedledninger med kapasitet
- Forsyningssoner
- Vannforbruk i dag og framtidig situasjon

Det er laget en forenklet modell av de viktigste systemelementene som er benyttet for å dokumentere kapasiteten på eksisterende transportsystem samt kapasitet ved ulike framtidige scenarier. Modellberegningene er utført av Asker kommune og dokumentert i vedlegg 3 - modellberegninger.



Figur 3: Vannmengde i rødt og totaltrykk i blått under maks døgnforbruk 2021

Vannmengder og trykk i ulike deler av overføringssystemet er ved midlere timeforbruk i maksdøgn i 2021 fremgår av Figur 3. Situasjonen vil være dimensjonerende for overføringssystemene forutsatt timeutjevning i lokale basseng.

Beregningen er kjørt med ruhet $k = 1,0$ mm for alle ledninger. Dette forutsetter at ledningen ikke får nevneverdig redusert kapasitet/begroing pga manganslam.

I modellen er totalforbruket ut av Gullaug 178 l/s. Det er ingen trykkreduksjon på Glitreledningen mellom Gullaug HB og innløp Beston. Ved Krokodden er trykket inn på Setervannsledningen tatt ned til kt 167, men trykket her kunne vært redusert ytterligere. Det er ikke åpne omløp mellom ledningen til Beston og Setervannsledningen.

Tabell 2: Beregnet trykk langs hovedledninger Gullaug-Beston under maks døgnforbruk 2021

	Totaltrykk (kt)
Gullaug HB	204
Griniveien	196
Krokodden fra Glitre	189
Krokodden mot Setervann	167
Setervann	164
Beston innløp	162

Det er registrert kortvarige vannmengder opp mot 220 l/s ut fra Gullaug, dvs mer enn de 178 l/s som gjelder maksdøgn 2021. Dette skyldes at flere pumpestasjoner er styrt med av/på drift mot bassengnivå, herunder Krokodden, Åsgård og Løktbakken i Frogn. I tillegg er det enkelte forsyningsområder som er direkte knyttet opp mot Glitreledningen uten at det er noen basseng i forsyningssonen, dvs ingen utjevning av timevariasjon.

5. Kostnadsgrunnlag – tiltak

Kostnadsberegningene er samordnet med tilsvarende beregninger i rapporten «Skisseprosjekt Reservevann Follo».

For beregning av kostnader til vannbehandling er det lagt til grunn kostnader fra vannbehandlingsanlegg med tilsvarende prosessløsninger bygd ut de siste 10 år. Det er lagt inn en betydelig prisstigning pga dagens markedssituasjon.

Det er ikke tatt stilling til valg av ledningsmateriale, men i kostnadene er det lagt inn ekvivalent pris som ved bruk av PE. Følgende grøfte- og ledningskostnader er benyttet:

- Kilopris for PE: 40 kr/kg
- Fjellgrøft: 6 000 kr/m
- Løsmassegrøft: 3 000 kr/m
- Installasjon av ledning i grøft: 1 000 kr/m

Kryssing av større veier samt nærføring til veianlegg og ledningsanlegg er lagt inn som egne poster i oppsettet.

I entreprisekostnaden er det tatt med et tillegg på 25 % for usikkerhet/uforutsett. I prosjektkostnaden er det tatt med totalt 18 % påslag for prosjektadministrasjon, planlegging, prosjektering og byggeledelse. Det ligger også inne kostnader til grunnundersøkelser, arkeologiske undersøkelser og innmåling.

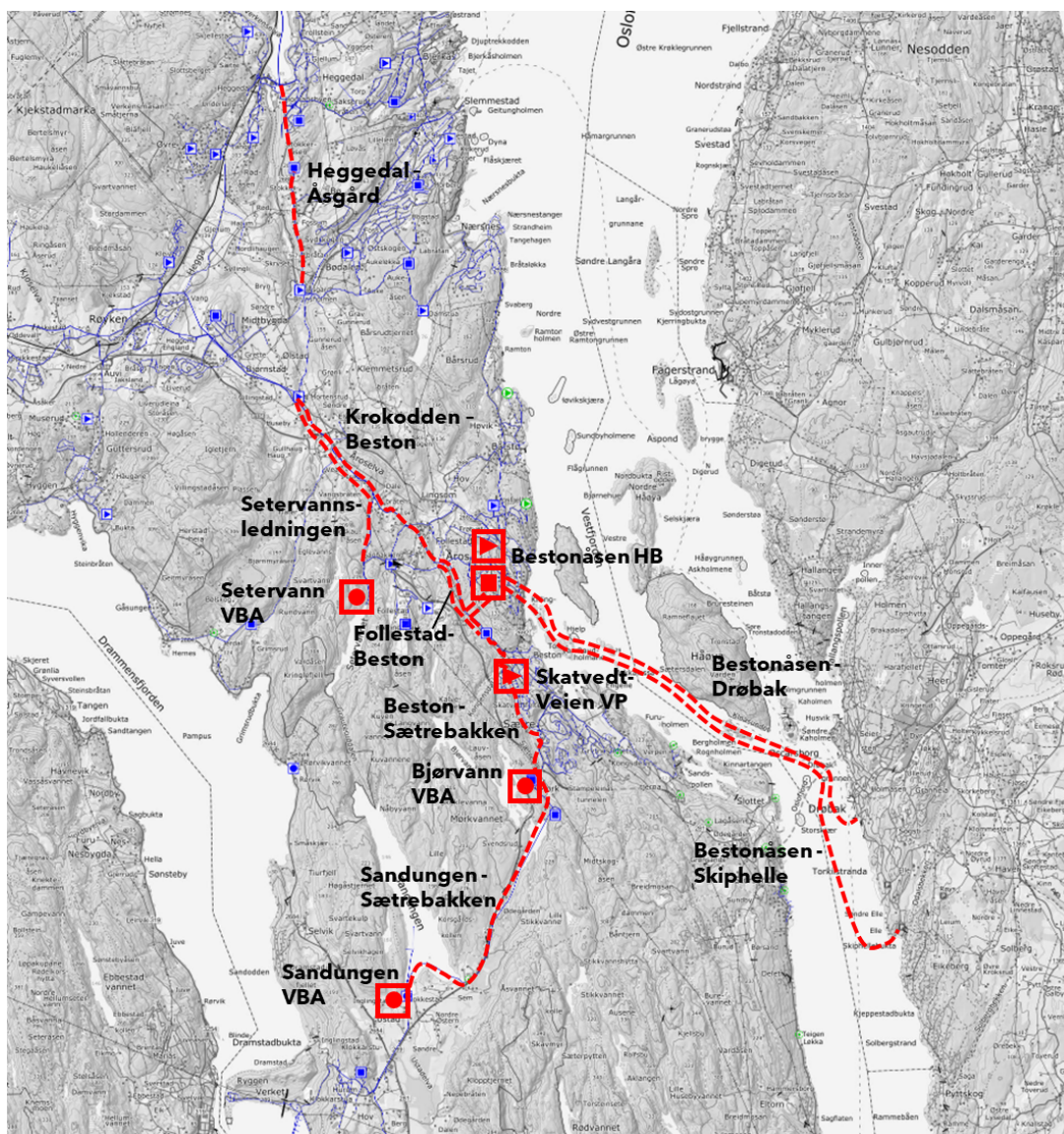
Det er beregnet kostnader for hvert enkelt tiltak og satt sammen tiltakspakker som svarer opp krav til funksjon/kapasitet for reservevann til Åsheim vannverk og framtidig økt kapasitet/forsyningssikkerhet.

Alle kostnader oppgitt i etterfølgende kapitler er prosjektkostnader ekskl. mva.

6. Aktuelle tiltak

6.1. Generelt

Totalt er 15 ulike tiltak vurdert. Oversiktsfiguren under viser utstrekning og omfang på tiltakene. Detaljert informasjon om funksjon, avgrensning og kostnad for hvert enkelt tiltak er vist i de etterfølgende avsnitt.



Figur 4: Oversiktsfigur med samtlige vurderte tiltak

6.2. Bestonåsen HB 1500 m³

6.2.1. Funksjon

Nytt basseng på Bestonåsen vil kunne svare opp flere funksjoner:

- Sikkerhet, utjevning og trykkstøtdemping for overføring av Glitrevann i ny ledning mot Ås/Frogn
- Sikring av stabilt trykk på ny ledning mot Ås/Frogn
- Lokalt basseng for utjevning, sikkerhet og brannvann for ny bebyggelse på Bestonåsen og eksisterende bebyggelse i Åros.
- Trykkøkingsstasjon for å løfte vann opp til Sætre HB for reservevann til Åsheim Vannverk
- Basseng og ledninger mot Åsheim er dimensjoner for større framtidige vannmengder enn 43 l/s i reservevann

6.2.2. Beskrivelse av tiltak

Nytt basseng på 1500 m³ beliggende på Bestonåsen med vannspeil i område kt. 125. Det er ulike hensyn som må veies opp mot hverandre ved høydemessig plassering av bassenget, herunder lokale trykksoner, kapasitet på overføringssystemet til Glitre, samt Frogn/Ås sitt behov for trykkstabilisering/sikring for en fremtidig overføringsledning. Endelig plassering må bestemmes i videre planarbeid/prosjektering.

I tiltaket er det tatt med ledning og ledningsgrøft for tilkobling til Glitres DN300-ledning oppstrøms Bestonbassenget.

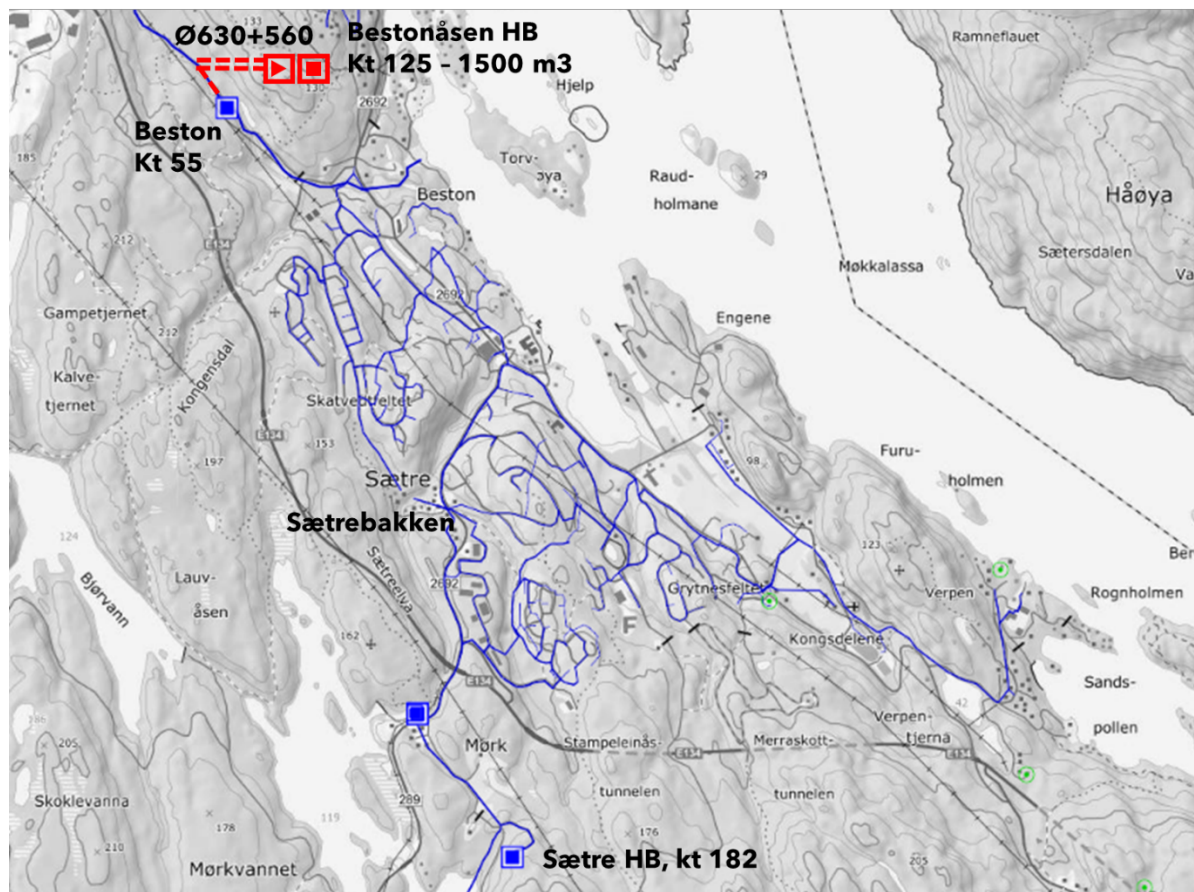
Dersom det kommer til enighet om at det legges ny fjordkryssing mot Frogn/Ås, må det etableres en ny ledning Krokodden/Beston (eget tiltak) med økt kapasitet.

I tiltaket er det tatt med Ø630 ledning fra Glitres ledning opp til Bestonåsen HB for å muliggjøre vannforsyning mot Ås. Videre er det tatt med Ø560-ledning fra Bestonåsen HB tilbake til Beston for videre forsyning med stor kapasitet til Åsheim vannverk.

Gitt at Ås bestemmer seg for å få hoved- eller reservevannforsyning fra Glitre, er det foreslått å legge en Ø630 SDR11 (PN 12,5) for ny fjordkryssing.

Trykkøkingsstasjon i ventilkammeret dimensjoneres for 50 l/s for å kunne gi reservevann til Åsheim vannverk (43 l/s) + forsyning til høytrykksonen på Bestonåsen. Videre prosjektering vil avgjøre om dette med fordel kan løses med to ulike pumpettrinn.

I kostnadsberegningen er det tatt med kostnad for fjellboring av 2 stk 250 m lange borhull hhv Ø700 og Ø600 for fremføring av ledningene i det bratte terrenget. I den videre planlegging/prosjektering må det vurderes om det skal benyttes tradisjonell grøft.



Figur 5: Bestonåsen HB 1500 m³ med overføringsledninger

Omfang tiltak:

- Basseng 1500 m³
- Trykkøkningsstasjon i basseng 55 mVS - 50 l/s
- Ledning til basseng Ø630 - 350 m
- Ledning fra basseng til Beston Ø560 - 620 m

6.3. Bestonåsen HB 750 m³

6.3.1. Funksjon

I dette tiltaket skal bassenget på Beston kun fungere som lokalt basseng for utbyggingen samt trykkøkning mot Åsheim vannverk. Nytt basseng på Bestonåsen vil da svare opp følgende funksjoner:

- Lokalt basseng for utjevning, sikkerhet og brannvann for bebyggelsen i Bestonåsen/Åros.
- Trykkøkingsstasjon for å løfte vann opp til Sætre HB for reservevann til Åsheim Vannverk

6.3.2. Beskrivelse av tiltak

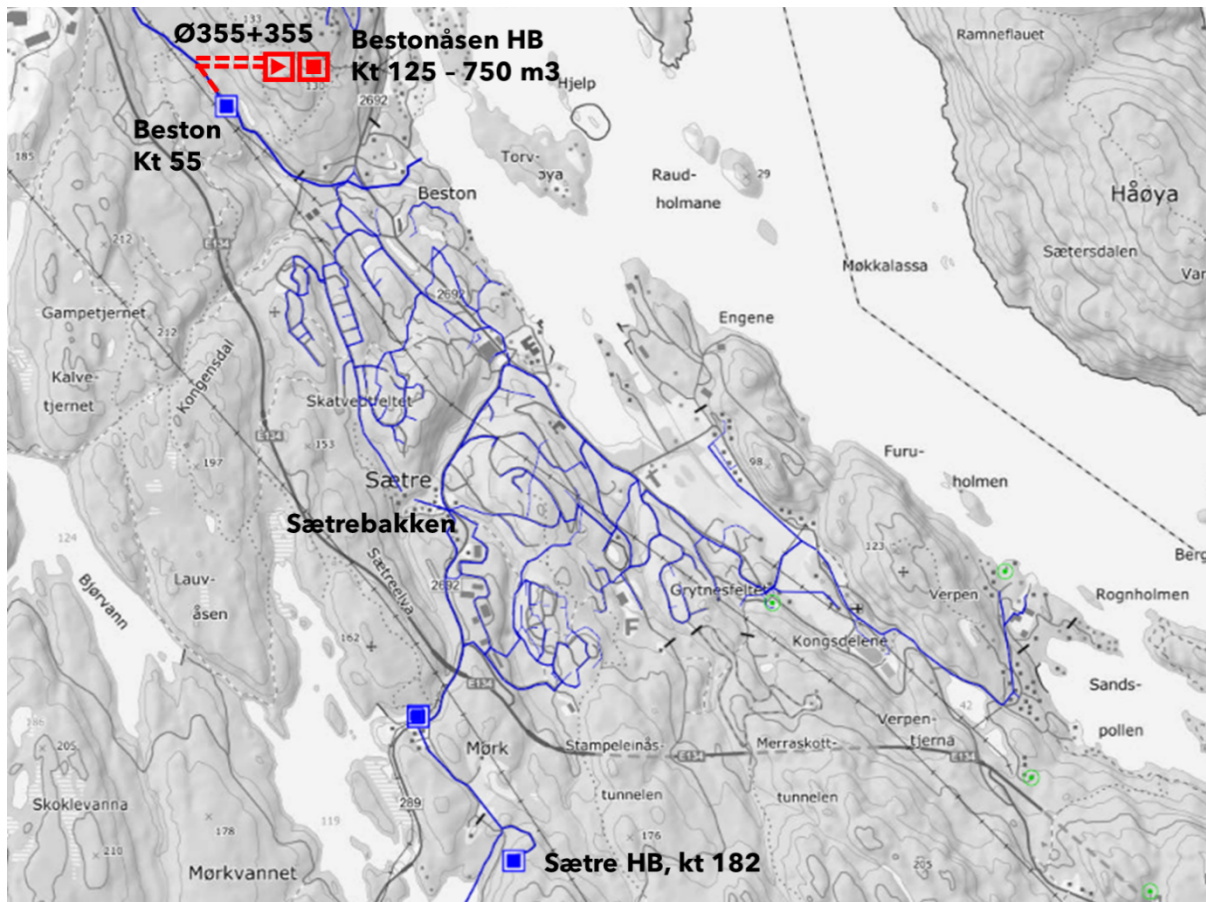
Nytt basseng på 750 m³ beliggende på Bestonåsen med vannspeil i område kt. 125. Endelig høydemessig plassering må vurderes som kommentert for basseng på 1500 m³.

I tiltaket er det tatt med ledning og ledningsgrøft for tilkobling til Glitres DN300-ledning rett oppstrøms Bestonbassenget.

Det legges Ø355 ledning fra Glitres ledning opp til Bestonåsen HB. Tilsvarende dimensjon legges på ledning tilbake til Beston for forsyning mot Åsheim vannverk.

Trykkøkingsstasjon i ventilkammeret dimensjoneres for 50 l/s for å kunne gi reservevann til Åsheim vannverk (43 l/s) + forsyning til høytrykksonen på Bestonåsen.

I kostnadsberegningen er det tatt med kostnad for fjellboring av 2 stk 250 m lange Ø400 hull for fremføring av ledningene i det bratte terrenget. I den videre planlegging/prosjektering må det vurderes om det skal benyttes tradisjonell grøft.



Figur 6: Bestonåsen HB 750 m³ med overføringsledninger

Omfang tiltak:

- Basseng 750 m³
- Trykkøkingsstasjon i basseng 55 mVS - 50 l/s
- Ledning til basseng Ø355 - 350 m
- Ledning fra basseng til Beston Ø355 - 620 m

6.4. Overføringsanlegg Beston – Sætrebakken Ø355

6.4.1. Funksjon

Tiltaket vil ha følgende hovedfunksjoner:

- Reservevann til Åsheim vannverk/Sandungen, 43 l/s i 2060.
- Opp mot 20 l/s vann i motsatt retning der vann fra Sandungen brukes til forsyning av Åros/Båtstø eller inn på Glitreledningen oppstrøms Beston.

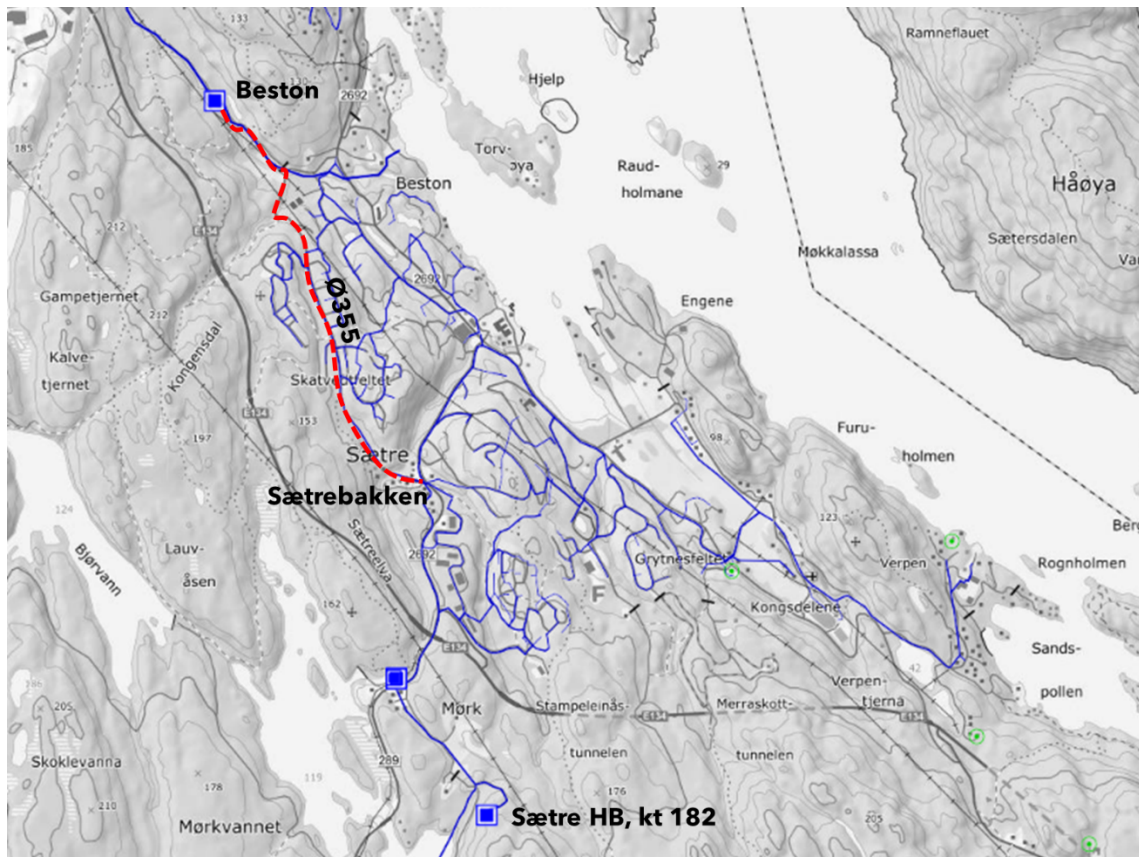
I tiltaket er det tatt med en trykkreduksjonskum for å forsyne nedre deler av Sætre med vann fra Beston utenom trykkforsterkeren.

6.4.2. Beskrivelse av tiltaket

Vann fra Glitre føres i ny Ø355 overføringsledning fra Beston opp til eks DN200 i krysset Sætrebakken/Bjørndalen. Traseen er foreslått opp langs Skatvedtveien og videre langs eks DN150 fram til Sætrebakken.

Ny trykkforsterker er nødvendig og er beskrevet som et eget tiltak. Denne er foreslått plassert i krysset Skatvedtveien/Vognveien for å kunne lede en delstrøm vann til lavtrykksonen i Sætre før trykkforsterkning. Trykkforsterkeren bør utformes slik at den kan pumpe begge veier. Ledningen foreslås lagt som en ren overføringsledning uten avstikk til forbruk. Nødvendig dimensjon vil være Ø355.

Trykkforsterkeren leverer mot Sætre HB på kt 182. Trykkøkingsstasjonen ved Sandungen VBA er bygget slik at denne kan trykke videre mot Klokkarstua HB.



Figur 7: Ny Ø355 overføringsledning Beston-Sætrebakken

Omfang tiltak:

- Ny Ø355 overføringsledning PN16 og PN10, 2300 m langs vei.

6.5. Overføringsanlegg Beston – Sætrebakken Ø560

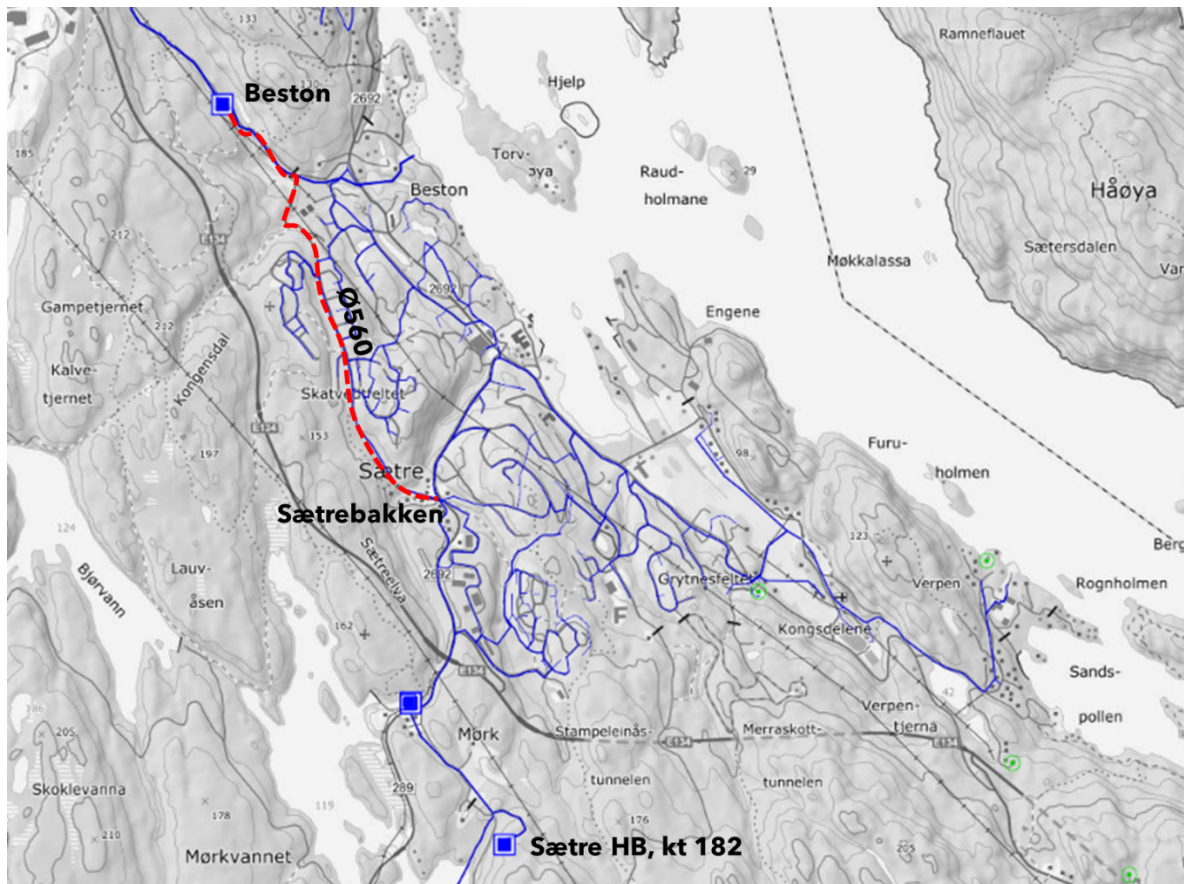
6.5.1. Funksjon

Tiltaket vil ha følgende hovedfunksjoner:

- Reservevann til Åsheim vannverk/Sandungen, 43 l/s i 2060.
- Opp mot 50 l/s vann i motsatt retning der vann fra Sandungen brukes til forsyning av Åros/Båtstø eller inn på Glitreledningen oppstrøms Beston. Overkapasiteten på Sandungen VBA er i dag imidlertid begrenset til om lag 20 l/s.
- Potensial for vesentlig økt forsyning inn på Glitreledningen oppstrøms Beston forutsatt økt kapasitet på Sandungen VBA og overføringsledning Sandungen-Sætre
- Potensial for økt forsyning mot Sandungen, f.eks ved reservevann til Tofte/Filtvet vannverk eller videre mot Svelvik.
- Tilrettelagt for en framtidig søndre ring – Beston-Klokkarstua-Svelvik

6.5.2. Beskrivelse av tiltaket

Tiltak er identisk med tiltak beskrevet i forrige avsnitt med ledningsdimensjon er økt fra Ø355 til 560 mm for å ta høyde for at ledningen kan tillegges annen funksjon med større vannmengder i framtidig situasjon.



Figur 8: Ny Ø560 overføringsledning Beston-Sætrebakken

Omfang tiltak:

- Ny Ø560 overføringsledning PN16 og PN10, 2300 m langs vei.

6.6. Trykkøkingsstasjon Skatvedtveien

6.6.1. Funksjon

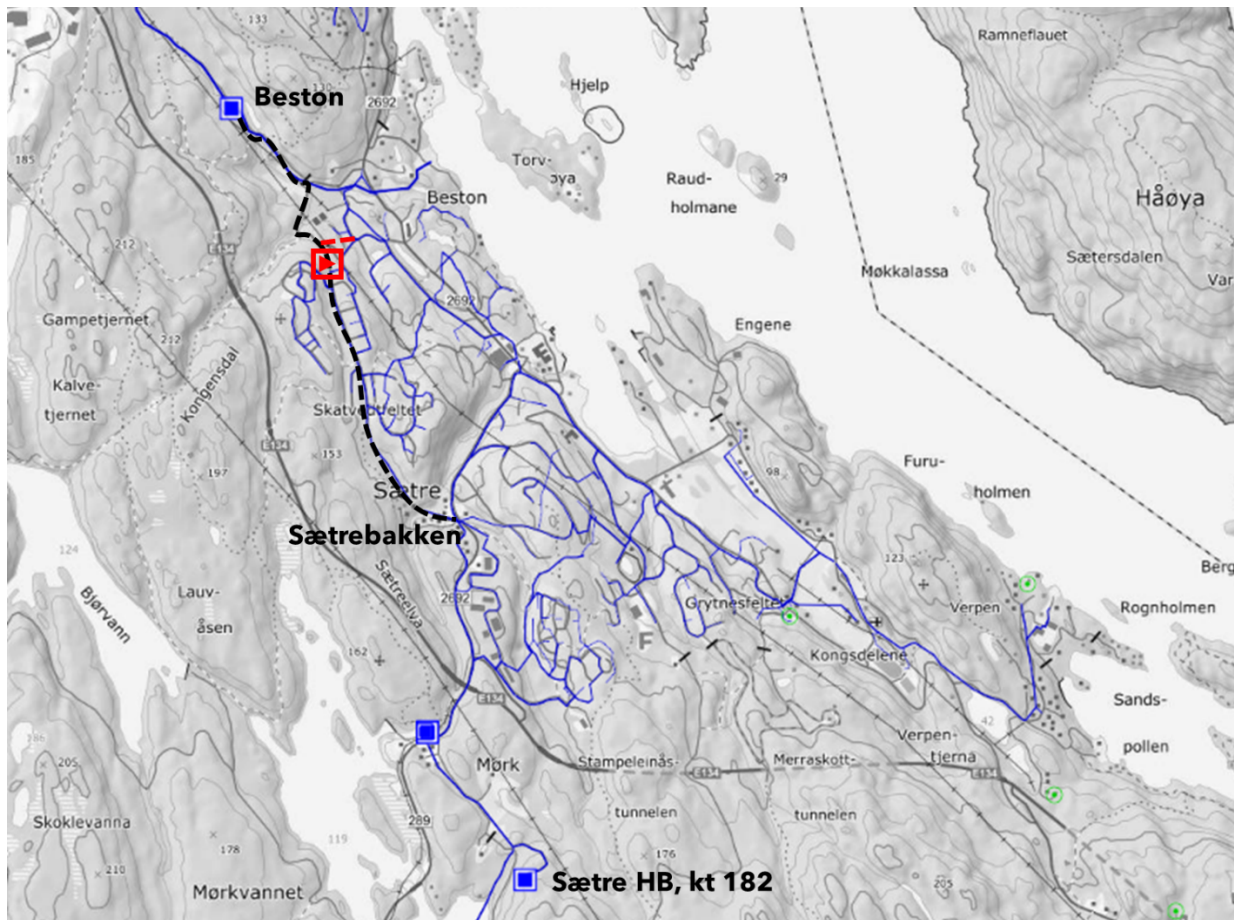
Tiltaket vil ha følgende hovedfunksjoner:

- Løfte reservevann fra Beston/Glitre til Sætre HB i ny overføringsledning Beston - Sætrebakken.
- Reservevann til Åsheim vannverk/Sandungen, 43 l/s i 2060.
- Trykke vann motsatt vei, dersom trykk inn på Beston HB er høyere enn Sætre HB
- Neslipp av Glitrevann til lavtrykksonen i Sætre via trykkreduksjonskum

6.6.2. Beskrivelse av tiltaket

Trykkøkingsstasjonen i Skatvedtveien får kapasitet på 43 l/s mot 60 mVS. Det må velges pumper som håndterer stor variasjon i innløpstrykk. Ved trykk inn på Beston > kt 182, må trykket reduseres før det slippes inn mot Sætre HB.

Stasjonen må bygges slik at både pumping og trykkreduksjon kan gå begge veier. I tilknytning til stasjonen bygges separat trykkreduksjon for å forsyne inn mot lavtrykksonen i Sætre på kt 89.



Figur 9: Trykkøkingsstasjon Skatvedtveien (rødt) med kobling mot lavtrykksonen. Tiltaket er avhengig av ny overføringsledning Beston-Sætrebakken (svart)

Følgende tiltak inngår

- Ny trykkøkingsstasjon 43 l/s mot 60 mVS
- Ny lokal trykkreduksjonskum
 - DN150
- Ny Ø225 tilkobling for tilkobling til lavtrykksledning Vognveien
 - 130 m langs vei

6.7. Oppgradering av Bjørvann VBA

6.7.1. Funksjon

Tiltaket vil ha følgende hovedfunksjoner:

- Reservevann til Åsheim vannverk/Sandungen, 43 l/s i 2060.
- Reservevann inn på Glitreledningen.

6.7.2. Beskrivelse av tiltaket

Råvannskvaliteten i Bjørvann er ikke tilfredsstillende og det er utfordringer både med høyt innhold av mangan og fargetall/TOC, ref tabell 9 i vedlegg 1. Eksisterende råvannsinntak og trykkøkingsstasjon kan benyttes, men det må etableres nytt prosessanlegg med følgende enheter:

- Råvannspumper
- Manganfjerning
- Fargefjerning
- Partikkelfjerning
- Korrosjonskontroll
- UV
- Klor og klorkontakt
- Rentvannspumper

Ulike behandlingsprosesser kan benyttes, herunder membranfilter/nanofilter og koagulering/filtrering med forozonering for oksidasjon og utfelling av mangan.

Anlegget forutsettes dimensjonert for om lag 50 l/s, tilsvarende maks døgnforbruk i Åsheim vannverk (44 l/s) inkl reserve.

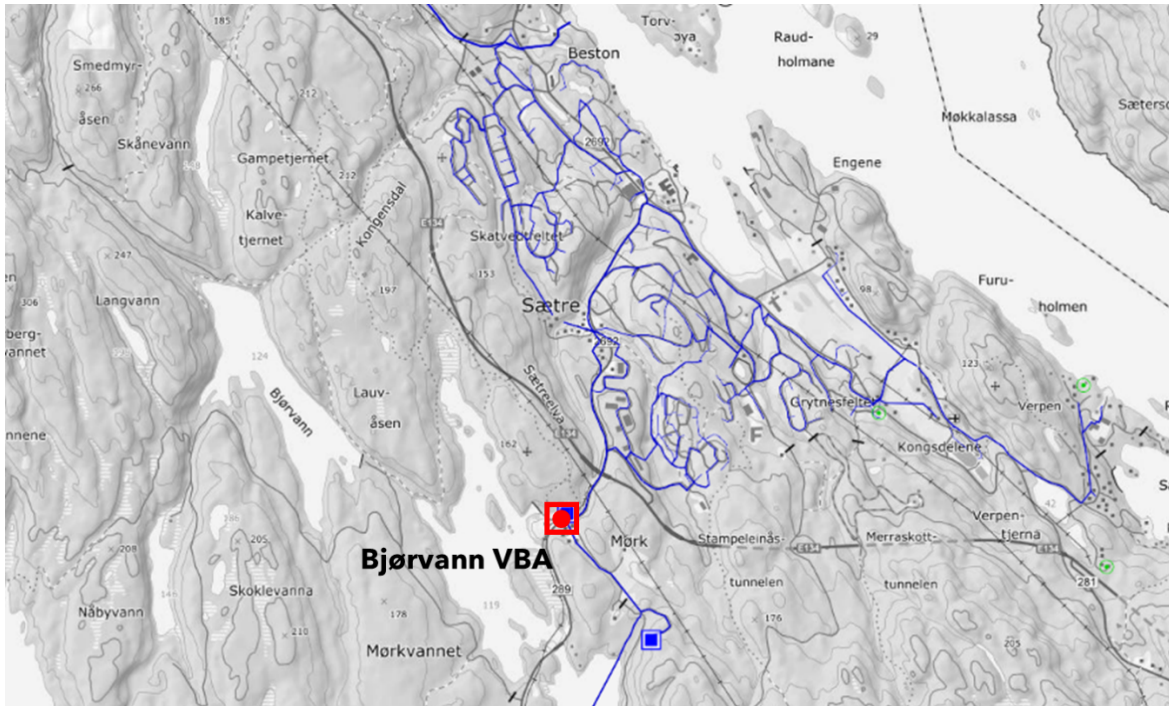
Prosessanlegget vil bli driftskrevende og for å sikre at man har kompetanse på drift av anlegget, må man ha det i kontinuerlig drift.

For kostnadsberegning er det sett på en prosessløsning med koagulering/filtrering og forozonering. Kapasiteten er satt til 50 l/s. Filtreringen skjer i lukkede og luftede tanker for å håndtere evt overskuddsozon. Korrosjonskontroll er foreslått med vanningglass som i Sandungen VBA.

Det er tatt med et rentvannsbasseng på 200 m³ for å gi tilstrekkelig klorkontaktid.

Råvannspumper trykker gjennom filteranlegget til bassenget. Fra bassenget pumpes det til Sætre HB.

Prosessavløp fordrøyes og fortykkes og ledes deretter til kommunalt avløpsnett.



Figur 10: Oppgradering Bjørvann VBA

Følgende tiltak inngår:

Nytt VBA på 50 l/s med:

- Forozonering
- Koagulering/filtrering
- UV
- Vannglass
- Klordosering/klorkontaktbasseng 200 m³

6.8. Oppgradering av Setervann VBA

6.8.1. Funksjon

Tiltaket vil ha følgende hovedfunksjoner:

- Fullverdig reservevann til Åsheim vannverk/Sandungen, 43 l/s i 2060.
- Reservevann leveres inn på Setervannsledningen mot Åros og/eller Krokodden og forsyne gamle Røyken. Vedlikehold av Glitreledningen vil da kunne gjøres uten kokevarsel.

Som reservevannsløsning mot Åsheim vannverk, vil man i tillegg til oppgradering av Setervann også måtte legge nytt ledningsanlegg Follestad/Beston og Beston/Sætrebakken.

6.8.2. Beskrivelse av tiltaket

Vannbehandlingen ved Setervann består i dag av trykksiler og kloring. Det er ikke noe klorkontaktbasseng. Råvannskvaliteten har noe høyt manganinnhold og det kreves bedre hygienisk sikkerhet. Mattilsynet har presisert at vannkvaliteten fra alternativ vannforsyning/reservevann skal være i henhold til drikkevannsforskriftens vedlegg 1 grenseverdier og vedlegg 2 tiltaksgrenser, dvs man må påregne at manganinnholdet må bringes under tiltaksgrensa på 0,05 mg Mn/l. Det kan vurderes om man kan finne vann med lavere manganinnhold ved andre inntakspunkt/-dyp i kilden, men her er det påregnet at man må inn med et manganfjerningstrinn. Vannbehandling for ny prosessløsning vil da bestå av:

- Partikkelfjerning
- Manganfjerning
- Korrosjonskontroll
- UV
- Klor og klorkontakt

Ulike behandlingsprosesser kan benyttes, herunder ozonering/filtrering, biologisk manganfjerning eller dosering av kaliumpermanganat og filtrering i grønn sand.

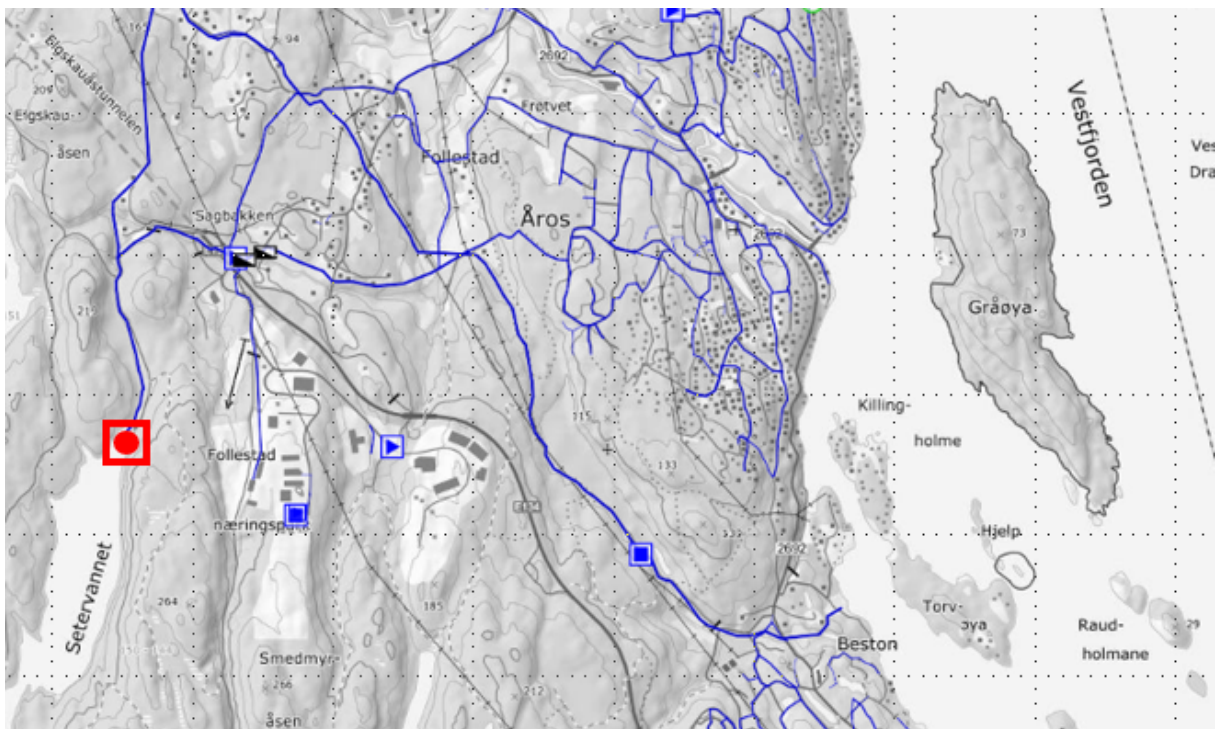
Anlegget forutsettes dimensjonert for 50 l/s, tilsvarende maks døgnforbruk i Åsheim vannverk inkl reserve. Anlegget vil da også kunne forsyne alt forbruk på Setervannsledningen, Åros, Båtstø, Jerdal og Follestad og evt Midtbygda i normalsituasjon.

Prosessanlegget vil bli driftskrevende, og for å sikre at man har kompetanse på drift av anlegget må man ha det i kontinuerlig drift.

Som alternativ løsning kan anlegget kun med siling, UV. Vannkvaliteten vil da ikke svare opp krav til reservevann så lenge manganinnholdet i råvannet er over grenseverdien.

En annen løsning vil være å bygge et anlegg med manganfjerning på 50 l/s, men legge inn et omløp med siling, UV og klor for kortvarig å kunne gi større mengder med hygienisk trygt vann samtidig som man kan produsere kontinuerlig mindre vannmengder med manganfjerning. Ved drift med omløp må manganinnholdet ikke overstige tiltaksgrensa. Kapasiteten på omløpet kan settes til 100 l/s slik at samlet produksjonskapasitet med omløp blir 150 l/s. Som vist i vedlegg 1 er midlere tilrenning til Setervann på 40 l/s, så den foreslåtte produksjonskapasiteten kan ikke kjøres over lengre tid.

Det tatt med kostnader for nytt produksjonsanlegg med manganfjerning opp til 50 l/s samt omløp med desinfeksjon og partikkelfjerning på 100 l/s. I kostnadsvurderingen er det sett på tilsvarende løsninger med ozonering+filtrering samt UV.



Figur 11: Oppgradert vannbehandling Setervannet VBA + ny Ø355 overføring mot Sætrebakken

Omfang tiltak:

- Oppgradert Setervann VBA med manganfjerning 50 l/s og omløp med UV som totalt gir 150 l/s.

6.9. Overføringsanlegg Follestad - Beston

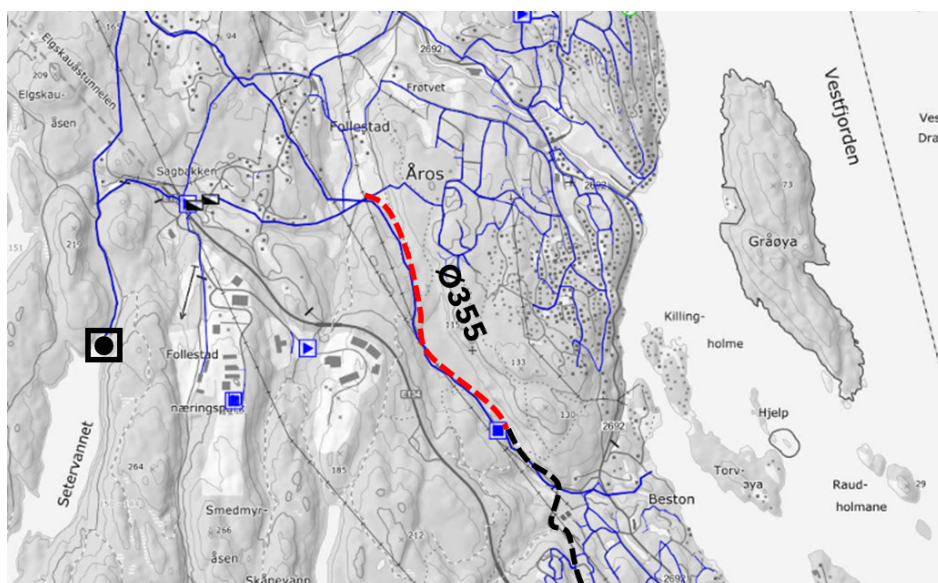
6.9.1. Funksjon

Tiltaket vil ha følgende hovedfunksjon:

- Overføring av reservevann fra Setervann til Beston for videre transport mot Sandungen i separat system.

6.9.2. Beskrivelse av tiltak

Ny 355 overføringsledning som tilkobles eksisterende Ø355 ledning fra Setervann sør for Follestad. Setervann ledes mot Beston i separat ledning uten å blandes med Glitrevann for videre pumping mot Sætre HB i sør. Tiltaket er aktuelt ved oppgradering av Setervann VBA. Ny ledning Beston - Sætrebakken må også etableres for at tiltaket skal ha en funksjon.



Figur 12: Ny Ø355 overføringsledning Follestad-Beston i rødt. Setervann VBA og ledning Beston - Sætrebakken må også bygges ut og er vist i svart.

Omfang tiltak:

- Ny Ø355 overføringsledning PN10.
 - 1,7 km utenfor vei Follestad - Beston

6.10. Overføringsanlegg Heggedal – Åsgård DN400

6.10.1. Funksjon

Ledningsanlegget vil sikre vannforsyning fra ABV til Bødalen, Nærnes og Slemmestad som supplement til vannforsyning fra Glitre. I tillegg vil tiltaket åpne for at det føres ABV-vann tilbake til Krokodden slik at Setervannsledningen også kan forsynes med ABV-vann. Det vil også bli tilstrekkelig rest som kan ledes inn på ledningen mot Gleinåsen HB slik at nettet i Gamle Røyken kan forsynes med ABV-vann.

Tiltaket vil også kunne gi reservevann fra Glitre fram til Heggedal som i dag er uten en tilstrekkelig reservevannsløsning.

Tiltaket vil sikre at langvarig vedlikehold på Glitreledningen kan gjennomføres med forsyning fra ABV forutsatt at Frogn har etablert alternativ vannforsyning.

Oppsummert gir dette følgende funksjoner:

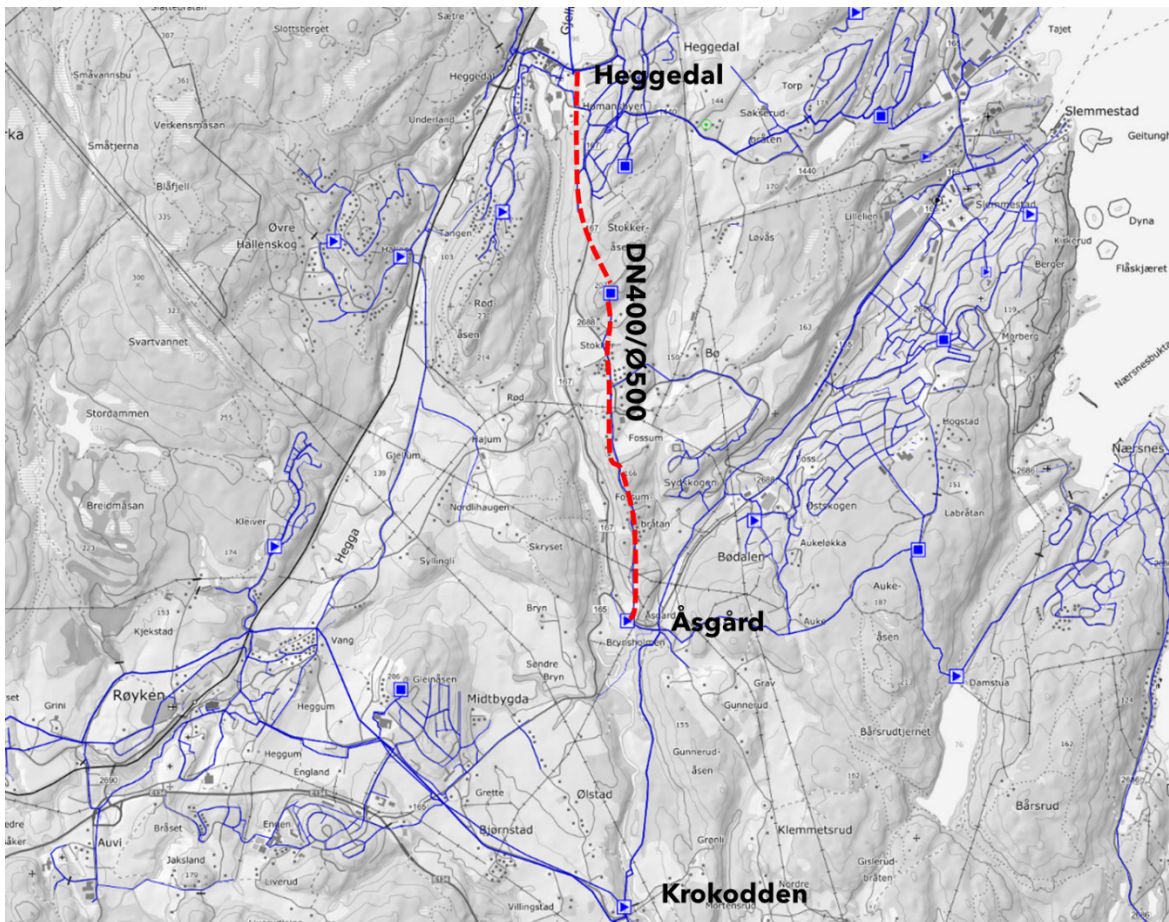
- Økt kapasitet fram til Krokodden
- ABV-vann som alternativ forsyning til gamle Røyken, Glitreledningen kan vedlikeholdes uten kokevarsel.
- Reservevann til Heggedal

6.10.2. Beskrivelse av tiltak

Det er foreslått å koble seg på Holsfjordledningen (DN600) ved landtak sør i Gjellumvannet. Ny overføringsledning DN400 kan utføres som fjellboring i flere etapper eller som tradisjonelt grøfteanlegg eller en kombinasjon av de to metodene.

Ledningstrekket går via Stokkeråsen HB.

Fra Stokkeråsen til Åsgård går det i dag en DN 200 asbestsementledning langs Bøveien. Denne ledningen vil på sikt bli faset ut.



Figur 13: Ny DN400 overføringsledning Heggedal-Åsgård

Omfang tiltak:

- Ny DN400 overføringsledning PN10 og PN16 (Ø500 PE SDR11/9).
 - 1,7 km utenfor vei (evt fjellboring) Heggedal-Stokkeråsen
 - 2,4 km m langs vei Stokkeråsen - Åsgård

6.11. Overføringsanlegg Krokodden – Beston DN500

6.11.1. Funksjon

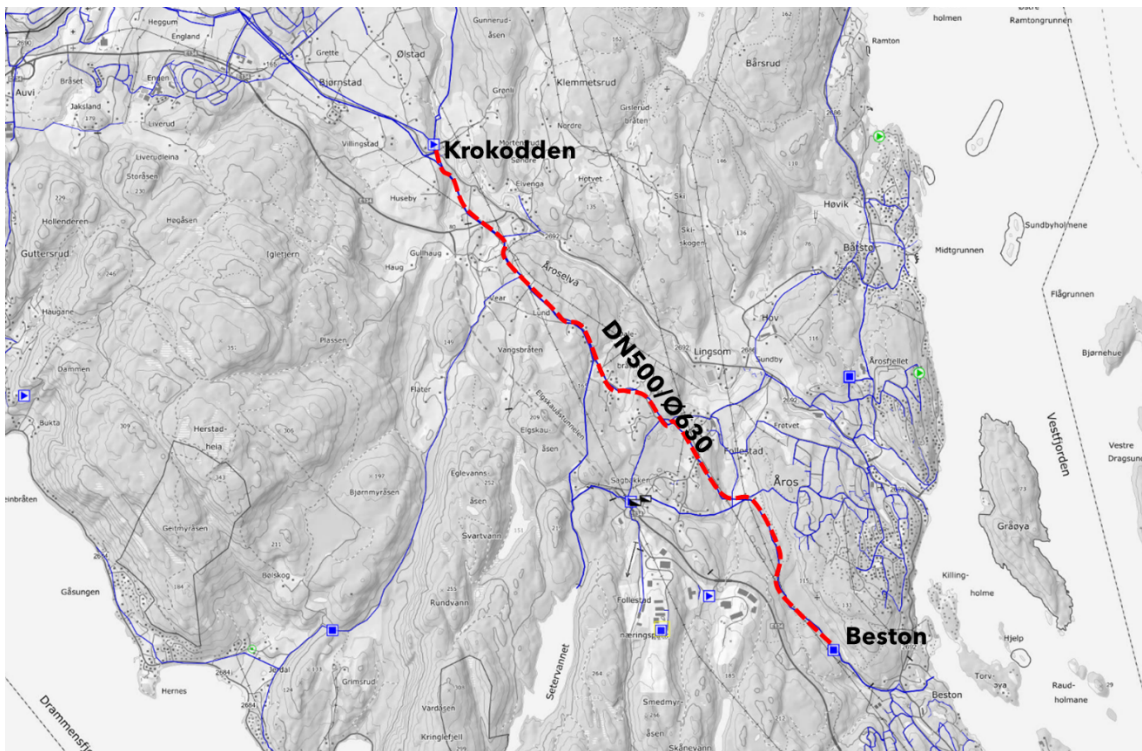
Ny overføringsledning mellom Krokodden og Beston skal sørge for økt kapasitet til Beston/Sætre for å svare opp et eventuelt framtidig økt vannbehov på østsiden av Oslofjorden. Tiltaket er særlig aktuelt og helt nødvendig hvis Ås kommunale vannverk skal få reservevann eller hovedvannforsyningen sin fra Glitre i framtidig situasjon.

Hovedfunksjon:

- Økt forsyningskapasitet fram til Beston

6.11.2. Beskrivelse av tiltak

Det foreslås å legge ny DN500 overføringsledning parallelt med eksisterende ledning fra Krokodden til Beston HB. Eksisterende DN300 ledning kan da frigjøres og erstatte hele eller deler av Setervannsledningen, avhengig av hvilken funksjon Setervann får i fremtiden.



Figur 14: Ny DN500 overføringsledning Krokodden-Beston

Omfang tiltak:

- Ny DN500 overføringsledning PN10, 6300 m utenfor veg (alt Ø630 PE SDR11)

6.12. Rehabilitering Setervannsledningen DN400

6.12.1. Funksjon

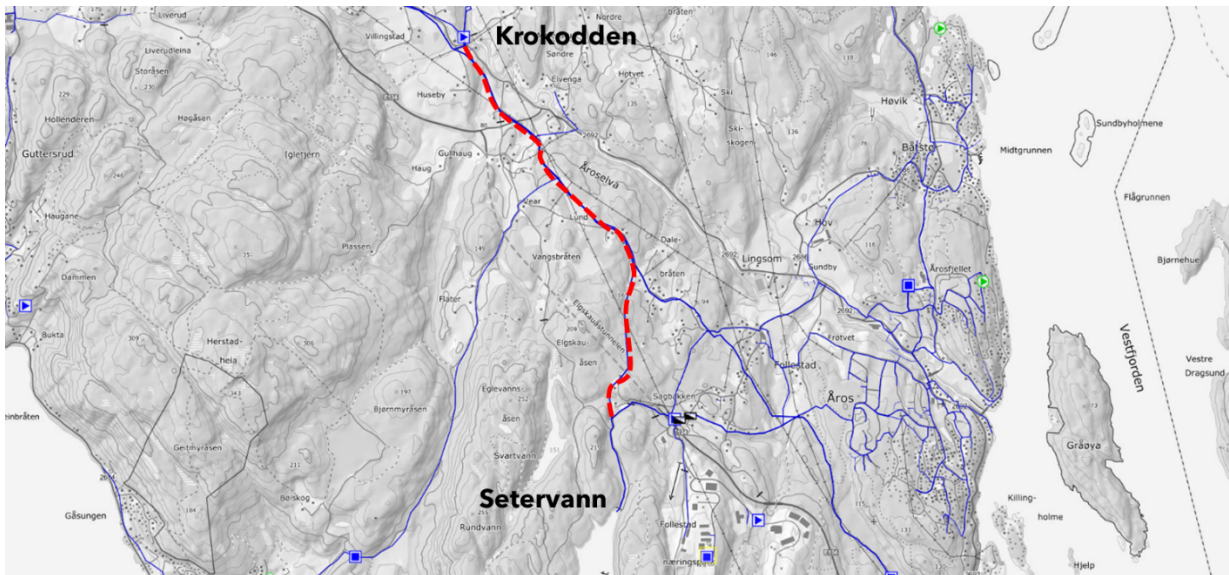
Setervannsledningen er lagt i 1953 i grått støpejern DN350. Ledningen har begrenset restlevetid og Glitre vurderer å skifte ut ledningen. Tiltaket er aktuelt så lenge Setervann videreføres som reservkilde med oppgradert vannbehandling eller som kriksekilde.

Dersom det legges ny ledning mellom Krokodden og Beston, vil man kunne koble Setervann inn på eksisterende DN300 ledning Krokodden - Beston. Dette vil spare en del lengde. Tiltaket er aktuelt hvis man satser på en oppgradering av vannbehandlingen ved Setervann slik at kilden kan gi helsemessig trygt vann.

6.12.2. Beskrivelse av tiltak

Eksisterende ledning skiftes ut. Alle direkte påkoblinger på ledningen samles i definerte uttakspunkt der man evt kan legge inn trykkregulering ved behov slik at ledningen i størst mulig grad blir en ren overføringsledning. Forsyning av boligene nærmest Setervann tilrettelegges for å gi tilstrekkelig oppholdstid for klordosering.

Dersom Krokodden-Beston forsterkes med DN500, kan eksisterende Bestonledning benyttes mot Krokodden.



Figur 15: Utskifting av Setervannsledningen i grått støpejern med ny ledning DN400 (Ø500)

Omfang tiltak:

- Ny DN400 (Ø500 PE SDR11) overføringsledning PN10, 3800 m i utenfor veg.

6.13. Kapasitetsutvidelse Sandungen VBA

6.13.1. Funksjon

Oppgradering av Sandungen VBA sammen med økt overføringskapasitet mot Sætre/Beston vil kunne gi påfyll av vann til Glitreledningen eller Beston HB. I tillegg vil Sandungen da også kunne supplere vannforsyningen eller gi reservevann til Tofte og Filtvet vannverk.

Sandungen vil ikke kunne regnes som en utømmelig kilde og vil derfor ikke være en tilstrekkelig reserveløsning for Ås og Frogn kommunale vannverk.

Midlere tilrenning til Sandungen er 139 l/s. Dagens avtale med Statkraft muliggjør uttak av 1,3 mill m³ år tilsvarende 41 l/s i snitt over året. Kapasitet på eksisterende anlegg er 46 l/s.

Det er her sett på muligheten til å øke kapasiteten til 160 l/s for å kunne forsyne Gamle Røyken med unntak av Slemmestad i tillegg til dagens forsyningsområde + Storsand i maksdøgn 2060.

Anlegget vil da sikre reservevann til områdene som blir berørt ved bortfall av Glitrevann fra Gullaug HB uten annet supplement fra ABV enn forsyning av Slemmestad. Det forutsettes da at Frogn har alternativ vannforsyning.

Med dagens avtaleverk er det ikke mulig med langvarig produksjon av 150 l/s, men som kortvarig reservevannsløsning vil det være tilstrekkelig.

For å få utnyttet tiltaket, må kapasiteten på overføringssystemet fra Sandungen til Sætre/Beston økes til 130 l/s. 20 l/s forsynes vestover mot Klokkarstua.

Hovedfunksjon for tiltaket blir da

- Generelt økt produksjonskapasitet i regionen
- Tosidig vannforsyning til forsyningssystemet i gamle Røyken
- Supplering av vann fram til Beston
- Mulig framtidig forsyning mot Tofte/Filtvet

6.13.2. Beskrivelse av tiltak

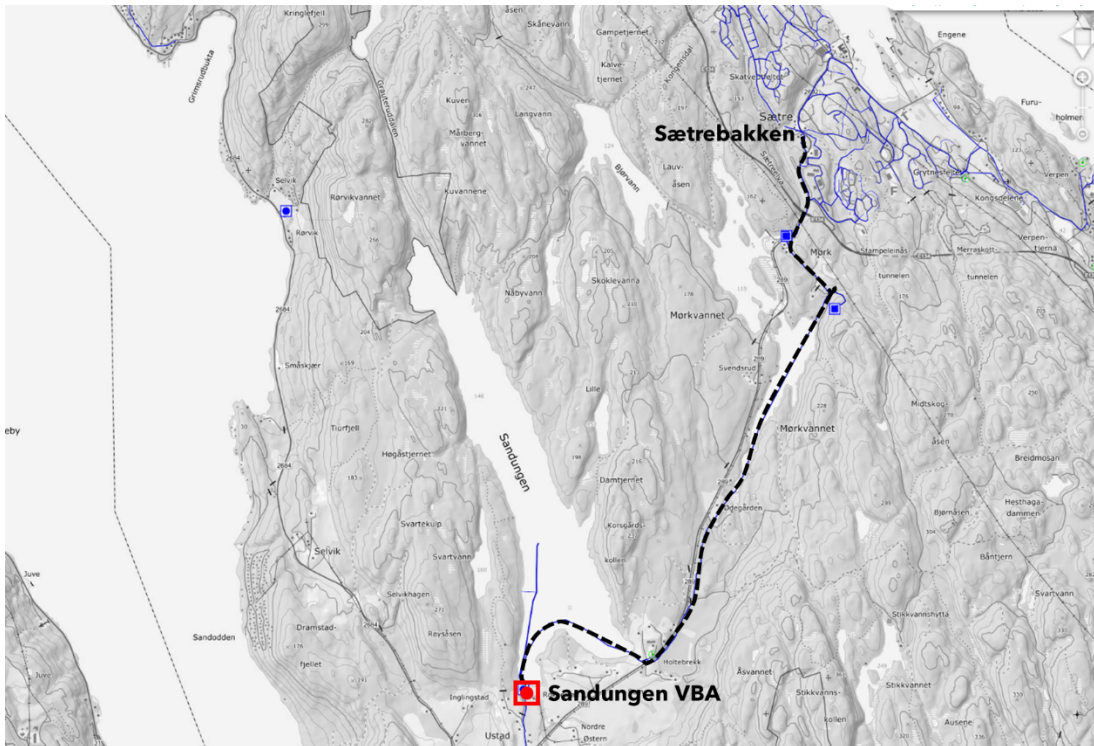
Eksisterende prosessløsning beholdes med trykksil, desinfeksjon med klor og UV samt vannglass for korrosjonskontroll. Det kan vurderes å gå inn med trykksandfiltre for ytterligere partikkelfjerning.

Det foreslås å bygge et nytt vannbehandlingsbygg med alle funksjoner og fase ut eksisterende anlegg når det nye anlegget er på plass.

Omfang tiltak:

- Ny inntaksledning i Sandungen
- Nytt VBA dimensjonert for 150 l/s med:
 - Råvannspumper
 - Trykksil eller trykksandfilter
 - UV-bestråling
 - Klordosering og klorkontaktbasseng
 - Korrosjonskontroll med vannglass
 - Rentvannspumper
 - Reservekraft

Behovet for klorkontaktbasseng og rentvannsbasseng kan vurderes. Det forenkler driften vesentlig og gir bedre kontroll på produksjonen, men dersom tilstrekkelig oppholdstid før første abonnent kan oppnås med i ledningsnett, kan det være en løsning.



Figur 16: Kapasitetsøkning Sandungen VBA – ny overføringsledning mot Sætrebakken og videre mot Besten er også nødvendig for å få utnyttet kapasiteten.

Omfang tiltak:

Nytt VBA med kapasitet 150 l/s basert på

- trykksil
- UV
- klor
- vannglass
- klorkontakt
- rentvannspumper
- reservekraft

6.14. Overføring Sandungen – Sætrebakken Ø500

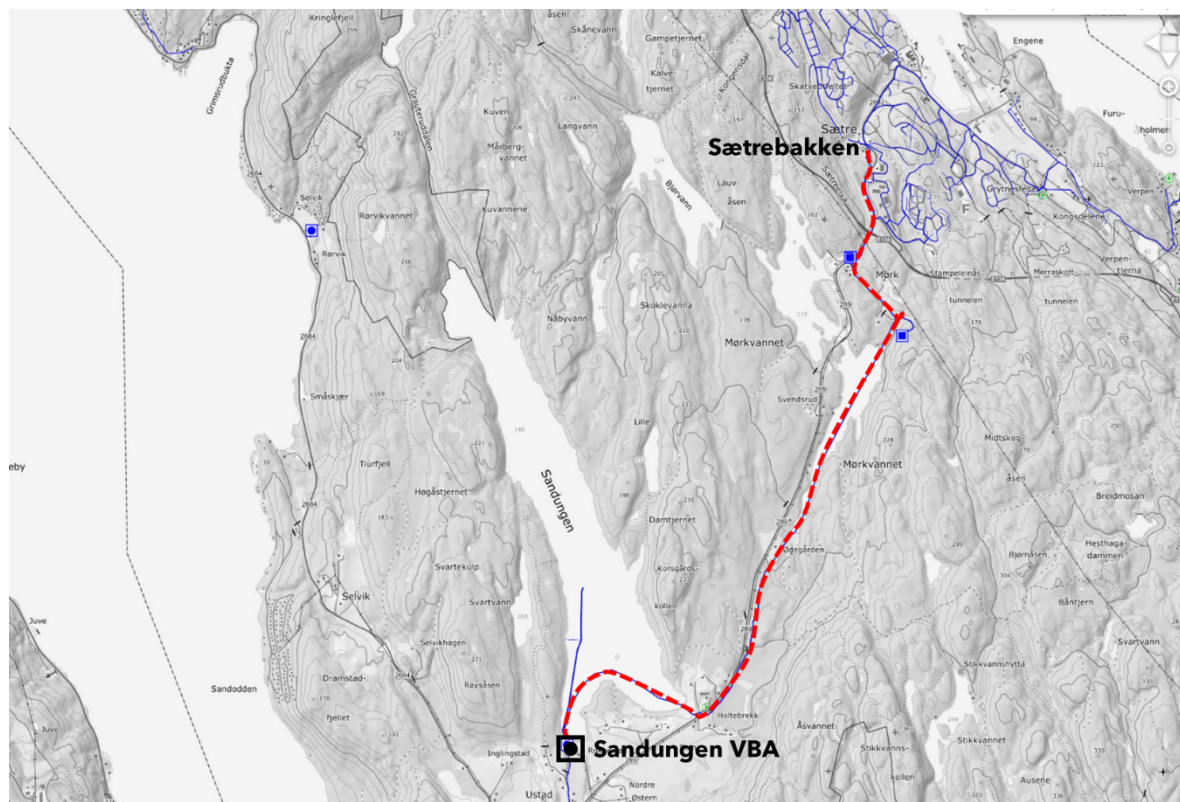
6.14.1. Funksjon

For å kunne overføre om lag 130 l/s fra Sandungen til Sætre/Beston, er det foreslått å legge en ny Ø500 PE SDR i parallell med eksisterende Ø280 ledning.

Ledningen skal føre reservevann fra Sandungen til Setervannsledningen eller Beston og er kun aktuell ved oppgradering av kapasiteten ved Sandungen VBA. Dersom tiltaket skal gjennomføres, må ledning fra Beston til Sætrebakken legges med stor dimensjon Ø560.

6.14.2. Beskrivelse av tiltak

Ledningen følger eksisterende trase som delvis sjøledning og delvis i grøft.



Figur 17: Overføring Sandungen – Sætrebakken Ø500

Omfang tiltak:

- Totalt 7,2 km med ny Ø500 PE SDR11 overføringsledning fordelt på:
 - 3,2 km sjøledning i Sandungen og Mørkvannet
 - 4,0 km landledding

6.15. Overføring Bestonåsen HB – Drøbak Ø355

6.15.1. Funksjon

Eksisterende overføringsledning til Drøbak har en målt kapasitet på 70 l/s. Det er gjort flere forsøk på finne årsaken hvorfor ledningen gir mindre kapasitet enn de 90 l/s ledningen teoretisk skulle gi, herunder spyling, pluggkjøring og utlufting, uten at det har gitt noen resultater. Med en maks praktisk kapasitet på 70 l/s, vil ledningen ha for liten kapasitet til å håndtere maks døgnforbruk i 2060 for Frogn. Ledningen er lagt med begrenset trykkklasse og det vurderes ikke som forsvarlig å forsøke å øke trykket på ledningen.

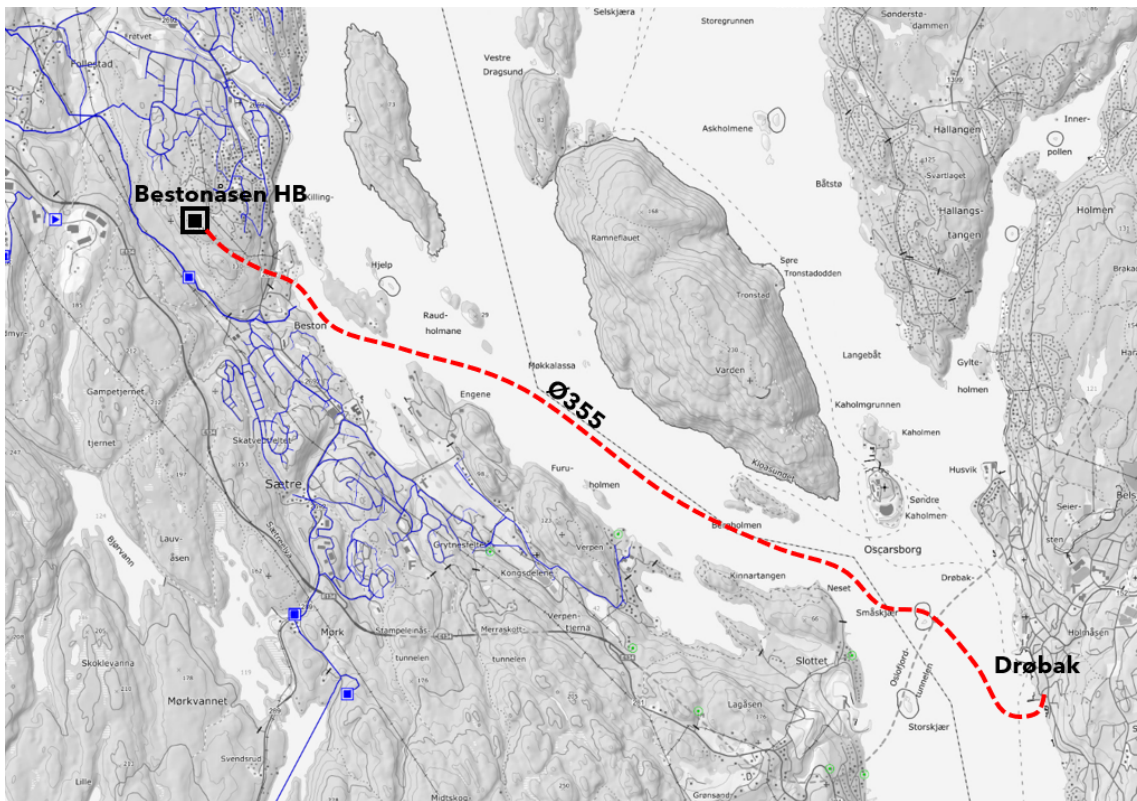
Det forslås derfor å legge en ny overføringsledning i Ø355

Hovedfunksjonene for tiltaket blir:

- Sikre leveranse av maks døgn 2060 til Frogn
- Redundans i overføringssystemet

6.15.2. Beskrivelse av tiltak

Overføringsledningen er forutsatt fra Bestonåsen HB gjennom boligfelt som nå reguleres og med landtak ved Beston. Derfra sjøledning parallelt med eksisterende ledning til Frogn med landtak i Drøbak ved Løktabakken.



Figur 18: Overføring Bestonåsen - Drøbak Ø500

Omfang tiltak:

- Totalt 8,3 km med ny Ø355 PE SDR11 overføringsledning fordelt på:
 - 7,3 km sjøledning Landtak Beston - Landtak Drøbak
 - 1,0 km landleiding Bestonåsen HB - Landtak Beston
- Landtaksgrøfter Beston og Drøbak

6.16. Overføring Bestonåsen HB – Skiphelle Ø630

6.16.1. Funksjon

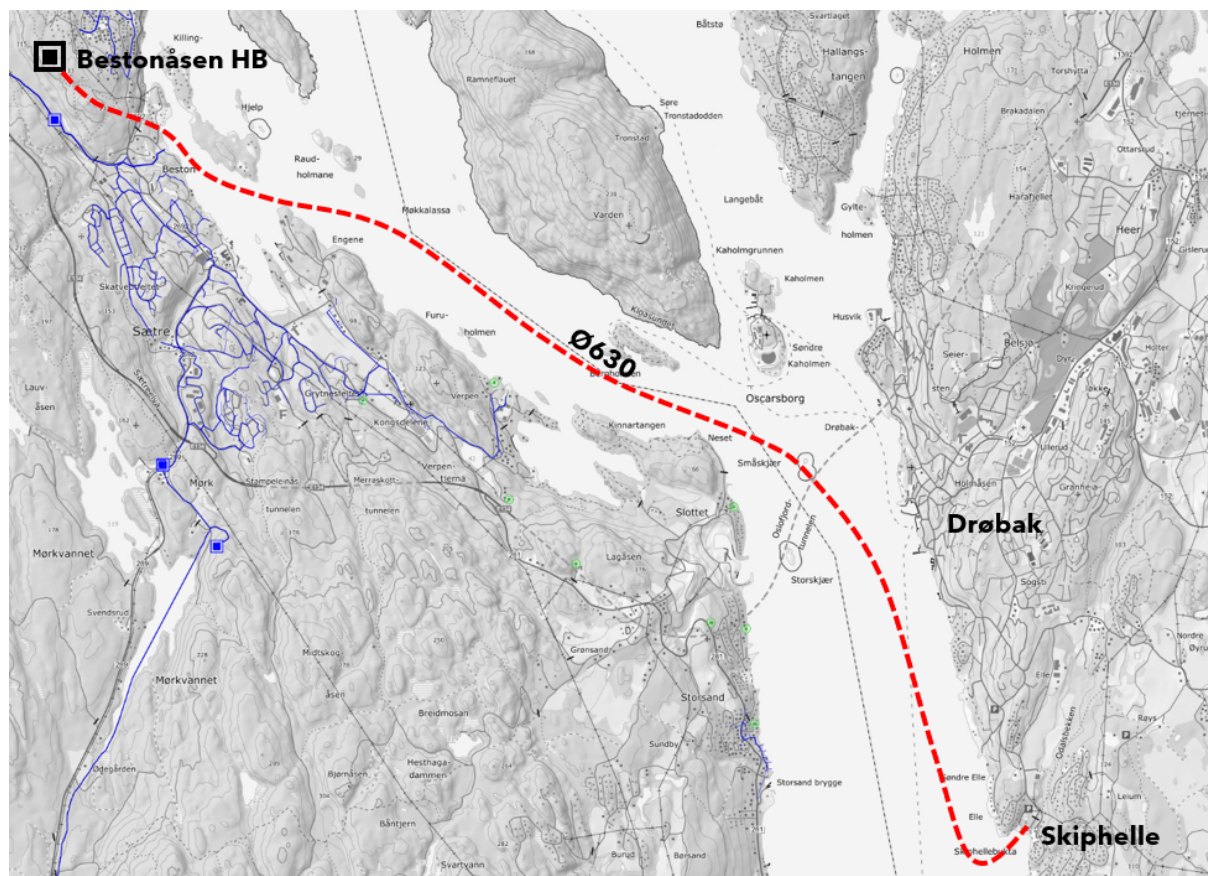
Ledningen skal sikre tilstrekkelig kapasitet mot Ås og Frogn for å dekke maks døgnforbruk i 2060. Tiltaket er det samme som rapporten «reservevann Follo» beskriver som tiltak Frogn 2A, sjøledning Sætre - Skiphelle.

Kostnadene er noe høyere enn slik tiltaket ble kostnadsberegnet i Follorapporten som følge av lenger sjøledning + landleddning for å komme fram til nye Bestonåsen HB.

Hovedfunksjonen til tiltaket blir:

- Sikre leveranse av maks døgn 2060 til Ås/Frogn

6.16.2. Beskrivelse av tiltak



Figur 19: Overføring Bestonåsen – Skiphelle Ø630

Omfang tiltak:

- 11,3 km med ny Ø630 PE SDR11 overføringsledning fordelt på:
 - 10,3 km sjøledning Landtak Beston - Landtak Skiphelle
 - 1,0 km landleddning Bestonåsen - Landtak Beston
- Landtaksgrøfter Beton og Skiphelle

6.17. Kostnader tiltak

Tabellen presenterer projektkostnad inklusive påslag for prosjektadministrasjon, planlegging, prosjektering og byggeledelse og 25 % for usikkerhet/uforutsett.

Tabell 3: Projektkostnad for samtlige tiltak i mill kr eks mva.

Tiltak	Projektkostnad
Bestonåsen HB 1500 m ³	38
Bestonåsen HB 750 m ³	24
Overføring Beston - Sætrebakken Ø560	41
Overføring Beston - Sætrebakken Ø355	33
Overføring Follestad - Beston	21
Overføring Heggedal - Åsgård	65
Overføring Krokodden - Beston	115
Ny Setervannsledning	57
Overføring Sandungen - Sætrebakken	71
Trykkøkingsstasjon Skatvedt	16
Oppgradering Bjørvann VBA - 50 l/s	76
Oppgradering Setervann VBA - 50 l/s	67
Kap. utvidelse Sandungen VBA - 150 l/s	53
Overføring Bestonåsen - Drøbak Ø355	43
Overføring Bestonåsen-Skiphelle Ø630	118

7. Tiltak for å gi Åsheim vannverk reservevann

I dette kapitlet er det satt opp ulike tiltakspakker som alle vil sikre reservevann med riktig kapasitet og kvalitet til Åsheim vannverk.

7.1. Alternative tiltakspakker

- Alt 1 - Skatvedt. Reservevann fra Glitre via trykkøker Skatvedtveien
 - Alt 1a Skatvedt liten - med Ø355 ledning
 - Alt 2b Skatvedt stor - med Ø560 ledning
- Alt 2 - Bestonåsen HB - Reservevann fra Glitre via Bestonåsen HB
 - Alt 2a Bestonåsen liten med 750 m³ bassengvolum og Ø355 ledning
 - Alt 2b Bestonåsen stor med 1500 m³ bassengvolum og Ø630/560 ledning
- Alt 3 Reservevann fra Bjørvann VBA
- Alt 4 Reservevann fra Setervann VBA

7.2. Alt 1 Skatvedt

Følgende tiltak inngår:

- Skatvedtveien VP
- Overføringsanlegg Beston - Sætrebakken hhv Ø355 for alt 1a og Ø560 for alt 1b

Totalkostnad er beregnet til:

- Alt 1a: 48 mill kr
- Alt 1b: 55 mill kr

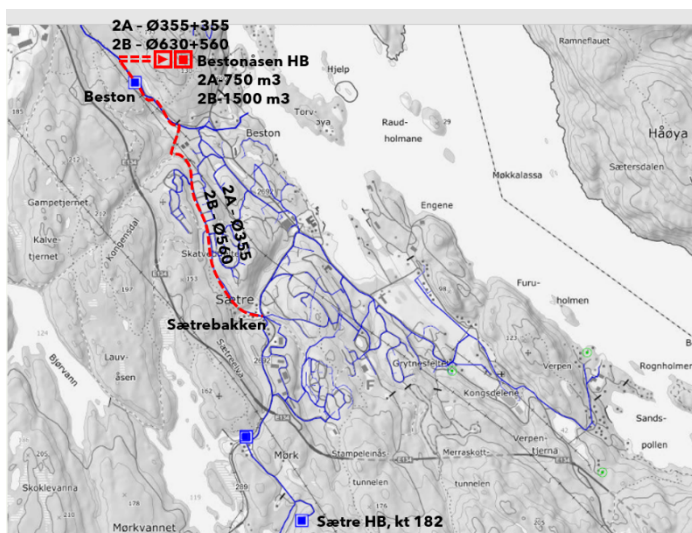


Figur 20: Tiltakspakke Alt 1-Skatvedt

7.3. Alt 2 Bestonåsen HB

Følgende tiltak inngår:

- Bestonåsen HB med trykkøkingsstasjon samt
- Overføringsanlegg Beston - Bestonåsen HB hhv Ø355 for alt 2a og 630 for alt 2b
- Overføringsanlegg Bestonåsen HB - Beston hhv Ø355 for alt 2a og 560 for alt 2b
- Overføringsanlegg Beston - Sætrebakken hhv Ø355 for alt 2a og 560 for alt 2b



Figur 21: Tiltakspakke Alt 2-Bestonåsen HB

Totalkostnad er beregnet til:

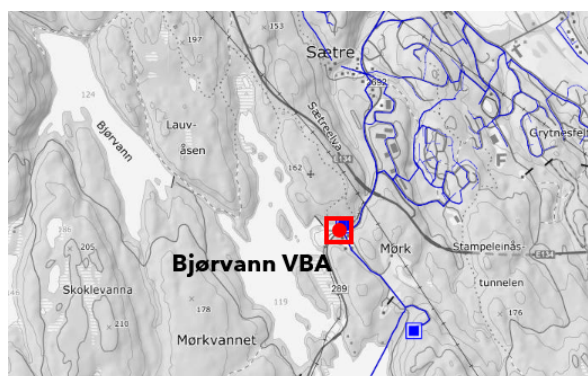
- Alt 2a: 56 mill kr
- Alt 2b: 75 mill kr

7.4. Alt 3 - Bjørvann

Følgende tiltak inngår:

- Oppgradering Bjørvann VBA med manganfjerning, fargefjerning mm, 50 l/s

Totalkostnad er beregnet til 74 mill kr.



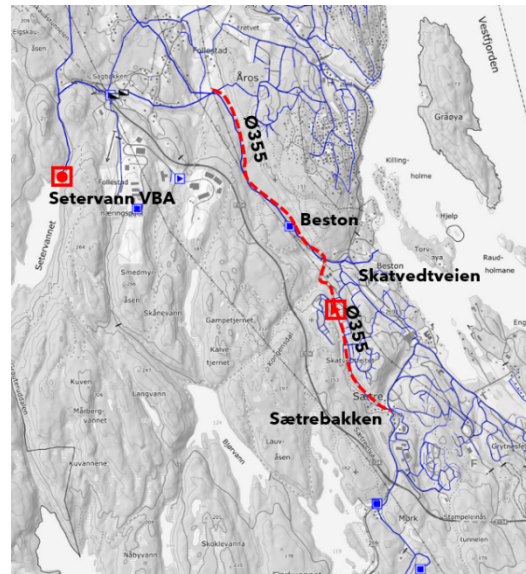
Figur 22: Tiltakspakke Alt 3-Bjørvann

7.5. Alt 4 – Setervann

Følgende tiltak inngår:

- Oppgradering Setervann VBA med manganfjerning
- Overføring Follestad – Beston
- Overføring Beston – Sætrebakken
- Trykkøkningstasjon Skatvedtveien

Totalkostnad er beregnet til 140 mill kr



Figur 23: Tiltakspakke alt 4 - Setervann

7.6. Oppsummering og anbefaling

7.6.1. Kostnader og nytteverdi

Tabell 4: Kost/nytte for tiltakspakker som skal sikre Åsheim vannverk reservevann

Tiltakspakke	Kostnad mill kr	Nytteverdi						
		Reservevann Åsheim vannverk	Tilrettelagt for liten (X) /stor X mengde fra Åsheim w til Beston	Tilrettelagt for framtidig søndre ring Beston-Åsheim-Svelvik	Økt forsyningsikkerhet/ kapasitet lokalt Beston / Åros	Trykkstabilisering mot Ås/Frogn	Generell økt produksjonskapasitet i Asker sør	Tosidig vannforsyning til gamle Røyken med hygienisk trygt vann
Alt 1a - Skatvedt liten	48	X	(X)					
Alt 1b - Skatvedt stor	55	X	X	X				
Alt 2a - Bestonåsen HB liten	56	X	(X)		X	X		
Alt 2b - Bestonåsen HB stor	75	X	X	X	X	X		
Alt 3 - Bjørvann	74	X					X	
Alt 4 - Setervann	140	X					X	X

7.6.2. Anbefalt løsning for reservevann til Åsheim vannverk

Oppgradering av Setervann VBA og Bjørvann VBA er kostbare og driftstunge tiltak og gir begrenset nytteverdi som reservekilder siden de ikke kan regnes som utømmelige kilder. Det anbefales derfor å forsyne Åsheim vannverk med Glitrevann fra Beston.

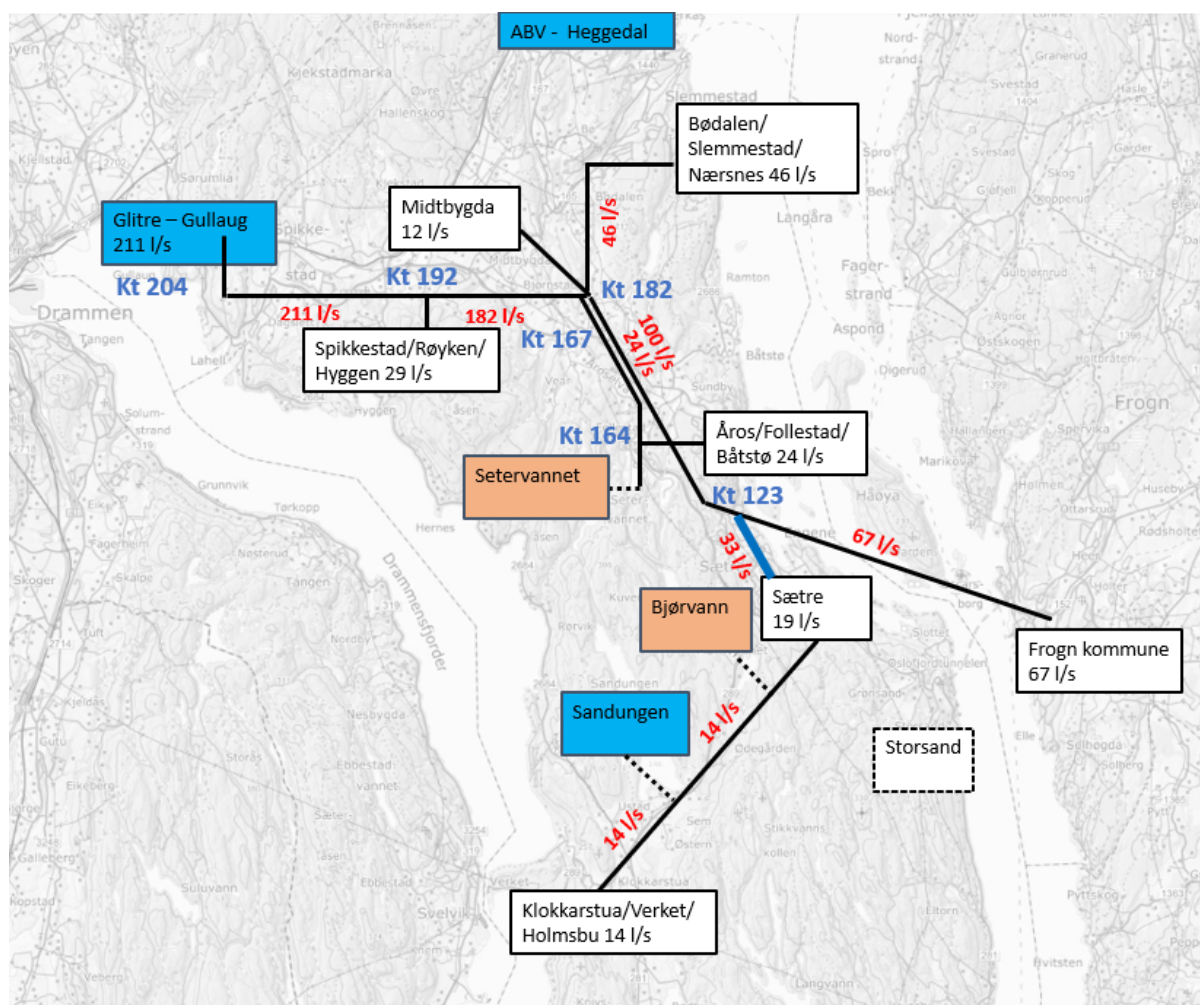
Forsyning via et nytt Bestonåsen HB gir en bedre integrasjon og sammenkobling av Åros/Sætre. Bebyggelsen på Bestonåsen og i Åros vil dra nytte av et nytt basseng, og det er hensiktsmessig å integrere trykkøkningsstasjonen som gir reservevann mot Åsheim i ventilkammeret. Det anbefales derfor å velge alternativ 2 - Bestonåsen HB for reservevann

til Åsheim vannverk. Nytt basseng plasseres med vannspeil rundt kt 125. Gitt at Ås bestemmer seg for hovedvannforsyning eller reservevann fra Glitre, bygges bassenget etter alt 2b med 1500 m³ volum og store ledningsdimensjoner. Føringer fra Glitrevannverket vil påvirke om det skal legges stor Ø560 eller mindre Ø355 overføringsledning fra Bestonåsen HB til Sætrebakken.

7.6.3. Hydraulisk kontroll av anbefalt løsning

Det er kjørt en beregning av forsyning i maks døgn 2021 med forsyning av Åsheim vannverk fra Glitreledning til Beston (Figur 24) med ruhet $k=1,0$ i alle ledninger.

Total mengde ut fra Gullaug HB er 211 l/s. I beregningen vist under er Setervannsledningen og Glitreledning til Beston ikke koblet sammen.



Figur 24: Vannmengde i rødt og totaltrykk i blått under maks døgnforbruk 2021 med reservevann fra Glitre til Åsheim vannverk

Trykket inn på Beston er redusert til kt 123, dvs noe under foreslått bassengplassering for Bestonåsen HB.

Det er også gjort en beregning for å se på effekten av å åpne mellom Setervannsledningen og Glitreledningen til Beston/Frogn som ligger parallelt sørover fra Krokodden. Sammenkobling av disse ledningene gir en fordeling av vannmender som gir vesentlig høyere trykk inn på Beston (Tabell 7). En konsekvens er noe lavere trykk ved Setervann.

Tabell 5: Totaltrykk langs hovedledninger Gullaug-Beston under maks døgnforbruk 2021 med reservevann til Åsheim vannverk med stengte og åpne omløp mellom Setervannsledningen og Glitreledningen

	Totaltrykk (kt) med stengte omløp	Totaltrykk (kt) med åpne omløp
Gullaug HB	204	204
Griniveien	192	192
Krokodden fra Glitre	182	182
Krokodden mot Setervann	167	167
Setervann	164	160
Beston innløp	123	138

Trykket inn på Beston øker med 15 mVS ved åpne omløp mellom Setervannsledningen og Glitreledningen. Dette vil påvirke nødvendig løftehøyde for evt trykkøker som skal løfte reservevann opp til Sætre HB og evt plassering av nytt basseng på Bestonåsen. Med vannspeil på kt 125 i nye Bestonåsen HB, er man nødt til å åpne omløpene skal man klare dimensjonerende vannmengde med reservevann til Åsheim.

Beregningene viser at man kan forsyne maksdøgn i Asker/Frogn med samtidig reservevann til Åsheim vannverk med bassengnivå i Bestonåsen HB på kt 125 forutsatt sammenkobling mellom Setervannsledningen og Glitreledningen til Beston.

Beregningene er ytterligere dokumentert i vedlegg 3 - Modellberegninger.

8. Langsiktige tiltak for økt kapasitet og forsyningssikkerhet

8.1. Alternative tiltakspakker

Alternativene er har fått prefiks L for å skille disse fra kortsiktige tiltakspakker som skal sikre reservevann til Åsheim vannverk. Tiltakene skal sikre nok vann til å dekke maks døgnforbruk i 2060 i Asker sør + Frogn inkl reservevann Åsheim vannverk.

- Alt L0 - Oppgradering av Setervannsledningen og mindre sjøledning til Frogn
- Alt L1 - Som alt L0 + Overføring Heggedal - Åsgård
- Alt L2 - Stor kapasitet til Beston og hoved/reservevann vannforsyning til Ås

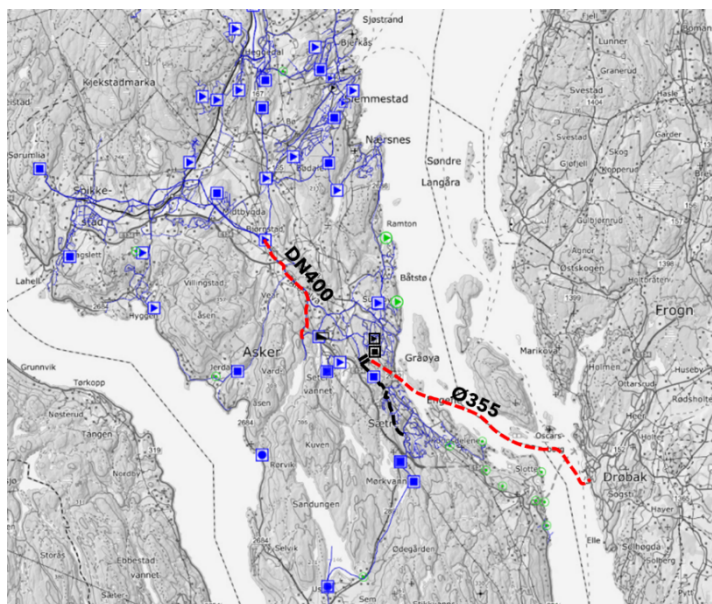
8.2. Alt L0 - Setervannsledningen og mindre sjøledning til Frogn

En oppgradering av kapasiteten sørover fra Krokodden er nødvendig for å kunne forsyne maksdøgn 2060 i Frogn og gamle Røyken samtidig med reservevann til Åsheim vannverk. Alternativet baserer seg på at Bestonåsen HB blir bygd og at man kobler seg på med trykk fra bassenget på kt +125 for forsyning mot Frogn, men løsningen kan også benyttes uten Bestonåsen HB. Det er forutsatt sjøledning til Frogn med SDR 11, dvs PN12,5. Legges ny sjøledning med høyere trykklasse, vil man kunne bruke justert Gullaugtrykk inn på ledningen. Grensesnitt for ledningen er etter landtaksgrøft i Drøbak.

Følgende tiltak inngår:

- Oppgradering av Setervannsledningen DN400
- Overføring Bestonåsen HB - Drøbak Ø355

Totalkostnad er beregnet til: 109 mill kr



Figur 25: Tiltakspakke Alt L0 - Setervannsledningen og mindre sjøledning til Frogn

8.3. Alt L1 - Overføring Heggedal - Åsgård + alt L0

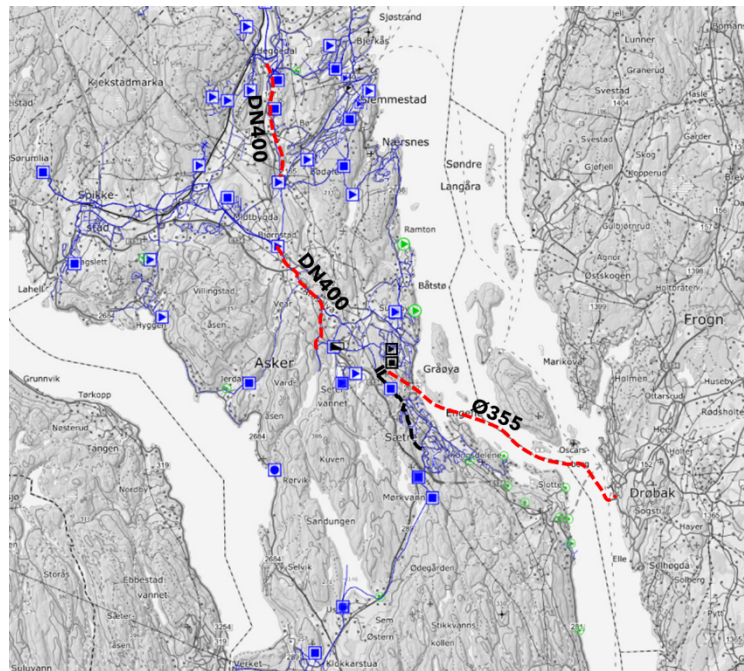
Alternativet baserer seg på L0 alternativet med ny Setervannsledning og sjøledning Beston - Drøbak. I tillegg bygges forbindelsen Heggedal - Åsgård over Stokkeråsen for å gi økt kapasitet og sikkerhet til Asker sør og Frogn. Forbindelsen Heggedal - Åsgård over Stokkeråsen vil ha kapasitet til å forsyne opp mot 130 l/s, dvs tilstrekkelig til å forsyne hele forsyningssystemet i Gamle Røyken med ABV-vann dersom vannforsyningen fra Glitre faller ut.

Tiltaket vil også kunne gi forsyning av Heggedal med vann fra Glitre.

Følgende tiltak inngår:

- Oppgradering av Setervannsledningen DN400
- Overføring Bestonåsen HB - Drøbak Ø355
- Overføring Heggedal-Åsgård DN400

Totalkostnad er beregnet til: 171 mill kr



Figur 26: Tiltakspakke Alt L1 - Overføring Heggedal - Åsgård + L0

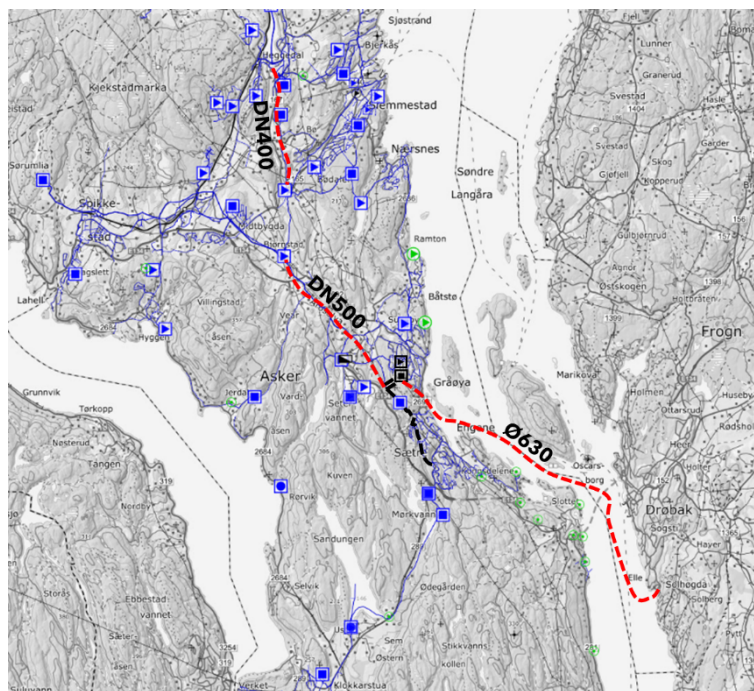
8.4. Alt L2 - Økt kapasitet med forsyning til Ås

Tiltakspakken gir stor kapasitet og muliggjør forsyning av store vannmengder med en blanding av Glitre og ABV-vann fram til Beston og videre til Ås/Frogn.

Følgende tiltak inngår:

- Krokodden - Beston DN500
- Overføring Bestonåsen HB - Skiphelle Ø630
- Heggedal - Åsgård DN400

Totalkostnad er beregnet til:
319 mill kr



Figur 27: Tiltakspakke Alt L2 - Økt kapasitet med forsyning til Ås

8.5. Alt L3 – Oppgradering Sandungen VBA

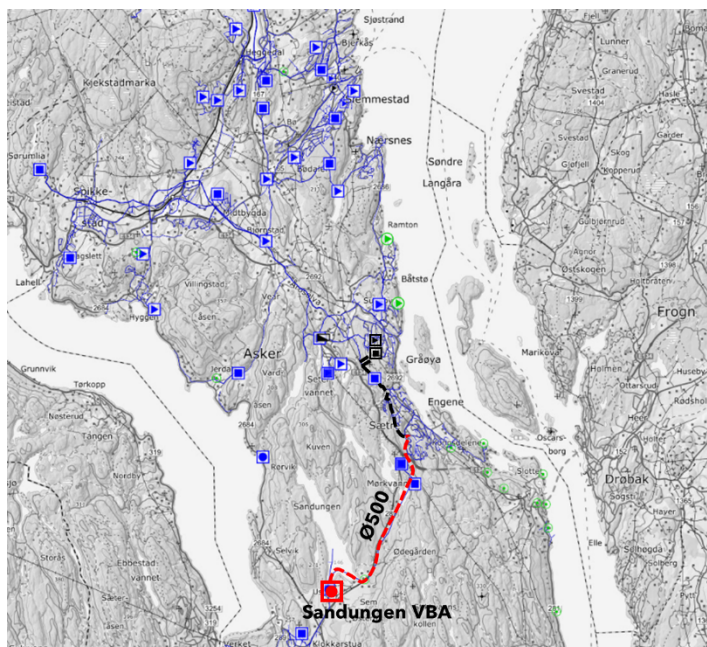
Tiltakspakken gir en betydelig produksjonsøkning for Sandungen og vil kunne gi vannforsyning/reservevann til gamle Røyken evt reservevann til Frogn og Tofte/Filtvet.

Kilden er ikke utømmelig og har begrenset kapasitet. Dersom årsuttaket overstiger i snitt 43 l/s, må Asker kommune reforhandle sin avtale med Statkraft.

Følgende tiltak inngår:

- Kapasitetsutvidelse Sandungen VBA
- Overføringsledning Sandungen Sætrebakken
- Sjøledning Bestonåsen-Frogn

Totalkostnad er beregnet til 173 mill



Figur 28: Tiltakspakke Alt L3 - Oppgradering Sandungen VBA

8.6. Oppsummering og anbefaling

8.6.1. Kostnader og nytteverdi

Tabell 6: Kost/nytte for tiltakspakker som skal gi langsiktig økt kapasitet og sikkerhet, prosjektkostnad eks mva

Tiltakspakke	Kostnad mill kr	Nytteverdi				
		Forsyne Asker og Frogn maksdøgn 2060	Tosidig forsyning av gamle Røyken med ABV-vann til Krokodden	Tosidig forsyning til Heggedal med Glitrevann fra sør	Forsyne Ås med vann/reservevann maksdøgn 2060	Mulig framtidig forsyning av Tofte/Filtvet
Alt L0 - Setervannsledningen + sjøledning Frogn	109	X				
Alt L1 - Heggedal - Åsgård + L0	171	X	X	X		
Alt L2 - Forsyning Ås	319	X	X	X	X	
Alt L3 - Oppgradering av Sandungen VBA + sjøledning Frogn	173	X	X			X

8.6.2. Anbefalt løsning for økt kapasitet og forsyningssikkerhet

Gitt at Ås velger å etablere hovedvannforsyning eller reservevannforsyning fra Glitre, vil alternativ L2 være det eneste som gir tilstrekkelig kapasitet. Denne løsningen blir da anbefalt. Alternative løsninger kunne vært med reservevann fra en av de 3 kildene som er vurdert i mulighetsstudien, men ingen av de kan regnes som utømmelige kilder og er derfor ikke egnet.

Dersom Ås etablerer reservevann på annen måte, må L0 eller L1 bygges for å sikre tilstrekkelig kapasitet for å forsyne Asker sør, Frogn og reservevann til Åsheim fram mot 2060. Begge løsninger vil svare opp behovet, men L1 med overføringsledning Heggedal - Åsgård gir vesentlig bedre sikkerhet for forsyningsområdene i gamle Røyken med

reservevann fra ABV. I tillegg vil Heggedal kunne få reservevann fra Glitre. L1 gir også vesentlig mer vann og stabile trykkforhold i Asker sør enn det man får med L0.

En større kapasitetsøkning av Sandungen VBA i alt L3 synes mindre aktuelt. Det er en stor investering og med begrensninger i avtaler om årlig uttak av vann, vil man ikke få utnyttet investeringen til annet enn reservevann. Når det er krav om bruk av utømmelige kilder til reservevann øst for Oslofjorden, gir tiltaket for dårlig nytteverdi.

8.6.3. Anbefalt løsning for å unngå kokevarsel ved vedlikehold på Glitreledningen

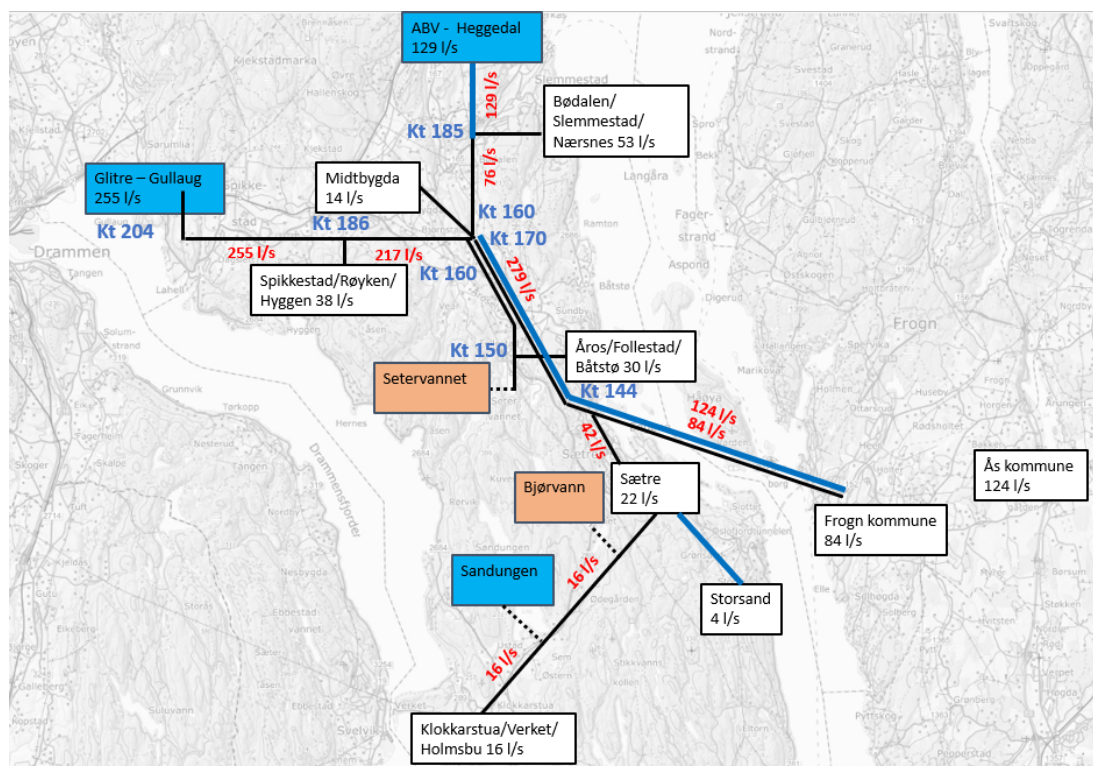
Overføringen Heggedal-Åsgård som er en del av tiltakspakke L1 og L2 gir ABV-vann fram til Krokodden og kan forsyne nettet i gamle Røyken uten bruk av Glitrevann. Alternative tiltakspakker er Alt L3 - Sandungen inkl tiltak for å øke forsyningskapasiteten Beston-Krokodden samt Alt 4 Setervann. Disse tiltakene gir dårligere nytteverdi blant annet knyttet til begrensninger i kildekapasitet.

Overføringen Heggedal-Åsgård vurderes å gi best kost/nytteverdi.

8.6.4. Hydraulisk kontroll av anbefalt løsning for økt kapasitet.

Det er kjørt en beregning av forsyning i maks døgn 2060 med tiltakspakke Alt-L2, dvs forsyning av Frogn og Ås med ny DN500 ledning fra Krokodden til Beston. Åsheim vannverk forsynes med reservevann fra Bestonåsen HB. Det suppleres med ABV-vann over Heggedal - Åsgård for forsyning av Slemmestad, Bødalen og Nærnes og videre fram til Krokodden

Total mengde ut fra Gullaug HB er 255 l/s. Det hentes 129 l/s fra ABV. I beregningen vist under er Setervannsledningen og de to ledningene Krokodden til Beston koblet sammen.



Figur 29: Vannmengde i rødt og totaltrykk i blått under maks døgnforbruk 2022 med forsyning til Ås/Frogn i ny DN500 ledning fra Krokodden og reservevann fra Glitre til Åsheim vannverk

Trykket inn på Beston er kt 144, dvs endel høyere enn 2021-situasjonen med reservevann til Åsheim.

Tabell 7: Totaltrykk langs hovedledninger Gullaug-Beston ved maks døgnforbruk 2060 med forsyning til Ås/Frogn i ny DN500 ledning fra Krokodden og reservevann fra Glitre til Åsheim vannverk

	Totaltrykk (kt)
Gullaug HB	204
Griniveien	186
Krokodden fra Glitre	170
Åsgård	185
Krokodden fra ABV	160
Setervann	150
Beston innløp	144

Beregningene viser at man har tilstrekkelig trykk i kritiske punkt, blant annet inn mot Bestonbassenget.

Beregningen er ytterligere dokumentert i vedlegg 3 - Modellberegninger.

9. Konklusjon og anbefaling

Denne mulighetsstudien peker på ulike alternative løsninger for å sikre Åsheim vannverk reservevann samt tilstrekkelig kapasitet og sikkerhet på vannforsyningen i Asker sør og videre mot Frogn og eventuelt Ås fram til 2060.

Anbefalt løsning for reservevann til Åsheim vannverk er Alt 2 med sammenkobling mot Glitre via basseng på Bestonåsen. Valg av ledningsdimensjoner og bassengvolum vil være avhengig av om Ås ønsker reservann/hovedvannforsyning fra Glitre og om man ønsker å tilrettelegge for en framtidig søndre forsyningsring Beston - Klokkarstua - Svelvik.

Med reservevann til Åsheim vannverk fra Glitre, ser vi liten grunn til å videreføre Bjørvann som krisekilde. Bjørvann kan da fases ut av vannforsyningen. Setervann krever mindre vannbehandling og har en mer sentral plassering. Setervann kan beholdes som krisekilde framover.

For å gi tilstrekkelig sikkerhet og kapasitet fram mot 2060 vil valg av løsninger spesielt være avhengig av hvor mye vann som skal forsynes over til østsiden av Oslofjorden og hva Ås lander på som fremtidig hoved- og reservekilde.

Overføringskapasiteten mellom Krokodden og Beston må økes for å få svare opp 2060-forbruk inkl reservevann til Åsheim vannverk. Dette kan enten løses med oppgradert Setervannsledning eller ny ledning Krokodden - Beston. Dagens Setervannsledning er i dårlig forfatning og må rehabiliteres. Av hensyn til sikkerheten bør det være to hovedledninger fra Krokodden sør mot Beston evt Setervann.

En oppgradering av Sandungen VBA vil ikke svare opp reservevannsbehovet for Frogn/Ås, siden Sandungen ikke er en utømmelig kilde. Sandungen VBA foreslås derfor videreføres som i dag.

Tiltaket med overføring Heggedal - Åsgård over Stokkeråsen vil også gi stor nytteverdi både i forhold til sikkerhet og kapasitet. Tiltaket vil kunne gi forsyning til gamle Røyken slik at vedlikeholdsarbeider på Glitreledningen kan gjennomføres uten kokevarsling. Tiltaket bør prioriteres på mellomlang sikt.

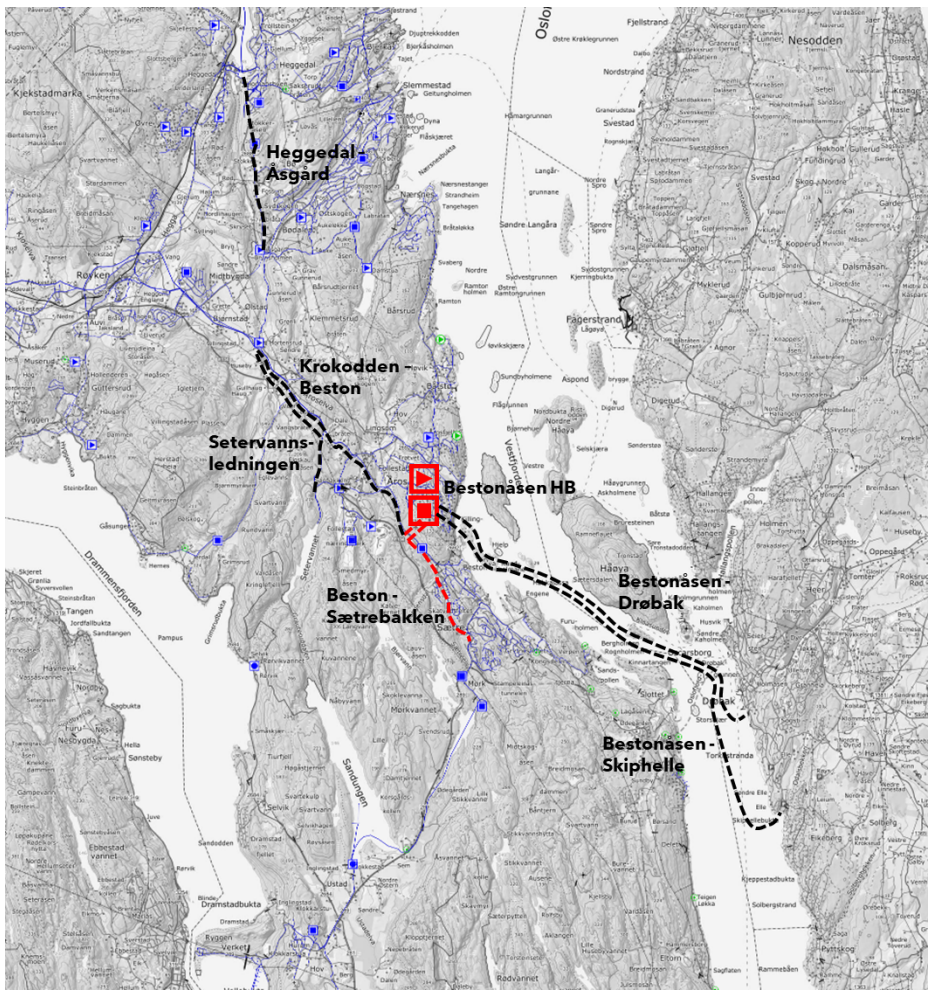
For å svare opp økning i vannforbruket i Frogn, må det legges ny sjøledning Beston - Frogn. Dimensjonen vil avhenge av samlet vannbehov på østsiden av Oslofjorden.

Rammebetingelsene vil i årene fremover vil være i endring og dermed påvirke valg av løsninger. Dette gjelder blant annet:

- Hovedvannforsyning og reservevann i Follokommunene øst, inkl Frogn og Ås
- Vannforsyning til Nesodden
- Vannforsyning vest for Drammensfjorden og behov for sammenkobling
- Hovedstammer og vannforsyning i Oslo og Bærum
- ABV's kapasitet til forsyning mot vest og sør
- Vannbehov for Tofte og Filtvet vannverk.

Det har vært et mål i denne mulighetsstudien å finne fram til samfunnsøkonomisk gode løsninger med størst mulig nytteverdi i forhold til kostnad. Løsningene er ikke vurdert opp mot eierskap og finansiering. Siden det er flere aktører som må komme til enighet om valg av tiltak og eierskap og finansiering av disse, vil det kunne ta tid å komme fram til omforente løsninger.

For øyeblikket pågår regulering av nytt boligfelt på Bestonåsen. Boligfeltet har et behov for høydebasseng for å tilfredsstille kapasitet på vannforsyningen. Anbefalt løsning innebærer å etablere et felles basseng som ivaretar Bestonåsen og reservevann til Åsheim vannverk. Alle aktører oppfordres derfor til å så raskt som mulig komme til enighet om hovedprinsippene for den anbefalte løsningen med nytt basseng, slik at Asker kommune kan se i detalj på plassering og arealbehov for nytt basseng og ledningstraseer.



Figur 30: Anbefalte tiltak for å gi reservevann til Åsheim vannverk i rødt og aktuelle tiltak for langsiktig bedring av kapasitet og forsyningssikkerhet i svart



asplan viak



MATTILSYNET
Felles postmottak
Postboks 383

2381 BRUMUNDDAL

Vår referanse
21/10525-8

Deres referanse
2021/108353

Dato
17.10.2022

Oppfølging av vedtak fra Mattilsynet om at Asker kommune må sikre leveringssikkerhet til enhver tid til abonnentene til Åsheim vannverk

Saken gjelder

Viser til saksnummer 2021/108353, vedtak om pålegg om reservevannforsyning/alternativ vannforsyning for Åsheim vannverk i Asker kommune.

Mulighetsstudien

På bakgrunn av pålegg fra Mattilsynet om å utarbeide en forpliktende framdriftsplan for å etablere en reservevannforsyning for Åsheim vannverk, har Asker kommune i samarbeid med Glitrevannverket og Frogn kommune gjennomført en mulighetsstudie i 2022.

Formålet med denne mulighetsstudien har i tillegg til å sikre Åsheim vannverk reservevann, vært å peke på aktuelle løsninger for utfordringer i området frem mot 2060. Mulighetsstudien anbefaler en løsning som Asker kommune vil gå videre med i et forprosjekt. Mulighetsstudien er oversendt og presentert for Mattilsynet i et møte 10. oktober 2022.

Framdriftsplan med milepæler

Asker kommune vil med utgangspunkt i den anbefalte løsningen i mulighetsstudien, starte et forprosjekt med mål om å sikre Åsheim vannverk reservevann innen 2026. Vi planlegger følgende fremdrift:

Postadresse
Asker kommune
Katrineåsveien 20
3440 Røyken

E-post
post@asker.kommune.no
Telefon
66 70 00 00

Organisasjonsnummer
920 125 298
asker.kommune.no



- Politisk behandling av mulighetsstudien med tilhørende fremdriftsplan i desember 2022
- Forprosjekt 2023 – varighet ca. 12 måneder
- Detaljprosjektering 2024 - varighet ca. 6 måneder
- Plassering og detaljregulering av høydebasseng 2023-2024
- Byggefase 2024-2025 – varighet ca.18 måneder
- Ferdigstillelse i 2026

Løsningen som er anbefalt i mulighetsstudien for å sikre Åsheim vannverk reservevann, vil også kunne styrke forsyningssikkerheten i leveringsområdet til Glitrevannverket. For å sikre gode samfunnsøkonomiske løsninger, er Asker kommune avhengig av at det tas beslutninger i Glitrevannverket og kommunene Frogn og Ås. Årsaken skyldes blant annet at valg av dimensjoner på ledningsanlegg og plassering og størrelse på høydebasseng, må avklares i forprosjektet. Dette kan derfor forsinke fremdriften noe.

Politisk behandling og finansiering

Etablering av reservevannforsyning for Åsheim vannverk er innarbeidet i vår temaplan for vann og vannmiljø. Planen ble politisk og enstemmig vedtatt i kommunestyret i møte 08.03.2022 sak 33/22.

Videre er det avsatt midler i kommunens forslag til handlingsprogram for 2023-2026.

I desember vil vi fremme en ny sak til politisk behandling. Her vil vi presentere den anbefalte løsningen og den foreslåtte fremdriftsplanen med forpliktende milepæler for å sikre Åsheim vannverk reservevannforsyning innen 2026.

Dialog med Mattilsynet

I det videre arbeidet med å sikre Åsheim vannverk reservevannforsyning, vil vi ved viktige milepæler underveis i prosessen frem mot 2026, orientere Mattilsynet om resultater og framdrift.

Vi takker for god dialog og godt samarbeid med Mattilsynet så langt i prosessen, og vi håper med dette at tilbakemeldingen fra Asker kommune på dette vedtaket er utført.

Med vennlig hilsen
Sigrun Hval Thürmer
Fagleder vannforsyning
44020 - Plan og investering - Vann og vannmiljø

Dokumentet er elektronisk godkjent.

ASKER KOMMUNE AVLØP
Katrineåsveien 20
3440 RØYKEN

Deres ref:
Vår ref: 2021/108353
Dato: 9. november 2021
Org.nr: 985399077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler



Vedtak om at Asker kommunen må sikre leveringssikkerhet til enhver tid til abonnentene til Åsheim vannverk med kilden Sandungen

Vi viser til vårt brev datert 9. juni 2021 med varsel om at, Mattilsynet vurderer å fatte vedtak om at Asker kommunen må sikre leveringssikkerhet til enhver tid til abonnentene til Åsheim vannverk med kilden Sandungen i tidligere Hurum kommune.

Videre viser vi til samtale med seniorplanlegger for vann og vannmiljø i Asker kommune Sigrun Hval Thürmer om saken den 25. oktober 2021, under vår revisjon av distribusjonsnettet i Asker kommune.

Viser igjen til vårt svar på høring datert den 26. mai 2021 til Asker kommune sin **Temaplan vann og vannmiljø**, samt - **Årlig innrapportering av vannverksdata for år 2020** - mottatt den 14. februar 2021 fra dere, hvor alternativ drikkevannsforsyning omtales.

Saken gjelder

- Åsheim vannverk Hurum kommune teknisk etat

Konklusjon

I dette brevet fatter vi vedtak om at Asker kommunen må sikre leveringssikkerhet til enhver tid til abonnentene til Åsheim vannverk med kilden Sandungen i tidligere Hurum kommune (reservevannforsyning/alternativ vannforsyning).

Vi har ikke fått opplysninger som endrer grunnlaget for vedtaket vi forhåndsvarslet. Vi fatter derfor vedtak i samsvar med varselet.

Vedtak om pålegg - reservevannforsyning/alternativ vannforsyning

Asker kommune må utarbeide en plan for å sikre at abonnentene, som mottar drikkevann fra Åsheim vannverk med drikkevannskilden Sandungen i tidligere Hurum kommune, får drikkevann til enhver tid.

Pålegget vil medføre at Asker kommune må utrede, beslutte løsning og legge planer for å sikre at vannforsyningssystemet er utstyrt og dimensjonert samt har driftsplaner og beredskapsplaner for å kunne levere tilstrekkelige mengder drikkevann til enhver tid. Dette innebærer at reservevannforsyning/alternativ vannforsyning må etableres.

Det må utarbeides en forpliktende framdriftsplan med fastsatte milepæler for å etablere en løsning som sikrer at regelverkets krav til levering av tilstrekkelige mengder drikkevann til enhver tid etterleves.

Som tilbakemelding på oppfylt vedtak må den forpliktende planen med underliggende dokumenter sendes til oss.

Vedtaket er fattet med hjemmel i drikkevannsforskriften § 9 Leveringssikkerhet 1. ledd, jf. § 6. Farekartlegging og farehåndtering i drikkevannsforskriften og Matloven § 23

I reglene som gjelder for leveringssikkerhet i drikkevannsforskriften § 9, 1. ledd er det et krav om at kommunen som vannverkseier skal sikre at vannforsyningssystemet er utstyrt og dimensjonert samt har driftsplaner og beredskapsplaner for å kunne levere tilstrekkelige mengder drikkevann til enhver tid.

Vi har observert:

Mattilsynet observert under vårt arbeid med høring til Asker kommune sin - *Temaplan vann og vannmiljø* - at kommunen omtaler reservevannssituasjon i forhold til Åsheim vannverk og kilden Sandungen i tidligere Hurum kommune på følgende måte:

Notat 05 - Status, trender og utfordringer for vannkilder, vannbehandling, nettvann og reservevann

- 4.4 Reservevann

- Sandungen

Ifølge Drikkevannsforskriftens § 9 er det ikke et lovpålagt krav om reservevann for norske vannverk. Vannverket skal selv vurdere hvordan man ivaretar kravet om å kunne levere «tilstrekkelige mengder drikkevann til enhver tid». I enkelte tilfeller går Mattilsynet inn og setter krav om at det må etableres en reservevannforsyning. Så langt har dette ikke blitt gjort for Sandungen vannverk.

De senere år er det diskutert flere mulige reservevannsløsninger for Sandungen vannverk:

- *Oppgradering av kriksekilden Bjørvann til fullgod reservevannkilde.*
- *Overføring av reservevann fra Setervann.*
- *Tilkobling til Glitrevannverket i Sætre/Beston og evt. Glitre/Blindevannverket ved Svelvik.*

I påvente av videre utredning rundt det å etablere reservevannsløsning, vil det å utruste kriksevannforsyningen fra Bjørvann med klordosering gi en økt sikkerhet i dagens vannforsyningssystem. Videre vil Asker kommune i et samarbeid med Glitrevannverket, se på mulighetene for reservevann for Sandungen vannverk.

I telefonsamtale den 2. juni 2021 med Sigrun Hval Thürmer, bekrefter hun at dere arbeider med løsning for å kunne levere tilstrekkelige mengder drikkevann til enhver tid. Vi mottok også epost den 2. juni 2021 fra henne, med vedlagt rapport utarbeidet av Asplan Viak - *Asker kommune - Sandungen vannverk MBA, klausuleringsbestemmelser og reservevann- 5. nov 2020*. Her kommer det også fram at kommunen ikke har bestemt reservekilde for drikkevannskilden Sandungen.

Mattilsynet har også observert at i mottatt - *Årlig innrapportering av vannverksdata for år 2020* - den 9. mars 2021 fra dere er det lagt inn følgende om alternativ drikkevannsforsyning:

- *Maksimalt antall fastboende den alternative drikkevannsforsyningen kan forsyne: 4236*

- *Antall døgn den alternative drikkevannsforsyningen kan forsyne angitt antall fastboende: 365*

- Inngår nødvann som en del av den alternative drikkevannsforsyningen: Nei

Mattilsynet vurderer dette slik:

Mattilsynet sin vurdering er at Asker kommune ikke tilfredsstillt kravet i drikkevannsforskriften § 9, 1. ledd om at « -Vannverkseieren skal sikre at vannforsyningssystemet er utstyrt og dimensjonert samt har driftsplaner og beredskapsplaner for å kunne levere tilstrekkelige mengder drikkevann til enhver tid.»

Asker kommune mangler å beslutte løsning med framdriftsplan og fastsatte milepæler for å sikre at vannforsyningssystemet er tilfredsstillende utstyrt og dimensjonert, med reservevannforsyning/ alternativ vannforsyning mm.

Som vannverkseier skal dere sikre at dere har det utstyret som trengs for alltid å kunne levere nok helsemessig trygt drikkevann.

Dere skal også sikre at vannforsyningssystemet er dimensjonert for å kunne klare dette, og at dere har de driftsplanene og beredskapsplanene som er nødvendig.

Vannforsyningssystemets leveringssikkerhet må bygge på resultatet av farekartleggingen i § 6.

Det følger av Mattilsynets veileder til drikkevannsforskriften at med tilstrekkelig mengde, mener vi at dere leverer nok vann til å dekke det abonnentene trenger til daglige gjøremål og funksjoner.

Flere hensyn ligger bak kravet om leveringssikkerhet. Abonnentene er en sammensatt gruppe som består av ulike typer mennesker i boliger i tillegg til for eksempel hotell, hytter, restauranter, industrivirksomhet, helseinstitusjoner og barnehager. Abonnentene skal ha tilgang på helsemessig trygt vann til drikke, matproduksjon og personlig hygiene.

I tillegg har samfunnet til enhver tid behov for tilgang på tilstrekkelige mengder sanitærvann og slukkevann.

Dette medfører at vannverkseier må ha tilrettelagt for raskt å kunne etablere alternativ vannforsyning dersom normal vannforsyning faller ut, som for eksempel at Sandungen ikke kan benyttes som drikkevannskilde.

Drikkevannsforskriften inneholder ingen krav til hvordan alternativ vannforsyningssystem skal bygges opp. Tilrettelegging av alternativ vannforsyning må baseres på konklusjoner etter gjennomført farekartlegging med tilhørende risikovurdering for hvert enkelt vannforsyningssystem.

Det er ikke mulig å sette noe "standard" tid på hvor lenge alternative løsninger må vare. Men dimensjoneringen av vannforsyningen må sikre at leveringssikkerheten for fast bosetting og samfunnskritiske abonnenter, ivaretas hele året. For å oppnå god leveringssikkerhet benyttes ofte dobbel dekning/redundante løsninger. Det vil si at det foreligger dublering av forskjellige delelementer i vannforsyningssystemet.

Nivået av redundans må være tilpasset viktigheten av å unngå stans i vannforsyningen. Kommunen som vannverkseier, skal sikre at vannforsyningssystemet er utstyrt og dimensjonert, samt har driftsplaner og beredskapsplaner, slik at de til enhver tid skal kunne levere tilstrekkelig mengder drikkevann.

Vannverkseier skal også legge til rette for at det kan leveres nødvann til drikke og personlig hygiene uten bruk av det ordinære distribusjonssystemet. Dette følger av drikkevannsforskriften § 9.

Dere skal med andre ord sikre at alt er på plass for alltid å kunne levere nok trygt drikkevann.

Kravet i regelverket innebærer at dere, som eier av vannforsyningen, i betydelig grad må tenke på, samt tilrettelegge for, redundans i drikkevannsforsyningen. Redundans innebærer at om vannkilden, behandlingsanlegget, drikkevannsledninger eller andre kritiske elementer skulle falle ut, har dere nok drikkevann gjennom andre systemer til allikevel å kunne dekke abonnentenes behov for vann.

Vi vil komme til å gi dere en frist på ca 1 år til å gjennomføre vedtaket om å utarbeide en forpliktende framdriftsplan.

Mattilsynet vurderer at regelbruddet kan føre til at abonnentene ikke sikres trygt drikkevann til en hver tid. For å sikre at driften foregår innenfor regelverkets krav, må dere gjennomføre tiltak innen en bestemt frist.

Vedtaket skal oppfylles innen

3. oktober 2022

Vi vil ha tilbakemelding når vedtaket er oppfylt

Mattilsynet har satt frist for når vedtatte tiltak skal gjennomføres. Det er viktig at dere gir oss tilbakemelding så snart disse er utført slik at vi kan avslutte saken. Vi ber om at dere gir tilbakemeldingen på det vedlagte tilbakemeldingsskjemaet.

Dere har rett til å klage

Dere kan klage på enkeltvedtak. Dere må begrunne klagen, skrive under og sende den til oss innen tre uker etter at du har mottatt brevet om vedtaket. Reglene om klage står i forvaltningsloven §§ 28-29.

Du finner mer informasjon om klageretten i vedlegget; Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak

Se regelverk og rettigheter.

Med hilsen

Rita Aina Kvennejorde
avdelingssjef

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.
Dokumenter som må ha signatur blir i tillegg sendt i papirversjon.*

Vedlegg:
Regelverk og rettigheter
Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak
Tilbakemeldingsskjema i forbindelse med vedtak

Regelverk og rettigheter

Mattilsynet kan føre tilsyn og fatte nødvendige vedtak

Mattilsynet har hjemmel til å føre tilsyn og fatte nødvendige vedtak i matloven § 23.

Du har rett til å få veiledning om regelverket og saksbehandlingen

Du har rett til å få veiledning om regelverket og saksbehandlingen. Dette betyr at du kan kreve å få vite hvilket regelverk som gjelder, hvor du finner regelverket og hvordan dette regelverket skal forstås. Du har også rett til å få vite hvordan saken din behandles og hvilke rettigheter du har i den sammenheng. Men vi kan ikke gi konkrete råd om hvordan du skal oppfylle regelverket. Plikten til å veilede følger av forvaltningsloven § 11.

Du har rett til å se saksdokumentene

Du har også rett til å få innsyn i saksdokumentene. Innsynsretten følger av forvaltningsloven §§ 18 - 21.

Du har rett til å klage

Du kan klage på enkeltvedtak. Du må begrunne klagen, skrive under og sende den til oss innen tre uker etter at du har mottatt brevet om vedtaket. Reglene om klage står i forvaltningsloven §§ 28-29. Du finner mer informasjon om klageretten i vedlegget; Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak.

Vi har vurdert saken etter dette regelverket

- Lov 19. des. 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv (matloven)
- FOR 2016-12-22 nr 1868: Forskrift 22. des. 2016 nr. 1868 om vannforsyning og drikkevann (drikkevannsforskriften)

Vi har funnet brudd på disse bestemmelsene:

- Drikkevannsforskriften § 9 Leveringssikkerhet

Avsender	Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak (Forvaltningsloven § 27)	
Mattilsynet Avdeling Søndre Buskerud Felles postmottak, Postboks 383 2381 Brumunddal		
Mottaker (navn og adresse)	Dato	Klageinstans
ASKER KOMMUNE ASKER KOMMUNE AVLØP Katrineåsveien 20 3440 RØYKEN	9. november 2021	Mattilsynet, hovedkontoret

Denne meldingen gir viktige opplysninger hvis du ønsker å klage over vedtak du har fått underretning om.

Klagerett	Du har rett til å klage over vedtaket.
Hvem kan du klage til	Klagen sender du til oss, dvs. avsenderen av dette vedtaket. Hvis vi ikke tar klagen til følge, sender vi den til klageinstansen for endelig avgjørelse.
Klagefrist	Klagefristen er tre uker fra den dag du mottar dette brevet. Det er tilstrekkelig at klagen er postlagt før fristen løper ut. Dersom du klager så sent at det kan være uklart for oss om du har klaget i rett tid, ber vi deg oppgi den datoen du mottok dette brevet. Dersom du klager for sent, kan vi se bort fra klagen. Du kan søke om å få forlenget klagefristen. Vi ber deg da nevne grunnen til at du ønsker det.
Rett til å kreve begrunnelse	Dersom du mener vi ikke har begrunnet vedtaket, kan du kreve å få begrunnelse. Slikt krav må i så fall sendes oss før klagefristen utløper. Klagefristen blir da avbrutt, og ny frist på tre uker begynner å løpe fra det tidspunktet du mottar begrunnelsen.
Klagens innhold	I klagen må du nevne: <ul style="list-style-type: none"> • hvilket vedtak du klager over • årsaken til at du klager • den eller de endringene du ønsker • eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vår vurdering av klagen Du må undertegne klagen.
Utsetting av vedtaket	Vedtaket er ment å skulle gjennomføres innen den fastsatte fristen. Dette gjelder selv om du klager på vedtaket. Du kan søke om å få utsatt iverksettingen inntil klagefristen er ute eller klagen er avgjort.
Rett til dokumentinnsyn og veiledning	Du har som hovedregel rett til å se dokumentene i saken etter forvaltningsloven §§ 18 og 19. Du må i så fall kontakte oss. Da kan du også få nærmere veiledning om klageretten, om fremgangsmåten ved klage og om reglene for saksbehandlingen ellers.
Kostnader ved klagesaken	Du kan søke om å få dekket utgifter til nødvendig advokathjelp etter reglene om fritt rettsråd. Vanligvis gjelder visse inntekts- og formuegrenser. Fylkesmannen eller advokaten din kan gi nærmere veiledning. Uavhengig av denne ordningen, kan du etter forvaltningsloven § 36 kreve dekning for vesentlige kostnader som følge av klagen dersom Mattilsynet omgjør vedtaket. Dette vil for eksempel kunne omfatte utgifter til advokathjelp. Ved en omgjøring av vedtaket som følge av klagen, vil vi orientere deg om denne rettigheten.
Klage til Sivilombudsmannen	Hvis klagen ikke har ført frem og du mener at Mattilsynet har utsatt deg for urett, kan du klage til Stortingets ombudsmann for forvaltningen (Sivilombudsmannen). Sivilombudsmannen kan ikke selv endre vedtaket, men kan gi sin vurdering av hvordan vi har behandlet saken og om vi har begått feil eller forsømmelser.

Mattilsynet Avdeling Søndre Buskerud
v/ Ann Iren Holseth
Felles postmottak, Postboks 383
2381 Brumunddal

Deres ref:
Vår ref:
Dato:
Org.nr:

TILBAKEMELDING OM OPPFYLT VEDTAK (UTFØRTE TILTAK)

Det vises til vedtak fra Mattilsynet, Avdeling Søndre Buskerud gitt i rapport datert 9. november 2021 med saksnummer 2021/108353.

Tilbakemelding gjelder: ASKER KOMMUNE AVLØP

Her gis en beskrivelse av tiltak som er utført.

Eventuelt ytterligere opplysninger, som for eksempel kopi av utfylt avviksskjema, gis i vedlegg.

Vedtak	Vedtaket skal oppfylles innen	Beskrivelse av utført tiltak
<p>Asker kommune må utarbeide en plan for å sikre at abonnentene, som mottar drikkevann fra Åsheim vannverk med drikkevannskilden Sandungen i tidligere Hurum kommune, får drikkevann til enhver tid.</p> <p>Pålegget vil medføre at Asker kommune må utrede, <u>beslutte løsning</u> og legge planer for å sikre at vannforsyningssystemet er utstyrt og dimensjonert samt har driftsplaner og beredskapsplaner for å kunne levere tilstrekkelige mengder drikkevann til enhver tid. Dette innebærer at <u>reservevannforsyning/alternativ vannforsyning må etableres.</u></p> <p>Det må utarbeides en forpliktende <u>framdriftsplan</u> med fastsatte milepæler for å etablere en løsning som sikrer at regelverkets krav til <u>levering av tilstrekkelige mengder drikkevann til enhver tid etterleves.</u></p>	3. oktober 2022	

Vedtak	Vedtaket skal oppfylles innen	Beskrivelse av utført tiltak
Som tilbakemelding på oppfylt vedtak må den forpliktende planen med underliggende dokumenter sendes til oss.		

Sted:

Dato:

.....
Ansvarlig for virksomheten



Saksframlegg

Arkivsak
22/20076-1

Saksbehandler
Mari Napstad Gabrielsen

Behandles av
Utvalg for samfunnstjenester

Møtedato
01.12.2022

Håndtering av snø

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Kommunedirektørens redegjørelse for deponering av snø tas til orientering.

1. Sammendrag og konklusjon

I et verbalforslag til handlingsplanperioden 2021-2024, ble det stilt spørsmål om hvorvidt utfordringer med avhending av snø og mangel på snødeponi kunne løses med snøsmeltelektere langs Askers kyst. Kommunale veier i Asker frembringer ikke nok snø alene, til å forsvare kostnadene knyttet til en snøsmeltelekter. Asker kommune har derfor søkt samarbeid om løsninger for håndtering av snø/snøsmelteanlegg med Viken fylkeskommune og omkringliggende kommuner.

En snøsmeltelekter viser seg kostbar i investering og drift. Volumet av tilkjørt snø fra alle veier i Asker og Bærum er anslått og vurdert som for lavt for en slik løsning. Volumet er beregnet til 50-100 000 m³ per år. Til sammenligning har snøsmeltelekteren «Terje» i Oslo en kapasitet på 5-600 000 m³ per år. I det Viken-ledete samarbeidet, jobbes det nå med kapasitetsberegninger for et landbasert snødeponi i Bærum.

Det er små mengder snø som kjøres bort fra kommunale veier i Asker. Snøen regnes som ren og leveres på midlertidig deponi i Skytterveien, sør for Asker sentrum. Det ønskes et permanent snødeponi, med andre kombinerte helårsfunksjoner. Areal søkes avsatt gjennom kommuneplanens arealdel, som er under behandling. Renseløsning må vurderes ut ifra hva som leveres til deponi, og om det skal åpne også for forurenset snø fra andre aktører enn kommunal veidrift. Et

samarbeid med kommunens utbyggingsavdeling, Lier kommune og eventuelt Viken for fylkesveier, kan vurderes underveis i dette arbeidet.

2. Bakgrunn for saken/saksopplysninger

I forbindelse med Handlingsprogram 2021-2024 for Asker kommune, ble følgende verbalforslag stilt vedrørende snøsmeltelektre langs Askers kyst:

Asker har en stor utfordring med avhending av snø og mangel på snødeponi.

Oslo har en innovativ løsning i snøsmeltelektren «Terje» utviklet av NCC som kan være aktuell for kystkommunen Asker. Dette er et sjøvannsdrevet snøsmelteanlegg som sparer fjorden og landdeponier for enorme mengder forurensning. Anlegget smelter snøen ved hjelp av energi som hentes ut av plusstemperatur i sjøvann. Under og etter smelteprosessen blir vannet rensset for alle forurensninger som faste partikler, oljerester og tungmetaller. I tillegg kan anlegget gi en betydelig reduksjon av transportbehovet som behøves ved deponering. Med den lange kystlinjen Asker har, kunne man sett for seg flere slike lektre langs kysten vår.

Kommunedirektøren bes fremlegge en sak i 1. kvartal 2021 som ser på mulighetene for slike anlegg i Asker.

Grunnet forholdsvis små mengder bortkjørt snø fra kommunal vei i Asker, ble det etablert et samarbeid med Viken fylkeskommune og omkringliggende kommuner. Et samarbeidsprosjekt ledet av Viken har pågått over flere år og vurdert ulike løsninger og lokasjoner for håndtering av snø.

Denne saken kommer nå som et svar på verbalforslaget og med en status for Asker kommune, i tillegg til Viken og Bærum.

Snø som må flyttes i Asker kommune

Mengder og opphav

Fra kommunalt eide eller forvaltede arealer, er kommunedirektøren kjent med følgende behov:

- *Kommunale veier:* det er kjørt bort i snitt 1.500 m³ snø per vinter de siste fire sesonger. Regner man i snitt 11 m³ per lastebil, tilsvarer dette 136 billass per år. I spesielt snørike år, vil det kunne bli opp mot 6-7.000 m³ snø som må flyttes.

Behovet på kommunale veier og sentrumsområder er størst i tettbygde områder. Det er spesielt i og rundt Asker sentrum, og dermed Asker nord, som står for den bortkjørte snøen. Veiene er usaltet, har lav trafikkmengde og snøen flyttes raskt. Snøen er vurdert/målt som ren. I Asker sør er det ikke kjent at snø er kjørt bort i nyere tid. Det kan imidlertid oppstå behov i tettbygde sentrumsområder, f.eks. Sætre eller Slemmestad.

I tillegg kommer snø fra:

- *Kommunale eiendommer* (formålsbygg m.m.). Noe behov, men vanligvis begrenset til et par lastebillass per år.
- *Byggeprosjekter* i regi av Prosjekt og utvikling (PRU). Prosjektbasert og varierer stort.
- *Andre/private aktører/gårdeiere*: Kommunen er ikke kjent med behovet for snødeponi hos private aktører, og har hatt ingen eller svært få henvendelser om dette.

Fra fylkesveier og riksveier er det fra Asker og Bærum *til sammen* anslått et behov på:

- *Riksveier* – 15.000 m³ pr år
- *Fylkesveier* – 10.000 m³ pr år

Tallene er ikke fordelt per kommune. I vintersesongen 2020/21 ble det ikke kjørt bort snø fra riksveier i Asker og Bærum. Det skal heller ikke være kjørt bort snø fra fylkesveiene i Asker de siste par årene. Samtidig vil det kunne aggregeres større mengder en svært snørik vinter.

Deponering

Snø fra kommunale veier og eiendommer i Asker deponeres i dag på midlertidig godkjent snødeponi i Skytterveien, 2 km sør for Asker sentrum.

Snø fra utbyggingsprosjekter i kommunal regi (PRU) deponeres, ved behov, på godkjent deponi utenfor Asker kommune.

Snø fra riksveier i Asker skal, ved oppstått behov, kjøres til deponi i Drammen kommune. Dette er inntil eventuell løsning med tilstrekkelig kapasitet er etablert nærmere, trolig i Bærum.

Når det gjelder fylkesvei i Asker, er det ifølge kontraktsinnehaver, per i dag usikkerhet om hvor snø skal deponeres.

Vikens utredning og videre planer

Først Statens vegvesen, så Viken fylkeskommune, har i samspill med kommunene utredet behov og muligheter for håndtering av snø i Asker, Bærum og omkringliggende kommuner. Arbeidet omfatter alle veiklasser, samt enkle vurderinger av private interesser.

I en utredning i regi av Statens vegvesen fra 2014, ble 15 lokasjoner for landbaserte og sjøbaserte snødeponier vurdert, inkludert Holmen og Slemmestad. Holmen ble vurdert som uaktuell grunnet forhold i kommuneplanen, som blant annet gikk på vern og friluftsinnteresser. Slemmestad ble ikke avskrevet, men vurdert som geografisk langt unna målområdet. Utredningen hadde ikke en klar konklusjon og det ble på et senere tidspunkt bestilt en oppdatert utredning (fremlagt i oktober 2021).

Utredning i regi av Viken – 2021

I en rapport skrevet av Rambøll i oktober 2021, er det beregnet et samlet årlig behov for bortkjøring av snø på 50 000-100 000 m³, for riks-, fylkes- og kommunale veier i Asker og Bærum. Det er forsøkt å invitere Lier og Drammen til samarbeidet, uten at dette ser ut til å være videreført.

Ulike varianter av snødeponier vurderes for nedslagsfeltet:

- Snøsmeltelekter
 - Fordeler: tar i seg selv liten plass og kan slepes bort i sommerhalvåret. God renseeffekt. Spesielt gunstig der et større sentrumsområde (med mye bortkjøring av snø), ligger ved sjøen, da det kan spares inn mye transport.
 - Ulemper: Kostnaden for en snøsmeltelekter ligger på 25-30 mill. kr/år for en kontraktsperiode på 8 år, ihht. tilbud innhentet av Drammen kommune i 2021. Snøsmeltelekteren «Terje» i Oslo har en kapasitet per vinter på 5-600 000 m³. Beregnet behov for Asker og Bærum er 50-100 000 m³. Ved lavere bruk enn topp-kapasitet, vil kostnaden per levert snø bli forholdsmessig høyere. Det kan også være utfordringer knyttet til lokalisering, dimensjonert veinett til kai og støyproblematikk ved transport og drift ved valgt lokalisering.
- Landbasert anlegg
 - Basert på behovsberegningen (årlig mengde snø som deponeres fra alle veiklasser i Asker og Bærum), konkluderer rapporten med at landbasert anlegg er det som er aktuelt for området, og med lokalisering i Bærum kommune. En foreslått lokasjon, Avtjerna (Bærum), vurderes som aktuell, men med mulige kapasitetsutfordringer. Det anbefales derfor å supplere videre utredning med flere landbaserte lokaliteter, med bedre kapasitet og avrenning til større resipient (vannområde) enn ved Avtjerna.

Status fra Viken

Status fra Viken fylkeskommune høsten 2022, er at det arbeides videre med kapasitetsvurderinger på Avtjerna, i samspill med andre mindre tiltak. Kapasiteten søkes å dekke riksveier, fylkesveier og kommunale veier. Utfallet er imidlertid ikke sikkert.

Veien videre for Asker kommune

Basert på ovennevnte utredninger og planer, samt kommunedirektørens egen erfaring og kunnskap, vurderes følgende som viktig for Asker kommunes håndtering av snø fremover:

Minimering av behov for bortkjøring av snø gjennom:

- Regulering og byggesak
 - Vei og gatenormalen stiller krav til grøfter og plass til snøopplag på snuhammer. Kravene øker for områder som ligger høyere enn 85 moh.
 - I utbyggingsprosjekter ivaretas plass til snø på egen eiendom gjennom strenge krav til felles uteoppholdsarealer. Disse arealene kan benyttes til snøopplag uten at dette er i strid med reguleringsbestemmelsene. Det vurderes å innføre bestemmelser/sjekklistor for dokumentasjon av egnet snøopplag, tilsvarende håndtering av overvann på egen tomt.
- Kommunale byggeprosjekter; det stilles krav til intern snødeponering. Kravene blir trolig mer utfyllende i neste versjon av tekniske og FDV-krav til prosjektene.
- «Føre var»-rydding» av kryss før neste snøfall. Kommunens veioppsynsmenn retter fokus mot utsatte veier og kryss, spesielt inn mot varslede snøfall. Dermed kan snø fresas/skyves unna lokalt, og kryssområdet er klar for mer snø, uten at det trenger å bli kritiske mengder.
- Brøytekontraktene. Bortkjøring av snø er å regne som tiltak *utenom kontraktsfestet arbeid* og skal godkjennes på forhånd av Asker kommune. Dette skal sørge for at det ikke kjøres bort snø unødvendig eller av inntjeningsgrunner.

Ytterligere behovskartlegging – snø og masser fra sommerdrift

For Asker kommunes tjenesteområder, vil det være et visst behov for kjøring av snø til snødeponi, spesielt i snørike år. Oppsummert består behovet i hovedsak av kjøring fra samferdselsanlegg i sentrumsområder (spesielt Asker sentrum), enkelte kommunale byggeprosjekter, samt fra idrettsanlegg og formålsbygg. Snøen anses som både ren og forurenset, avhengig av hvor den kommer fra.

Asker kommune har andre veivedlikeholdsoppgaver, som resulterer i behov for mellomlagring av masser. Som eksempel, kan nevnes sandfangstømming. Dette er en lovpålagt oppgave etter forurensingsloven. Sandfang knyttet til veier og uteområder tar opp forurensing fra vannavrenning. Sandfangene tømmes jevnlig, og massene som fjernes er svært vannholdige. En kontrollert avrenning på lokalt deponi, vil kunne redusere mengden masser før eventuell videre transport til egnet mottak. I andre tilfeller vil masser kunne gjenvinnes og brukes på nytt.

Eablering av fast deponi

Asker kommune disponerer ett godkjent snødeponi, som ligger i Skytterveien like sør for Asker sentrum. Deponiet er godkjent ut vintersesongen 2022/23, men det søkes forlengelse inntil avklaringer er gjort i ny kommuneplan (arealdelen).

I arbeidet med kommuneplanens arealdel har masseforvaltning vært et viktig tema. Det er foreslått arealer for deponering av snø og andre masser fra kommunal veidrift, som sandfangsmasser og strøgrus. Liahagen ved Engelsrud i Asker nord er et alternativ, med en kommunalt eiet tomt inntil E18. Ny arealdel er imidlertid ikke endelig vedtatt.

Andre forhold

Lier kommune har nylig annonsert behov for snødeponi. Dette vil undersøkes nærmere, for å se om det kan være hensiktsmessig å samarbeide på noen områder.

Utredningen i Bærum er ikke ferdig. Det kan komme kapasitetsbegrensninger eller andre forhold, som tilsier at snø søkes levert til annet mottak.

Det kan finnes godkjente private mottak sør i Asker kommune, som kan benyttes ved behov f.eks. fra Sætre og Slemmestad.

3. Sakens relevans for de tre bærekraftsdimensjonene

Miljø: Transport av snø tilfører utslipp og støy i nærområder og utslipp av klimagasser. Minst mulig flytting av snø bør tilstrebes og når den flyttes, bør det gjøres kortest mulig. Massedeponi må bygges opp i henhold til kvaliteten massene og gjeldende lovverk, for å unngå skader på naturmangfold og vannkvalitet i nedslagsfeltet til deponiet.

Sosiale forhold: Å fjerne snø som er til hinder for fremkommelighet og trafikksikkerhet, spesielt der folk går, sykler, bruker rullestol e.l., er med å sikre like muligheter for livsutfoldelse. Dette kan også bidra til bærekraftsmålet om å stoppe klimaendringene, ved å legge til rette for flere fotgjengere og syklister på vinterstid.

Økonomi: Transport av masser, både snø og masser fra sommerdrift, koster per lass og per kilometer. Samtidig er det knyttet kostnader til etablering og drift av deponi, spesielt med avanserte rensemetoder. Å ikke bruke tilstrekkelig gode renseløsninger der det er behov, vil kunne koste i form av opprydding av skadde resipienter på et senere tidspunkt, om det i det hele tatt er mulig å utbedre i ettertid.

4. Tidligere behandling

I Formannskapsmøtet 09.02.2021, ble verbalforslag vedtatt videresendt kommunedirektøren, for fremlegging av sak for hovedutvalg for samfunnstjenester i løpet av 1.kvartal 2021.

5. Kommunedirektørens vurdering

Et snøsmelteanlegg er kostbart, både i investering og drift. Dermed er behovet for tilkjørt snø stort, for at det skal være lønnsomt. Asker og Bærum, i samarbeid med Viken, blir for små. Det vil trolig ikke bidra nok med supplering av ytterligere nabokommuner og det vil også være en transportutfordring om snøen skal hentes langt unna.

I Asker sør kjøres det i praksis ikke bort snø. I nord er dette «krisetiltak», der det i sentrum eller tettbygd område går ut over trafikksikkerhet. Snøen skal kjøres vekk innen kort tid, slik at den ikke samler veiforurensing. Det jobbes for ytterligere reduisering av volum, gjennom «føre var»-rydding av kryss og veier og forhåndsgodkjenning av bortkjøring av snø. I tillegg skal nye planer og byggeprosjekter kontrolleres for plass til snøopplag.

Til kommunal veidrift ønskes et permanent lokalt snødeponi, med andre kombinerte helårsfunksjoner. Renseløsning må vurderes ut ifra hva som leveres til deponi, og om det skal åpne også for forurenset snø fra andre aktører enn kommunal vinterdrift. Et samarbeid med kommunens utbyggingsavdeling, Lier kommune og eventuelt Viken, for fylkesveier kan vurderes underveis i dette arbeidet. Det er foreslått arealer for deponering av snø i kommuneplanens arealdel, som vil være førende for ny løsning. Det søkes forlengelse av midlertidig snødeponi i Skytterveien for opprettholdelse av beredskap, innen ny løsning er på plass og vedtatt.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.



Saksframlegg

Arkivsak
22/18331-3

Saksbehandler
Kaia Wøien Nicolaisen

Behandles av
Utvalg for samfunnstjenester

Møtedato
01.12.2022

Handlingsplan plast

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Handlingsplan plast datert 01.12.2022 vedtas
2. Handlingsplanen rulleres årlig, eller når det kommer nye retningslinjer eller forskrifter som skal hensyntas
3. Planen fremmes for hovedutvalg for samfunnstjenester årlig, og skal inkludere evaluering av tiltakene

1. Sammendrag og konklusjon

Handlingsplan plast er justert etter vedtak i hovedutvalg for samfunnstjenester 03.11.2022, saksnr. 55/22.

2. Bakgrunn for saken/saksopplysninger

Handlingsplan plast ble tatt til orientering i hovedutvalg for samfunnstjenester 03.11.2022. Utvalget ba om å få handlingsplanen tilbake med nye vedtakspunkter, og innarbeiding av konkrete punkter i handlingsplanen. Handlingsplanen er nå justert.

Denne saken er en oppfølging av sak 55/22 om handlingsplan plast.

3. Sakens relevans for de tre bærekraftsdimensjonene

Handlingsplan plast er spesielt relevant for bærekraftsmål 11, Bærekraftige byer og lokalsamfunn, som er et av Asker kommunes utvalgte mål. Et delmål er at «Askersamfunnet skal ha minimale negative konsekvenser på det ytre miljøet». Handlingsplanen er også relevant for bærekraftsmål 12, Ansvarlig forbruk og produksjon og 14, Livet i havet.

Saken anses å være relevant for FNs bærekraftsmål.

4. Tidligere behandling

Saken ble behandlet i Hovedutvalg for samfunnstjenester 03.11.2022, saksnr. 55/22, med følgende vedtak:

Handlingsplanen tas i dag til orientering, og utvalget ber om å få den tilbake med følgende vedtaks punkter:

- Handlingsplan plast av xx.xx.2022 vedtas.
 - Handlingsplanen rulleres årlig, eller når det kommer nye retningslinjer eller forskrifter som skal hensyntas.
 - Planen fremmes for Hovedutvalg for samfunnstjenester årlig, og skal inkludere evaluering av tiltakene.
-
- Følgende innarbeides i planen:
 - Avfallsplan for småbåthavner skal gjelde for alle havner, ikke bare de som leier på kommunens grunn.
 - Kildehenvisning til nasjonale og globale mål og strategier
 - Kommunens anbud skal benyttes til å stille krav ved anskaffelser for å redusere plastbruk, herunder kreve at produktene ikke skal medføre vesentlig spredning av mikroplast og miljøgifter.
 - Det vurderes anskaffelse av oppsamlingsbeholdere for posesnus og sneiper.
 - Innføre tiltak som hindrer at gummigranulat fra kunstgressbaner havner i naturen
 - Handlingsplanen skal være i tråd med nasjonale mål for reduksjon av plast og *EUs direktiv om engangsartikler av plast og utstyr fra fiskeri og EUs direktiv om emballasje og emballasjeavfall.*
 - Asker kommune gir ikke støtte til etablering av kunstgressbaner som bruker gummigranulater.
 - Det innføres et forbud mot bruk av engangsprodukter i plast på kommunale arrangementer og på arrangementer på kommunal eiendom samt mot gatesalg av heliumballonger i Asker.
 - Støtte initiativ Plastfrie barnehager: Plast- og giftfrie barnehager

5. Kommunedirektørens vurdering

Under gis en beskrivelse av hvordan de ulike punktene er i innarbeidet i planen

- Avfallsplan for småbåthavner skal gjelde for alle havner, ikke bare de som leier på kommunens grunn.
 - *Punktet er lagt inn i planen.*
- Kildehenvisning til nasjonale og globale mål og strategier.
 - *Kildehenvisninger er lagt inn i planen.*
- Kommunens anbud skal benyttes til å stille krav ved anskaffelser for å redusere plastbruk, herunder kreve at produktene ikke skal medføre vesentlig spredning av mikroplast og miljøgifter.
 - *Punktet er lagt inn i sin helhet.*
- Det vurderes anskaffelse av oppsamlingsbeholdere for posesnus og sneiper.
 - *Kommunen har allerede et prøveprosjekt med sneipfritt-kasser som er satt ut i Sætre og Asker sentrum.*
- Innføre tiltak som hindrer at gummigranulat fra kunstgressbaner havner i naturen.
 - *Punktet er lagt inn i sin helhet.*
- Handlingsplanen skal være i tråd med nasjonale mål for reduksjon av plast og EUs direktiv om engangsartikler av plast og utstyr fra fiskeri og EUs direktiv om emballasje og emballasjeavfall.
 - *Planen er i tråd med dette.*
- Asker kommune gir ikke støtte til etablering av kunstgressbaner som bruker gummigranulater.
 - *Fra 1. januar 2023 gis det ikke lenger spillemidler til kunstgressbaner med gummigranulat. I realiteten vil det si at det ikke lenger vil etableres nye kunstgressbaner med gummigranulat.*
- Det innføres et forbud mot bruk av engangsprodukter i plast på kommunale arrangementer og på arrangementer på kommunal eiendom samt mot gatesalg av heliumballonger i Asker.
 - *I temaplan mot klimaendringer er det vedtatt at «Asker kommune skal, i samarbeid med næringslivet og frivilligheten, legge til rette for økt reparasjon, ombruk og delingsøkonomi for å sikre bærekraftig forbruk og avfallsreduksjon i askersamfunnet». Å jobbe mot redusert bruk av engangsprodukter i kommunen vil være en del av oppfølgingen av denne strategien. Dette kan blant annet følges opp ved å stille krav om å unngå engangsprodukter i plast ved inngåelse av avtaler om utleie av kommunal grunn. Alle sidene ved et forbud må vurderes i en større sammenheng.*
- Støtte initiativ Plastfrie barnehager: Plast- og giftfrie barnehager.
 - *Punktet er lagt inn i sin helhet.*

Handlingsplan plast er en viktig del av kommunens arbeid med å ivareta miljø, klima og naturen rundt oss.

Kommunedirektøren anbefaler at *Handlingsplan plast* vedtas og at planen rulleres årlig.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

Handlingsplan plast Asker Kommune 01.12.2022

Handlingsplan plast for Asker kommune

Asker kommune er Norges 8. største kommune med over 90 000 innbyggere¹. Kommunen har en felles visjon: «Asker skal sammen skape et nærere, mer aktivt og bærekraftig samfunn med respekt, raushet og nysgjerrighet». Kommunen jobber etter FNs bærekraftsmål, og seks av disse er valgt ut som de mest vesentlige for Asker:

- Mål 3: God helse
- Mål 4: God utdanning
- Mål 9: Innovasjon og infrastruktur
- Mål 11: Bærekraftige byer og samfunn
- Mål 13: Stoppe klimaendringene
- Mål 17: Samarbeid for å nå målene

«Askersamfunnet har minimale negative konsekvenser på det ytre miljøet» er oppført i kommuneplanens samfunnsdel som et delmål til mål 11. Plastbruk, plastforsøpling og plastforurensning kan utgjøre vesentlige negative påvirkninger på det ytre miljøet, og kommunen må ta ansvar for å redusere de negative påvirkningene plast har for natur og miljø.

Som et skritt på veien mot et bærekraftig samfunn har Asker kommune meldt seg inn i nettverket «Plastsmarte byer og kommuner», et nettverk i regi av WWF Verdens naturfond. Å være plastsmart handler om å bruke plast kun der det er nødvendig og skaper størst nytte – igjen og igjen. Det handler både om hva man kan gjøre for å *redusere* plastforurensning og forsøpling (hindre at plasten kommer på avveie), men også hvordan man kan *øke gjenvinningen* og sikre mer sirkularitet. I tillegg dreier det seg om *anskaffelser og innkjøp*: at man som innkjøper begrenser og har kontroll på egen plastbruk, at innkjøp ikke bidrar til spredning av mikroplast, og at man bidrar til å etterspørre resirkulert plast der det er mulig.

Som deltaker i nettverket forplikter kommunen seg til å sette plast høyt på agendaen, blant annet ved å utvikle en handlingsplan med tiltak. Plast, mikroplast, forsøpling og ombruk er også omtalt i flere kommunale planer:

- Temaplan for handling mot klimaendringene
- Temaplan for vann og vannmiljø
- Temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv

¹ Statistisk sentralbyrå (2021, 23. februar). *Norges 100 mest folkerike kommuner*. <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/norges-100-mest-folkerike-kommuner>

- Temaplan for naturmangfold (under arbeid)

Planen «Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv» ble publisert i mars 2021, og sier at miljøtilstanden i Oslofjorden og Drammensfjorden er alvorlig. Planen har listet opp 7 innsatsområder for å bedre forholdene, hvor innsatsområde 3 - «redusere tilførsler av miljøgifter og marin forurensning» synliggjør viktigheten av en handlingsplan for å redusere problemet.

Handlingsplanen er også relevant og i tråd med flere nasjonale og internasjonale føringer for plast. Norges plaststrategi² som ble lagt frem i 2021 omtaler blant annet dagens plastutfordringer og inneholder målsettinger og forpliktelser for hvordan vi skal redusere problemet. EUs direktiv om emballasje og emballasjeavfall³ skal bidra til økt materialgjenvinning og ombruk, og EUs direktiv om engangsartikler av plast og utstyr fra fiskeri⁴ skal bidra til en reduksjon av miljøkonsekvensene av enkelte plastprodukter. Målet er å begrense tilflyt av avfall til naturen og det marine miljøet, gjennom blant annet produsentansvarsordninger, merking av produkter og forbud mot enkelte plastprodukter. Som kommune kan vi bidra til arbeidet blant annet ved å sørge for informasjon og holdningsskapende tiltak overfor innbyggerne.

Omfanget av nasjonale og internasjonale avtaler og tiltak for å redusere plastbruk, øke ombruk og gjenvinning av plast og å redusere plastforurensning øker stadig. Blant annet er det nå enighet om en ny global avtale mot plastforurensning⁵, som også skal sikre samarbeid på tvers av landegrensene.

Hvorfor er plast problematisk?

Plast er et materiale som har fått mye oppmerksomhet de siste årene. Oppmerksomheten ble spesielt stor i media etter at en gåsenebbhval strandet på Sotra i Hordaland i 2017 og forskere fant store mengder plast i magen til hvalen⁶. Plast er i ferd å bli et av våre største miljøproblemer, og det er estimert at 11 millioner tonn plast havner i havet hvert år⁷.

Plast er et fantastisk produkt – om det blir brukt på riktig sted og med riktig formål. Produktet er ekstremt slitesterkt og kan vare tilnærmet evig. Dette er også utfordringen med plast. Når plast blir brukt til feil formål eller havner på avveie har plast blitt et problem. Plast på avveie i naturen er et problem fordi det brytes svært sakte ned. Over tid brytes plast ned i mindre deler, blant annet på grunn av vær, vind, bølger og UV-stråling⁸, og kan til slutt ende opp som mikroplast. Mikroplast er definert som plastdeler med størrelse mellom 0,001 og 5 mm⁹. Når

² <https://www.regjeringen.no/contentassets/ccb7238072134e74a23c9eb3d2f4908a/nn-no/pdfs/noregs-plaststrategi.pdf>

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018L0852>

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L0904>

⁵ <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/enighet-om-global-avtale-mot-plastforurensning/id2902765/>

⁶ Store norske leksikon. (2021, 5. januar). *Plasthvalen*. <https://snl.no/plasthvalen>

⁷ UN environment programme. *From Pollution to Solution*. <https://www.unep.org/interactive/pollution-to-solution/>

⁸ Nofima (2021, 20. august). *5 ting du burde vite om plast*. <https://nofima.no/fakta/5-ting-du-ikke-visste-om-plast/>

⁹ Store norske leksikon. (2021, 12. oktober). *Mikroplast*. <https://snl.no/mikroplast>

større plastdeler brytes ned til mikroplast, blir det naturlig nok vanskeligere å rydde opp. Mikroplast kan raskt spres med vind, vann, bekker og havstrømmer. Selv om utslippet kan være lokalt er sannsynligheten stor for at det raskt sprer seg.

Plastforsøpling og mikroplast har negative konsekvenser for dyrelivet. Mikroplast kan inneholde miljøgifter som enten er tilsatt i plasten, eller som har bundet seg til overflaten av plasten. Disse plastpartiklene spises av små organismer, og miljøgifter og plastbiter hopper seg dermed opp i næringskjeden. Både plasten og miljøgiftene kan skape problemer for dyr når de forveksler plasten med mat. Plasten kan gi indre skader, fordøyelsesproblemer og falsk metthetsfølelse når dyr spiser den, og miljøgiftene kan gi skader og problemer med å få avkom.

De antatt største norske landbaserte kildene til mikroplast i naturen er fra biltrafikk (slitasje på bildekk og vei) og fra kunstgressbaner. Mikroplast i naturen kan også komme fra utslipp fra syntetiske tekstiler, fra forvitring og slitasje av produkter og fra avfallsbehandling. Totalt antas det at norske landbaserte mikroplastutslipp er 19 000 tonn i året¹⁰.



Figur 1: Norske mikroplastutslipp¹¹

¹⁰ Mepex Consult AS. (2021, 26. april). *Norske landbaserte kilder til mikroplast*. Miljødirektoratet. (M-1910). <https://www.miljodirektoratet.no/publikasjoner/2021/april-2021/norske-landbaserte-kilder-til-mikroplast/>

¹¹ Mepex Consult AS. (2021, 26. april). *Norske landbaserte kilder til mikroplast*. Miljødirektoratet. (M-1910). <https://www.miljodirektoratet.no/publikasjoner/2021/april-2021/norske-landbaserte-kilder-til-mikroplast/>

Om handlingsplanen

Plast på avveie, mikroplast og overforbruk av plast er en stor utfordring globalt. Tiltak må iverksettes både på globalt, nasjonalt og lokalt nivå, og ulike aktører har hver sine roller og ansvar for å redusere utfordringene knytta til plast. Både næringslivet, myndigheter, innbyggere og frivilligheten kan bidra på hver sine måter. Kommunen kan ikke løse alle utfordringene alene, men kan bidra på flere områder. En del utfordringer har kommunen et ansvar for å løse lokalt, mens andre utfordringer knytta til plast krever at lover og retningslinjer nasjonalt og globalt endres.

Ved utarbeidelse av denne handlingsplanen har eksisterende tiltak for å hindre mikroplastutslipp og unødvendig plastbruk i kommunen blitt kartlagt, og det har blitt vurdert nye tiltak som kan bidra til å nå målet om å bli en plastsmart kommune. Målet er ikke å slutte å bruke plast, men å bruke plast kun der det er nødvendig.

Denne handlingsplanen inkluderer tiltak som allerede er satt i gang, og forslag til tiltak som skal eller bør settes i gang for å gjøre Asker til en plastsmart kommune. Listen over tiltak er ikke uttømmende, og flere tiltak kan settes inn om nødvendig. Utfordringer knytta til plast og plastbruk ses verden over, og ny teknologi og løsninger utvikles i høy hastighet. Nye lover og forskrifter som gjelder plastbruk vil antakelig også komme i fremtiden. Denne handlingsplanen må derfor ses på som et dokument i utvikling, som årlig vil bli gjennomgått for vurdering og prioritering av tiltak. Planen kan tas opp til revidering om det vurderes at nye tiltak må iverksettes eller at nåværende tiltak bør justeres. Handlingsplanen omfatter ansvarsområder til flere virksomheter, og for flere av tiltakene vil det være naturlig å samarbeide på tvers av virksomheter. Planen må følges opp på en hensiktsmessig måte, hvor de ulike virksomhetene må ta ansvar for å følge opp planen. Klimateamet, et nettverk på tvers av virksomheter i Asker kommune, vil være en naturlig arena for en overordnet oppfølging av planen og for å sikre at tiltak blir fulgt opp.

TILTAK FOR Å BLI EN PLASTSMART KOMMUNE

Forsøpling, rydding og ryddeaksjoner

Kommunen er forurensningsmyndighet for oppfølging av forsøplingssaker og ulovlig lagring av brukte gjenstander¹². Forurensningsloven bygger på prinsippet om at «forurenser betaler» som innebærer at den som slipper ut eller har sluppet ut miljøskadelige stoffer til jord, luft eller vann er pålagt å betale kostnadene ved rensing eller tilbakeføring til opprinnelig tilstand. Forsøpling er ulovlig, og kan både være svært skjemmende for nærmiljøet og en kilde til forurensning. Forsøpling oppstår ofte ved at småavfall mistes og havner på avveie. En annen form for forsøpling kan være ulovlig lagring av brukte gjenstander, for eksempel bilvrak på egen eiendom. For noen kan det gi en økonomisk gevinst å dumpe avfall slik at det blir dannet ulovlige avfallsplasser (villfyllinger).

Marin forsøpling er også et stort og økende problem – som kan få store konsekvenser for det marine miljøet, mennesket og samfunnet. Marin forsøpling er definert som alt fast materiale fra menneskelig aktivitet som noen har kastet eller mistet, eller som på annen måte har havnet i det marine miljøet. Mesteparten av plastavfallet i norske farvann stammer fra fiskeri- og havbruksnæringen, men også fra forbrukere. En god del kommer også fra Europa med kyststrømmen. I Indre Oslofjord er situasjonen imidlertid en litt annen. Her stammer det meste av avfallet fra land, fra forbruksavfall som har blitt kastet eller mistet i sjøen eller blåst ut fra land. Noe av avfallet i sjøen har også blitt skylt ut med elvevannet. Lokale tiltak på land mot marin forsøpling vil derfor kunne ha stor effekt i Indre Oslofjord. I Asker er det flere aktører som rydder marin forsøpling både over og under vann.

Tema/utfordring	Eksisterende tiltak/status	Mål/tiltak	Hoved-ansvar
Forsøpling	Kommunen følger kontinuerlig opp forsøplingssaker. I en forsøplingssak blir den ansvarlige for forsøplingen bedt om å rydde opp. Kommunen rydder selv opp på kommunale områder.		MOS (miljø og samferdsel)
Rusken	<u>Skole- og barnehagerusken</u> : Skoler og barnehager blir hver vår invitert og oppfordret til å bli med på skole- og barnehagerusken. For å redusere forbruket av engangsplast, blir barna bedt om å ta		MOS

¹² Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) §28, forbud mot forsøpling: <https://lovdata.no/lov/1981-03-13-6/§28>

	<p>med en brukt bærepose og en sliten hanske hjemmefra.</p> <p><u>Velrusken:</u> Velene i kommunen kan få økonomisk støtte til å rydde søppel langs veier og fellesarealer i nabolaget. Asker Velforbund har ansvar for fordeling av midlene.</p>		
Vårdugnad	På våren lyser kommunen ut områder hvor det er behov for å rydde. Lag og foreninger kan søke, og får økonomisk støtte for arbeidet.		MOS
Ryddeavtaler	Kommunen har ryddeavtaler med lag og foreninger på bestemte steder i kommunen der det ofte er forsøpling, eller i sårbare områder. Blant annet ved enkelte partier langs Askerelva og ved noen av øyene i Oslofjorden.	Fortsette ordningen, og vurdere om flere områder er nødvendig.	MOS
Plastfanger	En plastfanger i Askerelva ble satt ut som et pilotprosjekt i 2020. Plastfangeren er tatt inn igjen.	Vurdere om plastfanger skal settes ut igjen.	VOV (vann og vannmiljø)
Hold Norge rent og strandrydding	Asker kommune er medlem av Hold Norge rent, og oppfordrer innbyggere, lag og foreninger til å delta på strandryddeuka og vårryddedagen. Hold Norge rent-poser kan hentes på alle innbyggertorg, og noen andre plasser. Innbyggere kan levere strandryddeavfall i Hold Norge rent-poser gratis på gjenvinningsstasjonene.	Få flere innbyggere, lag og foreninger til å delta i ordningen «Min bit av Norge», der man «adopterer» et område og rydder noen ganger i året.	MOS
OF- rydestasjoner	Oslofjorden Friluftsråd har etablert en ordning med rydestasjoner på friområder, der turgåere kan ta med seg, og sette fra seg poser med ryddeavfall. Det er enkelte rydestasjoner i Asker, men ordningen er ikke satt i system.	Kommunen skal se på muligheter for å sette ut flere rydestasjoner og drift av disse.	MOS

	Kommunen følger fortløpende opp innmeldte vrakbåter - som har sunket, ligger på land eller på vann. Vrakbåter er en stor utfordring, tar stor arbeidskapasitet og fører med seg store kostnader for uheldige båteiere og samfunnet. Kommunen har godt samarbeid med Oslofjorden Friluftsråd om vrakbåter.	Kommunen bør utarbeide gode rutiner for håndtering av vrakbåter. Dette er en utfordring nasjonalt, og mange kommuner står overfor de samme utfordringene når det gjelder håndtering av vrakbåter.	MOS
Marint avfall	Yggeset og Follestad gjenvinningsstasjon tar imot marint avfall vederlagsfritt (levert i Hold Norge rent-poser).		MOS
Hundeposer	Kommunen har satt ut søppelbeholdere ved populære lufteområder for å gjøre det enklere å for hundeeiere å kaste hundeposen etter lufting. Det er trykket opp gratis klistremerker som folk kan sette på sine restavfallsbeholdere for å vise at hundeeiere kan kaste hundeposen sin.		MOS
«Rydd med jobben» i forbindelse med strandryddeuka og strandryddedagen		Kommunen går foran som et godt eksempel og oppfordrer ansatte til å rydde med jobben	Samfunnstjenester
Fjorden rundt	Nylig startet opp.	Kommunen vil bidra i arbeidet med Fjorden rundt – et samskappingsprosjekt i Asker som blant annet jobber for bedre samarbeid og organisering rundt marin forsøpling.	MOS er deltakende i arbeidet
Avfallsbeholdere i sentrums- og friområder	Kommunen har over 300 avfallsbeholdere på friområder. Alt fra små søppelspann til store beholdere og moloker. Sneip-fritt-beholdere er satt ut i sentrumsområder våren 2022.	Mer kildesortering i kommunale avfallsbeholdere i sentrums- og friområder. Ved innkjøp av nye beholdere: Velge beholdere med lokk så ikke vind eller fugler drar avfallet ut	MOS

Drift friområder		Vurdere tiltak for å unngå at gressklippere også klipper opp plast til enda mindre biter.	MOS
------------------	--	---	-----

Avfall og gjenvinning

Tema	Eksisterende tiltak/status	Mål/tiltak	Hoved-ansvar
Mobil minigjenvinningsstasjon		Få i gang mobil gjenvinningsstasjon igjen.	MOS
Holdningsskapende arbeid	Stand på større arrangementer for å informere om kildesortering og ombruk, for eksempel Semiaden og Ombruksfestival.	<ul style="list-style-type: none"> - Øke andelen plast som blir kildesortert - Øke innbyggernes kunnskapsnivå om kildesortering, spesielt plast - Få flere innbyggere til å velge ombruk 	MOS
Miljødager	Hvert år arrangeres det «Miljødager» på gjenvinningsstasjonene for alle 4. klassinger. Kommunen informerer barna om kildesortering og om hvor viktig det er at de ikke kaster avfall i naturen.	Oppstart med noen klasser høsten 2022.	MOS

Mikroplast fra slitasje av bildekk og veioppmerking

Slitasje av bildekk er estimert til å være den største kilden til landbaserte mikroplastutslipp i Norge¹³. Både mikroplast som kommer fra bildekk og fra veioppmerking spres ved regnskyll, vind, avrenning og snø. Snø som blir brøytet fra bilveier og deponert på annet sted, er også en kilde til spredning av mikroplast dersom det ikke deponeres på et område som hindrer avrenning av mikroplast.

Det er begrenset hva man kan gjøre lokalt i Asker for å redusere utslipp av mikroplast fra bildekkslitasje og veioppmerking. Dette er en global utfordring, og det er fortsatt behov for mer kunnskap om effektive tiltak. I EU jobbes det blant annet med en merkeordning for bildekk som sier noe om slitestyrken for å redusere slitasje og mikroplast på avveie.

Det finnes likevel tiltak som kan bidra til å samle mikroplasten før den kommer på avveie; renhold av veiene, gode dreneringssystemer og sandfang er løsninger som til en viss grad kan fange opp mikroplast. Å hindre avrenning fra snødeponier og unngå direkte dumping av snø

¹³ Mepex Consult AS. (2021, 26. april). *Norske landbaserte kilder til mikroplast*. Miljødirektoratet. (M-1910). <https://www.miljodirektoratet.no/publikasjoner/2021/april-2021/norske-landbaserte-kilder-til-mikroplast/>

fra veiene i vassdrag og i fjorden er også viktig for å redusere utslippene av mikroplast. I tillegg kan bilister selv være bevisst sitt kjøremønster, kjøre mindre bil og sikre at dekkene har riktig lufttrykk og riktig hjulstilling.

Tema	Eksisterende tiltak/status	Mål/tiltak	Hoved-ansvar
Sandfang på kommunale veier	Kommunen har sandfang langs alle kommunale veier og det er et krav om sandfang på veier som bygges i kommune ref. «Retningslinjer for veibyggning». Det er etablert egne tømmerutiner på når de kommunale sandfangene må tømmes etter behov (hver år – hvert 5. år).	Kartlegge alle sandfangkummer i Asker, spesielt tidligere Røyken og Hurum der man har mindre oversikt enn i gamle Asker.	MOS, VOV
Sandfang på fylkeskommunale veier	Viken fylkeskommune har rutiner for tømming av gatesandfang. <ul style="list-style-type: none"> • Systematisk inspeksjon av behov for rensk/spyling/slamsuging av kummer og basseng. Krav om at alle sandfang inspiseres årlig • Generell inspeksjon for å sikre funksjon for veinett og objekter og fastsette avvik 		Viken fylkeskommune
Sandfang på riksveier/Europaveier	Lokale forhold avgjør hvordan inspeksjons- og tømmerutinene er tilpasset det aktuelle dreneringssystemet. Men hver kum skal minimum inspiseres en gang ilt en 5 års periode.		Statens vegvesen
Feiing av kommunale veier		Vurdere om det er behov for feiing av veier også om høsten for å fange opp mest mulig mikroplast før snøen legger seg og bidrar til økt avrenning.	MOS
Snødeponier		Sikre at kommunen har tilstrekkelige løsninger for snødeponier for å unngå avrenning av mikroplast og spredning av søppel som følger med brøytesnøen.	MOS, VOV

Reiser i jobb	For å redusere bilkjøring i jobbsammenheng, har kommunen skaffet sykler, el-sykler og sparkesykler som kan brukes i stedet for bil.	Oppmuntre flere ansatte til å bruke sykkel i jobben.	MOS
Grønne reiseavtaler	Ansatte med kontorsted i sentrum kan få økonomisk støtte om de forplikter seg til ikke å bruke bil til jobb, men heller gå, sykle eller ta kollektivtransport.		MOS

Kunstgressbaner og gummigranulat

Gummigranulat fra kunstgressbaner antas å stå for om lag en tredjedel av de landbaserte mikroplastutslippene til norsk natur. Tradisjonelt brukes gummigranulat som fyllmiddel i kunstgresset. Gummigranulat består som regel av oppmalte bildekk som inneholder plast. Nye fullskala kunstgressbaner har i snitt 100 tonn gummigranulat ved oppstart, men store deler av dette spres årlig ut fra banene. Ulike estimeringer viser at hver bane har et utslipp på 300-5000kg gummigranulat hvert år¹⁴. Spredningen skjer blant annet ved snømåking, avrenning og spillere som får med seg gummigranulat i klær og sko. For å hindre spredning av gummigranulat kan flere tiltak iverksettes, blant annet rutiner for snøbrøyting, oppsamlingsrister ved inn- og utgang og etablering av barrierer rundt banen. Det finnes alternativer til gummigranulat, blant annet sand, kork eller olivensteiner, men flere av disse alternativene har vist seg å være problematiske blant annet ved mye nedbør eller på vinterstid.

Om kunstgressbaner i Asker:

I Asker kommune er det 39 kunstgressbaner, hvor 18 av banene bruker gummigranulat som fyll. 10 baner bruker bioinnfyll, 8 baner bruker sand, med pad eller belagt med gummi, og to baner har ikke innfyll. Halvparten av kunstgressbanene i Asker har vinterdrift, noe som krever gode løsninger for å hindre spredning av gummigranulat med snøen som blir brøytet vekk fra banen.

18 baner eies av Asker kommune og 21 baner eies privat, stort sett av idrettslag. Asker kommune har god oversikt over eksisterende og planlagte kunstgressbaner, når de er etablert og når man regner med at banene trenger rehabilitering.

¹⁴ Mepex Consult AS. (2021, 26. april). *Norske landbaserte kilder til mikroplast*. Miljødirektoratet. (M-1910). <https://www.miljodirektoratet.no/publikasjoner/2021/april-2021/norske-landbaserte-kilder-til-mikroplast/>

Fra 1. juli 2021 kom det nye krav til kunstgressbaner, i forurensningsforskriften kapittel 23A. Alle kunstgressbaner i Asker må oppfylle disse kravene. Fotballforbundet har utarbeidet en veileder som beskriver tiltak for å redusere spredning av gummigranulat¹⁵, og miljødirektoratet har en veileder for utforming og drift av kunstgressbaner¹⁶.

Tema	Eksisterende tiltak/status	Mål/tiltak	Hoved-ansvar
Oppsamling av gummigranulat	På flere kunstgressbaner i Asker er det lagt ut en duk som skal samle opp snø fra brøyting av banen med gummigranulat. Når snøen smelter blir gummigranulatet lagt tilbake på banen.	<p>Det skal innføres tiltak som hindrer at gummigranulat fra kunstgressbaner havner i naturen.</p> <p>Alle kommunale kunstgressbaner med gummigranulat skal oppfylle de nye nasjonale kravene satt i forurensningsforskriften kapittel 23A.</p> <p>Det skal sikres at snø med innhold av gummigranulat ikke havner på utsiden av gressfeltet. Snøen kan eventuelt brøytes vekk til avsatt plass for snødeponi ved siden av banen. Snøen bør ikke freses ut av banen, men brøytes vekk.</p>	Idrett og friluft
Støtte til nye anlegg	Ved flere anledninger har kommunen stilt ekstra midler til rådighet ved rehabilitering av, og etablering av nye baner, dvs. knyttet til nedbrytbart innfyll i kunstgresset, blant annet to baner på Gjellum i Heggedal, på Sætre og Nesøya.	Fra 01.01.2023 vil det ikke gis spillemidler til nye kunstgressbaner med gummigranulat.	Idrett og friluft

¹⁵ Norges Fotballforbund. *Utforming av miljøvennlige kunstgressbaner*.

https://www.godeidrettsanlegg.no/sites/default/files/bilder/Utforming%20av%20milj%C3%B8vennlige%20kunstgressbaner_web.pdf

¹⁶ Miljødirektoratet (2021). Veileder: *Utforme og drifte kunstgressbaner*. <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/avfall/for-naringsliv/utforme-og-drifte-kunstgressbaner/>

	Når kommunalt eide baner skal omlegges er vi tydelige på at nedbrytbart/miljøvennlig innfyll skal benyttes.		
Følge opp avvik fra kravene til kunstgressbaner med gummigranulat	Asker kommune foretar jevnlig inspeksjonsrunder på anleggene. Ved gjennomføring av omlegging av kunstgress eller rehabilitering gjøres idrettslagene oppmerksom på hvilke krav som gjelder.	Gjøre tilsyn på kunstgressbaner i Asker for å undersøke om utforming og drift er i tråd med kravene til slike baner. Følge opp de banene som ikke tilfredsstillt kravene om utforming og drift, og gi råd og veiledning om hvordan utfordringene kan løses.	Idrett og friluft
Veiledning		Ha god kontakt med idrettslag som eier og drifter kunstgressbaner. Dele kunnskap om gummigranulat og konsekvensene om det kommer på avveie til idrettslag og andre som eier og drifter kunstgressbaner. Gjøre eiere oppmerksom på veilederne som finnes om god utforming og drift av kunstgressbaner. Kan vurdere å henvende seg til eiere av kunstgressbaner som nærmer seg tidspunkt for rehabilitering, slik at man har god tid til å finne gode løsninger.	Idrett og friluft

Båter, havner og brygger

Det er i overkant av 60 småbåthavner i Asker kommune. Ifølge småbåtregisteret er det om lag 8000 registrerte fritidsbåter som har forsikringsteknisk verdi i Asker kommune¹⁷. Det totale antallet fritidsbåter er høyere dersom man regner med båter som ikke er registrert i småbåtregisteret.

Spesielt sommerstid er det stor aktivitet ved sjøen. Med menneskelig aktivitet kommer også faren for plastforurensning. Plastforsøpling fra båthavner kan blant annet komme fra isopor i flytelementer som har gått i oppløsning, for dårlig avfallshåndtering, og plastelementer som sliter seg ved vinteropplag.

¹⁷ Tall fra småbåtregisteret, gitt over telefon januar 2022.

Fritidsbåter med behov for beskyttelse mot begroing blir ofte behandlet med marin maling og bunnstoff. Maling og bunnstoff kan anses som en kilde til utslipp av mikroplast fordi slike produkter inneholder polymerer¹⁸. Når båter skal vedlikeholdes blir bunnstoff og malingspuss liggende på bakken, og store deler av dette kan havne i sjøen dersom spylevannet ikke renses. Ved en kartlegging av sjøbunnen i indre Oslofjord er det funnet høye konsentrasjoner av miljøgifter som stammer fra bunnstoff på båter, spesielt i nærheten av småbåthavner¹⁹. Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden påpeker at tiltak må iverksettes nå, for å unngå uopprettelige skader²⁰.

Tema	Eksisterende tiltak/status	Mål/tiltak	Hoved-ansvar
Rensing av spylevann		Ved utleie av kommunal grunn til båthavner bør en del av avtalen være god håndtering av spylevann, for å unngå mikroplastutslipp til fjorden.	MOS
Avfallsplan		Det skal utarbeides avfallsplan for alle havner i Asker.	MOS
Vinteropplag		Kommunen vil se på muligheten for å iverksette krav om at alle båter som er i vinteropplag på land må bli satt på vannet hver sesong. Dette vil trolig medvirke til en opprydning av gamle vrakbåter som står på land.	MOS
Flyteelementer med eksponert isopor		Kommunen vil se på muligheten for å fase ut flyteelementer med eksponert isopor. Problemet må kartlegges, for så å varsle pålegg om utskifting av eksponerte isoporelementer.	MOS
Avfallshåndtering i havner		Alle båthavner skal jobbe aktivt for å forhindre plastforsøpling fra båthavnens drift, både sommer og vinter.	MOS
Informasjon til båthavner		Asker kommune bør jobbe aktivt med informasjon både til båteiere og båthavner for å bevisstgjøre dem om plastforsøpling og hvilken rolle båteiere/båthavnene selv har. Eksempelvis plastkanner fylt med vann og frostvæske som blir brukt som tyngde ved tildekking av båter med presenning vinterstid. Hver	MOS

¹⁸ Miljødirektoratet (2018). *Tiltak for å redusere utslipp av mikroplast og helse- og miljøfarlige stoffer fra marine småbåthavner*. Fagrapport M-1211. <https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/m1211/m1211.pdf>

¹⁹ Fagrådet for vann- og avløpsteknisk samarbeid i indre Oslofjord. *Hvor forurenset er sjøbunnen i Indre Oslofjord?* <http://www.indre-oslofjord.no/rapporter-fagraadetsrapport/-11-1>

²⁰ Klima- og miljødepartementet (2021). *Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv*. <https://www.regjeringen.no/contentassets/7e80a758716344cbbb97adc5c7c27f18/t-1571b.pdf>

		vinter mistes det veldig mange slike plastkanner som havner i sjøen.	
Kunnskap	Asker kommune er selv bevisst utfordringen med plastforsøpling i forbindelse med egen drift av båthavner, både administrativt og ute.		MOS

Holdningsskapende arbeid

Tema	Eksisterende tiltak/status	Mål/tiltak	Hovedansvar
Informasjonsdeling/holdningskampanjer	Kommunen bruker sosiale medier og nettsidene til å gi nyttig informasjon til innbyggere, blant annet Instagramkontoen <i>Asker_ombruk</i> . Det skal også opprettes en Instagramkonto for Samfunnstjenester.	Holdningskampanjer/informasjonsdeling om <ul style="list-style-type: none"> - Ombruk - Resirkulering - Strandrydding - Redusere slitasje på bildekk - Unngå å spre gummigranulat etter fotballtrening 	Samfunnstjenester

Landbruksplast

Landbruksplast er en fellesbetegnelse for ulike plasttyper som bonden bruker i hverdagen. I volum utgjør rundballeplast, plastsekker, solfangerplast og fiberduker de største bruksområdene. I landbruket brukes det også en del hardplast iblant annet i kanner, plantebrett og kasser.

All landbruksplast er avgiftsbelagt med en miljøavgift og det betyr at det skal være gratis å levere platen i retur. Grønt Punkt Norge drifter i dag returordninger for blant annet landbruksplast og inngår avtaler med innsamlere som forplikter seg til å ta imot ferdig sortert og rengjort plastemballasje²¹.

²¹ Grønt Punkt Norge. Landbruk. <https://www.grontpunkt.no/gjenvinning/plastemballasje-naeringsliv-landbruk/landbruk/>

Det eksisterer i dag flere typer landbruksplast. Den vanlige rundballeplasten er basert på olje. For å redusere miljøavtrykket til landbruket tilbyr markedet andre plasttyper med plantebaserte råvarer. Denne plasten har de samme kvalitetene som den tradisjonelle rundballeplasten og kan resirkuleres på vanlig måte. Prisen på denne plasten er noe høyere enn den vanlige rundballeplasten. I dag finnes det plasttyper av blant annet mais, som over tid brytes naturlig ned i naturen. Denne plasten kan imidlertid ikke leveres til gjenvinning sammen med vanlig landbruksplast, da den forringer kvaliteten på den resirkulerte plasten. Når plasten ikke kan gjenvinnes mister man store deler av miljøgevinsten. Det har vist seg at nedbrytbar plast som pløyes ned, også gir en del miljøutfordringer²².

Tema	Eksisterende tiltak/status	Mål/tiltak	Hoved-ansvar
Returordning for landbruksplast	<p>Det er landbruksnæringen selv som har tatt initiativ til innsamlingen av plast. På utvalgte landbrukseiendommer er det etablert mottaksstasjoner for landbruksplast der flere bønder kan levere i egne containere. Enkelte bønder har egne avtaler hvor landbruksplasten blir hentet direkte på gården. De to største plastinnsamlerne i Asker er XO gjenvinning AS og Ragn-Sells. Bønder i Asker har også mulighet til å levere direkte til Ragn-Sells mottakssted i Lier. Leveransen er gratis men transporten må betales av bøndene selv.</p> <p>I starten av 2021 samlet landbrukskontoret inn en del opplysninger fra de største landbrukseiendommene om returordningen for plast. Mange var fornøyd, men flere etterlyste bedre rutiner for innhenting. Plast som ikke blir hentet når bonden bestiller transport bidrar ofte til et økt miljøproblem.</p>	<p>Brukt landbruksplast skal samles inn så fort som mulig og håndteres på en forsvarlig måte.</p> <p>Det må jobbes for en mer forutsigbar hentefrekvens fra plastinnsamlere for å unngå opphopning.</p> <p>Det skal være lett å levere landbruksplast for alle. Kommunen bør vurdere å inngå avtaler med grønnpunkt og opprette mottaksstasjoner for landbruksplast. Gjerne på kommunale gjenvinningsstasjoner.</p>	MOS

²² NIBIO (2020). *Hvor nedbrytbar er bionedbrytbar plast?* <https://www.nibio.no/nyheter/hvor-nedbrytbar-er-bionedbrytbar-plast>

<p>Plasttyper og -mengde</p>		<p>Oljebasert landbruksplast bør byttes ut med andre plasttyper med mindre miljøavtrykk.</p> <p>Dagens omfang av landbruksplast bør reduseres. En bør utrede om grovforet kan ensileres på andre miljøvennlige måter (f.eks. plansiloer istedenfor rundballer).</p> <p>All plast som brukes skal være innkjøpt med miljøavgift. Direkteimportert plast skal ikke brukes.</p> <p>Det er behov for et økt holdningsskapende arbeid for alle bønder.</p>	
<p>Avløpslam som jordforbedringsmiddel</p>	<p>VEAS selger avløpslam som jordforbedringsmiddel til bønder i Asker. Avløpslam som brukes som jordforbedringsmiddel kan inneholde mikroplast, som kan bli spredt ut over landbruksjord. Veas-jord tilfredsstiller Gjødselforskriftens krav til jordbruksanvendelse, klasse 2. For å redusere utfordringen med mikroplast i denne type jordforbedringsmiddel, må det komme føringer nasjonalt.</p>		

Innkjøp og anskaffelser

Tema	Eksisterende tiltak/status	Mål/tiltak	Hoved-ansvar
Innkjøp og anskaffelser	<i>Bærekraftige anskaffelser i Asker</i> omtaler hvordan vi sikrer miljømessig bærekraft i anskaffelser kommunen gjør, og viser til flere verktøy og veiledere for miljøkrav i anskaffelser.	Ansatte i Asker kommune som gjør innkjøp og anskaffelser må bli gjort kjent med veiledere for miljøkrav. Blant annet har anskaffelser.no et godt verktøy for hvordan man kan redusere plast i anskaffelser. Å bruke dette aktivt vil kunne redusere kommunens plastfotavtrykk. Kommunens anbud skal benyttes til å stille krav ved anskaffelser for å redusere plastbruk, herunder kreve at produktene ikke skal medføre vesentlig spredning av mikroplast og miljøgifter.	Alle som gjør innkjøp og anskaffelser i kommunen

Kommunal eiendom

Tema	Eksisterende tiltak/status	Mål/tiltak	Hoved-ansvar
Fallunderlag og gummiflis på lekeplasser, skoler og barnehager	Som fallunderlag på lekeplasser benyttes sand, bark eller gummidekke/-flis. Sand og bark krever årlig påfylling og stedene må være tilgjengelig å komme til med henger. Gummidekke blir benyttet blant annet for å oppnå universell utforming, og på områder som ikke er tilgjengelig å komme til med henger. Gummidekke blir lappet ved behov.	For å unngå slitasje på gummidekke kan kommunen i planleggingsfasen vurdere å stille krav til plasseringen av gummidekket – for eksempel unngå å plassere en sandkasse rett i nærheten for å unngå unødvendig slitasje. Det bør også vurderes å gå bort fra bruk av gummidekke/-flis som fallunderlag.	MOS, PRU (Prosjekt og utvikling)
Kildesortering i kommunale bygg		Prosjekt er satt i gang for å få helhetlig kildesortering inne på kommunens skoler.	MOS/Renhold og praktisk bistand
Plastfrie barnehager		Støtte initiativ Plastfrie barnehager: Plast- og giftfrie barnehager	

Engangsplast

Tema	Eksisterende tiltak/status	Mål/tiltak	Hoved-ansvar
Heliumballonger		Det skal vurderes et forbud mot gatesalg av heliumballonger i Asker.	MOS
Engangsprodukter på kommunale arrangement		Det skal vurderes et forbud mot bruk av engangsprodukter i plast på kommunale arrangementer.	
Arrangementer på kommunal eiendom		Ved inngåelse av avtale om utleie av kommunal grunn vil kommunen stille krav om at engangsprodukter i plast ikke skal benyttes.	MOS

Ombruk

Tema	Eksisterende tiltak/status	Mål/tiltak	Hoved-ansvar
Ombrukstiltak i askersamfunnet	Asker kommune støtter opp under alle ombrukstiltak i askersamfunnet som for eksempel loppemarkeder og bruktmarkedder.		MOS
Ombrukstiltak i regi av kommunen	Asker kommune går foran som et godt eksempel når det gjelder ombrukstiltak, spesielt med etablering av ombrukssenteret Omigjen på Slemmestad. Andre ombrukstiltak kommunen har satt i gang er ombruk av kontormøbler for kommunens ansatte, ombruksbutikker, etablering av ombruksbokhyller, reparasjonskafé, ombruksfestival og tøybleietilskudd til innbyggere.	Fortsette det gode arbeidet som blir gjort med ombruk i Asker kommune.	MOS